הארץ

VOL.68/20874 JANUARY 1 1988 שנת תשמ"ח, 1 בינואר 1988

מדוע השחירה הרפואה?

שרותי הבריאות ... התקציב אינו מספיק. הצלת תשלום ... מיעוטי יכולת. הגזמת שר"פ ... החולים ... עצמאיות. תקציבה את ... לסלק. פתרונות אלה נדחים ע"י מפלגת העבודה, ההסתדרות ...

תנועת הלבנון

צה"ל: אם יימשך השקט באיזור נתחיל בשבוע הבא בשחרור רבים מקרב 1,077 העצורים

כוננות ומעצרי־מנע מחשש לסוף־שבוע סוער בשטחים

ההוראות לחיילים לקראת "יום פתוח" היום: להימנע מחיכוך מיותר עם האוכלוסיה; לא לירות אלא במקרים מובהקים של הגנה עצמית ● עשרות נעצרו ברצועה ל־96 שעות ● צפויה שביתת מסחר בערים הגדולות ● חשש שגורמים עוינים ינצלו להסתה את תפילות יום שישי

בך זה ... (תצלום אריאל)

שנת 1987 הסתיימה בירידה בוול־סטריט ובירידה לדולר

הדולר נפל לשפל חסר תקדים למרות התערבות הבנקים המרכזיים

מאת יהונתן שרמן ושלמה שמיר כתבי "הארץ"

ביום המסחר האחרון של שנת 1987 נסגרה בירידה בורסת ניו־יורק כלפי מטה. מדד דאו ג'ונס הראה בסוף היום על הפסד של 11 נקודות. המדד הכללי עמד על 1938 נקודות. מספר המניות שנסחרו היה 171 מיליון. בתחילת היום היתה הירידה בשערים משמעותית יותר והגיעה לשיעור של 23 נקודות אך לקראת סוף היום חלה התאוששות בה ובמחירי רוב המניות נרשמה עליה. היום, ראש השנה האזרחית, הבורסה בניו־יורק הסגורה הפיננסים בוול סטריט סגורים.

ב־31 בדצמבר 1986 עמד המדד הכללי על 1895 נקודות. באוקטובר נסק המדד ל־2722 נקודות עד

(סוף בעמוד 11)

ערפאת: קבוצה ב"עבודה" הציעה לי קונפדרציה; אני מוכן להיפגש ולדון

בעל התוכנית, אריה הס: לא שלחתי מכתב לערפאת; עיתונאית מצרפת שראיינה אותי לפני שבועות אחדים העבירה לערפאת את תוכניתי לחלק הארץ לקנטונים לפי המודל השווייצרי

מאת אילן שחורי

אריה הס

כדי לשים קץ למהומות של הפלשתינים בשטחים הכבושים, הוסיף ואמר ערפאת.

כשנשאל אם יהיה צורך לחלק את ירושלים, כדוגמת ברלין, לשני איזורים אם תוקם קונפדרציה מעין זו, השיב ערפאת: "אם חלוקת ירושלים תסייע להשכנת שלום, למה לא?"

בעקבות דבריו של ערפאת פנה אמש ח"כ מתי פלד מהרשימה המתקדמת לשלום במכתב ליו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס בקריאה לפגוש במנהיג אש"ף. "על יסוד הבירור את ערפאת וצמרת אש"ף, יש לי יסוד להניח כי ערפאת ייענה בחיוב להצעה לפגישה", כתב פלד לפרס.

אריה הס אמר אמש, בתגובה לי־ דיעה, כי לא שלח כלל מכתב לערפאת. הוא הסביר כי בחודשים האחרונים הוא מפיץ את תוכנית הפדרציה המשולשת שלו לכל מיני גורמים בארץ ובעולם ובמסגרת זו אף ראיינה אותו לפני שבועות אחדים עיתונאית צרפתיה והיא שהעבירה את תוכניתו לערפאת.

הס סיפר כי לפני כשבועיים פירסם מודעה ב"הארץ" בה התנדבו 12 אנשים נוספים שקראו לממשלה ולשר הביטחון לבנות את מדיניותם בשטחים.

הס, בן 41, חבר מרכז מפלגת העבודה, מדבר בתוכניתו על קונפדרציה משולשת בין ישראל, ירדן ובין הגדה ורצועת עזה. על פי תוכניתו של הס ייתנו לגדה ולרצועה מעמד

(סוף בעמוד 11)

חבלן־משטרה קבע: זה בסדר, ומשפחה השתעשעה במעטפת־נפץ ומשכה בחוטים

החבלן הסביר לבני משפחת בן שלמה מגבעתיים שכרטיס־הברכה מטורקיה לא מנגן כי התקלקל בדרך הארוכה, לא התעניין אם מכירים את השולח והציע לשמור הכרטיס למזכרת ● "למחרת שמענו ברדיו על גל מעטפות הנפץ והחבלן חזר וביקש את המעטפה — אך אנו כבר זרקנו אותה לאשפה. היה לנו נס גדול שלא נפגענו" ● המשטרה: העניין נמצא בבדיקה

מאת ראובן שפירא כתב "הארץ"

ביום רביעי בבוקר, אחרי שנודע ברבים על מעטפות הנפץ שנשלחו מטורקיה לישראל והתגלו בזמן לפני שנפתחו, התברר לפי עדותם של בני משפחת בן שלמה מגבעתיים כי בני המשפחה ניצלו בנס יום קודם לכן כאשר פתחו כנראה מעטפת נפץ ושיחקו בה. זאת, לאחר שחבלן מקצועי שבדק את המעטפה לא גילה, לדבריהם, כי מדובר במעטפת נפץ והשאיר את המעטפה בידיהם.

אתמול היו בני משפחת בן שלמה עדיין נרגשים והבובים באור מטורפו הקשה ... התברר להם, כי השתעשעו באופן חופשי במעטפת נפץ ממולכדת שלא התפוצצה ואחר כך השליכו אותה לאשפה.

על מה שהתרחש בבית משפחת בן שלמה ברחוב כצנלסון 100 בגבעתיים, סיפרה אתמול האם חנה. ביום שלישי בצהרים עלתה הביתה בתה, הבת הבכורה בת ה־13 וחצי. היא מצאה בתיבת הדואר מעטפה גדולה לבנה שנשלחה מאיסטנבול. פרטי השולח היו ד.נ. גיטים. הפרטים האלה והמען היו כתובים באנגלית. המעטפה היתה מיועדת לגל שלו־ מוביץ, רחוב כצנלסון 100, גבעתיים־תל אביב. אנחנו לא מכירים את כמה. אני הבעתי מאוחר יותר את סיפורה לי הבת הקטנה ובית בכעס, שאחותה שבית הביאה הביתה מכתב שהגיע מטורקיה שלא מיועד לנו ורצתה לפתוח אותו, אבל היא, רבית, לא הרשתה לה.

הסתכלתי במעטפה הגדולה. שם וכתובת השולח לא היו מוכרים לי. אמרתי לבנות שזו בוודאי טעות. נשב לאכול צהרים ואחר כך נוריד את המכתב למטה ליד תיבות הדואר, כדי שהדוור יאסוף למחרת את המכתב שהגיע בטעות אלינו. בינתיים שכחתי מכל העניין. המכתב היה מונח בצד. בשעה 8 בערב נזכרתי בו. לקחתי את המכתב. מיששתי אותו והרגשתי במשהו קשה בתוכו. החלטתי לפתוח בזהירות.

פתחתי את המעטפה והוצאתי מבפנים כרטיס ברכה יפה, צבעוני עם ציור של פרחים ועלים. פתחתי את כרטיס־הברכה הצבעוני, אבל הוא לא ניגן. ראיתי שיוצאים מבפנים חוטי חשמל צבעוניים. היה בפנים מבנון עגול וגם אבקה לבנה מודבקת ביד רבך בצורה מרובעת. נבהלתי מאד. הראיתי את זה לבעלי והוא יעץ להתקשר למשטרה. כילפנתי למוקד, והודעתי על המעטפה. האשה שענתה לי בכעסה על כך שפתחתי את המעטפה וביקשה מבני להביא אותה מיד בצד. תוך כחמש דקות

(סוף בעמוד 11)

שמיר: המערך הפך ההצבעה לעניין מפלגתי; על שרי הליכוד לתמוך כאיש אחד בתקציב

אם יתנגד המערך — יתקבל התקציב רק בקולות של הליכוד, המר ופרץ

מקורבי שר התעשיה רמזו כי שרון יכול לנצל ההכרעה על חודו של קול כדי להביא להפלת הממשלה, אולם נראה כי שרון ומודעי לא יתנגדו להצעת נסים ● שר האוצר מעוניין בתמיכה רחבה וינסה לגייס תמיכת המערך בפגישות עם היום וביום א' עם פרס, נבון ואלמוזלינו

מאת דן סגיר כתב "הארץ"

הצעת תקציב המדינה לשנת 1988/89 תועבר להצבעה בישיבת הממשלה ביום א' ובכל הנראה אף תתקבל. השאלה שנותרה פתוחה בעניין התקציב היא צורת ההצבעה של שרי המערך. שר האוצר משה נסים מעוניין בקבלת תמיכה רחבה בממשלה בתקציב — מעבר לתמיכת שרי מפלגתו — ינסה לשכנע את שרי המערך לתמוך אף הם בהצעת התקציב. גם בצמרת המערך מעוניינים להגיע לפשרה כלשהי עם האוצר בנושאים השנויים במחלוקת, פשרה שתאפשר הצבעה בעד התקציב. על רקע זה היום ובבוקר יום ראשון יתקיימו פגישות ומגעים אינטנסיביים בין השרים פרס ונסים ושרי הבריאות והחינוך.

אבן הנגף העיקרית שעומדת בפני השגת תמיכה של המערך בתקציב היא סכום של כ־60 מיליון ש"ח שדורש האוצר לספיגה מהאוצרים המקבלים שירותי בריאות, בנושאים כמו דמי אישפוז מבעלי יכולת, תשלום חלקי על ביקור אצל רופא ונושאים אחרים. לכל אלו מתנגדת בחריפות שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו אשר דורשת תוספת תקציב למשרדה.

הויכוח על תקציב החינוך מתנהל על סכומים קטנים יותר (פחות מ־40 מיליון ש"ח) ושם קל יותר להגיע לפשרה לאחר ששר האוצר ויתר על הכוונה להטיל שכר לימוד מדורג בבתי הספר התיכוניים.

אתמול בשעות אחר הצהריים נפגשו שר האוצר משה נסים ושר התעשיה והמסחר אריאל שרון לדון בתביעות האחרון בנושא התקציב. בתום הפגישה אמר שרון שזו היתה פגישה טובה, לדבריו חלק מהנושאים לא נפתרו והאחרים יטופלו לדון היום. הנושאים אותם העלה שר התעשיה היו תקציב נוסף לפיתוח תשתית תעשייתית, נושאי מחקר ופיתוח וכינון קרנות לשיווק מוצרי תעשיה בחו"ל. למרות שלא אמר זאת במפורש, התקבל הרושם מדברי שרון שבניגוד לעמדתו הקודמת, הוא עשוי עתה להצביע בעד התקציב ביום א'.

גם מהתבטאות השר מודעי, שער לפני כמה ימים נחשב כמי שימנע

(סוף בעמוד 11)

שמיר, פרס ורבין החליטו לדחות הצעת־פשרה אמריקאית בענין טאבה

משרד החוץ בוואשינגטון הציע שהריבונות תועבר לידי מצרים ואילו לישראל יוענקו זכויות חלקיות לניהול מלון "סונסטה" ● מצרים דוחה למעשה גם היא את הפשרה, אולם פקיד בכיר במשרד החוץ המצרי הגיב: יש בה היבטים חיוביים; עתה על ארה"ב לשכנע את הישראלים

מאת גדעון אלון

בהתייעצות רמת דרג שהתקיימה אמש בלישכת ראש הממשלה הוחלט לדחות הצעת פשרה אמריקאית שנועדה לפתור את המחלוקת על טאבה. בפני ראש הממשלה יצחק שמיר, מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס ושר הבטחון יצחק רבין הובאה הצעה שיזמה ארה"ב ושהועברה באמצעות היועץ המשפטי של משרד החוץ האמריקאי אברהם סופר, לפיה הריבונות על אזור טאבה תועבר לידי מצרים ואילו לישראל יוענקו זכויות חלקיות לניהול מלון "סונסטה". כל המשתתפים בפגישה, בה נכחו גם גורמים במשרד החוץ וגורמים צבאיים, היו תמימי דעים שאין לקבל את הצעת הפשרה שנועדה למנוע את הליך הבוררות.

קאהיר (עיד). ארה"ב, המבקשת למנוע משבר על רקע רצועת טאבה, הציעה שמצרים תוכה בריבונות על רצועה זו ותעניק לישראל זכויות גישה מיוחדות — זאת גילו מקורות מצריים.

"יש היבטים חיוביים רבים להצעה זו", אמר פקיד של משרד החוץ המצרי. הוא הוסיף ואמר "עתה מוטל על ארה"ב התפקיד לשכנע את הישראלים".

מקורות דיפלומטיים אמרו כי הן מצרים והן ישראל לא קיבלו למעשה את ההצעה, שעליה דיווח היועץ המשפטי של משרד החוץ האמריקאי אברהם סופר.

אם לא יושג הסכם בין ישראל למצרים, תוכרע בעיית טאבה ע"י חמישה שופטים בינלאומיים, שנבחרו ע"י שני הצדדים לפני שנה כדי שישמשו כבוררים.

משקיפים אומרים שבעיית טאבה מהווה לגבי מצרים נושא שקשור בגאווה הלאומית של המצרים. משקיפים מצריים ומערביים אומרים שאם תקבל ישראל את טאבה, זה עלול לערער את הפוליטיקה המצרית של "שלום תמורת שטחים" ויהרס עם שתשאיר את טאבה בידי ישראל עשויה לדרבן המשקיפים לפגוע במאמצים שעושה הנשיא חוסני מובארק לשכנע מדינות ערביות נוספות להשתתף במהלכים להשכנת שלום.

פרשנות / זאב שיף

הגירושים יבוצעו

מאת אורי בר האונן ורבין מוסר "הארץ"

בעקבות הביטחון צופים סוף שבוע סוער בשטחים, לטכה ... ארגון "פתח" לחולל ... לרגל יום השנה לייסוד הארגון. ...

(סוף בעמוד 3)

(סוף בעמוד 11)

שוק ההון

הדולר יורד

מאת יהודה שרוני

יום המסחר האחרון בבורסה של 1987 עמד בסימן של התעוררות בכל אפיקי ההשקעה. שערי המניות ואגרות החוב נסו לעלות, תוך גידול במחזורים, בעוד שבאפיקים הדולריים הורגשה מגמת ירידות שערים. בנק ישראל שב וייסף אתמול את השקל לעומת הדולר, עקב הולשת הדולר בשווקי העולם. הבנקים המסחריים, למעט בנק המזרחי, סגורים היום. לקוחות הבנקים יוכלו לבצע את פעולותיהם באמצעות מכשירי הבנק האוטומטיים.

ערך את העמוד: בועז שפירא

אוכלוסיית ישראל בפרוס 1988: 4,404,000 נפש

מאת דן סגיר כתב "הארץ"

אוכלוסיית ישראל בפרוס 1988 מנה 4,404,000 נפש, מהם 82% יהודים (3,611,000), 14% מוסלמים (615,000), 2.3% נוצרים (102,000) ושאר 75,000 דרוזים ואחרים (1.7%). הנתונים נמסרו ע"י דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בהסתמך על נתונים אריעיים ועל הערכות לגבי השבועות האחרונים של השנה.

בשנת 1987 גדלה האוכלוסיה בישראל ב־72,000 שהם כ־1.7%. האוכלוסיה היהודית גדלה בשנה האחרונה ב־50,000.

שיעור גידול האוכלוסיה בישראל בשנת 1986 היה 1.6%, בעוד שגידול האוכלוסיה היהודית היה 1.3%.

מספר הלידות בשנה המסתיימת נאמד ב־98,000 לעומת 99,300 ב־1986. מספר הפטירות בשנה האחרונה דומה לזה של השנה שעברה — קרוב ל־30,000.

מספר העולים לישראל בשנת 1987 היה 13,000 בקירוב — עליה לעומת 9,500 עולים בשנת 1986.

אל קוראי "הארץ"

עקב ההתייקרות במחירי התשומות לייצור העתון, ובעיקר העלייה הניכרת במחירי הנייר וחומרי הגלם השינויים בשכר העבודה, יעודכן מחיר העתון החל מהיום:

1.20 שקל בימי חול.

1.80 שקל ביום ו'.

38.50 שקל דמי המנוי החודשי.

מחירים אלה כוללים מס ערך מוסף.

אנו מקווים שקוראינו יקבלו בהבנה שינוי זה.

הנהלת "הארץ"

הפסקה המאוחדת הארץ חדשות

מתפרסם היום בעמודים

חלק ג' 1 — 12

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב'1:

איש השנה — יואל מרקוס

החובה של קריאת כיוון — א. שווייצר

בעקבות השמועות בעזה — זאב שיף

מה עוד לא בסדר — גדעון סאמט

יש תקווה — אברהם טל

עמ' ב'2:

נושא במוקד: רשלנות בצה"ל

עמ' ב'3:

אנטואן סלאח הולך לאוסטרליה — לילי גלילי

החינוך המתחרד — רן כסלו

מבעד לחור המנעול — רמון פרישטר

כוס הרעל של חיים גורדון — מרדכי ארציאלי

עמ' ב'4:

אתונה: אס.או.אס. — שפיגל

ברית־המועצות: שימור הסביבה — ג'ורג' סיימס

משחק התדמיות — שפיגל

עמ' ב'5:

כתב זר — תום שגב

בספת — נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, יונתן שרמן

עמ' ב'6־7:

תרבות וספרות

עמ' ב'8:

הטלוויזיה של השבוע

החיוג המדבר PCphone מערכת ממוחשבת לניהול שיחות יוצאות טל. 03-7517324

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: מעונן חלקית. תשקיף לשבת: קצת יותר חם.

● ירושלים: 13—3.
● תל־אביב: 19—8.
● באר־שבע: 18—6.
הגולן 13—4, צפת 10—2, טבריה 19—7, שומרון 15—3, נתב"ג 18—5, ירחו 19—7, אילת 20—9.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5386	−0.0030
נוסעים	1.8288	−0.0035
שחור	1.6600	—

שער הסל

יציג	1.7180	+0.0062

בגליון זה 32 עמודים בצירוף 8 + 4 מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

صورة عن الأصل

במסיבות שמפניה ובריקודים חגגו אלפי ישראלים את תחילת שנת 1988

(עו). אלפי ישראלים חגגו אמש הול מוצאות הלילה את כניסת השנה האזרחית החדשה 1988 במסיבות שמפניה, בארוחות מרופדות ובריקודים בבתי המלון הגדולים, במועדוני לילה, במוקדי בידור וב"פאבים".

תכונה רבה ניכרה באזור בתי המלון ליד שפת הים בתל אביב. הוצבו פקקי תנועה כאשר החוגגים החלו לזרום במוניות ובמכוניות פרטיות. המשטרה גייסה תגבורת של שוטרים כדי לפקח על התנועה והסדר, וכן כדי למנוע התפרעויות מצד שיכורים. נוסף לכך שכרו גם בתי המלון אנשי אבטחה נוספים לצורך זה.

בתי המלון קיימו את החגיגות תחת השם של כניסת השנה האזרחית החדשה, ולא בשם "ליל סילבסטר" כפי שהיה בעבר. יו"ר המועצה הדתית פנחס שיינמן מסר, כי ההסכם שנחתם בין בתי המלון בירושלים לבין הרבנות שם, הוסב גם לתל אביב, ולפיכך לא נדרשה התערבות מיוחדת של המועצה הדתית בתל אביב כדי למנוע תופעות חריגות.

במלון "הילטון" בתל אביב נערך בין השאר נשף הריקודים השנתי של הסגל הדיפלומטי בישראל מטעם מועדון "וראייטי". בחגיגות אחרות השתתפו אמנים ישראלים נודעים, כמו הזמרים ירדנה ארזי וחיים משה ב"חוויה הישראלית" ביפו, וטוביה צפיר בחגיגה במלון "דן". במלון "שרתון" הופיעו להקת זמר, רביעיה קאמרית ונגן גיטרה.

מלון "הילטון" ציפה ל־1500 אורחים, שהזמינו מקומות בשלושת האירועים החגיגיים המתוכננים. במלון "דן" חגגו 600 איש, ואילו ב"שרתון" הגיע מספרם ל־1200. המחירים נעו בין 50 ל־130 ש"ח לארוחה ולבילויים.

נערכו גם מסיבות פרטיות בבתים שונים, ומשירותי ה"קייטרינג" ושירותי "משלוחי המזון הביתה" נמסר כי הם עמוסים לעייפה.

גם בכמה חברות מוניות נערכו לעבודה מאומצת במשך כל שעות הלילה כדי להסיע את החוגגים, שסיימו את החגיגות עם אור ראשון ביום ו' לפנות בוקר. בחוצות נשמעו גם צפירות של אניות בים וכלי רכב, שנעו בכבישים.

הרוג וחמישה פצועים, שלושה מהם קשה, היו אתמול בתאונה קטלנית בכביש ירושלים תל־אביב ליד צומת בית מאיר, בשעה 4.20 אחרי הצהריים. מכונית מסוג אוטוביאנקי (בתצלום) שנסעה מתל־אביב לירושלים, סטתה ככל הנראה למסלול הנגדי והתנגשה חזיתית עם פולקסוואגן־פסאט שבאה ממול. שני אמבולנסים וניידת טיפול נמרץ הגיעו למקום תוך זמן קצר. הפצועים הועברו לאחר טיפול ראשוני לבתי החולים הדסה עין כרם ושערי צדק בירושלים. שיבושי תנועה חמורים היו בכביש ירושלים בדרך לתל אביב במשך שעה ארוכה. (תצלום אליהו הראתי)

הרופאים המרדימים ישביתו ביום ג' ליום אחד את כל חדרי הניתוח בארץ

משרד הבריאות: פנינו עשרות פעמים לאוצר בדרישה להגיע להסכם עם המרדימים ולא נענו

מאת עדנה ארידור
כתבת "הארץ"

הרופאים המרדימים ישביתו ביום שלישי הקרוב ליום אחד את כל חדרי הניתוח בבתי החולים הממשלתיים והציבוריים. כל הניתוחים שנועדו לאותו יום יידחו. השביתה היא מחאה כנגד הדרישות של האוצר והמעסיקים לדרישותיהם לתוספת תקנים, שיפור תנאי העבודה והפעלת תמריצים שימשכו כוחות חדשים למקצוע. אם לא יענו המעסיקים והאוצר לדרישותיהם ישקלו הרופאים הפרת העיצומים והשבתות של חדרי הניתוח.

הרופאים המרדימים נוקטים בעיצומים כחמישה חודשים. במחצית אוגוסט הכריזה ההסתדרות הרפואית על סכסוך עבודה של הרופאים המרדימים. במקביל להכרזת סכסוך העבודה החלו המרדימים ליישם בבתי החולים עקרונות לביצוע "הרדמה בטוחה", שגרמו לדחיה של 4000 ניתוחים אלקטיביים בבתי החולים. לדבריהם תנאי העבודה הירודים וחוסר אפשרות לעסוק בפרקטיקה פרטית מרתיעים רופאים צעירים להתמחות במקצוע ההרדמה ומסיבה זו העתודה המקצועית של המרדימים מדלדלת באורח מסוכן. ההחלטה להתחיל בהשבתות חדרי הניתוח נועדה לזרז את הדיונים בתביעותיהם ולהביא לסיומם טרם יכנס לתוקפו ב־15 בפברואר הסכם שנחתם עם בין הנהלת קופת חולים הכללית לרופאי הקופה להפעלת משמרת שניה. הם רוצים להבטיח את מימוש דרישותיהם היחודיות לתוספת תקנים וסדרי עבודה בסדרים. טרם יחתם הסכם להפעלת משמרת שניה במערכת האשפוז הממשלתית.

השבתת חדרי הניתוח ביום שלישי הקרוב היא אות למה שאמור להתרחש במערכת הממשלתית לקראת מוצאי חודש ינואר, כשארגון רופאי המדינה יחל בעיצומים והשבתות של בתי החולים, כדי להניע את משרד הבריאות והאוצר להכנס עמם למו"מ על משמרת שניה בבתי החולים הממשלתיים תוך תגמול הולם לרופאים.

שמואל אלגרבלי אמר בתגובה כי משרד הבריאות פנה עשרות פעמים לאוצר ולנציבות המנגנון בדרישה להגיע להסכם עם הרופאים המרדימים כדי שאפשר יהיה לחזור לעבודה תקינה ומלאה בחדרי הניתוח. דחית הנושא על ידי הממונה על השכר ונציבות המנגנון גורמת סבל לחולים, כל ניתוח שנדחה מחייב אישפוז וטיפולים חוזרים רבים שגורם נזק כלכלי גם לבית החולים.

9 מבין המועמדים לנשיאות בארה"ב מבקרים את מדיניותה של ישראל בשטחים

גארי הארט: להפעיל לחץ על ישראל; באביט: נעשה שימוש בנשק מול המון

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). כמה מן המועמדים הדמוקראטים והרפובליקאים לנשיאות השמיעו ביקורת על מדיניותה של ישראל בשטחים תוך זהירות שלא להרגיז את הבוחרים התומכים היהודיים.

● פול סימון הדמוקראט מאילינוי אמר כי "ניתן היה לטפל בבעית השטחים אחרת אך לי זה קל לומר... על ארה"ב להיות הזרז לקדום תהליך השלום אך עד כה גילה הממשל אזלת יד".

● ברוס באביט סבור כי דברי הביקורת הנאמרים על ישראל הם במקומם משום "שזו אחריותו של ידיד להיות ביקורתי... העובדה היא שישראל השתמשה בנשק חם מול המון בלתי מזוין".

● מייקל דוקאקיס מושל מסצ'וסטס ניסח הודעה זהירה האומרת: "על ישראל לבחון בזהירות את הצעדים שננקטו בתגובה להפרות הסדר תוך בחינת צרכיה הבטחוניים".

● גארי הארט, המועמד החדש־ישן אמר בראיון לרשת הטלוויזיה סי־אן־אן כי על הממשל האמריקאי להפעיל לחץ רב יותר על ישראל כדי לפתור את הסכסוך הישראלי ערבי וכי על ארה"ב לסייע באורח כלכלי נמרץ יותר כדי לגרום שגשוג כלכלי בשטחים.

● ג'סי ג'קסון המועמד הדמוקראטי השחור לנשיאות אמר בתשובה לשאלה של הניו יורק טיימס כי במצב הנוכחי נותרה ישראל עם בטחון מזויף והפלסטינאים נותרו ללא בטחון כלל. הוא מציע לשלוח נציג אמריקאי מיוחד לאזור כדי לקדם את תהליך השלום וקורא לממשל לדחוף קדימה את רעיון הועידה הבינלאומית. ג'קסון הוסיף כי על ישראל לסגת מן השטחים משום ש"דמוקראטיה איננה עולה בקנה אחד עם כיבוש".

● הסנטור הרפובליקאי ג'ון שאפי מרוד איילנד היוצא היום לבקור בן שבועיים במזרח התיכון כולל בישראל ביקר בחריפות את השימוש הנעשה בנשק חם נגד המפגינים. "איני בטוח", אמר הסנטור, "שהשלכת מידי האבנים מסכנת את בטחונה של ישראל... על פי הדוחות שראיתי מדובר בהפגנות ספונטאניות ולא בכאלה המאורגנות על ידי אש"ף. הן פרצו בשל תנאי החיים המחפירים השוררים בשטחים".

● גם הסנטור הרפובליקאי בוב דול, הרץ גם הוא לנשיאות, הצהיר כי "לישראל יש זכות לשמור על בטחונה אך אין לה הזכות להשתמש בכוח מופרז".

● אלכסנדר הייג, סבור כי יש לעשות מאמץ דיפלומטי שקט כדי "להשיג צדק סוציאלי עבור הפלסטינאים".

● ג'ורג' בוש הגן על עמדת הממשל האמריקאי ועל תגובתו כלפי ישראל.

הפגנה ליד השגרירות

קבוצה של אמריקאים ממוצא ערבי ופלסטינאי המתקראת "ועדת הזיזום לזכויות הפלסטינאים" מתכוונת לקיים היום הפגנה רבתי בקרבת בנין שגרירות ישראל בוואשינגטון. חברי הועדה ובראשם יו"ר הועד הערבי נגד השמצה, ג'יימס זוגבי מסרו כי הם מתכוונים לקיים הפגנות דומות בערים הגדולות בארה"ב ולפתוח במסע הסברה כדי "לחנך את הצבור האמריקאי בנושא הפלסטיני". הממשל מצידו נמנע אתמול מלהגיב שוב על מדיניות צה"ל בשטחים אך דוברת הממשל חזרה על דאגת הממשל מפני האפשרות שישראל תחליט אמנם לגרש עשרות מפגינים.

פלד בירך את צד"ל לרגל השנה החדשה

מאת מנחם הורוביץ
כתב "הארץ" בצפון

אלוף פיקוד הצפון, יוסי פלד, העניק אתמול רובה סער גליל למפקד צד"ל הגנרל אנטואן לחד במהלך ביקור שערך האלוף בקרב היחידות הנוצריות בצד"ל הפזורות בדרום לבנון. האלוף פלד בא לברך את החיילים לרגל השנה החדשה.

לאלוף התלוו מתאם פעולות הממשלה בלבנון אורי לוברני, ומפקד יחידת הקישור של צה"ל בדרום בלבנון תת־אלוף דוד אגמון.

צה"ל הרג שני מחבלים ליד בינת־ג'ביל

מאת מנחם הורוביץ

שני מחבלים נהרגו לפנות בוקר בהתקלות בין כוח צה"ל לחוליית מחבלים צפונית מערבית לבינת־ג'ביל. בסמוך למקום התקרית נתגלו המודיעה, מקשים ותשקם האישי של המחבלים שהיו כנראה בדרכם להניח מקשים בצירי תנועה בהם נעים כוחות צה"ל וצד"ל.

זו ההתקלות השניה בין כוחות צה"ל ומחבלים בדרום לבנון ביממה האחרונה. אור ליום אתמול נהרג מחבל מארגון אמל ואחר נפצע ונלכד בהתקלות שהיתה בגזרה המרכזית.

שיחת היום / גדעון אלון

עם: הרב עמנואל יעקובוביץ, הרב הראשי של יהודי בריטניה
על: צרופו כחבר בבית הלורדים הבריטי

תפקידם של היהודים לשמש אור לגויים

החלטת ראש ממשלת בריטניה לצרף אותך לבית הלורדים ולהעניק לך תואר אצולה, הפתיעה אותך?

בוודאי. זה היה מאד מפתיע ומרגש. כלל לא חלמתי ולא פיללתי שיצרפו אותי לבית הלורדים.

אומרים שההחלטה משקפת את ההערכה הרבה שרוחשת כלפיך הגב' תאצ'ר. ספר משהו על מערכת היחסים ביניכם.

קשרו בינינו יחסי הערכה הדדיים. אני רואה בגב' תאצ'ר דוגמא למנהיגות גדולה. היא כנראה מעריכה את דעותי ואת העמדות שאני נוקט בנושאים שונים.

אילו דעות והמאמרים?

זה כ־20 שנה אני עוסק בנושא מוסר הרפואה, שזהו המקצוע האקדמי שלי. במסגרת זו פירסמתי מאמרים ב"לונדון טיימס" על בעיות האיידס וההומוסקסואלים וזה כנראה עשה רושם חיובי. כמו כן התייחסתי במאמרים לנושא העוני בערי התעשיה של אנגליה ולבעיית הגזע.

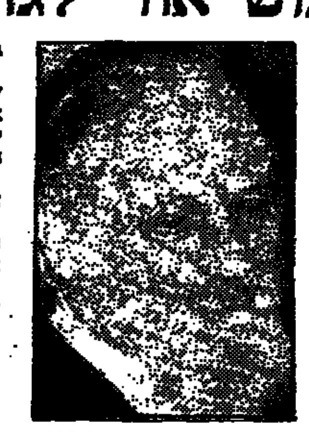

מה פתאום רב ראשי של יהודי בריטניה כותב על בעיות העוני בערי התעשיה של בריטניה?

כי באופן עקרוני אני מאמין שתפקידם של היהודים לשמש אור לגויים ואם ביכולתנו לתרום לשיפור המוסר של כלל האנושות, עלינו לעשות זאת.

מה המשמעות המעשית של צרופך לבית הלורדים?

תינתן לי האפשרות לנאום על הערכים היהודיים שעד כה לא היה מי שייצג אותם בפני בית הלורדים הבריטי. זו הזדמנות חדשה אבל גם אחריות גדולה, כיוון שיש נושאים רבים הקשורים לא רק ליהדות אלא גם למדינת ישראל שיועלו במסגרת זו, כגון המצב במזרח התיכון והמאמצים לקידום השלום.

איך הגיבה הקהילה היהודית על צרופך לבית הלורדים?

רבים בירכו אותי והגיבו בשמחה כנה. הם רואים בכך כבוד לכל הקהילה היהודית ולא רק לי באופן אישי.

שמיר: מצרים מושפעת מאש"ף — ולכן השלום עם מצרים קר

נועד עם ח"כ דראושה ששב מפגישה עם מובארק ● נשיא מצרים ישמח לפגוש בשמיר אם יהיו לו הצעות קונקרטיות חדשות לקידום השלום

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

השלום הקר עם מצרים נובע מכך שהיא מושפעת מאש"ף בעקבות הידוק היחסים בין מובארק לערפאת. כך אמר אתמול ראש הממשלה יצחק שמיר בפגישה עם ח"כ עבד אל־והאב־דראושה, שהגיע ללשכתו לדווח על פגישותיו בשבוע שעבר עם נשיא מצרים.

דראושה סיפר כי מובארק ביקש כי תוכן שיחתו עם חבר הכנסת הישראלי יועבר לידיעתו של שמיר. דראושה אמר לראש הממשלה כי נשיא מצרים מודאג ביותר מהנעשה בשטחים, והדגיש כי מופעלים עליו לחצים גדולים מתוך מצרים, וממדינות ערב אחרות להביא לניתוק היחסים הדיפלומטיים עם ישראל. לדברי דראושה אמר לו מובארק כי האסטרטגיה של מצרים היא אסטרטגית השלום. הוא הוסיף כי מובארק הדגיש כי במצב הדברים הנוכחי הוא אינו מוכן להיוועד עם נציג רישמי של מדינת ישראל, וכי יהיה מוכן לפגוש את שמיר רק אם הלה יציג בפניו דרך להביא לקידום בתהליך השלום באיזור. עוד הוסיף דראושה כי מובארק אמר כי כינוסה של הועידה הבינלאומית אינו נראה כיום באופק.

שמיר השיב לדראושה כי יש דרכים להביא לקידום השלום באיזור ודרכים אלו יובאו גם בפני נשיא מצרים. ראש הממשלה התייחס בדבריו גם לבידודו החברתי של שגריר ישראל במצרים ואמר כי אילו היה לשגריר ישראל חצי מהחוגים החברתיים הסובבים את השגריר המצרי בתל אביב הוא היה מאושר.

סופר "הארץ" מציין כי נשיא מצרים חוסני מובארק ישמח להיפגש עם ראש הממשלה יצחק שמיר, אם וכאשר יהיו לשמיר הצעות קונקרטיות חדשות לקידום תהליך השלום — כך מסר אתמול ח"כ עבד אל־והאב־דראושה שחזר מקהיר שם נועד לשיחה עם נשיא מצרים.

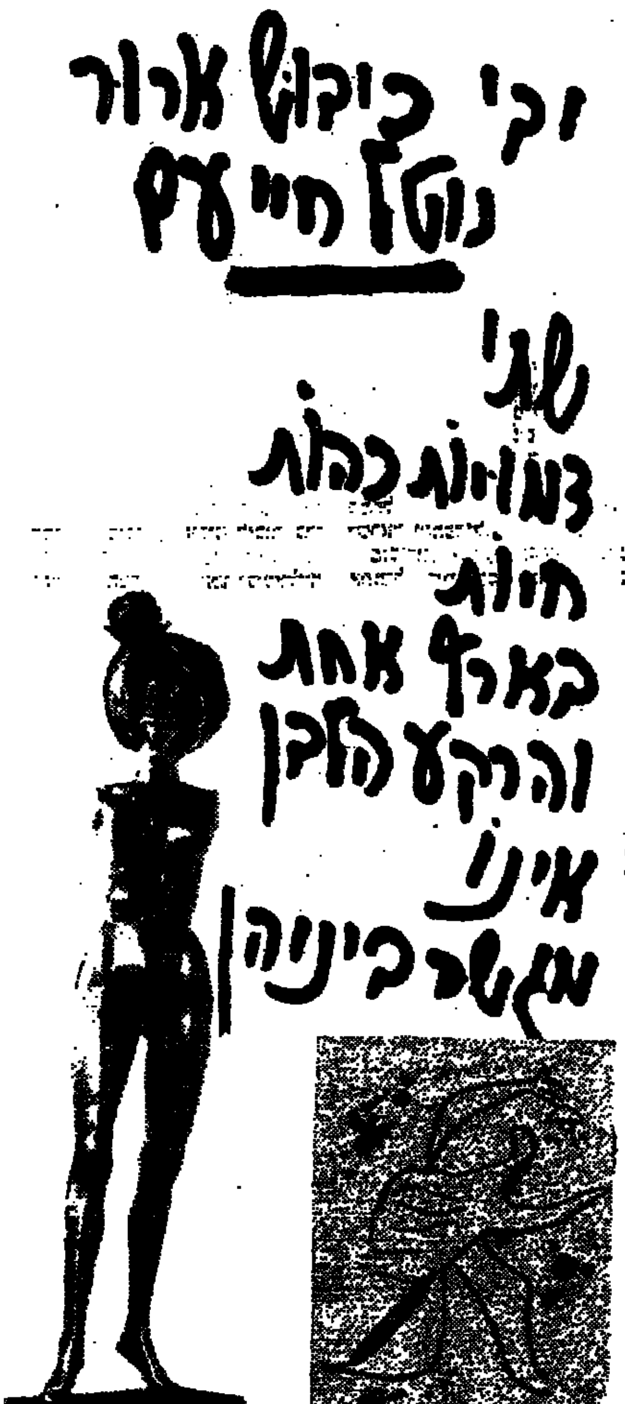

תיקון טעות

בידיעה "הרגש העוקף", שהופיעה אתמול, ה־31.12.87, במסגרת המדור "העיקר הבריאות", דווח על מחקר שנערך במכון הגסטרואנטרולוגי בבית־החולים "אסף הרופא", על מנת לבחון את נזק ארס הצפעה על כבד. במהלך המחקר הורדמו לצרכי ניסוי 27 חתולים ולא 27 חולים, כפי שהודפס בטעות.

אמש בקונצרט / אורנה לנגר

ליל סילווסטר נטול שמחה

התזמורת רשות השידור ומקהלת הקונצרטים של ויסלהרוף בהנצחת הסימפוניה השניה "תהילה" מאת מנדלסון, ברכה עין ולאבמנדר תמיר בקונצ'רטו לשני פסנתרים מאת מנדלסון.

הקונצ'רטו כמי מוזר לשני פסנתרים ולתזמורת הוא יצירת נעורים של מנדלסון המלווה חן וברק קליל. בביצוע אלגנטי אך סתמי זה קשה היה לחוש בחן העלומים של יצירה זו. למרות התיאום המושלם והמיומנות שבו נוגן, הטעם היה כשל יין שמפניה נטול נתזים, והתעוררה התהייה, האם כל קונצ'רטו זנוח חייב להיגאל מתהום השכחה.

אותה תהייה עוררה ההאזנה לסימפוניה השניה של מנדלסון "שיר תהילה", שאינה מושמעת בתכיפות בשל הצורך במקהלה גדולה ובעלת יכולת ביצוע גבוהה. הלייטמוטיב המתוח את החלק התזמורתי, החוזר ונישנה לאורך כל פרקי הסימפוניה, לא הצליח להעיר מתים ולהפיח רוח חיים, בערב שהיה אמור להיות מעין ליל סילווסטר בחברת מנדלסון. למרות שסר"ג קומיסיונה הוא מנצח מעולה היודע לשמור על מתח קצבי, היה זה ביצוע צחיח, קליל ואוריש במקצת.

אותו היזהון שלט גם בשירת המקהלה מויסלהרוף, שמשום מה, למרות ריבוי חבריה, נשמעה חלולה במקצת ועמומה. רק בכוראל המסיים התעוררה המקהלה קצת לחיים ושרה בהפרדת קולות צלולה את המנגינה הזוהרת. קטעי הדואו של הטנור בעל הכישרון הדראמטי, ג'נקינס, עם הסופרן האופראי האריה, פאולינה סטרק, היו רגעי הנוחם היחידים בערב נטול תהילה זה. אך כאמור, מי שחפץ לחגוג את סילווסטר בחברתו של מנדלסון על הפן הוזגני או האמור להיות מפואר שלו, נטל מלכתחילה סיכון מחושב.

אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	7	10	גשם	5	7
אתונה	11	17	מ"ח	7	17
בוקארשט	4	12	בהיר	—	—
בריסל	7	10	גשם	4	12
וינה	5	9	מעונן	4	12
ז'נבה	6	11	גשם קל	0	2
לונדון	8	12	גשם	10	11
ליסבון	11	15	מעונן	9	15
מדריד	2	7	מעונן	−1	11
ניו־יורק	−9	−2	מ"ח	−13	−6
פאריס	7	11	גשם	6	11
פרנקפורט	7	11	גשם	8	10
ציריך	3	8	גשם	—	—
קהיר	13	19	מעונן	13	20
קופנהאגן	4	8	גשם	4	9
רומא	9	14	גשם	2	8
שטוקהולם	−4	0	שלג	−3	1

ELAL אל על

ד"ר איגן (ג'יג'י) לבון
איננו

ההלויה תצא היום יום שישי יא' טבת תשמ"ח 1/1/88 בשעה 12.00 בצהרים
מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בקרית־שאול
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

המתאבלים: אשתו בלה
בנו וכלתו: דני ולנה
בנו וכלתו: זאבי וגילה
אמו: הילדה
אחותו וגיסה: פרופ' פלורלה ואלכס מגורה וב"ב
נכדיו: יונתן ומיה
וכל בני המשפחה

נא להימנע מביקורי תנחומים

ראיתי שמעתי

וישנייבסקי, הדמות מאחורי פגישת פרס והפקידים הסובייטיים

שר הכלכלה והתקשורת, גד יעקבי, נפגש לאחרונה עם הגם יורגן וישנייבסקי, יו"ר ועדת המזרח התיכון באינטרנציונל הסוציאליסטי ומי שהיה שר המדינה לענייני חוץ בממשלת גרמניה. וישנייבסקי, שהוא איש האס.פ.ד., סיפר ליעקבי שפגש את יאסר ערפאת בטוניס. ערפאת מסר לו כי הוא בעד ועידה בינלאומית, בתנאי שחברות המעצמות לא תהווה מסגרת בלבד, אלא תמלאנה בה תפקיד פעיל.

הגם יורגן וישנייבסקי: מַסָר מערפאת

וישנייבסקי גילה ליעקבי כי הוא היה האישיות האנונימית שעמדה מאחורי פגישתו של שמעון פרס עם הפקידים הסובייטיים הבכירים בז'נבה לפני חודשים אחדים, פגישה שסללה את הדרך לפגישתו של פרס עם שר החוץ הסובייטי.

במהלך השיחה הודה יעקבי לוישנייבסקי על פעלו למען השבויים והנעדרים של ישראל בסוריה.

אילן שחורי

אברהם נאמן: הצטרף ל"קומנדו 181"?

איש העסקים ועסקן חרות, אברהם (אייבי) נאמן, מנציגי תנועת חרות בעיריית תל־אביב, הכחיש בחודשים האחרונים שמועות לפיהן עבר להתגורר בארה"ב. על פי מידע שהגיע לארץ המוכחש על ידו, העדיף נאמן להצטרף ל"קומנדו 181", כינוי בו זכו המתגוררים להתגורר לפחות 181 יום בחו"ל וליהנות משורה של הקלות במטבע חוץ ובמיסוי. את הכושהותיו העביר נאמן מניו־יורק, שם הוא מתגורר בשכירות בחודשים האחרונים.

אישור רשמי לכך שנאמן מעדיף את ניו־יורק הגיע בעקיפין באמצעות הודעה שהעביר נאמן לחברת הקונגרסים "כנס", בה הוא משמש כנציג צבור במועצת המנהלים שלה. נאמן הודיע למנכ"ל החברה, גדעון ריבלין, שהוא מבקש לא ליבחר מחדש לדירקטוריון משום שהעתיק את פעילותו לחו"ל.

אריה לביא

כנס עולמי של פרלמנטרים יהודים.

כנס ראשון מסוגו של חברי פרלמנט יהודים מרחבי העולם יתקיים בשבוע הבא בירושלים, במסגרת הדיונים שמקיים "הפורום הישראלי" עם מנהיגים יהודים צעירים מרחבי העולם. את הכנס יזמה חברת הכנסת גאולה כהן, האליה הצטרפו חברי הכנסת אהוד אולמרט ועוזי לנדאו. כל השלושה הם חברים פעילים ב"פורום הישראלי" שהוא גוף א־פוליטי. משרד החוץ, השותף לארגון האירוע, הזמין לכנס 72 פרלמנטרים יהודים ומהם נענו 27 בחיוב.

חברי הפרלמנט היהודים יפגשו בארץ עם נשיא המדינה והצמרת הפוליטית.

נ.ש.

20 אלף שקל למרכז למניעת אלימות במשפחה

עשרים אלף ש"ח נאספו שלשום בערב תגיני למען מרכז למניעת אלימות במשפחה של נעמ"ת. בין האורחים שנענו להזמנתה של מזכ"ל נעמ"ת, מאשה לובלסקי, היו השר חיים בר לב, עוזי ברעם, ישראל קיסר ואנשי עסקים רבים. למרות שהמדובר בנושא כאוב, רעם האולם מצחוקים רמים, שכן על הבימה היו הגששים שהגישו מבחר מתוך בדיחותיהם, במסגרת יובל ה־25 להופעותיהם.

את האירוע אירגנה אל"מ (מיל.) רוחמה הרמבן.

ה"אל" בן ארבעים

לפני ארבעים שנה נוסד שבועון הנשים "אל" (היא), על־ידי הלן לאזארף. מאז לא התיישן ולא הזדקן והיה לאחד השבועונים הנפוצים בעולם. מחזור העסקים של ה"אל" כיום הוא 111 מיליון דולר, שהם 15 אחוז ממחזור העסקים של הוצאת הספרים הגדולה "האשט", המוציאה לאור ספרים, ירחונים, ספרי ילדים ושבועונים.

שבועון הנשים יוצא כיום בתשע ארצות ובתשע גירסות שונות, כל אחת במערכת נפרדת: במצרים בערבית, עבור כל ארצות ערב, ביפאן, באנגליה, בשוודיה, בספרד בספרדית, בברזיל בפורטוגזית, בדרום אפריקה וביוון. לאחרונה יצא לאור בצרפת "אל" בנושא ריהוט ודיור, וב־88 ייצאו "אל" בגרמניה ובהונג־קונג. התוכנית לשנת 1990 כוללת עתון בסינית שייצא בפקינג.

שולמית קיסרי

מארתה גראהם זרקה תכשיטים בשווי 300 אלף דולר

גם הראש כבר לא כמו שהיה. בפח הזבל של מלון בעיר טוסון שבאריזונה, נתגלתה שקית ובה תכשיטים בשווי של 300 אלף דולר. מסתבר שהתכשיטים שייכים לכוריאוגרפית הקשישה מארתה גראהם שהודתה שהיא הזדרזה להיפטר מהשקית. גראהם בת ה־93 עשתה בטוסון בביקור קרובים.

שרות הניו־יורק טיימס

בעריכת עירית רוזנבלום

כוננות ומעצרי־מנע

(סוף מעמוד 1)

מקורות צבאיים מסרו כי לחיילים ולשוטרי משמר הגבול ניתנו הוראות לטפל בכל מקרה של נסיון להפר את הסדר הציבורי בעודו באיבו, אך להימנע מחיכוך מיותר עם האוכלוסיה במוקדים רגישים, ולא להשתמש באש חיה אלא במקרים מובהקים של הגנה עצמית.

חשש מיוחד קיים במערכת הביטחון מפני אפשרות שגורמים עויינים ינצלו את תפילות יום השישי במסגדים כמנוף לגיוס מתפללים רבים להפגנות.

עם זאת ניתנה הוראה ברורה לחיילים להימנע מכניסה למסגדים, או מרכוזות הפגנתיות לידם.

במסגרת נסיונותיהם של גורמי הביטחון לשמור על השקט היום ומחר, התקיימו שיחות רבות עם אישי ציבור מהאיזורים השונים בשטחים. בהופעה יוצאת דופן, התראיין אמש אלוף פיקוד המרכז, עמרם מיצנע, בתוכנית "מפגש" בטלוויזיה בערבית, וקרא לתושבים לשמור על השקט. הוא הרגיע את משפחות העצורים הרבים הכלואים בבתי המעצר בגדה המערבית, וציין כי מספרם עומד היום על 1,077 איש. הוא הבטיח כי במידה שימשיך לשרור שקט באיזור, ישוחררו רבים החל מהשבוע הבא. האלוף מיצנע אמר כי למערכת הביטחון ברור שיש נסיון של הארגונים הפלשתיניים "לרכב על הגל", כהגדרתו, להסית את השטח, ולנצל את האווירה המתוחה שנוצרה בו. הוא אישר כי בימים האחרונים נעצרו כמה ממשוחררי עיסקת החילופין עם ארגונו של אחמד ג'יבריל.

כרוזי פתח בגדה

אתמול חולקו בערי הגדה המערבית כרוזים בחתימת הפתח, שבהם נאמר "תיהפך האדמה תבער תחת רגלי הכובשים, עוד ועוד התקוממות עממית, עוד הפגנות והשבתות, עוד אבנים, פצצות ובקבוקי תבערה". כרוזי הסתה חולקו גם בחתימת ה"חזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין", ארגונו של נאיף חוואתמה.

מקורות פלשתיניים מסרו כי היום צפויה שביתת מסחר בערי הגדה ובעזה. דריכות רבה ועצבנות ניכרת בקרב פעילי ה"פתח" לנוכח מעצרי הימים האחרונים של דמויות בולטות מבין ראשי המזוהים עם הארגון בגדה, ובראשם רבים ששוחררו בעיסקת החילופין עם ארגונו של אחמד ג'יבריל ב־1985.

כמה תקריות של הפרת הסדר הציבורי כבר אירעו אתמול בגדה המערבית:

● במחנה הפליטים אל־אמערי ברמאללה השליכו אבנים על כוח של צה"ל. קצין צה"ל נפגע קל בראשו, הצעיר שנחשד ביידוי האבן נעצר. על המחנה הוטל עוצר.

● בעיירה דהריה, שבקרבתה הוקם מחנה המעצר החדש, היתה התקהלות של כמה עשרות תושבים, שהשליכו אבנים על כלי רכב ישראליים. שמשתו של אוטובוס ישראלי נופצה.

● במחנה הפליטים עסכר שליד שכם התגודדו צעירים סביב תחנת המשטרה המקומית ורגמו את המבנה באבנים. תחנת המשטרה במקום הוצתה לפני ימים אחדים במהלך הפגנה.

● תלמידות שהתכוונו לצאת להפגנה במחנה הפליטים קלנדיה פוזרו בלא שימוש בגז מדמיע או בכדורי גומי.

● נסיון להשבתת המסחר בערים רמאללה ואל־בירה הובא בידי כוחות הביטחון, לאחר שחיילים סימנו בתרסיס צבע את החנויות הסגורות.

● מחוץ לבית המשפט הצבאי בשכם התקיימה הפגנה של כמה עשרות נשים, קרובות משפחה של נאשמים במשפטים ועצירים. כוחות הביטחון הקיפו את המקום, הרחיקו את צלמי הטלוויזיה, ופיזרו את המפגינות בלי להזדקק לכוח.

187 כתבי אישום בדצמבר

בתוך כך נמשך שיפוטם של רבים מעצירי גל המהומות האחרון בשטחים. בעזה נשפטו כבר מעל 150 עצירים. מקורות צבאיים מסרו אתמול נתונים על מצב המשפטים של עצירי גל המהומות האחרון. לפי הנתונים, הוגשו בחודש דצמבר — 187 כתבי אישום נגד 227 נאשמים (וחלק מהתיקים משותפים לשני נאשמים או יותר). הסתיימו משפטם של 34 נאשמים. העונש המירבי שהוטל על נאשם בעבירה של הפרת הסדר הציבורי בגדה היה 8 חודשי מאסר בפועל, ו־16 על תנאי. אחד מהנאשמים בהתפרעות, תושב מחנה הפליטים בלאטה, זוכה מחמת הספק.

לבית המשפט הצבאי ברמאללה ובשכם הובאו אתמול 41 נאשמים. כמעט כולם כפרו באשמות המיוחסות להם, ומשפטם נדחה להוכחות למועד מאוחר יותר.

החלטתם של עורכי הדין המגינים על נאשמים בבתי משפט צבאיים בשטחים לא להופיע במשפטיהם של עצירי גל המהומות האחרון, מעוררת מורת־רוח בפרקליטות הצבאית ובצה"ל. אלוף פיקוד המרכז, עמרם מיצנע האשים אתמול את עורכי הדין המחרימים את הדיונים בנסיון להשיג הישג פוליטי.

הוא אמר כי המשפטים יימשכו בכל מקרה, וכי הנפגעים היחידים יהיו הנאשמים. היועץ המשפטי בפיקוד המרכז, אל"מ דוד יהב, הודיע אתמול כי מהיום יותר לעורכי הדין לבקר את לקוחותיהם בבתי המעצר בדהריה ובעתלית, שהיו עד כה סגורים לביקור עורכי דין. גם במהלך השבוע הבא יתאפשר לפרקליטיהם של העצירים בבתי המעצר האלה, כמו גם לאלה המוחזקים עצורים במחנה "פארעה", לבקר את לקוחותיהם.

זוכו כמה מפירי סדר

כוחות הבטחון ברצועת עזה ביצעו אתמול עשרות מעצרים ועל פי מקורות ערביים מדובר בכ־150 איש ביניהם כמה מאנשי ארגונו של ג'יבריל על מנת למנוע הפרות סדר הבוקר — יום הפתח. מקורות ערביים מסרו כי כוחות צה"ל עברו מבית לבית ברצועה ועצרו את החשודים למשך 96 שעות. בין העצורים הבולטים שני מחבלים ששוחררו בעיסקת השבויים.

בתוך כך התפרסו כוחות גדולים של צה"ל וכוחות הבטחון ברחובי הרצועה. ההוראות שקיבלו הן "למנוע הפרות סדר בנוקשות, אך להימנע מירי".

במחנה הפליטים ג'באליה היו אתמול שתי הפגנות גדולות, תושבים הניפו שלטים ויידו אבנים, חיילי צה"ל התיזו לעבר המפגינים גז אך נימנעו מלהיכנס למחנה.

אתמול חלה תפנית בבית הדין הצבאי ובית הדין זיכה נאשמים מהפרות סדר זאת לאחר שהתביעה הצבאית לא הצליחה להוכיח את אשמתם.

עורכי הדין ברצועה ממשיכים להחרים את המשפטים אך נודע כי הם מייעצים למשפחות העצורים כיצד לנהוג.

600 שוטרים בירושלים

נדב שרגאי, כתב "הארץ", מוסר כי לפני שבועיים בדיוק רשמה ירושלים "שבת שחורה", שכמוה, כך העידו טובי הזכרון, עדיין לא עברה על העיר. לגל האחרון של התפרעויות במזרח העיר לא היה תקדים בהיקפו ובחומרתו. היום ומחר תעשה משטרת ירושלים כמעט הכל כדי למנוע שידור חוזר של המאורעות. 600 שוטרים גויסו למבצע ויותר מחפ"ק אחד יוקם באיזורים הרגישים. אחד מהם יהיה לבטח על הר הבית, שם תתקיים תפילת יום השישי, שבה צפוייה השתתפות אלפים.

לקח נוסף שהופק מהאורעים לפני שבועיים: כוחות הבטחון ישגיחו בשבע עיניים על תלמידי בתי הספר. הוברר כי אלה, על אף גילם הצעיר — בני 10 עד 15 — היו הכוח המניע את ההתפרעויות במזרח העיר לפני שבועיים.

כתב "הארץ" לענייני ערביים מוסר כי אש"ף קרא אתמול לחידוש "ההתנגדות המהפכנית" בגדה וברצועה היום לרגל יום השנה ה־23 לביצוע פעולת חבלה הראשונה נגד ישראל על ידי ארגונו של ערפאת פתח. בהודעה שפורסמה בתוניס נאמר כי "פלשתין תישאר ערבית אף אם נמשך הכיבוש הציוני".

שנה מאז נפל
בננו ואחינו
סרן
גדי איל
ז"ל

ביום השנה נעלה לקברו בבית העלמין הצבאי בקרית שאול. ביום שישי י"ח בטבת תשמ"ח (8.1.88) בשעה 12.00.

אוטובוס יצא מפינת הרחובות פרישמן וגור בתל־אביב בשעה 11.15.

שרה ארם
דני וניר איל

בתי הזיקוק הורשעו ע"פ הודאתם בהפרת צו לצמצום זיהום האוויר

המפעל האשם בשריפת מזוט בתכולה של למעלה מ־3.5% גופרית, באי מעבר לשריפת דלק דל גופרית ובפליטת עשן שחור • הוטל עליו קנס של 60 אלף שקל • האישום הפלילי כלפי מנהלי המפעל בוטל במסגרת עסקת טיעון

מאת אלי אלעד
כתב "הארץ" לאיכות הסביבה

מפעל בתי הזיקוק בחיפה הורשע אתמול, על־פי הודאתו, בכל סעיפי כתב האישום שהוגש נגדו מטעם המדינה, בקשר להפרת הוראות ה"צו האישי" המיוחד שהוצא למפעל, כדי לצמצם את פליטות הזיהום באזור חיפה.

ההחלטה ניתנה על ידי נשיא בית משפט השלום בחיפה, השופט רם סגיר, בעיסקת טיעון. השופט הטיל על בתי הזיקוק קנס של 60 אלף שקל, ובמסגרת עיסקת הטיעון בוטלו ההאשמות הפליליות האישיות נגד מנהלי המפעל, בגין הפרת ה"צו האישי".

כתב האישום נגד בתי הזיקוק הוגש בעקבות תלונה נגד המפעל, [illegible] הסביבה באיגוד־ערים חיפה, בתוקף תפקידו כ"רשות מפקחת" על ביצוע הוראות ה"צו האישי".

בנימוקי גזר הדין, מציין השופט בין השאר, כי החליט לקבל את עיסקת הטיעון, "מכיוון שהיא מהווה עמדת ניצחון של מוסדות איכות הסביבה על גישה, לפיה ישנם מוסדות ומפעלים, שמתוקף משקלם הציבורי עומדים מעל החוק". עוד מציין השופט, כי "רצוי שההודעה שבהודעה תפעל מזר לגבי הסביבה כולה".

כתב האישום, שבו הודה המפעל, כלל 13 סעיפים, שהכילו יותר מ־100 פרטי־אישום. בין השאר, הואשם המפעל בשריפת מזוט בתכולה של למעלה מ־3.5% גופרית, בכך שלא עבר לשריפת דלק דל־גופרית לאחר קבלת הוראות לעשות כן על־ידי הרשות המפקחת ובפליטת עשן שחור מהלפיד ומתחנת הכוח הישנה החדשה.

כן הואשם המפעל באי־דיווח, כנדרש, על הדממת מיתקנים בבתי הזיקוק, בכך שלא עבר לשריפת דלק דל־גופרית כאשר המיתקן להשבת גופרית הודמם ובהפעלת בית הזרודים הישן — שפולט עשן שחור — מבלי להודיע לרשות המפקחת. בנוסף לכך, לא השלים המפעל את ביצוע התוכנית למניעת פליטת ריחות ממתקניו.

בעקבות פסק הדין, אמר אתמול מנהל השירות לשמירת איכות הסביבה, הד"ר אורי מרינוב: "אמנם ביטלנו את האישום הפלילי האישי כלפי מנהלי המפעל, אבל אין ספק שבעצם ההודאה של בתי הזיקוק, הם נושאים באחריות הציבורית. אני מקווה שבעקבות כך, יתחיל עידן של שיתוף־פעולה מצד בתי הזיקוק עם רשויות איכות הסביבה, ותושבי חיפה יזכו לאוויר נקי ובריא יותר."

אלוף פיקוד הצפון, יוסי פלד, מפקד יחידת הקישור, תא"ל ד' אגמון, מתאם הפעולות בדרום לבנון, אורי לוברני וקצינים בכירים מפיקוד הצפון ערכו אתמול ביקור אצל החיילים הנוצריים בצד"ל לרגל השנה החדשה. במהלך הביקור נפגשה המשלחת עם אלמנתו של רס"ג חדד, תריז, והתארחה לארוחת צהריים בביתו של גנרל לחד, מפקד צד"ל. (תצלום דובר צה"ל)

הוציאו צו ביניים האוסר כינוס הגוף הבוחר את הרב הראשי בתל־אביב

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל־אביב

בית הדין הגבוה לצדק הוציא אתמול צו־ביניים, האוסר על כינוס הגוף הבוחר את הרב הראשי האשכנזי לתל־אביב.

הצו הוצא על ידי השופטת שושנה נתניהו, לבקשת חבר מועצת עיריית תל־אביב, עורך־דין אברהם פורז ("שינוי"), אשר טען כי החלטת מועצת העירייה נגד שילובן של נשים בגוף הבוחר את הרב, מנוגדת לחוק ולהצהרת העצמאות.

ראש עיריית תל אביב שלמה להט, וחברי מועצת העירייה, חוייבו לבוא ולהסביר מדוע הם סוברים שההחלטה על אי־שיתופן של הנשים חוקית.

עד לבירור העניין, לא תוכל האסיפה אשר אמורה לבחור את הרב להתכנס.

"מאחורי הכותרות" יציג היום את עתונאי השנה ל־1987

עורכי העתונים בישראל בוחרים הערב את עתונאי השנה לשנת 1987. הבחירה תעשה בתוכניתם של משה נסטלבאום ואברהם מרון "מאחורי הכותרות" אשר תשודר בשעה 5 אחר הצהריים ברשת ב' של "קול ישראל".

עורך־המשנה של "הארץ" מתי גולן בחר בכתב "הארץ" נחמיה שטרסלר כעתונאי השנה בזכות חשיפת הפרשה הקשורה בשמו של ארנסט יפת שהיה בעבר יו"ר מועצת המנהלים של בנק לאומי לישראל. גולן סבור כי זהו גם הסיפור העתונאי של השנה.

עורך "מעריב" עידו דיסנצ'יק בחר כעתונאי השנה את כל עתונאי רשות השידור "אשר בשביתתם הממושכת לימדו את כל העתונאים בישראל ירייעה יקשה למה שהציבור חושב עלינו ועל עבודתנו."

עורך "ידיעות אחרונות" דב יודקובסקי בחר ברוך גרוסמן כעתונאי השנה ובסיפור השנה במאמרו "הזמן הצהוב". הוא גורס כי השבועות האחרונים הוכיחו כי לסיפור זה יש את כל התכונות המקצועיות החיוביות.

עורך "חדשות" יוסי קליין בחר בעתונאי אמנון אברמוביץ' מ"מעריב" שהוכיח כלשונו "שבעל סוד יכול להיות גם עתונאי חוקר". לדבריו ידע אברמוביץ' גם להגן על אנשי שירות ביטחון כללי והוכיח עתונות שונה.

תחזית מדד דצמבר 1—1.5%

מאת דן מגיר סופר "הארץ"

מדד המחירים לצרכן בחודש דצמבר עלה לפי הערכות גורמים באוצר בשיעור שבין 1—1.5%.

ערכה את העמוד: עדה ארשטיין

המלצות צוות מומחים בין־משרדי קובעות:

הקמת משטרת תנועה ארצית לאכיפת החוק אינה מעשית

בניגוד להחלטת הממשלה משנת 1984 ועל אף הגידול בתאונות דרכים

מאת ראובן שפירא סופר "הארץ"

בניגוד להחלטת הממשלה משנת 1984 ועל אף הגידול בתאונות הדרכים לא תוקם בעתיד משטרת תנועה ארצית לאכיפת חוקי התנועה, כפי שביקשו כמה גורמים להקים. גורמים אלה אף שיכנעו בשעתו את הממשלה לקבל החלטה בזכות הקמת משטרת התנועה הארצית. צוות מומחים בין־משרדי בהשתתפות נציגי משרד התחבורה ומשטרת ישראל, שמונה בעקבות החלטת הממשלה, סיים עבודתו בימים אלה והגיע למסקנה כי הקמתה של משטרת תנועה ארצית איננה מעשית בנסיבות הקיימות.

במסקנות הצוות נאמר בין השאר: "הצוות רואה בחיוב את ארגונו מחדש של מערך התנועה במשטרת ישראל במסגרת שנקבעה לחצי השנה הקרובה, בה יופעלו יחידות שיטור תנועה בין־עירוניות מקצועיות בפיקוד של מחוזות המשטרה, כאשר לשכת התנועה העירוניות יופעלו בגיבוי יחידת תנועה של מתנדבים ופיקוח תנועה סלקטיווי על ידי מערך הסיור במשטרה ובשיתוף פעולה עם הרשויות המקומיות".

הצוות הבין־משרדי קובע עוד כי "על מנת לאפשר התמודדות מלאה ורחבה של המשטרה ביעילות המירבית עם משימותיה בתחום התנועה, יש להקצות בתקנים למשטרה כצורך חיוני, תיגבור בסדר גודל של לפחות 142 תיקני כוח אדם, 18 ניידות, ו־40 אופנועים וקטנועים".

הצוות מדגיש את הצורך הדחוף שהממשלה תפעל להטיל על משרד האוצר לממש את ההמלצה בענין התוספת בתקנים והרכב למשטרה.

המלצות הצוות הבין־משרדי ומסקנותיו שיוגשו לממשלה שאין מקום להקים משטרת תנועה ארצית והתקבלו בסיפוק רב במשטרה. שר־אשיה התנגדו כל העת בעקביות להקמת משטרת תנועה ארצית. במשטרה רואים בהחלטות הצוות שהתקבלו גם על דעת אנשי משרד התחבורה שהיו בו, אימוץ הגישה שהמשטרה דגלה בה מזמן, לפיה יש לתגבר את יחידות התנועה הקיימות במסגרת המשטרה, ולא להקים גוף חדש שיהיה יקר להפעלה ויגזול כוחות משטרה רבים שאינם בנמצא לצורך איוש מפקדות ומינהלות.

חרות תתנגד כנראה להפרדת הבחירות לרשויות מהכלליות

עולה מדיון בנושא זה במזכירות התנועה • הוחלט להגביר הפעילות ביישובים הערביים

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

מזכירות תנועת החרות מתנגדת להפרדת הבחירות לרשויות המקומיות מהבחירות הכלליות לכנסת — כך עולה מדיון בנושא זה, שנערך אתמול בצמרת התנועה. החלטה אמנם לא נתקבלה, והיא צפויה בהמשך הדיון בשבוע הבא, אולם כל הדוברים בישיבה היו בעמדה אחידה.

סקר חסוי שהובא לפני מספר חודשים לראשי הליכוד, הוכיח כי למפלגה סיכויים טובים לזכות ברבות מהרשויות המקומיות, אם ייערכו הבחירות המוניציפאליות בנפרד לבחירות לכנסת. גם דעתו האישית של ראש הממשלה, יצחק שמיר, היא כי אין להפריד את הבחירות המוניציפאליות. שמיר מעגן את בחיסכון תקציבי.

מפלגת העבודה מבקשת, כידוע, להביא להפרדת הבחירות, ולהזזות בשנה לפחות את מועד הבחירות המוניציפאליות. לשם כך קיים בשבועות האחרונים מזכ"ל המפלגה, ח"כ עוזי ברעם, שיחות עם ראשי המפלגות הדתיות ש"ס, אגודת־ישראל והמפד"ל.

מזכירות תנועת החרות קיימה אתמול דיון גם בנושא ערביי ישראל. בסיכום הדיון הוחלט, כי תנועת החרות תגביר את פעילותה ביישובים הערביים, כדי לסייע לאוכלוסיה הערבית השואפת להשתלבות מלאה בחיי המדינה. עוד הוחלט כי התנועה תפעל למען השגת שוויון זכויות והזדמנויות מלא לאזרחים ערביים ותמשיך לעודד אוכלוסיה זו ליטול על עצמה את מלוא נטל החובות האזרחיים.

יחד עם זאת, הודגש בהחלטת מזכירות חרות כי "התנועה רואה בחומרה את מסע ההסתה וההתפרעויות שמנהלים גורמים קיצוניים במיגזר הערבי נגד מדינת־ישראל".

מורי הנהיגה תובעים העלאת תעריף שיעורים ב־40 אחוז

מ־23 ש' ל־32.2 ש' לשיעור (כולל מע"מ)

מאת יפעת נבו
סופרת "הארץ"

מורי הנהיגה הגישו לאחרונה למשרד התחבורה תביעה להעלאת תעריף שיעורי הנהיגה ב־40%, מ־23 ש"ח ל־32.2 ש"ח לשיעור (כולל מע"מ). משרד התחבורה ממליץ מצידו על העלאה של 8% אחוזים בלבד.

הנושא יידון ביום ראשון הקרוב בוועדת המחירים הבין־משרדית שליד שר האוצר, אולם מחירם של שיעורי הנהיגה ייקבע, בסופו של דבר, על ידי שרי האוצר והתחבורה, בהסתמך על המלצת ועדת המחירים.

מורי הנהיגה זכו להעלאות מחירים בשיעור של כ־30% בינוי '87. בתמורה, נדרשו לוותר על נוהג, שמשרד התחבורה, והתלמידים ואף כלכלנים, ראוהו כפסול: גביית דמי שלושה שיעורים תמורת העמדת הרכב לרשות התלמיד לצורך מבחן הנהיגה המעשי. כיום מותרת גביית דמי שיעור אחד לצורך זה.

אורי רוזן, מנהל אגף תיכנון וכלכלה במשרד התחבורה והאחראי על פיקוח המחירים במשרד, מבהיר כי ההעלאה של ינוי לא חלה, למעשה, על כל מורי הנהיגה. לדבריו, מחיר שיעורי הנהיגה לא היו בפיקוח עד נובמבר '84, אז הוחל בתכנית הכלכלית ובהקפאת המחירים.

בזמן ההקפאה, ניתפסו מורים אשר קבעו את מחירי שיעוריהם בעצמם, ובעוד שבצפון הארץ נהגו מורי הנהיגה לגבות מחירים גבוהים ואחידים בשיעור של 25 ש"ח לשיעור, הרי שבשאר חלקי הארץ התקיימה תחרות, והמחירים נעו בין 17 ל־18 ש"ח לשיעור. מבחינה זו, מסביר רוזן, זכו מרבית מורי הנהיגה בארץ להעלאה של כ־30%, מלבד אלו שבצפון, אשר מבחינתם היתה הוזלה ריאלית במחיר השיעור.

ידרשו לצאת מפיקוח

"בגלל התלונות שקיבלנו מתלמידים, הקושי להפעיל פיקוח יעיל בפריסה ארצית כאשר המחיר שנגבה כל מורה הוא שונה, החלטנו על מחיר אחיד", אומר רוזן. לדבריו, הביאו מורי הנהיגה ממצאי כלכלנים, שהיו גבוהים מאלה של המשרד. רוזן טוען, כי למורים ולכלכלנים הנוכחי, שמרכיבי המחישוב של המשרד לצורך העלאת מחירים, הם שיעור ההעלאה של שכר העבודה במשק, שעלה באותה תקופה ב־7%, שיעור העלייה בהוצאות אחזקת הרכב, שהגיעה ל־12%, והוצאות אחזקת בית־ספר לנהיגה, שהסתכמו ב־6% לאותה תקופה. שיעור העליה הממשוקלל של ההוצאות, מבהיר רוזן, הוא 8%, וזו ההעלאה שמשרד התחבורה ממליץ לועדת המחירים.

בינתיים, מאיימים מורי הנהיגה כי אם לא יקבלו את ההעלאה של 40%, כתביעתם, ידרשו לצאת מן הפיקוח על המחירים. כמו־כן הם מצביעים על כך שהקטנת "דמי טסט" משלושה שיעורים לאחד תלויה ועומדת בבית הדין הגבוה לצדק.

בתגובה לתביעת מורי הנהיגה לצאת מן הפיקוח, אמר דובר משרד האוצר, כי שיעורי הנהיגה אינם מסובסדים, ואין הם שירות מונופוליסטי, חולה עליהם, חובת הפיקוח. הוא סירב לומר אם ועדת המחירים תדון בתביעת המורים לצאת מפיקוח, בטענה כי מהלכי עבודת ועדת המחירים חסויים.

אושר תקציב ההסתדרות: 149 וחצי מיליון שקלים

גידול של כ־18.5% לעומת תקציב של 1987

מאת יהודית וינקלר
סופרת "הארץ"

הועד הפועל של ההסתדרות אישר את תקציבה ל־1988, בסך 149 וחצי מיליון ש"ח, המהווה גידול של כ־18.5% לעומת תקציב '87. הליכוד הצביע נגד התקציב.

גידול התקציב, הסביר גיזבר ההסתדרות ארתור ישראלוביץ, מבוסס על תחזית עליית מדד של 16% ועוד 2.5% תוספת, בגין הגידול הצפוי במספר חברי ההסתדרות.

ישראלוביץ הדגיש, כי התקציב אינו מאפשר התפתחות, אך יושם דגש על הישובים הערביים והדרוזיים, על פעולות למען צרכנים, על חינוך טכנולוגי, פעולות בקרב צעירים ומאבק בעבודה זולה לסדניה. כן הודיע על המשך פיתוח מוסדות־ההסתדרות, לרבות מרכזי נופש וספורט. 5% מהתקציב לפעולות ייחודו למה שכינה "יעדים מועדפים", לרבות אירועי ההסתדרות במסגרת חגיגות 40 שנה למדינת־ישראל.

יוסף ריקה, יושב־ראש לשכת המס המרכזית של ההסתדרות, מסר כי 36% מחברי ההסתדרות נמצאים על השכבות הגבוהות, ותרומתם להכנסות ממס האחיד מגיעה ל־15%.

המס האחיד יעודכן במהלך השנה הקרובה.

מסורב עליה שקיבל אשרת יציאה מסרב לעלות לארץ

ניו־יורק (אי־פי). שני מסורבי עליה קיבלו אשרות יציאה לישראל, אך אחד מהם הודיע, כי יישאר בבריה"מ כדי לפעול לשיפור התנאים במקום, מסר ארגון "סטודנטים למען מאבק יהודי בריה"מ".

אשרות יציאה הובטחו ביום רביעי למסורבים המחשבים לאנטולי וולובובסקי, אחד מ־140 המסורבים ששוחררו בראשית השנה בבדיקה המחודשת שערכו השלטונות לגבי גזרי הדין של נאשמים בפעילות נגד המשטר.

וולבובסקי מתגורר בעיר גורקי, שהיא עיר סגורה, ולא ניתן היה להשיג אישור ליציאה באמצעות מכתבים בבריה"מ.

מסורב העליה השני, לב שפר, מן העיר סברדלובסק, קיבל אף הוא אשרת יציאה, אך הודיע כי לא ייצא כדי לפעול לשיפור התנאים בבריה"מ.

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

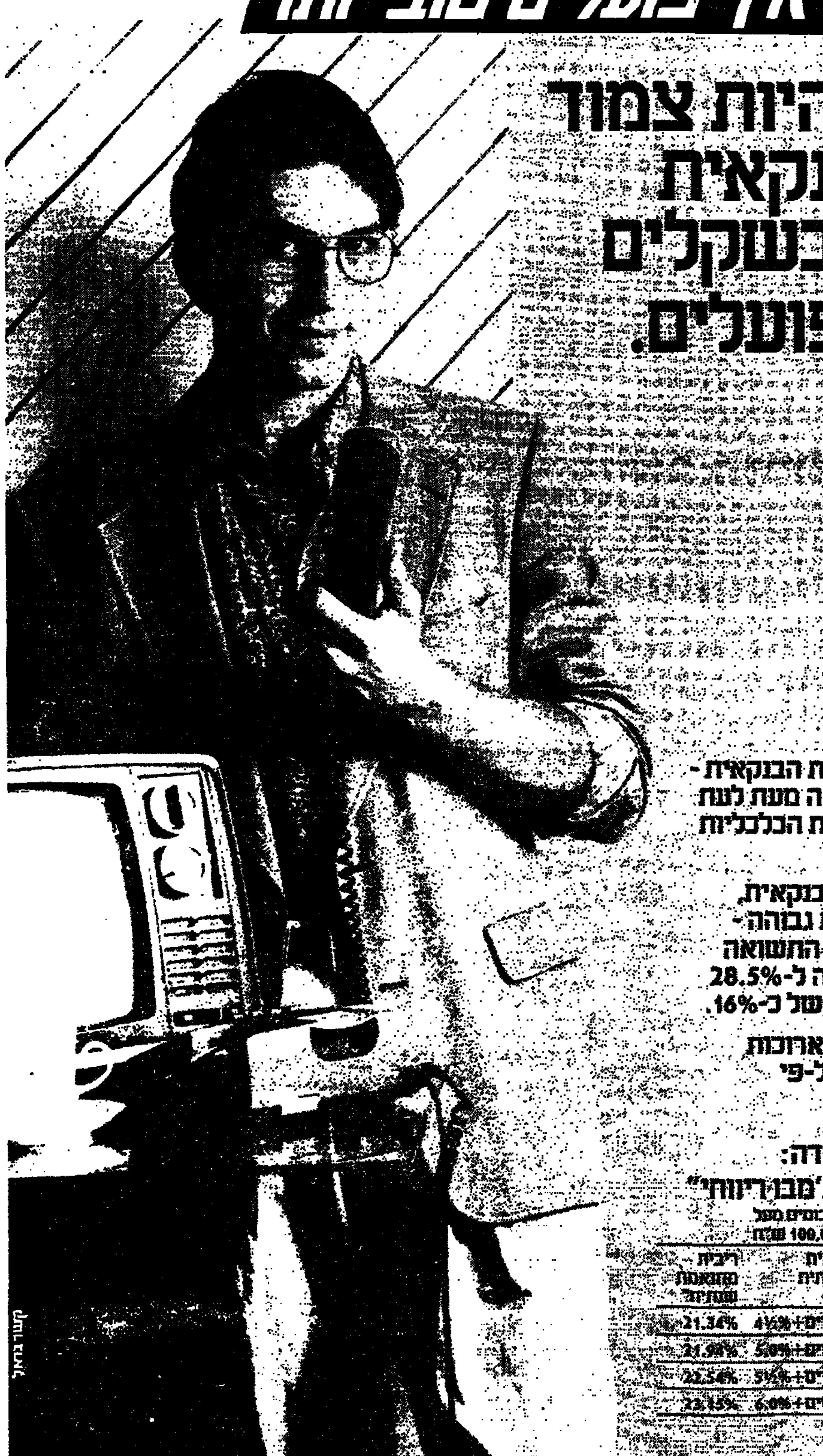

משתלם להיות צמוד לריבית הבנקאית בפקדונות בשקלים של בנק הפועלים.

■ כספך צמוד במלואו לריבית הבנקאית - ה"פריים". ריבית זו משתנה מעת לעת ומשקפת את ההתפתחויות הכלכליות במשק.

■ בנוסף להצמדה לריבית הבנקאית, אתה נהנה מתוספת ריבית גבוהה - עד 6% לשנה! בשנת 1987 התשואה בתנאים אלה היתה שקולה ל-28.5% לעומת עליית מדד צפויה של כ-16%.

■ כספך אינו סגור לתקופות ארוכות ואתה יכול למשוך אותו על-פי בחירתך, כל 3 חודשים.

לבחירתך שני מסלולי הפקדה:

תקופה בחודשים	"שקל ריווחי" לכל סכום: ריבית שנתית	ריבית מתואמת שנתית*	"ג'מבו ריווחי" לסכומים מעל 100,000 ש"ח: ריבית שנתית	ריבית מתואמת שנתית*
3	פריים+1¼%	17.52%	פריים+4½%	21.34%
6	פריים+2½%	18.97%	פריים+5.0%	21.98%
9	פריים+3¾%	20.45%	פריים+5½%	22.54%
12	פריים+5.0%	21.94%	פריים+6.0%	23.15%

*לפי שעור הריבית היום

בנק הפועלים בע"מ

שיתוף יהודי־ערבי בהקמת רשת חברות קש ובהוצאת מיליון שקלים מהמכס

חשודים באספקת חשבוניות מס מזוייפות לגורמים שביקשו לרמות בעזרתן את שלטונות המכס ● הסכומים הרבים הוצאו תוך חודשים ספורים ● המכס ויתר על 20,000 דולר שהוצעו כגמול מקפריסין

מאת אבי גנאור
סופר "הארץ"

שלטונות המכס עצרו אתמול רשת של יהודים וערבים מצפון הארץ, שהקימו לפי החשדות כשמונה חברות קש, שעסקו באספקת חשבוניות מס מזוייפות לגורמים שביקשו לרמות בעזרתן את שלטונות המכס.

מרדכי ברקת, מנהל המכס, שנפגש אתמול עם הכתבים הכלכליים בתל אביב, גילה כי חברי הכנופייה שנחשפה, הצליחו לגבות בעזרת החשבוניות הפיקטיביות שהופיעו כמיליון ש"ח שאותם קיבלו כהחזרי מע"מ מהמכס בתקופה שלא עלתה על מספר חודשים.

חברות הקש שנחשפו נרשמו כחברות קבלניות בענף הבניין, ולמרות שאתמול נעצרו שלושה חשודים בהפעלתן, גילה מנהל המכס שהחוקרים עדיין לא בטוחים שהצליחו לחשוף את כל אילן היוחסין של הרשת.

בעזרת תוכנית מחשב חדישה

"זכות התחכום," אמר ברקת, הצליחו לחלוב מאיתנו כמיליון שקל, בחגיגה שנמשכה כמה חודשים בלבד". לדבריו, המכס הפעיל באחרונה תוכנית מחשב חדישה, המאפשרת לפקידי המשרד לוודא, כי החשבוניות המוגשות להם כבסיס לדרישת החזרי מע"מ, הן אכן חשבוניות של עסקים פעילים.

ברקת גילה, כי לפני כמה חודשים השתתפו סוכני יחידת החקירות של המכס הישראלי בפשיטה על דירותיהם של יהודים ישראלים בגרמניה, וכתוצאה מהמסמכים שנתגלו בדירה הצליחו המכס שנעזר בשלטונות המכס של קפריסין להביא לתפישתם ולהחרמתם של מכשירי אלקטרוניקה מוברחים שהיו בדרכם לישראל. השלטונות הקפריסאים, גילה ברקת, הציעו למכס הישראלי גמול של 20,000 דולר על תפישת הציוד המוברח אבל ישראל ויתרה על הכסף לטובת היחסים הטובים עם הקפריסאים.

עד הקיץ, מסר ברקת תחתום ישראל על הסכמי שיתוף פעולה בנושא המכס עם הולנד, בריטניה וקפריסין.

צבי בר (בראזני), לשעבר מפקד משמר הגבול, עשוי להיות מועמד הליכוד לראשות עיריית רמת גן

בליכוד מצפים כי "יגבר בנקל" על ראש העירייה הנוכחי

מאת אילן שחורי

צבי בר (בראזני), לשעבר ראש אגף מיבצעים במטה הארצי של המשטרה ומפקד משמר הגבול, עשוי להיות מועמד הליכוד לראשות עיריית רמת גן. בין בר לח"כ משה ארנס, יו"ר מוכירות תנועת החרות, מתנהלים מגעים שותפים בעניין זה כבר מספר שבועות, ובר עתיד לתת את תשובתו הסופית בימים הקרובים.

בר, שהוא תושב רמת גן, פרש מצמרת המשטרה בפברואר 1985, לאחר שהובהר לו כי לא ימונה לתפקיד מפכ"ל המשטרה. לבר "רומן" ממושך עם תנועת החרות וכמספר פעמים בשנים האחרונות היו עימו מגעים, כדי שיצטרף לחיים הפוליטיים אולם עד כה סירב מנימוקים משפחתיים.

בצמרת תנועת החרות מעוניינים ביותר בהעמדתו של בר בראש רשימת הליכוד לראשות עיריית רמת גן, מתוך הנחה כי יוכל לגבור בקלות על ראש העירייה הנוכחי אורי עמית, ולהחזיר לרמת גן את שלטון הליכוד.

צבי בר (בראזני)

סופר "הארץ" מציין, כי יו"ר מוכירות תנועת החרות ח"כ משה ארנס, הקים בחודשים האחרונים צוות מיוחד בתנועת החרות לאי־תורם של מועמדים פוטנציאלים טובים לקראת הבחירות לרשויות המקומיות, כדי לכבוש את השליטה בערים הגדולות בהם נמצאת כיום העירייה בידי מפלגת העבודה.

לפני כשבועיים הצטרף לתנועת החרות אלוף (מיל) יהושע שגיא, והוא יעמוד בראש הליכוד בבחירות בבת ים. בליכוד מחפשים בימים אלה מועמד מתאים לראשות עיריית חיפה. ועדיין לא נראה גם ממציאת מועמד שיהיה מסוגל לגבור על שדי קולק בירושלים. גורמים בכירים בתנועת החרות ציינו אתמול כי הבחירתו של רובי ריבלין, מראשי סניף תנועת החרות בירושלים, כי הוא יעמוד בראש רשימת הליכוד בבירה, נמסרה על דעת עצמו בלבד.

קבוצת אמנים מוחה על הרס ואדי סאליב

מאת יהיה טל

חזית הבוהרת "דקוויאם לואדי", פירסמה אתמול קבוצה של אנשי רוח, סופרים ואמנים מכל הארץ, מינשר המתריע על "הרס ואדי סאליב בידי עיריית חיפה".

במינשר, שעם החותמים עליו נמנים נתן זך, א.ב.יהושע, יהודית הנדל, מנשה קדישמן, גרשון קניספל, סלמן נטור, סמית אל־קאסם, יגאל תומרקין ועוד, נכתב בין השאר: "הרף יומרתם של אבות העיר חיפה לשמר את ואדי סאליב, נהרס האיזור עד לבלי הכר...ההרס הגיע לשיאו באחרונה, עם פריצתם הזוועלית של התחפרים, ש"יישרו" חלק ניכר מהשטח. בגלחם מעל פני האדמה מיבנים שהיו בחזקת אתרים היסטוריים, ובהפכם שטח ניכר של הוואדי למישור."

העירייה מצידה טענה, כי מדובר בעבודות תשתית לקראת הפיכת הוואדי לרובע אמנים. יוזמי המינשר הודיעו, כי יזמינו אמנים וסופרים לבקר במקום ולהתעד את מראה עיניהם במילים, בקו ובצבע.

במחנה המעצר בדהריה שוהים כמה עשרות חשודים בהתפרעויות, הממתינים למשפטיהם. בתמונה: הם נראים בעת קבלת ביגוד ושמיכות – שנמנעו מהם, לדברי פרקליטיהם (צילום: דובר צה"ל)

דירות יוקרה יוקמו על גגות בניני מישרדים ב"מרכז השלום"

צומת זה נחשב למרכז העסקים הגדול בארץ ונהנה ממיקום בצומת דרכים ארצית ● העירייה תפרסם "טרום מיכרז" לפרוייקט הגדול ● הפרוייקט יוקם באזור ה"סיטי", בצומת מיחלף נתיבי איילון, דרך פתח תקוה, דרך השלום ורחוב קפלן

מאת אריה לביא

עיריית תל אביב בוחנת את האפשרות, להתיר הקמת דירות יוקרה על גגות בנייני משרדים בפרוייקט "מרכז השלום" המתוכנן כעת, בדומה למקובל בכמה מהערים הגדולות בעולם.

ועדת המיכרזים המיוחדת שהוקמה לצורך פרוייקט זה, בראשות ראש עיריית תל אביב שלמה להט, החליטה לפרסם מעין "טרום מיכרז", לפרוייקט, לצורך בחירה התקשרות להקמת מרכז השלום. המיכרז יהיה לרכישת זכיות ולתכנון והקמה והפעלה של מרכז השלום. כבר כעת מגלים עניין בפרוייקט, מספר משקיעים מחו"ל, בנוסף למשקיעים מישראל.

הפרוייקט יוקם באזור ה"סיטי" בצומת מיחלף נתיבי איילון, דרך פתח תקוה, דרך השלום, ורחוב קפלן. צומת זה נחשב למרכז העסקים הגדול בארץ ונהנה ממיקום בצומת דרכים ארצית.

הפרוייקט כולל 150 אלף מ"ר, בתוספת חניונים לאלפי כלי רכב. במרכז השלום מתוכנן מרכז קניות בהיקף של 35 אלף מ"ר. היתרה מיועדת למשרדים, שבתוכם לפחות כ־50 אלף מ"ר לבעלי מקצועות חופשיים. המשתתפים ב"טרום מיכרז" יידרשו להציג יכולת פיננסית גבוה, בנוסף ליכולת מקצועית בהתחשב בהשקעה שתגיע לעשרות מיליוני דולר בפרוייקט.

מתדלקים הואשמו בזיוף והוצאת רבבות ש"ח במירמה

(ע) שלושה נהגים המתדלקים מלך בעזרת תלושים של חברת "אמניר" לעיבוד נייר, הואשמו אתמול בבית משפט השלום בתל אביב, בקשירת קשר, ביניהם וזיוף הקבלות, כדי לקבל כספים במירמה.

התובע, עו"ד יעקב קמר, טוען בכתב האישום, כי השלושה – משה קיסר (30) מקיראון דוד מימון (32) מרמת גן ודניאל מלכה (26) מיפו, קשרו בין 1984 ל־1985, קשר עם מתדלקים שעבדו בתחנות דלק שונות, להונות את החברה.

הם זייפו את התלושים על ידי רישום כזב של סכומים גבוהים יותר מן התדלוק בפועל וחילקו את ההפרש ביניהם לבין המתדלקים.

בצורה כזו, רשמו פעם במרמה על התלוש 90 ליטר במקום 60 ליטר, כשההפרש של 30 ליטר התבטא ב־3,770 שקלים. פעם אחרת, רשמו במירמה הפרש של 50 ליטר סולר, שהתבטא ב־12,950 שקלים, ופעם נוספת גבו הפרש של 22,540 שקלים, טוען התובע.

התלושים המזוייפים הוגשו לחברת "אמניר" שהעסיקה את הנהגים המתדלקים. מנהל איזור תל אביב שלה – עמיחי פרנקל, גילה את התרמית והתלונן נגד השלושה.

אוטובוס אגד נרגם ליד אבו־גוש בכביש הראשי לירושלים

(ע). אוטובוס אגד, שנסע בקו 405 בכביש ירושלים־תל־אביב, נרגם אתמול באבנים, סמוך לאבו־גוש.

כתוצאה מיידוי האבנים נופצה שימשת האוטובוס אשר ליד מושב הנהג.

סופר "הארץ" מוסר, כי נהג האוטובוס שמסר הודעה על המקרה במשטרה, הבחין באבן שהושלכה מגבעה שבצידי הדרך. היא גרמה לסדק בחלון הקידמי. המשטרה ערכה סריקות אך טרם נעצרו חשודים.

בסולתם תתחדש העבודה ביום א'

מאת יהיה טל
סופר "הארץ"

העבודה במפעל סולתם ביוקנעם עשויה להתחדש מחרתיים לאחר הפסקה מאונס של הייצור שנמשכה כארבעה חודשים, בשל העדר הזמנות והצטברות מלאי גדול של מוצרי המפעל.

לקראת חידוש העבודה החל אתמול מו"מ קדחתני בין ההנהלה לוועד העובדים.

ההנהלה טוענת שיש תעסוקה לכ־700 מהעובדים ותובעת לא לחדש בינתיים העסקתם במפעל של כ־160 העובדים הנותרים.

"דובק" יתכנס שוב ביום א' להחליט בדבר אסיפה כללית

ברמן לא התפטר • חוות דעת של רוטנשטרייך לגבי העסקת גהל קבע כי החוזה אינו ניתן לביטול

מאת יהונתן שרמן

דירקטוריון "דובק" יתכנס שוב ביום ראשון כ־10.30 בבוקר על מנת להצביע על השאלה אם לקיים את

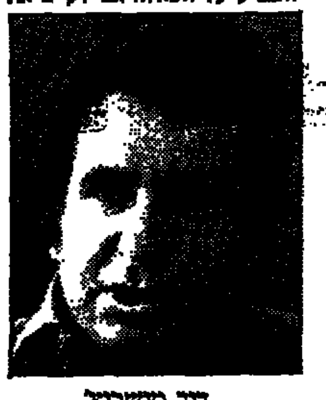
דוד מושביץ

זרח גהל

האסיפה הכללית של בעלי המניות ב־11 בבוקר או לדחותה. נציגי קבוצת פוליקנסקי ביקשו אתמול בישיבת הדירקטוריון לדחות את הישיבה, תוך שיתאפשר להם לכנס אסיפה חדשה בתוך פרק זמן קצר בעתיד. להצעה זו התנגדו מכל וכל בני משפחת גהל, שסברו כי לקבוצות שנור ופוליקנסקי אין קוארום לקיום האסיפה הכללית ולכן היא תבוטל ואין צורך לדחותה. בני משפחת גהל סבורים, כי קבוצות שנור ופוליקנסקי לא הצליחו לגייס לימינם את קבוצת מושביץ יגלום והתעשיין גיורא אקרשטיין ולכן לא יצליחו להשיג ייצוג של 50 אחוזים מזכויות ההצבעה באסיפה הכללית של בעלי המניות.

יו"ר יצחק ברמן, יו"ר מועצת המנהלים של החברה, הודיע אתמול בישיבת הדירקטוריון, כי בכוונתו להתפטר מתפקידו זה, אך לא יעשה זאת לפני קיום האסיפה הכללית ובחירת יו"ר חדש במקומו. ל"הארץ" הוא מסר, כי אינו מעוניין להמשיך בתפקיד זה.

ברמן מסר לדירקטוריון אתמול, כי ד"ר יהושע רוטנשטרייך העביר לו את חוות הדעת ביחס להסכם ההעסקה של זרח גהל כמנכ"ל החברה. ברמן לא הפיץ את חוות הדעת לחברי הדירקטוריון רק מסר להם, כי המסקנה היתה, שחוזה ההעסקה של גהל אינו ניתן לביטול.

כזכור, חברי קבוצת שנור ופוליקנסקי ביקשו בזמנו לבדוק את אפשרות ביטולו של חוזה העבודה של גהל. על פי חוזה זה, גהל זכאי לקבל פיצויים ודמי נזק במידה ויפוטר בסכום של 2 מיליון דולר, מזה מיליון דולר פיצויים על שנות העסקתו בחברה ומיליון דולר עקב פיטוריו בה.

עוד נודע, כי קבוצת מושביץ ממשיכה לנהל מגעים ליצירת קואליציה עם קבוצת שנור ופוליקנסקי או לרכישת מניותיהם, אך בשלב זה אין סיכום בנושא זה והמגעים ימשכו במהלך סוף השבוע.

עורך את העמוד: חיים טל

הודעה חשובה לרוכשי תנורי חימום בגז של אלקטרה

בחלק מתנורי החימום בגז שנות ייצור 87' בלבד, בסדרה ממספר 374737 ועד 384144, נתגלה פגם ייצור.

(מס' הסדרה מופיע בגב התנור [illegible])

רוכשי תנורים אלה מתבקשים להביאם לבדיקה אל מרכז השרות של אלקטרה באזור מגוריהם.

את תנורי החימום ניתן לבדוק במרכזי השרות הבאים, בימים א'-ה' בשעות 08.00-16.45 ובת"א עד 19.00:

- **תל־אביב** – רח' ספיר 1 אזור התעשיה החדש ראשל"צ, בניין השרות.
- **ירושלים** – רח' האומן 13, תלפיות, טל' 02-718910.
- **חיפה** – רח' ש. רזוב, ציק־פוסט, טל' 04-727584.
- **באר־שבע** – רח' יהושע צורף, אזור התעשיה, שכונה ג', טל' 057-74960.
- **אילת** – אזור התעשיה החדש, טל' 059-78118.

אלקטרה – הנוחות שלך-האתגר שלנו

אלקטרה לשרותכם!

ניתום מערכות תדם

מתינות מול קיצוניות

מפד"ל – הקצינה בתחום הלאומי לעבר "התחיה" וה"כהניזם". שינתה כיוון לעבר ההתחרדות וההקצנה בתחום הדתי.

ש"ס ואגודה – מבטאים איבה לציונות, מסתייגים מדגל המדינה ומעודדים השתמטות מצה"ל.

המערך – פוסח על שתי הסעיפים מחד, חיזק היסודות הקיצוניים ש"ס־האגודה (אחריות ישירה להשתמטות בני ישיבות ותמיכה במענקי "אל המעייך רחזי־תודיים"). מאידך, התיישרות של קבוצות בתוכה עם רצ והרפורמים, המבקשים לשנות את אופייה היהודי של מדינת ישראל.

אנו דתיים וגם ציונים – נאמנים לארץ ישראל, אבל מאמינים בחתירה לפתרון מדיני, מיוסד על נכונות לפשרה שיוביל לשלום אמת.

אנו מאמינים – כי מעמד האשה בימינו, מחייב שילובן של נשים במערכות החיים הדתיים, מבלי לפגוע בעקרונות הלכותיים.

אנו מאמינים – באמנה חברתית בין דתיים ללא דתיים, שתוקפה המחייב נובע מתוך הידברות, הבנה והתחשבות הדדית, בדרכי נועם, במגמה לעצב את דמותה היהודית של החברה בישראל.

אנו מחייבים הקמת מסגרת פוליטית־דתית חדשה, מתונה ונקיית כפיים. אנו קוראים לקיבוץ הדתי, לתנועת "נתיבות שלום" ל"נאמני תורה ועבודה" ולציבור הרחב נאמני הציונות הדתית, ושוחרי מסורת ישראל, **להיות שותפים עמנו בהקמת התנועה בהתוויית דרכה ויעדיה, בקביעת האישים שינהיגו אותה ושיעמדו בראשה.**

להצטרפות ולפרטים: ת.ד. 14120 ירושלים

העובד הדתי
חטיבת החברים הדתיים בתנועת העבודה

שינויים ושיפורים בקוי השרות של אגד החל ב־3.1.88

באישור המפקחים על התעבורה

אזור צפון

קו חדש מס' 836 טבריה תל־אביב ישיר דרך כביש הסוללים וצומת יוקנעם.

לוח זמנים: **יום א'** 06.15, 07.10, 07.50 דרך שכון ד'. 08.30
ימים ב'-ה' 08.30

קו חדש מס' 250 ת"מ עכו — צמת צבר — ת"מ חיפה דרך הדר ישיר ללא תחנות ביניים.

לוח זמנים: **ימים א'-ה'** 06.30, 07.00, 07.30, 08.00.

בקו 332 קרית נצרת — חיפה, תתוסף נסיעת אקספרס דרך צומת קישון
בימים א'-ו' בשעה 06.05 מקרית נצרת.

קו חדש מס' 27 בחיפה, מתחנה מרכזית חיפה, דרך קופ"ח "לין", סטלה מאריס, רח' טשרניחובסקי למרכז הכרמל וחזרה באותו מסלול.

לוח זמנים: **ימים א'-ה' מת"מ:** 07.40, 11.00, 12.30, 14.45, 18.20.
מִמרכז הכרמל: 08.10, 11.30, 13.00, 15.15, 18.15.
ימי שישי מת"מ: 07.40, 10.20, 11.45.
מִמרכז הכרמל: 08.10, 11.00, 12.30.

קו חדש מס' 29 בחיפה ממרכז הכרמל דרך רח' שמשון, רח' מבצע יהונתן, רח' הראל, רח' קרן היסוד (רוממה) להיכל הספורט וחזרה באותו מסלול.

לוח זמנים: **ימים א'-ה' ממרכז הכרמל:** 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00. אחרון ביום שישי בשעה 13.00.
מהיכל הספורט: **ימים א'-ה'** 08.35, 09.35, 10.35, 11.35, 12.35, 13.35, 14.35, 15.35, 16.35, 17.35. אחרון ביום שישי בשעה 12.35.

שינוי מספרי קווים באזור הצפון

קו מס' 181א' - חיפה - יוקנעם הזורע וחזרה, יהיה קו מספר 182.
קו מס' 181/183 - חיפה מדרך עוז/היוגב/מגידו וחזרה, יהיה קו מספר 183.
קו מס' 184 גלעד - חיפה - וחזרה, יהיה קו מספר 185.
קו מס' 181/184 - חיפה - יוקנעם גלעד וחזרה, יהיה קו מספר 184.
קו מס' 251 אקס' - עכו - חיפה אקספרס וחזרה, יהיה קו מספר 252.
במס' קו 181 לא יחול שינוי.

אזור מרכז ודרום

רחובות
שינוי במספרי קוים מרחובות למזכרת בתיה ויציץ
קו מס' 26 יסע מרחובות למזכרת בתיה.
קו מס' 27 יסע מרחובות ליציץ דרך מזכרת בתיה.
קו מס' 27א' יסע מרחובות ליציץ דרך גני יוחנן.

שינויים בקוי השרות הפנימיים ברעננה
קו מס' 1 יכנס אחת לשעה לאזור התעשייה, קאונטרי קלאב דרך רח' ויצמן וחזרה.
קו מס' 3 בשעות הערב ובמוצ"ש ישולבו הקוים 1 ו־2 לקו חדש מס' 3.
לוח זמנים — ימים א'-ה' ומוצ"ש 17.00-23.00 כל 30 דקות.
קו מס' 032 — הקו ישנה מהלך נסיעתו ויעבור ליד אזור התעשיה ברעננה בפינת הרחובות עקיבא וויצמן ובהמשך יעבור דרך רחובות עקיבא ושברץ וימשיך ברחוב אחוזה להרצליה ורמה"ש במסלולו הרגיל לשני הכוונים.

נתניה
שינוי מהלך קו 7 בנתניה
מהלך קו 7 ישתנה והקו יתן שרות לבית יד לבנים, בית פלדמן ובית גולדמינץ וימשיך דרך אזורים, קרית נורדאו לחוף הירוק ובחזרה.

חולון — צפון ת"א
קו 89 מצפון ת"א לחולון וחזרה ישתלב בקו 94 בימים א'-ה' החל מהשעה 20.00 ובמוצ"ש מתחילת השרות.
מספר הקו בימים ובשעות הנ"ל יהיה 89 ומסלולו המשולב מצפון ת"א לחולון יהיה ללא שינוי עד התחנה המרכזית בת"א וממנה דרך שדרות הר ציון וקיבוץ גלויות לחולון.
הקו המשולב יעבור דרך שכונת בלוקונים בשני הכוונים.

למידע נוסף ולוחות זמנים מפורסים ניתן לפנות ללשכות המודיעין בתחנות אגד בכל רחבי הארץ, למרכזי המידע וכן ללוחות הזמנים המתפרסמים בדפי זהב.
ת"א 03-432777
ירושלים 02-304304
חיפה 04-549121

לוח זמנים זה בתוקף עד 1.3.88

אזור ירושלים

קו חדש מס' 44 משער שכם לצור בהר וחזרה דרך טיילת ארמון הנציב

קו מס' 26 היוצא מהר הצופים לקרית יובל וחזרה ימשיך בחלק מהנסיעות לרמת שרת וחזרה מספרו יהיה 26א'

קו מס' 062 מספרו יוחלף לקו מס' 162, וקו מס' 63 מספרו יוחלף לקו מס' 163 ומסלולם יאוחד בין ירושלים להר גילה.

קו חדש מס' 177 מירושלים לעופרה וחזרה, בחלק מנסיעות הקו יכנס לישוב אביר יעקב ובעל חצור.

לוח זמנים: מירושלים — **ימים א'-ה':** 12.30. כניסה למחנה בעל חצור, 15.00 כניסה לאביר יעקב
מעופרה: 06.45. כניסה לאביר יעקב, 13.30, 16.00.
בימי שישי: מעופרה לירושלים 06.45 כניסה לאביר יעקב.

מספר קו 64 יוחלף לקו מספר 164, לא יחול שינוי במסלול הקו, יחול שינוי בלוח הזמנים

עם פתיחת כביש עטרות — מכמש לתנועה, יחולו השינויים הבאים: קו 77 לישוב אדם יבוטל והקוים 949, וקו מס' 079 שמספרו יוחלף ל־179 יסעו במסלול החדש ויתנו את השרות למחנה רמה ולישוב אדם.

לוח זמנים זה בתוקף עד 1.3.88

אגד התנועה של המדינה

דחף

קאיר פלד

נו, איך "העניינים" אצלכם?...

מין זה דבר חשוב בחיים, אמת?...

עם היד על הלב, את מי מאיתנו הוא לא מעסיק? לכל אחד, לכל אחת, צרכים ודרישות שונות. גם, כשהכל כשורה לכאורה, יש תמיד מקום גם לגיוון ולשיפור.

ובעצם למה לא? אנו הרי חיים בשנות ה–80.

כאן נכנסת "ארוס" לתמונה. אפשר לסייע בפתרון בעיות ואפשר לסייע בשיפור חיי הסקס הקיימים, ולהגיע בסה"כ לשיאים חדשים וחוויות נפלאות.

ב"ארוס" החברה הגדולה הותיקה והאמינה בתחומה, רוצים להאיר את עיניכם.
אם את/ה רוצה לקבל עצה, להזמין מוצר כלשהוא, לא נותר לך אלא לפנות לסניפנו הקרוב או לצלצל לשם.
ניתן גם לבצע הזמנות באמצעות הדואר (המוצרים יגיעו ללא כל סימן מזהה)

ארוס
למין טוב יותר.

וידיאו ארוס

מבצע! עד גמר המלאי!

קסטות BETA + VHF של שעה וחצי ב"א במחיר ללא תקדים!
קסטה אחת - 20 ש"ח בלבד!
6 קסטות - 100 ש"ח בלבד!

17 סרטים חדשים באורך של 3 שעות!
(מתוכם 5 סרטים עם תרגום עברי).

מבחר של 500 סרטי סקס

החלפות ללא הגבלת זמן

- **קסטה 3 שעות** רק **60** ש"ח.
  החלפה בודדת רק **6** ש"ח
- **10 החלפות** - 3 שעות רק **40** ש"ח
- **20 החלפות** - 3 שעות רק **60** ש"ח
- **קסטה שעה וחצי + 2 החלפות** רק **40** ש"ח
- **החלפה בודדת** (שעה וחצי) רק **5** ש"ח
- **מבחר סרטי צ'יצולינה** בספריית "ארוס"

ויברטורים

- **החתול השחור** עם שלט רחוק, לחדירה עם ויברציה מסתחררת ומגע רוטט ישירות לדגדגן. רק **160** ש"ח
- **בולי ויברטור** דמוי פין גברי אוטנטי רק **95** ש"ח
- **ויברטור פלסטי** ויברציה במהירות משתנה רק **40** ש"ח

קונדומים

- **משומנים** 60 יח' רק **35** ש"ח
- **בטחון כפול** עם קוטל זרע, 30 יח' רק **30** ש"ח.
- **טיימר** עם משחה להשהיית השפיכה, 30 יח' רק **30** ש"ח.
- **לזוטרה (משומנים)** 30 יח' רק **25** ש"ח
- **מחוספסים** במבחר מגוון כל יח' רק **6** ש"ח.

אביזרי עזר לגברים

- **בובת אהבה** רק **140** ש"ח עם ויברציה רק **160** ש"ח
- **ד"ר ריצ'ארד רינג** טבעת מיוחדת לפין, להשהיית השפיכה ולזיקפה מחודשת רק **18** ש"ח
- **מאריך עם ויברציה** להארכת הפין עד 5 ס"מ! קונדום יחודי בעל ויברציה רוטטת רק **99** ש"ח.
- **אוניברסל** - מכשיר פניאומטי מתוחכם, הגורם לזיקפה קשוחה ונמרצת לצורך תיפקוד מחודש ומהנה. רק **130** ש"ח
- **פרוטזה חלולה** למשגל מסעיר, תומך אידאלי ללוקים בבעיות זיקפה. בעל מבנה מיוחד לפין וחגורת קשירה אלסטית. רק **124** ש"ח.

ניתן לבצע הזמנות באמצעות הטלפון או הדואר.
מכבדים כרטיסי אשראי
(דמי משלוח 3 ש"ח)
המכירה לבוגרים מגיל 18.

סניף ראשי וכתובת להזמנת מוצרים
ש.צ.מ בע"מ ◀

■ תל-אביב:
אבן-גבירול 30
טל: 03-263498
פתוח רצוף 8.30–20.30
ביום ו' 8.30–14.30

■ ארוס בת-ים חדש!
רוטשילד 18
טל. 03-869890
פתוח 9–13, 16–19
יום ג', ו' 9–13

■ ארוס באר-שבע
פסג' ציון-קקל 82
טל. 057-37149
פתוח 10–13, 16–19
יום ג', ו' 10–13

■ ארוס חיפה
הנביאים 20 (בכיכר)
טל. 04-663242
פתוח 9–19 רצוף
יום ג', ו' 9–13

■ ארוס כרמיאל
רח' החרושת – שווקים
מס' א/106 ק"א
פתוח 10–20

■ ארוס נתניה
רח' סמילנסקי 10
טל. 053-337669
פתוח 9.30–13, 16–19
יום ג', ו' 9.30–13

■ בקרוב סניפים חדשים ברחובות ובפתח-תקוה.

هكذا عن الأصل

صكذا في الاصل

שערי המניות 31.12.87

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ באלפים	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אהוה ש	23600		7			−7
המפנות 0.1	1324	בו	2159	+60	+4.1	+1988
המפנות א 0.5	876		2000	+16	+1.9	+1095
כללי לא בהסדר	15500		29			−29
פ.יו.בי. 0.5	8255		5203			
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88						
אידיבי רג 100.0	101500		410	−600	−0.6	−226
אידיבי ב 100.0	102200		20	+695	+0.7	+4
אידיבי כב א	613560	קב				
אגוד 0.1	75740		376			+170
דיסקונט ב	129700			−540	−0.3	−8
דיסקונט א	130200		317			−27
דיסקונט הה ב	15000		45			+7
המזרחי ש	41900		577			+796
המזרחי ב	42200		20	+350	+0.8	+25
הפועלים כבב	88200		0.5	−900	−1	−5
הפועלים ש	68490		11645	−610	−0.9	−11005
הפועלים ב	69100		509	+50	+0.1	+652
כללי א 1.0	175100		50	−1300	−0.7	−102
כללי הה 7	8451		4	+1		+68
בל"ל 0.1	45800		2163	−200	−0.5	−1024
בל"ל הה 11	16350		36			
מימון המד 1.0	58561			−20		−700
מימון המד 5.0	29610	קב				
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89						
אידיבי רג 100.0	124630		178	+613	+0.5	+156
אידיבי ב 100.0	128210	לב				−1
אידיבי כב א	740570	לב				
אגוד 1 ש"ח	92900		25	+1556	+1.7	+211
דיסקונט ב'	162000	לב				−2
דיסקונט א'	161825		17	+4000	+2.5	+67
מזרחי ש'	51350		36	+100	+0.2	+126
מזרחי ב'	50600	לב				
הפועלים ש'	84720		141	+420	+0.5	+289
הפועלים ב'	84720		41	+770	+0.9	+260
כללי א'	215600		19	+1475	+0.7	+100
בל"ל סגוק	53670		195	+270	+0.5	+520
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	25100		12	−500	−2	−7
לאומימשכ' ש	8859		10			−10
לאומימשכ' ב	8660		31	−100	−1.1	−51
כרמל ה'	5580			+211	+3.9	+595
כרמל הה 1	4320		103	+40	+0.9	+2118
פת משכ ש	2375		500	+61	+2.6	+988
משכן ב ש	3840		360	+80	+2.1	+1207
עצמאות 0.1	19920		55	+900	+4.7	+59
טפחות מכוב ש	22800		1	+250	+1.1	+4
טפחות רג ש	24000		10	+250	+1.1	+5
טפחות הה 1	—		—	הפסקת	מסחר	—
טפחות הה 2	5560		200	+20	+0.4	+2153
יעסור 1.0	3138	בו	94	+31	+1	+6
יעסור 5.0	2184		254			
בית"ב 1.0	8150		24			
מוסדות מימון						
חלמון אש	870		701			−401
הקלאות מכוב א	309996	לב				
הקלאות מכוב ג	206001	לב				
לאוצר תעש' א ש	12700		2			−2
פתוח תעש' מכוב	128068	לב				
פת תעש' כב ג	457750	לב				
פת תעש' כב גג	277438	לב				
פת תעש' כב גגג	271438	לב				
פת תעש' כב ר	272993	לב				
פת תעש' כב רר	65036	לב				
מרס קבלנים 5.0	990		1527			−772
תיירות כב	218862	לב				
כלל ליסינג 0.1א	27060		31			−27
כלל ליסינג 0.5ב	23800		86	+474	+2	+149
ביטוח						
איילון	120		10000			
אינג	144	בו	7453	−5	−3	−4646
אדום 0.1	1601		852	+50	+3.2	+1051
אדום א 0.5	1086		1498	+33	+3.1	+7105
בטוח מכונה 0.1	320		1500	−11	−3.3	−700
בטוח מכונה 0.5	219	בו	2950	−5	−1.4	−2550
משנה אש	230		1000	+8	+3.6	+3000
משנה הם	108.5			+5	+2.4	+108800
הדר 1.0	165		37580			−32211
הדר 5.0	125		29914			−24352
הדר אש סר 2	144.5		20800	−5	−2.4	−25000
הפניקס 0.1	779		838	+35	+4.7	+1838
הפניקס 0.5	574		4195	−15	−2.6	−4195
המסנה-הדאל 1.0	5380		10			−10
המסנה-הדאל 5.0	4600		300	+150	+3.4	+899
כנורה 1.0	1450	תב	157	+80	+5.8	+140
כנורה 5.0	1012	תב	100	+92	+10	+180
כור ג 1.0	390		1000			−1000
סקירים 0.1	1100		1600	+28	+2.6	+2052
כור ב'	300		1336	−6	−2	−1336
ציון השקעות 1.0	4500	קב				
ציון השקעות 5.0	1353	תב	240	+125	+10	+720
מסחר						
אינטר גאמא 1 ש	875		3675	+35	+4.2	+3615
אינטר גאמא 5 ש	615		7129	+15	+2.5	+9275
כוור עירא 1.0	795		1671	+15	+1.9	+1901
כוור עירא אש	394		450			
כלל אש 4	411		15587	+11	+2.8	+17215
כלל אגח 2	170		5800	+5	+0.9	+13814
קיסטל 1.0	905		3945	+5	+0.6	+17205
רפק 0.1	17000		2	+500	+1.8	+5
רפק 0.5	18500		2			−2
שופרסל 2.0 א	11525		266	+200	+1.8	+757
שופרסל אש	5675		209	+100	+1.8	+511
שופרסל אגח	109.5		55477			−37027
שירותים						
אמתא	385		7678			−1046
מבנות הספקה 0.1	711		720	−9	−1.3	−467
מבנות הספקה 0.5	255		2253			−2253
קידר 0.1	917		2042	+27	+3	+1564
קידר 1.0	250		12487			+816
מוס' עזובה 0.1	1535	בו	520	−95	−5.8	−484
מוס' עזובה 0.5	975		1924			−1424
מלונות ושירותי תיירות						
גלי זהר 1.0	2300	לב				−8
גלי זהר 5.0	1580	לב				−5.5
מלונות דן 1.0	1750		86	+15	+0.9	+86
מלונות דן 5.0	1500		156			
חוף האלמוג 1.0	7800		260	+215	+2.8	+158
מלונות הירדן	2928		300			−50
מחשבים ושירותי מחשבים						
תיל.ג 1.0	253		24269			−13651
תיל.ג אש	108		24862			
תיל.ג אג"ח	102.5		46505			−16505
יעסא 1.0	6898		317			−74
מגל.ל. 1.0	11299			−6	−0.1	−79
כ.ל.ל. 5.0	2640		1500	+76	+3	+1306
ניקוב מחשבים 1	1170	תב	159	+70	+6.4	+972
ניקוב מחש' 5	420		3137	+7	+1.7	+1472
ניקוב אש סר 2	1020		1700			
תים מחשבים 1.0	835		15110			−41702
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אזורים אש	748		7510			−1759
אזורים אגח	146.5		16638			−3158
אילון 1.0	300		4293	+10	+3.5	+5524
אל-רוב 1.0	345		3601	+6	+1.8	+4031
אפריקה 0.1	45120		50	+120	+0.3	+36
אפריקה אש	24420		41	+120	+0.5	+25
ארזים	5020		256			+122
אורלון 0.1	2720		195	−30	−1.1	−7
אורלון 0.5	1968		551	+35	+1.8	+1170
בונבליך 1.0	2780		101			−173
בונבליך 5.0	2260		250	+60	+2.7	+249
דנקור 1.0	6420		80			−80
ודעו 0.1	182		1800	+6	+3.4	+3300
ודעו 0.5	144		2073	+3	+2.1	+2585
השכלול 1.0	872	לב				
השכלול 5.0	425	לב				−15
חלב. 0.1	—		—	הפסקת	מסחר	—
חלב. 0.5	—		—	הפסקת	מסחר	—
חברה לירושלים	310		9569	+7	+2.3	+6831
ירושלים אש	105.5		7980	+5	+3.4	+18640
גבים 0.1	4460		927			
גבים 0.5	3580		553			
ישפר 0.1	3615		181			−148
ישראלום 1.0	1200		923	+20	+1.7	+782
יעדים 10.0	20000	תב	151	+1100	+5.8	+253
כנף פיתוח 1.0	9050		25			−15
לוהדר 1.0	9608	קב		+458	+5	+1194
לוהדר 5.0	2909	תב	859	+210	+7.8	+1845
מ.ת.ב. 1.0	312	לב				
מ.ת.ב. אש 2	159	לב				
מ.ת.ב. אגח	117	לב				
מבני בניה 1.0	504	לב				+893
מישבאל 5.0	170	תב	152500	+15	+9.7	+28373
מישבאל אש	144		72652	+9	+6.7	+28055
מנרב 5.0	1312	תב	1572	+119	+10	+1050
מרלז 1.0	1850		2158	+50	+2.8	+2112
לודנבין 1.0	416			+6	+1.5	+800
לודנבין 5.0	189		21277	+9	+5	+28790
לישפיץ 1.0	365		8550			+4080
לישפיץ 5.0	207		3500			−216
לישפיץ אש 1	131		3425	+1	+0.8	+1077
לישפיץ אגח	102		9625	+5	+2.5	+29853
נאות אביב 0.5	3950		479	+80	+2.1	+769
נכסי אזורים	355		6361	+6	+1.7	+6748
כור הנפקות 1.0	721		1000	−1	−0.1	−608
בעק 1.0	1244		7			−4
עשר ועלע כר 1 ש	—		—	הפסקת	מסחר	—
קיסריה 0.1	3890		541			−261
קיסריה 0.5	1775		1990	−10	−0.6	−2322
השבין 1.0	378		3654			−1495

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ באלפים	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דוגבן 5.0	211		7372	+9	+4.5	+15948
דוגבן אש'	945		850	+45	+5	+1748
דוגבן אג"ח	128		3800	+2	+1.6	+2211
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2515	קב				
מטעי הדר 0.5	2450			+90	+3.8	+340
מהדרין 0.1	6750		140	+50	+0.8	+110
מהדרין אש'	3860		98	+40	+1.1	+10
נכסי הדרים 1.0	1760		165			+17
פריאור 0.5	2410		269	−60	−2.4	−439
מזון וטבק						
דובק כב ש	3875		525	+70	+1.8	+95
דובק כב ב	3830		3			−3
עלגל 1.0	360	תב	1500	+20	+5.9	+1500
עלגל 5.0	315	קב				
עלגל אגח	103.5		37300			−17500
מגמר בירה 1.0	52000		15			−7
מגמר בירה 5.0	26600		45			−29
יכוד 1.0	1090		1072	+20	+1.9	+1230
יכוד א 5.0	660		804	+12	+1.9	+2096
יכוד אש 2	385		1090			
מן 1.0	451		870			
מן 5.0	365		1016			−791
כנפרוסט 1.0	16001		21	+501	+3.2	+56
עסיס ב 0.5	350		6777			
אגגל שקל 1	2511		453			
שמן מכב א	1680		400			−545
טכסטיל והלבשה						
ארגד סר 1 ש	512		4985			−2299
ארגד אש	301		4154	+3	+1	+1236
ארגד אגח	187			+1	+0.9	+5000
אפיס 1.0	536		200	+3	+0.6	+400
אופת ברוך 1.0	380		3001			−2001
אופת ברוך 5.0	262	בו	1878	+3	+1.2	+388
אפ א	320		750	+10	+3.2	+1900
ארגמן רג ש	10900		71	+161	+1.5	+175
דלתא-גליל 1.0	1690		877			−376
דלתא-גליל א 5.0	1330		546			−1247
מגשיות מאוחד 1	1616					
מגשיות מאוחד 5	801					
ויסלב 1.0	311		934			−684
ויסלב 5.0	231		1150			−1148
חורינן 1.0	4970	קב				
ויקית 1.0	2013		121	+40	+2	+139
ויקית 5.0	1600		1648			
ויקית אש	746	קב				
כיתר	216		400	+6	+2.9	+410
כיתר אש	115		3080			−5142
לודזיה 0.1	882		655			−655
לודזיה 0.4	585		228	+10	+1.7	+172
ליבת 1.0	225		2296	−12	−5.1	−2776
עיט 1.0	355		3075	+8	+2.3	+8875
עיט 5.0	190		4159			−2180
עיט אש	157		3850			
עיט אגח	117		10000	+2	+1.7	+7197
עמק ברינה 1 ש'	—		—	הפסקת	מסחר	—
עמק אש	—		—	הפסקת	מסחר	—
פולגת א	1075		1664			−564
פלימן א 0.5	10150		20			−40
פרגד	860		636	+30	+3.6	+751
ביגוד סברינה	7883		156			
מתכת ומוצריה						
אורדן 0.1	7950		210	+500	+3.9	+255
אורדן 0.5	6750		26	−20	−0.3	−26
אלומית 1.0	7200	תב	50	+400	+5.9	+49
אלומית 5.0	4970		1			−1
כבלים ש	552		1515			−15
כבלים אש	96		8755	+5	+3.2	+5239
כבלים אג"ח	100		64600			−60200
כבלים אגח	99		13608			−1822
התכוף 1.0	665	בו	714	+55	+9.2	+881
התכוף 5.0	333		1208	+12	+3.7	+1947
התכוף אש	3080		77	+200	+7.1	+429
ויקה 1.0	2960		115	+20	+0.7	+106
ויקה 5.0	1562		433.9	+21	+1.4	+50.9
קופסאות פח 5.0	3610		126			−126
כללי ציון 1.0	2600		378			−343
כללי ציון 5.0	1500		292	+35	+2.8	+3115
קרנטי 1.0	221		2001			
קרנטי 5.0	136		3648	+5	+3.8	+1848
מרשמן 0.1	36630	בו	120	+3350	+10	+316
מרשמן 0.5	12850		10			+10
מקר פלדה 1.0	2115		712	+45	+2.2	+2664
קנגר 1.0	710	תב	509	−48	−6.5	−551
קנגר 5.0	430		580			
קליל 1.0	2495		2169			
קליל 5.0	2090		869	+70	+3.5	+2644
קליל אש'	1025		1000	+25	+2.5	+3100
קליל אגח	124		5400			
שלודות 5.0	6200	בו	242	+210	+3.5	+455
תעשיות לכיש 1.0	812		1000			−2000
תעשיות לכיש 5.0	465		50			
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 3.0	276000		24			−12
אלקו 0.1	7875	קב		+575	+5	+55
אלקו 0.25 ש	4201		228	+101	+2.5	+227
אלקו 0.25 ב	4100					−2
אלקטרה 0.1	2047		1539			−590
אלקטרה א 0.5	1520		960			−1325
אש 5	1020		170			−150
אנת 3	154		7955	+3	+2	+7897
אי"ת 1.0	15700		57			
כלל תעש אלק'	2347	תב	1512	+150	+6.8	+2699
כלל אלקטרוניקה	565		4615	+75	+15.3	+10477
כלל אלק' אופ'	97.5		149017	+5	+0.5	+341708
מטקטרוניקס 1.0	1525		5050	+40	+3.1	+6810
מטקטרוניקס 5.0	1080		2215	+30	+2.9	+2215
פיבכגנר 1.0	469		500			−850
פיבכגנר 5.0	419	בו	980	+4	+1	+520
זיקלון 1.0	2051		506	+21	+1	+197
זיקלון 5.0	1120		2353			−1241
קונטננטל ארלף 1.	4730	בו	20	+44	+0.9	+22
קונטננטל ארלף 5.	3100					
ת.א.ת. 1.0	1144	תב	897	+104	+10	+1201
ת.א.ת. 5.0	493		4990	+10	+2.1	+5872
תדיאה	865		1760	+5	+0.6	+3174
מוצרי בניה						
א.ב. תעשיות 1.	208		34436	+5	+0.8	+52383
א.ב. אש	697		4717			−1967
א.ב. אגח	155		28920			−24720
אקרשטיין 1.0	548		540			−540
אקרשטיין 5.0	349	קב				
אקרשטיין אש'	497	קב				
אקרשטיין אגח	127		24077	+5	+2.4	+188923
אחים בלום	—		—	הפסקת	מסחר	—
בלום אש	—		—	הפסקת	מסחר	—
מודול השק בתעש	547		1500	+7	+1.5	+1096
מוזאיקה ולמבן 1	21668	לב				
מוזאיקה ולמבן 5	16300		30	−325	−2	−6.2
נגב קרמיקה	486		9016			−624
נגב קרמיקה אש	245		3743			−2494
כימיה, גומי ופלסטיק						
אבן 5.0	1790		2049			−259
אלקאם ב	1699		100	−1	−0.1	−502
גל תעשיות 1.0	422		800	+5	+1.2	+789
גל תעשיות 5.0	290	קב				
גל אש	127.5		1500	+5	+1.2	+500
גל אגח	100		10000			
דשנים 0.1	4400		182	+120	+2.8	+425
דשנים 0.5	1710		230			+4
זיקה בזר 10.0	919		3436	+20	+2.2	+4526
ליפסקי 1.0	2650	תב	655	+150	+6	+446
מקסימה 1.0	950	תב	325	+50	+5.6	+323
מקסימה 5.0	625	קב				
כנו 1.0	23250		25	+350	+1.5	+9
כנו 5.0	19500		39	+400	+2.1	+52
פריקלאס	551		3100	+4	+0.7	+800
פריקלאס אש'	164		6954			−7952
קרם בזמקל 1.0	4950	בו	84	+50	+1	+17
קרם אש	2740	בו	164	+140	+5.4	+996
קרם אגח	110		4400			
תיא 5.0	4914		305	+100	+2.1	+128
פרומורים 10.0	58500		51			+16
עץ, נייר ודפוס						
כתר	185		7258			−5483
הפרון 1.0	6061	קב				
הפרון 5.0	3710			−1		−70
תבנג 1.0	11414	בו	219	+118	+1	+34
יפה 1.0	1845		595			−226
לבידי אשקלון 1	920	תב	3942	+50	+5.8	+6092
מולט ב 0.5	35000		11	+1000	+2.9	+15
קרגל	930		5650			−281
קרגל אש'	650		3595	+1	+0.2	+4475
רים 0.1	562		1140	+7	+1.3	+1237
רים 0.4	232		1150			−400
תעל ב 0.2	20040		214	+740	+3.8	+356
תעשיות שונות						
אורין 1.0	383		2205			−2978
אורין 5.0	150		5778			−4556
הגישה יד'	2900	בו	165	+65	+2.3	+96
הגפלק 1.0	1440		120	+7	+0.5	+20
הגפלק 5.0	1156		284	+44	+4	+1084

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ באלפים	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
השקעות בתעשייה						
כור כב ש	7850		62			−58
תעשיות אש	180		24893	+5	+0.3	+15496
תעשיות אגח	112		30000	+5	+0.5	+30448
חברות השקעה						
אמפיק ש	6800		210			−10
אי.די.בי. אש'	4000		2185	+73	+1.9	+1429
אי.די.בי. אג"ח	101		894450			−93589
אלגר ש	1204		5900			−5391
בזלת 1.0	1165	קב				
בזלת אש	820	קב				
בזלת אגח	106.5		18511	+5	+0.5	+10511
הבנאי 1.0	550	תב	1330	−31	−5.5	−861
הבנאי 5.0	404	תב	764	−25	−5.8	−765
חברה לישראל 5.0	3920		2294	+120	+3.2	+5053
חלמבן 0.1	116000		0.4			−4
חלמבן 1.0 ש	24000		55	+800	+3.5	+71
אמפא א 0.5	22990	בו	23	+2090	+ 10	+64
פועלים השק ש	827		11069	+10	+1.2	+9464
דיסקונט השק אש	1080		4162	+38	+3.7	+6282
דיסקונט השק אגח	107		10100	−5	−1.4	−37780
מזרחי השק ש	32200		29	+400	+1.3	+96
מגר השקעות	12765	קב				
חירון 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
חירון 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
יצוא ש	18050		60	+300	+2.4	+97
ירדן א 0.1	1500		1			−1
כלל 50.0	1210		1205	+5	+0.4	+1396
מגר 0.1	442		233	+12	+2.8	+1482
מגר א 0.5	409		500	+8	+ 2	+500
מגר אש	189	תב	500	+25	+13.9	+1000
אמן 1	127		5373	+5	+ 2	+20000
פז השק ש	2810	בו	106	+140	+5.2	+642
פמה א 0.1	9100	תב	48	+500	+5.8	+82
פמה 0.5	5700		155			−55
פרוק ב 2.5	13900		531	+800	+2.2	+1062
קרדן 1.0	135.5	תב	114171	+12	+9.9	+175195
קרדן 5.0	98.5	תב	50200	+7	+8.4	+649965
קרדן אש	64		152237	+5	+8.5	+190971
קרדן אגח	106		9799	+5	+0.5	+7201
נסחרות במט"ח						
בזית ם	215	לב				
בנין ב' 5.0	10550		100	+450	+4.5	+76.2

רשימה מקבילה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ באלפים	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מסחר שרותים מלונאות מחשבים						
הראל 1.0	1290	לב				
יסקל	241					
קונסורטיום 0.1	1500		520	+50	+3.5	+1300
קונסורטיום 0.5	579		5768			−2349
קונסורטיום אש	135		1700	−4	−2.9	−5845
קופל 1.0	695	קב				
תבל	264		842	+1	+0.4	+1158
גני הדר	145		13000	+5	+1.1	+7232
גני הדר אש 1	107		13000	+5	+4.4	+25999
החברה הישראלית	67		6400			
כום סר 1 ש	2220			+21	+ 1	+5
ארכות מחשבים	545		40			−40
דטה מיכון 1.0	4950	תב	135	+450	+ 10	+66
כלל מחשבים 1.0	6489	קב		+509	+ 5	+90
משוב מחשבים 1.0	300		480			+152
רשף	482		500	+15	+3.2	+2924
נדל"ן בינוי חקלאות						
אורן 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
אורן 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
אבטחים 1.0	690	בו	214	+7	+ 1	+126
בן-יקר בת 1.0	3450		165	+50	+1.5	+84
דורקר 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
דורקר 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
עוד 5.0	1880		181	+50	+2.9	+485
רסקו מכוב	2138		101			
רסקו רג	1811		50			
שמר 5.0	1168		1283			−1078
שמר אש	372		68	−4	−1.1	−82
אכגור	2000		975	+40	+ 2	+526
מלרפוטוס 1.0	1370		101	+20	+1.5	+700
מלרפוטוס 5.0	830		270			−254
תעשייה						
מיס גליק	—		—	הפסקת	מסחר	—
מקס 0.1	3610		197			−125
מקס 0.5	1698		220			−251
תעש רמון 1.0	2300		20	−120	− 5	−270
אלקפוין 5.0	1040	לב				
פורגן 1.0	649	לב				
משאבות ס"ע	127		500			
מתכת מרום 1.0	109		16603			−7851
מתכת מרום אש	40		33809	+2	+5.5	+43780
אלקיל	121		27955	+1	+0.8	+27735
אלקיל אש 2	36		28896	+1	+2.9	+45210
בר-כון 1.0	2150		560			+90
בר-כון 5.0	1375		1279			−259
מרומבטט 1.0	6000					
מרומבטט 5.0	2820		528			+383
מ.ל.ב. 1.0	1886		218	+36	+3.4	+1095
מ.ל.ב. 5.0	625		175	+29	+4.9	+175
אלרן-נקן	280		8672	+3	+1.5	+689
דקטור 1.0	2250		79	−72	−3.1	−79
נקה כמיקל 1.0	4967	תב	75	+452	+ 10	+249
ת.ב.ל. 1.0	3300		160	+10	+0.3	+134
ת.ב.ל. 5.0	2370		159	+97	+4.3	+209
חרד א 5.0	7565	בו	33	+75	+ 1	+18
אורדע פרינט	700		6825			−679
סקוברית 1.0	3449		555	+108	+ 3	+785
גולן	540		500	+10	+1.9	+2108
פו זה	579	קב		−20	− 5	−3452
מוצרי פמוליגה	156.5		5000			−6300
השקעה						
אינקוה 0.1	56	תב	28886	+4	+7.7	+72780
איתום	266		4000			−1360
איתום אש'	93.5		1721	+4	+4.5	+721
אבייש' כב'	973		800	−27	−2.7	−1078
אפיק 1.0	495	לב				
אפיק 5.0	272	לב				
ישום השקעות	137		16840			−12799
ישום אגח-אש	104		4600			−100
לנדיק 0.1	1303	לב				
לנדיק 0.5	346	לב				
שת השק ב 0.1	2110	תב	84	+111	+5.6	+259
שת השק ג 0.5	1166	קב		+56	+5.1	+715
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	2370	תב	874	−250	−8.9	−1064
דלק נפט 5	1470		80	−60	−3.9	−547
דלק חיפ' אש 2	642		1750			−24
פז חישוי נפט	18950		186			
יואל 5.0	357		9868			+9318
יואל אש	110		25165			−30115
מ.ב.ן 1.0	4686		127			−26
מ.ב.ן 5.0	2168		458			−520
פראיל ב 0.5	6450	תב	71	−550	−7.9	−69
נפטא ש	490		6848	−10	− 2	−9378

משתנים

שם נייר ערך	סה"כ מחזור ערך נקוב	שער קובע משתנים בנקודות	שער נע.ב. בנקודות	שינוי יומי כללי%	מס' עסק סלל במספרים
בנק בינלאומי 05	2154	7520	7501	1.25	6
הנבה ש	8557	264	263	0.58	1
כלל סחר	9707	485	485	1.04	4
שופרסל ב 10.0	446	9800	9782	1	4
דלק ג ש	3910	2474	2443	1.27	8
אפריקה 1.0	55	36685	36502	0.5	1
אזורים 1.0	8491	1094	1085	1.02	8
נכסים ובנין	2210	2862	2876	0.49	6
הכשרת הישוב	44	70412	69886	0.75	2
כלל בלן	6318	856	848	0.94	4
עלית	611	13768	13768	1	8
פולגת ב 4	1700	754	750	0.53	2
קופסאות פח 1.0	291	4095	4075	0.49	1
אלרון 3.0	147	213910	211269	1.26	22
כנען ש	5889	8825	8825		22
ים המלח	5225	2670	2644	0.98	8
פטרוכימיים 10.0	15872	901	899	1.24	10
מפעלי נייר 10.0	25	312456	309362	1	9
ברכות ב 0.1	160	15343	15116	1.5	2
כלל תעש' 1.0	85169	245	243	0.82	17
אידיבי פתוח 2.0	391	.7746	7669	1	1
אלון ש	1545	987	980	0.71	1
חברה לישראל 1.0	2570	4315	4251	1.51	11
דיסקונט השק ש	3359	2112	2096	0.76	10
כלל 10.0	16470	1322	1313	1.23	15

שערים בין־בנקאיים

אתמול, צהריים, 31.12.1987 באירופה

מכירה מיידית (במזומן)

1.8720/1.8730	$ ארצות הברית	ל"ש שטרלינג
1.5780/1.5790	מרקים גרמניים	ל"ש ארה"ב
1.7775/1.7785	פלורינים הולנדיים	"
1.2740/1.2750	פרנקים שווייצריים	"
33.10/33.13	פרנקים בלגיים	"
1.3420/1.3450	פרנקים צרפתיים	"
1168.00/1169.00	לירטות איטלקיות	"
121.28/121.38	ינים יפאניים	"
1.3833/1.3838	$ ארצות הברית	ליס.ד.ר.

שער הזהב 486.50 $ ארה"ב אונקיה לזמן פיקסינג

מכירה מאוחרת (פורוורד)

	ל"ש/$	פר"ש/$	מרק/$
1 ח'	1.8697/1.8709	1.2684/1.2704	1.5727/1.5740
3 ח'	1.8656/1.8670	1.2590/1.2615	1.5626/1.5639
6 ח'	1.8587/1.8602	1.2460/1.2490	1.5476/1.5490

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

אקורד חיובי בסיכום 1987

יום המסחר האחרון של 1987 הסתיים אתמול במגמה מעורבת עם נטייה לעליות שערים. קשה ללמוד מיום המסחר אתמול על הצפוי בשבוע הבא, שכן המסחר הושפע מפעילותם של מנהלי תיקים, בעלי עניין וקרנות נאמנות. לאלה אינטרסים שונים הנגזרים מהעובדה שהמדובר ביום המסחר האחרון של 1987 (שיפור תשואות הלקוחות, הזרמת מוזרי המניה משיקולי מס התחרות בין הקרנות). ואולם מעבר לכך, המסתמנה אתמול מגמה חיובית ושערי המניות נטו ברובן לעלות. לניירות הערך המוחזים עם חברת הברוקרים "בטוחה", "קרנות הפועלים" ו"אופק", נרשמו ברובן כלל ביקושים. ומה הפלא? גופים אלה גילו בשבועות האחרונים אופטימיות ביחס לשוק המניות, והגדילו את אחזקותיהם בבורסה ללא הרף. המדובר בניירות ערך שונים ובהם אורדם, פיתוח משכנתאות, בנק כרמל, סהר אופציה, אינבסאמא, ציון 5, ליינשטיין 5, נאות אביב, תאת 1 תעל, תיא, לבידי אשקלון, אמפא ועוד.

באופן בלתי מקרי, כל המניות הללו אינן נסחרות במסגרת "המשתנים". עובדה המקלה על תנודות המחירים בהם. מאידך גיסא, ניירות הערך הנסחרים במסגרת ה"משתנים", נסחרו ללא שינוי שער, או נטו לרדת.

בראש מצדדי הגישה הפסימית עומדים מנהלי "לאומי פיא", החוששים מפני התפתחויות המקרו כלכליות במשק בשנת 1988, ובעיקר הפריונות הגבוהים בשוק ההון. בפיא חוששים כי הריבית במשק תעלה ועמה תיפגע רווחיות החברות. כך או אחרת, הכל מסכימים להערכה כי ללא שובו של הציבור הרחב לשוק, כל תפנית בבורסה תהיה טכנית בעיקר, שסופה להסתיים. הציבור לפי שעה אינו מצטרף לשוק או לקרנות הנאמנות. מחזור המסחר במניות חופשיות הסתכם אתמול ב–9.6 מיליון שקל.

מדד	יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	122.06	+0.19
כללי ללא בנקים	123.57	+1.11
מדד אג"ח כללי	124.94	+0.25
אג"ח צמוד מדד	126.35	+0.22
אג"ח צמוד מט"ח	118.00	+0.13

עובדי הפועלים מוכרים מניות

היצע גדול מן הרגיל, שהיקפו הסתכם ב–8 מיליון שקל, הוזרם אתמול למניות בנק הפועלים. ההיצעים הוזרמו על ידי עובדי הבנק, שעד אתמול לא היו רשאים למכור מניות אלה בגלל חסימתם. ככלל, בבורסה נטו אתמול למכור בנקאיות, על רקע רמת התשואה לפדיון, היחלשות הדולר בשוקי העולם. בנק ישראל לא התערב אתמול במהלך המסחר, וההיצעים נקלטו על ידי סוחרי הבורסה במחזור של 11.3 מיליון שקל.

	תשואה שנתית דולרית ב־% פדיון אוק' 88	פדיון אוק' 89
בל"ל 8.1	11.89	8.17
הפועלים ש	12.79	7.99
אי.די.בי. רג	11.86	8.02
דיסקונט א	11.20	7.02
המזרחי ש	11.46	7.95

מנהלי תיקים בהילוך גבוה

פעילותם של מנהלי התיקים למיניהם נכנסה אתמול להילוך גבוה, ואלה הזרימו ביקושים לניירות הערך השונים, על מנת לשפר את התשואות. יש לציין, כי תנודות השערים היו גבוהות ביותר ביחס להיקף הביקושים הראשוני שהוזרמו למניות. מניות רטה זנקה עלך ב–10 אחוזים כתוצאה מביקוש אפסי. ביקוש של 90 א.ע. למניית כלל מושבים לא סופק, ולמניות גרשם שער קונים בלבד.

פעילות תזזיתית

מישנאל: ביקוש גדול למניה סופק בעלייה של 9.7 אחוזים במחזור מסחר של 170 אלף שקל, המעיד על העברה שנעשתה במהלך המסחר בבורסה.

קרדן: ביקושים גדולים למניה בת 1 שקל ולמניה בת 5 שקל סופק בעליות של עד 10 אחוזים. במהלך המסחר הורגשה המעורבות הבולטת של חברת הברוקרים איי.בי.איי.

אלקטרוניקה אופ': המשך הפעילות הספקולטיבית העלתה המניה ב–15 אחוז נוספים. כלל אלקטרוניקה אופ' עלתה מאז הנפקה צברה ב–422 אחוז, ומי שרוכש את האופציה ברמה זו, לוקח סיכון נועז.

ביקוש של 20 מיליון שקל לאג"ח

לאיגרות החוב הזרים אתמול ביקוש כולל של 20 מיליון שקל, שסופק בעליית שערים מתונות. הביקוש הזרם לאיגרות הקצרות, בעיקר על ידי גופים מוסדיים. מחזור המסחר באיגרות החוב היה גבוה מהרגיל. בנק ישראל, לראשונה זה תקופה ארוכה, לא יבצע בשבוע הבא כל פעילות בשוק ההנפקות הראשוני. היקף הפעילות במק"מ הסתכם אתמול ב–60 מיליון שקל.

קרנות בטוחה בראש

קרן הנאמנות "דקפת" מקבוצת "בטוחה" הניבה את התשואה הגבוהה ביותר בשנת 1987 (47.2 אחוז). אחריה באות קרנות הנאמנות טל, סביון, מעוף, דליה וכלנית. סיכום: ארבע מתוך שש קרנות שהניבו את התשואה הגבוהה ביותר ב–87, היו קרנות של "בטוחה".

הנפקה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
118	6	99.77	15.20
128	13	99.49	15.30
138	20	99.23	15.10
148	27	98.96	15.15
218	34	98.69	15.15
228	41	98.41	15.35
238	48	98.09	15.75
248	55	97.78	16.10
318	62	97.47	16.30
328	69	97.15	16.50
338	76	96.84	16.70
348	83	96.53	16.80
358	90	96.21	16.95
418	97	95.92	16.95
428	104	95.63	17.00
438	111	95.33	17.05
448	118	95.02	17.10
518	125	94.72	17.15
528	132	94.44	17.15
538	139	94.07	17.40

הודעות בורסה

● כלל תעשיות תרכוש 16.1 אחוז מהשליטה במניות כבלי ציון. חברת ישראל תרכוש אחזקה בשיעור דומה. כימיקלים לישראל נתנה לכלל אופציה לרכישת כמות מניות זהה, במחיר הרכישה הצמוד למדד, בריבית של 6 אחוזים.

● בני גינור מונה כיו"ר דירקטוריון משותף בקונצרן כלל. אהרון דברת מונה כיו"ר המינהלה בנוסף לתפקידו כמנכ"ל.

ישראלי החוזר ארצה

לאחר 17 שנות שהות בגרמניה.
בעל נסיון רב בניהול, ייצור ושיווק ציוד אלקטרוני.
מעונין בתפקיד ניהולי בישום, שיווק, יצוא ויבוא טכנולוגי.
הצעות נא להפנות לת.ד. 615 ראשון לציון. 75235

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5576.83	5496.42	23.66	0.43
אבוקה	488.67	479.10	5.40	1.14
אגוז	262.15	257.24	0.12	0.05
אגם	103.02	101.04	0.12	0.12
אדיר	1760.75	1727.91	5.06	0.29
אדום	2444.18	2396.78	15.61	0.66
אמיר	2093.43	2053.94	3.42	0.17
אור	431.76	422.75	−0.72	−0.17
אוריון	139.13	136.40	0.09	0.07
אורלי	289.56	287.53	0.02	0.01
אורן	827.84	811.85	2.38	0.29
אייל	5258.02	5156.57	2.68	0.05
אירים	5526.13	5405.05	3.70	0.07
איתן	786.31	770.78	1.59	0.21
אלון	643.59	630.57	1.28	0.20
אלמוג	690.17	676.67	1.31	0.19
אנליסט	102.83	100.38	0.52	0.52
ארז	356.44	349.54	2.97	0.86
אש	163.87	160.28	1.26	0.79
אשל	189.09	185.41	0.14	0.08
אתגר	99.96	98.05	0.73	0.75
אתרוג	256.53	254.07	−0.11	−0.04
בדולח	2311.44	2267.15	9.86	0.44
ברוש	549.22	538.69	2.45	0.46
ברק	514.33	504.13	2.48	0.49
ברקת	309.82	308.34	−0.84	−0.27
גביש	1583.77	1554.18	2.05	0.13
גבע	114.38	112.68	0.71	0.63
גורן	457.12	448.48	0.68	0.15
גיא	103.30	101.77	0.28	0.28
גיל	3501.43	3434.02	8.85	0.26
גלית	642.55	634.89	0.89	0.14
דולפין	373.61	369.99	1.69	0.46
דוכיפת	523.18	512.97	1.76	0.34
דולב	247.91	242.86	0.04	0.02
דורון	1567.92	1538.72	−0.37	−0.02
דותן	268.50	263.35	−0.32	−0.12
דליה	617.84	607.33	3.40	0.56
דרור	359.36	352.70	1.59	0.45
הדל	412.85	405.09	2.91	0.72
הדס	412.47	408.67	3.14	0.77
הילה	413.99	410.16	0.31	0.08
ורד	565.25	555.70	1.31	0.24
זהבית	2717.65	2651.35	30.43	1.16
זוהר	108.86	107.24	0.12	0.11
זיו	134.25	132.26	0.15	0.11
זמיר	522.15	511.96	4.39	0.86
חוחית	160.47	158.30	−0.39	−0.25
חליפין	143.22	142.60	0.39	0.27
חלמיש	217.45	216.54	0.49	0.23
חן	149.92	149.32	0.25	0.17
טופז	1483.83	1452.10	1.60	0.11
טל	6612.96	6528.56	11.83	0.18
יובל	465.26	456.29	1.40	0.31
יהלום	2432.70	2386.59	8.28	0.35
ימנית	398.38	394.80	−2.61	−0.66
יערה	448.50	443.19	1.49	0.34
כוכב	346.09	341.92	2.95	0.87
כחל	133.61	131.00	−0.20	−0.15
כלנית	681.23	669.58	3.56	0.53
כספית	262.03	260.79	0.13	0.05
כרמל	149.79	147.38	0.20	0.14
כתר	1240.50	1223.08	1.39	0.11
להב	5038.78	4941.49	15.39	0.31
למשקיע	128.15	126.63	0.09	0.07
לפיד	404.53	396.59	4.25	1.08
לקט	1908.87	1871.21	1.39	0.07
לשם	374.01	372.47	0.91	0.24
מגדור	1362.02	1336.03	0.51	0.04
מבטח	3946.91	3912.30	1.28	0.03
מגר	252.78	249.17	−0.71	−0.28
מנוף	3763.78	3730.29	−0.84	−0.02
מור	1828.12	1802.14	14.82	0.63
מורן	904.33	895.91	4.11	0.46
מטה	26011.03	25611.45	77.91	0.31
מיטב	1027.85	1008.29	−0.87	−0.09
מעוף	4778.17	4687.32	16.33	0.35
מעיין	775.15	760.78	0.59	0.08
מקסה	381.12	379.61	1.85	0.49
מרגלית	1393.29	1366.33	6.50	0.48
מרווה	124.73	124.25	0.06	0.05
מרום	1348.77	1323.57	−0.56	−0.04
נגה	148.59	146.39	0.37	0.25
נסיך	313.63	312.31	2.45	0.79
נטע	512.00	504.03	3.35	0.67
נילי	159.71	157.39	2.35	1.52
סביון	701.59	689.52	4.46	0.65
סגולה	140.96	138.19	0.31	0.22
סלע	370.08	368.58	0.46	0.12
סנונית	537.09	526.57	0.51	0.10
סער	407.57	399.85	1.58	0.40
ספיר	177.22	177.21	−0.25	−0.14
עוזי	385.02	380.58	1.62	0.43
עידית	801.78	798.30	5.47	0.69
עירון	493.55	486.30	1.12	0.23
ענבר	1262.15	1235.91	−0.17	−0.01
ענת	2635.51	2615.10	16.10	0.62
עפרוני	501.82	495.10	1.16	0.23
ערמון	132.96	130.50	0.06	0.05
פניא	1703.53	1671.16	6.34	0.38
צבר	556.84	545.83	0.04	0.01
צופית	503.42	493.58	2.02	0.41
צוק	125.52	125.52	0.20	0.16
צפיר	1127.67	1105.47	2.13	0.19
צמודה	554.20	546.25	2.50	0.46
צמרת	1897.78	1861.52	0.71	0.04
קלע	2297.79	2286.33	7.28	0.32
קשת	105.15	103.11	0.16	0.16
רונית	19758.03	19598.76	195.02	1.01
רימון	132.95	132.75	−0.01	−0.01
רקפת	913.94	898.12	6.66	0.75
רשף	419.30	410.77	0.07	0.02
שביט	456.28	450.78	1.57	0.35
שחם	344.32	342.09	2.09	0.61
שחף	103.89	101.87	0.05	0.05
שירה	463.08	459.90	1.02	0.22
שמיר	411.92	404.19	1.34	0.33
שנהב	790.61	779.36	6.24	0.81
שקד	847.41	826.98	7.08	0.86
שקדי	187.87	184.21	0.22	0.12
תאנה	262.80	260.35	1.41	0.54
תהיר	554.04	551.28	2.20	0.40
תירוש	546.90	540.44	0.69	0.13
תנופה	105.24	103.23	0.39	0.38
תמר	247.94	243.22	0.42	0.17
תמרה	199.57	198.21	0.33	0.17
תרשיש	1523.96	1495.55	5.63	0.38
תשרי	539.71	532.17	0.58	0.11

שערי אגרות החוב

סדרה	שער	שינוי
4.25% שג"א		
4101	402.4	+5.4
4102	159.4	+0.1
4103	153.1	+0.1
4104	148.3	+0.1
4301	148.5	+0.1
4302	141.2	+0.1
4303	140.3	+0.1
4304	138.2	−−
4105	124.6	+0.1
4106	121.5	+0.1
4107	117.9	+0.1
4108	115.7	−−
4109	112.2	−−
4110	114	+0.1
4201	159	−−
4204	133.2	−−
4205	130.8	+0.1
4206	128.9	+0.6
4207	128.7	+0.6
4208	127	+0.6
4209	124.3	+0.6
4210	121.2	+0.6
4211	117.6	+0.6
4212	116.1	+0.6
4213	113.4	+0.6
3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)		
3601	43057	+30
3602	39700	+28
3603	36933	+26
3604	33149	+59
3605	30258	+55
3606	28505	+52
3607	26496	+86
3608	25569	+85
3609	24335	+84
3610	22099	+212
3611	21351	+210
3612	20735	+209
3613	19281	+9
3614	18507	+8
3615	17084	+8
3616	15643	−20
3617	14789	−20
3618	14107	+163
3619	12984	+5
3620	12572	+15
3621	11913	+10
3622	10710	−46
3623	10070	−15
3624	9588	+51
3625	8724	−22
3626	8068	−−
3627	7485	−−
3628	6917	−18
3629	6485	−18
3630	6131	−18
3631	5698	+82
3632	5475	+80
3633	3172	+76
3634	4489	+2
3635	4246	+2
3636	4090	+1
3637	3843	−6
3638	3579	−6
3639	3277	−6
3640	2709	+18
3641	2349	+9
3642	2100	+4
3643	1823	+3
3644	1710	+1
3645	1543	+1
4.25% גליל		
3701	1226	−28
3702	976.5	+28.8
3703	864.5	+25.4
3704	748.9	+22
3751	387.1	+11.2
3752	151.3	−0.3
3753	145.4	−0.3
3901	142.5	+0.1
3902	135.7	−−
3903	154.8	+0.1
3904	152.7	−−
3754	152.5	−−
3755	131.5	+0.1
3756	126.9	−−
3757	124.6	−−
3758	122.2	+0.5
3759	121.9	+0.5
3760	120.2	+0.5
3761	117.6	+0.5
3762	114.6	+0.5
3763	111.1	+0.5
3764	109	−−
3765	106.4	−−
3766	108.2	−−
3791	111.8	+0.1
3792	109.7	−−
3826	137.9	−−
3827	135.3	+1.8
3828	130.7	+1.8
3829	128.3	−−
3830	127.3	+3.4
3831	127.1	+3.6
3832	125.4	+3.5
3833	122.7	+3.4
3834	119.6	+3.4
4%, 6%, 7% פיתוח (80% הצמדה)		
3505	170200	−−
3521	171300	−400
3522	165400	−−
3523	157000	−−
3524	154500	−2000
3525	153700	−−
3526	153000	−−
3527	150200	−−
3528	145900	−−
3529	145800	−−
3530	142000	−−
3531	140600	−1000
3532	137540	−−
3533	137300	−−
3534	132000	−−
3535	128850	−600
3536	129000	−−
3537	138250	−−
3538	120700	−800
3539	122000	+200
3540	121400	−−
3541	117300	+200
3542	117300	+200
3543	111500	+350
3544	111700	−500
3545	117900	+2800
3546	115550	−−
3547	114710	−−
3548	113500	−1570
3549	109450	−−
3550	108550	−−
3551	109700	+1500
3552	99520	−−
3553	99380	−−
3554	98200	−1041
3555	98800	−500
3556	94200	−−
3557	94740	+240
3558	94240	+240
3559	92500	+1500
3560	85900	−−
3561	85800	−−
3571	85700	−−
3572	86500	−50
3573	86050	−−
3574	79500	−−
3575	79672	+827
3576	79582	+832
3579	73519	+810
3577	80487	+1310
3578	74404	+1221
3580	68974	+496
3581	62851	+472
3582	58088	+456
3583	55625	+21
3584	53257	+22
3585	50586	+21
3586	45834	+20
3588	45831	+19
3589	41851	+17
3587	45840	+20
3591	41835	+18
3592	41798	+17
3593	41784	+17
3590	41315	+18
3595	39422	+17
3594	40352	+17
5% מלווה פיתוח (ברירה כפולה)		
2001	167800	−−
2002	167600	−−
2003	162800	−−
2004	162000	−−
2005	155180	−−
2006	153050	−−
2007	151400	+1000
2008	148600	−−
2009	150500	+400
2010	149900	−−
2011	147800	−−
2012	146600	+600
2013	146300	−−
2014	142800	−−
2015	142458	−−
2016	143400	+300
2017	139100	−−
2018	139400	+400
2019	138500	+100
2020	134550	−−
2021	135300	+100
2022	129300	−−
2023	127500	+100
2024	119201	+200
2025	119700	+200
2026	120900	−−
2027	114601	+100
2028	115558	+200
2029	110300	−−
2030	111100	−−
2031	110700	+200
2032	110700	+200
2033	104650	−−
2034	105050	+200
2035	96900	−−
2036	95900	+200
2037	92000	−−
2038	91000	+200
2039	86651	+1000
2040	89800	+2000
2041	83800	−−
2851	83800	−−
2052	77400	+1500
2053	81143	+29
2055	75207	+27
2054	74463	+2091
2056	69115	+2056
2057	70657	+1985
2059	64489	+1896
2858	70195	+1971
2060	65287	+1916
2061	46531	+1272
2062	42391	+1203
2065	40538	+1192
צמודות הב		
5 יור	130.6	−−
רמון		
7006	191.6	−0.1
7007	178.4	−0.1
7008	169.5	−0.1
7009	163.8	−1.7
7010	154.7	−1
7011	147.5	−0.1
7012	142.1	−0.1
7013	134.9	−−
7014	116.1	−1.5
7015	99.4	−0.2
7016	98.7	−0.2
7017	97.9	−0.2
7018	97.7	−0.2
7019	98.1	−0.2
7020	98	−0.1
7021	97	−0.2
7201	94.7	−1.5
גלבוע		
6101	13744	−27
6102	8079	−16
6103	7194	−14
6104	6451	−55
6105	6296	−55
6106	6075	−75
6107	5851	−70
6108	4258	−6
6109	4064	−8
6110	3995	−7
6111	3318	−27
6112	3223	−26
6113	2189	−4
6151	847.1	+6.8
6152	812	+6.5
6153	702.7	+0.4
6154	690.7	+0.4
6155	449.7	+0.6
6156	365.4	−0.7
6157	268.8	−0.5
6158	254.2	−0.5
6159	212.4	+0.3
6160	281.1	+0.5
6161	194.3	+0.5
6162	175.1	−3.9
6163	165.1	−0.5
6164	158.9	−0.5
6165	150.4	+2.4
6166	139.9	−0.2
6167	136.4	−0.3
6168	134.1	−0.2
6169	128.8	+1.5
6170	120	−1.5
6171	85.8	−0.2
6172	84.7	−0.1
6801	93	+0.4
100% מט"ח		
אל אום	1560	+4
אלביט	223	−−
אלתא	1205	−−
אלסינט	2450	+5
מאיסקס	1096	−−
תרד 84	107.5	+1
תרד 85	391	−−
הב דיס	282.5	+6
דיס הם	191.6	−−
כור	160	−−
כלל	457	−−
מלבם ר	194.6	−−
מלבם ם	257.3	−−
מלבם י	287.9	−−
רן	153.4	+4.4
מל בנ	182.4	−−
תיעוש	268	−−
מדד/מט"ח		
ב.ל.ת.	154.1	+1.8
דים הם	156.9	+0.3
כור	148.1	+4.3
כלל	107.4	+3
מב דיס	150.2	−0.5
משא מז	149.4	+0.2
משא מז	144.6	+0.2
משא מז	139	+1.9
לאומי	143	+4

שף נאמנות

בטוחה השקעה כלל

ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל.

חברה עתירת ידע ומבוססת בתחום המחשבים שעיקר תוצרתה לייצוא

עם מחזור שנתי של למעלה מ־3 מליון דולר

מעוניינת בשיתוף פעולה ו/או רכישת שליטה ו/או מזוג עם חברה דומה

בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 6533 תל־אביב

להשכרה מבני תעשייה בחולון

מ־1250 מ"ר עד 5000 מ"ר, כוח, טלפונים ומגרש גדול

פרטים בטל' 03-9611903, 02-341362 (בערב)

חגיגות ראש השנה האזרחי ברוב חלקי העולם הנוצרי

בבריה"מ הוכרזה הפסקת־אש בחזית המאבק באלכוהול לכבוד סילבסטר

בבריטניה גוייסו לראשונה שוטרים על סוסים למנוע מהומות כבשנים קודמות • אלפים ביפאן נהרו למקדשים לקבל את פני שנת הדרקון החדשה ולרכוש קמיעות נגד סכנות המאזן המסחרי

מוסקווה (איי־פי). חגיגות סי־לבסטר נערכו אתמול בכל חלקי העולם הנוצרי.

בבריה"מ הוכרזה השבוע לכבוד חגיגות השנה החדשה הפסקת אש בחזית המלחמה באלכוהוליזם והד חנויות הצפו כמינים נרידים של משקאות מכוהלים. תורים של מאות אנשים ניצבו שעות ארוכות, כי ששלג נערם על כתפי האנשים ועל כובעיהם בפתחי החנויות שמכרו וודקה, קוניאק ושמפניה.

ההפוגה במסע שמנהל מנהיג בר־יה"מ, מיכאיל גורבצ'וב, נגד השיכרות מזה שנתיים וחצי באה בעק־בות גל מכתבים למערכת ומאמרי פרשנות הקובלים על שתושבי בריה"מ אינם מצליחים להשיג ולו בקבוק אחד לכבוד מאורעות מיוחדים, כגון השנה החדשה.

שוטרים במדים ניצבו בפתחי החנויות ואכפו את ההוראה למכור לא יותר משני בקבוקים לאיש, אך התעלמו מן השוק השחור שהחל לשגשג סמוך לפתחי החנויות. מי שהיו מוכנים לוותר על הבקבוק השני שקנו, השיגו תמורתו לפחות מחיר כפול מן המחיר הרשמי.

מחסור חמור בשמפניה בפולין

לעומת זאת שורר בפולין מחסור חמור בשמפניה. המחסור נובע מהבעיות שהתעוררו בארצות ה מספקות שמפניה לפולין — הונגריה, בולגריה, בריה"מ ורומניה.

בגלל הבעיות השונות בארצות המייצאות הצליחה פולין לרכוש רק כמחצית מן הכמות שהיא זקוקה לה — קרוב לחמישה מיליון ליטר שמ־פניה, ברבע האחרון של השנה.

הטלוויזיה הפולנית הקרינה תמו־נות של תורים ארוכים המשתרכים בפתחי החנויות דלות ההספקה. "לצערנו לא נוכל להשמיע באו־זניכם את תגובות הממתינים בתור", אמר הקריין.

המשטרה הבריטית רוכבת

זו הפעם הראשונה יסיירו שוטרים רכובים על סוסים בכיכר טרפלגר בלונדון בניסיון למנוע מהומות המוכילות מדי שנה לפצעת מאסרים ופצועים. לפני חמש שנים אף נהרגו שתי נשים תחת רגלי החוגגים המשתוללים. בשנה שעברה נעצרו בכיכר "רק" 168 איש, והחגיגות תוארו כ"שקטות ביותר מזה שנים".

השוטרים הרכובים יצטרפו אל השוטרים בלא מדים במאמץ מרוכז למנוע פשע בקרב 50 אלף החוגגים שצפויים היו להגיע לכיכר.

איך להקל על כאבי הראש

לכבוד חגיגות הסילבסטר פורסמו בארה"ב הנחיות כיצד להתגבר על כאבי הראש בבוקר אחרי החגיגות. שתיה מרובה, מי סוכר, או לעיסת מוץ מתוק, טיול לפני השינה, ולמי שאינו רגיש — שלוש גלולות אספירין — כל אלה עשויים להקל על סבלות הבוקר שאחרי השתיה, אומרים מומחים בארה"ב הפרסומים רבים לכבוד החג. יש אף הגורסים כי גלולות מולטי־ויטמין, בעיקר אלה המכילים ויטמינים מקבוצת בי, עשויים לסייע.

אלכוהול גורם להתייבשו־ת והתפרקותו בגוף פוגעת בכושר של הגוף לטפל בחומרים רעילים. הפתרונות שמציעים המומחים מבוססים על תערובת של מדע שי־מושי ותרופות ביתיות.

שנת הדרקון ביפאן

אלפי יפאנים נהרו הלילה אל המקדשים לקבל את פניה של שנת הדרקון ולרכוש קמעות נגד סכנות המאזן המסחרי, עליית הין ושוק המניות הבלתי יציב.

בחוצות ציינו צופרי האוניות ופע־מוני המקדשים את יציאתה של שנת הארנב בלוח השנה האור־ינטאלי. הפעמונים, שמופעלים על ידי הקשת מוטות כבדים בגוף הפעמון, מצלצלים 108 פעמים, כסמל ל־108 פרטי הרכוש שמונים הבוד־היסטים עלי אדמות.

לרגל השנה החדשה שובתים היפ־אנים מעבודה במשך ארבעה ימים. ולרבים מהם, שאינם ששים לצאת לחופשה שנתית, זו השבתת העבודה הארוכה ביותר בשנה.

ילדי אמריקאים וייטנאמיות בדרך לארה"ב

עשרות ילדים שנולדו לאימהות וייטנאמיות ולאבות אמריקאים בש־נות המעורבות האמריקאית בווי־טנאם הגיעו לתאילנד בערב השנה החדשה כדי להתכונן להעברתם לארה"ב.

הילדים, המכונים אמרי־אסיאנים, וקרוביהם, נשאו דגלים קטנים של ארה"ב עם בואם מהו־צ'י־מין סיטי, כלומר סאיגון. הם הקבוצה הראשונה של אמרי־אסיאנים העוזבים במסגרת תוכנית שהווייטנאמים הסכימו לחדש בספטמבר, לאחר הפסקה שנמשכה מאז ינואר 1986.

ביום חמישי הגיעו לתאילנד בארבע טיסות 65 אמרי־אסיאנים ו־91 בני משפחה. יחד אתם הגיעו 217 וייטנאמים אחרים המצטרפים אל קרוביהם בארה"ב, אף זאת במסגרת התכנית.

הווייטנאמים מתקבלים בבנגקוק, ולאחר מכן מועברים למחנה בפילי־פינים לכמחצית השנה של לימודי שפה ותרבות.

זיקוקי דינור מעל ראשו של רקדן־דרקון בחגיגות לכבוד כניסתה של שנת הדרקון בטוקיו. (תצלום איי־פי)

גורבאצ'וב בנאום לרגל השנה החדשה:

"1987 היא שנת המיפנה בצמצום החימוש בעולם"

מוסקווה (ע"ר). הוחוה לחיסול הטילים הגרעיניים לטווח בינוני שנחתם על ידי ארה"ב ובריה"מ מהווה "נצחון למדיניות מדינית חדשה", הכריז אמש מנהיג בר־יה"מ, מיכאיל גורבאצ'וב, בציינו כי 1987 היא שנת המיפנה במישור צימצום החימוש.

בנאום לרגל השנה החדשה אל בני העם הסובייטי ששודר בטי־לוויזיה, הוסיף ואמר גורבאצ'וב, כי תוכנית הרפורמות שהנהיג במדינה הביאה תועלת - רבה לציבור. הוא קרא לעם הסובייטי להכיר את רמתו המוסרית הגבוהה עם התחלת השלב השני של תוכנית הרפורמות ב־1988. "אנו קושרים את הסיכויים להתקדמותנו עם הבטחת עתיד של שלום למען האנושי", אמר גורבאצ'וב.

הוא הביע את דעתו, כי הוועדה שנחתם בוואשינגטון "היוותה הצלחה לקהילייה העולמית כולה". גורבאצ'וב השתמש זו הפעם הראשונה. במושג "חשיבה מדינית חדשה" כדי להגדיר את השינויים במדיניות החוץ הסובייטית שחלו מאז עלה לשל־טון במרץ 1985.

באשר לחזית הפנימית, אמר גורבאצ'וב כי השלב הראשון של תוכנית הרפורמה שלו, שנודעה ברבים תחת השם "פרסטרויקה", הסתיים ב־1987.

גורבאצ'וב אמר, כי הקשיים שהתגלו במהלך תהליך הנהגת הרפורמות אסור שיביאו לנסיגה.

עוד מקרה טבח והתאבדות בארה"ב

הרג את הוריו, אחותו ושלושת ילדיה והתאבד

חקירה ראשונה העלתה כי הרוצח סבל מהפרעות נפשיות

אלגונה, איווה (ע"צ ועי"ת). שבעה בני אדם, כולם בני משפחה אחת, נורו ונמצאו ללא רוח חיים בביתם ביום רביעי, ובכל הנראה היה זה מקרה נוסף של טבח והתאבדות ברוחה לזה שאירע בארקנסו בשבוע שעבר.

המשטרה המקומית מסרה, כי רוברט דריומן (40) הרג ביריות את הוריו, את אחותו ואת שלושת ילדיה ברובה ציד ואחר כך התאבד. "עלה בדעתי, כי הפשע הזה הוא העתק למה שאירע בטבח בארקנסו", אמר חוקר במשטרת איווה.

בארקנסו נהרגו 16 בני אדם ביריות על ידי אדם שלאחר מכן נתפס על ידי המשטרה. רוב ההרוגים בני משפחתו.

ההרוגים הם הוריו של הרד - צודהוסאבר, לין ודריומן (79), אגנס (74), האחות מרילין שואנג (48), ושלושת ילדיה, בייטון (12) וג'ניפר (10) ושון (8). לאחר שהרג את ששת בני המשפחה התאבד בירייה.

החקירה הראשונית העלתה כי דריומן סבל בעבר מהפרעות נפשיות. ידידים אמרו, כי הוא היה אדם ביישן ומסתגר בתוך עצמו.

"האיש היה גאון. הוא היה ביישן גדול", אמר ד"ר סטיב מילר, רופא וידיד המשפחה. "כאשר דיברת אליו הוא נעץ עיניו בריצפה. הוא לא היה מסוגל להסתכל בעיניו של המדבר עמו. אין ספק כי היה אדם מופנם באורח קיצוני", אמר הרופא.

המשטרה הגיעה לביתו של דריומן לאחר שידיד המשפחה התלונן, כי הוא התקשר לשם מספר פעמים ולא נענה.

עוד נודע, כי אחותו של דריומן, מרילין וילדיה התגוררו בהונולולו שבהוואי, הם באו לביקור אצל הוריה לרגל המולד.

חברת התעופה הדרום־קוריאנית תשלם 106 אלף ד' על כל קרבן של המטוס שנעלם

סיאול (רויטר־עתי"ם). חברת התעופה הדרום־קוריאנית "קאל", הס־כימה לשלם פיצוי בסך 106 אלף דולר, על כל אחד מקורבנות המטוס שנעלם בנובמבר בקירבת בורמה — כך אמר אתמול דובר חברת התעופה.

הממשלה מסרה, כי נראה שבוינג 707, בו טסו 115 נוסעים ואנשי־צוות, התפוצץ באוויר בטיסה מבגדד לסיאול, זמן קצר לפני הנחיתה־תדלוק בבנגקוק, ב־29 בנובמבר.

שלטונות סיאול אמרו כי סבורים שההתפוצצות נגרמה על־ידי סוכנים צפון־קוריאניים, אך הסיבה המדוי־קת עדיין נחקרת. ספינה של בורמה משתה ב־15 בדצמבר שברים של מטוס הנוסעים בים אנדאמן, אך לא גילתה גופות.

דובר "קאל" אמר, כי בני משפחות הנוסעים ייצאו בראשית החודש הבא לבורמה, כדי להשתתף בטקס אזכרה בים.

בדרום קוריאה עדיין ממשיכים לחקור צעירה אסיאתית, שבלעה רעל יחד עם בן־לווייתה כאשר נעצרה לחקירה בבחריין. הגבר מת, אך הצעירה ניצלה.

המורדים האפגאניים הודיעו על כיבוש בסיס של בורקה

המורדים הכחישו טענת רדיו קאבול כאילו נפרץ המצור על העיר חוסט

איסלמבאד, (ע"ר). המורדים המוסלמים האפגאניים הודיעו אתמול, כי כבשו בסיס באזור הדר־שבצפון־מזרח אפגאניסטאן, וגלותם השלישית מסוגה באזור במהלך השנה האחרונה.

דובר של "לאומאנד־איסלאמי", אחד הגדולים מבין שבעת ארגוני המורדים שבסיסם בפאקיסטאן, אמר כי הבסיס של בורקה נכבש ב־24 בדצמבר, אחרי קרב של שעות ספורות.

הוא אמר, כי 10 חיילים אפגאניים נהרגו, 10 נפצעו וכ־100 נלקחו בשבי. למורדים היו 11 הרוגים ו־22 פצועים.

בורקה הוא הבסיס השלישי שעל כיבושו נמסר על ידי המורדים. החשוב ביותר מבין השלושה היה קוראן, שנכבש ב־29 באוקטובר. בקרב זה נהרגו 29 חיילים אפגאניים ונלקחו בשבי יותר מ־260. הבסיס הראשון שנפל היה קאלאפגאן, בקרבת הגבול הסובייטי.

קאבול טוענת כי שיירת אספקה הגיעה לעיר הנצורה חוסט.

שיירת אספקה של 155 משאיות הגיעה לעיר הנצורה חוסט, בפעם הראשונה מאז הוסר המצור מעל העיר — טען אתמול רדיו קאבול, בירת אפגאניסטאן.

טור המשאיות עם מטען של 1,200 טונות מזון ומצרכי צריכה אחרים נכנס לעיר ביום רביעי אחר הצהריים, טענו שלטונות קאבול הב־תונים לפרות סובייטית, ותתקבלו בקריאות שמחה של אלפים. רדיו קאבול ידע לספר, כי נזרקו פרחים על נהגי המשאיות ואנשים רקדו ברחובות העיר מרוב שמחה.

בינתיים מסרה אתמול סוכנות הי־דיעות האפגאנית הרשמית, כי הכו־חות האפגאניים נאלצו לבנות חמישה גשרים, כדי שיוכלו להעביר את שיירת האספקה הראשונה לעיר הנצורה חוסט.

הסוכנות אומרת, כי המורדים המוסלמים, ששלטו באזור תשע שנים, הרסו ומיקשו את הכביש הראשי מגארדז לחוסט, לאורך יותר מ־60 ק"מ.

כוחות הממשלה נאלצו לתקן את הכביש, לפרק את המוקשים ולהקים חמישה גשרים חדשים בטרם הצ־ליחה שיירה של 155 משאיות להגיע ביום רביעי לעיר חוסט.

עוד נאמר, בשידור, כי שיירת אספקה נוספת כבר יצאה מן העיר גארדז עם 1,600 טונות מזון ואספקה חיונית אחרת.

המורדים מכחישים

אולם ראשי כוחות המורדים האפגאניים הצרים על העיר הכחישו את הודעת רדיו קאבול וטענו; כי המצור על העיר נמשך, ושום שיירה לא פרצה את הדרך ולא הגיעה לעיר.

"כל הסיפור הזה איננו נכון", אמר הדובר של יו"ר ברית ארגוני המור־דים, יונס חאליס.

הדובר אמר, כי התקשר עם ראשי כוחות המורדים במיראנשה באיזור חוסט, ונמסר לו ביום רביעי, כי כו־חות התיגבור האפגאניים והסובייטיים, שנשלחו לעיר עדיין תקועים במרחק של 35 ק"מ ממנה.

לא נתקבל שום אישור בלתי־תלוי לאף אחת מן ההודעות הנוגדות.

נשיא אפגניסטאן נאג'יבולה הצ־היר, כי ייעשה כל מאמץ להוריד המצור מעל העיר חוסט. לטענת המורדים נצורים בעיר 8000 חיילים של חיל המצב האפגאני.

נג'יבולה אמר, כי 40 אלף תושבי חוסט סובלים רעב ומצוקה, והבטיח כי ממשלת קאבול תפרוץ את הדרך ותסיר את מצור המורדים כך שיינתן יהיה להעביר לשם אספקה.

צעירים יהודים פשטו על מערכת שבועון של לה פן

חברי הקבוצה, רעולי פנים, ניפצו רהיטים, השמידו חלק מהארכיון והותירו מאחוריהם עלונים: "על האנטישמים לרעוד מפחד"

פריס (עסט"א). קבוצת צעירים יהודיים פשטה שלשום על מערכת שבועון של החזית הלאומית הימנית הקיצונית בשם "נאסיונל הבדו", ניפצה רהיטים, ניתקה קווי־טלפון והשמידה חלק מהארכיון.

הקבוצה, שמנתה כעשרה צעירים, השאירה עלונים חתומים בידי "הארגון הקרבי היהודי" — מחלקת בתי הספר התיכוניים", בהם נאמר כי הארגון "לא יסבול את התעמולה האנטישמית של גבל כגון ז'אן מארי לה פן", וכי "על האנטישמים לרעוד מפחד".

עורך "נאסיונאל הבדו", רולאן גושה, אמר כי חברי הקבוצה, רעולי־פנים וחובשי קסדות, פרצו למשר־דים. הפשיטה נמשכה פחות מחמש דקות, והקומנדו עזב זמן רב לפני בוא המשטרה.

"נאסיונאל הבדו" הוא שבועון ידוע אך־מעט, התומך בשאיפתו של לה פן להיבחר לנשיאות צרפת המו־קרב לתנועתו הימנית הקיצונית.

בהודעה שמסרה לסוכנות הי־דיעות הצרפתית, הודיעה הקבוצה היהודית: "לא ניכנס לפרטים עם אדם שכינה את השואה 'פרט היס־טורי', המעז להכחיש את קיומה".

ההודעה מזהירה כי הקבוצה תמשיך למנוע בעד החזית הלאומית ו"כל הארגונים האנטישמיים האחרים" מלעשות את מלאכתם במהלך מערכת הבחירות לנשיאות. הבחירות נועדו לחודש מאי.

דובר של לה פן, ברונו מגרה, אמר אתמול: "לא ניכנע לפרובוקציות וה־משיך לתמוך ברעיון של קשר־אחים בין כל הצרפתים, יהיו דתם או גזעם אשר יהיו".

לה פן טוען כי תנועתו איננה אנטישמית ומכוונת רק נגד "זרים המשתלטים על מקומות תעסוקה של צרפתים" ובכך תורמים לגל האבטלה הנוכחי.

מטוס קרב מתוצרת איראנית יוכנס בקרוב לשימוש

מסר השר הממונה על משמר המהפיכה

פריס (ע"צ רויטר־עתי"ם). מטוס הקרב הראשון המיוצר באיראן יוכנס לשרות בעתיד הקרוב, מסר אתמול מוחסן ראפיקדוסט, השר האיראני הממונה על משמר המהפיכה.

השר אמר זאת במהלך ביקור בבנדאר אבאס, כאשר סייר במתקנים צבאיים, דיווח טהראן, שדיווח על כך, לא מסר פרטים כלשהם על המטוס החדש.

בשנים האחרונות נזקקה איראן לשוק השחור הבינלאומי כדי לרכוש נשק, הדרוש לה במלחמתה נגד עיראק. רוב מטוסיה הם מתוצרת ארצות־הברית, מתקופה שלפני עליית חומייני לשלטון, אך לא ברור כמה מהם עדיין ראויים לשימוש.

מנהיגים איראניים טוענו לאחרונה, כי ארצם מייצרת בכוחות עצמה טילים, מרגמות ותותחים.

ערכה את העמוד: עדה ארשפיז

פולגת תעשיות בע"מ

הודעה לציבור

מר ישראל פולק, יו"ר מועצת המנהלים ומנכ"ל פולגת תעשיות בע"מ, ביקש להגיב על הפרסומים בכלי התקשורת בעניין העובדים בני המיעוטים בחברת פולגת כדי למנוע יצירת רושם מעוות.

העובדים בני המיעוטים מהווים כ-20% מכלל 6,000 עובדי פולגת. חלקם הארי הם עובדים מסורים העובדים שנים רבות בחברה ותרומתם לייצור ולייצוא של החברה, כשמרכיב היצוא הינו כ-100 מליון דולר לשנה, הינה חשובה ביותר. מר ישראל פולק והנהלת פולגת מביעים את אמונם המלא בעובדים בני המיעוטים בחברה ובתרומתם לחברה ודוחים בתוקף הדבקת רבב לקבוצה שלמה בגלל מעשים המיוחסים ליחידים.

הבקשה להתיר הבאת עובדים מפורטוגל נועדה לעזור לחברת פולגת לפתור בעיות כח אדם ולהגברת היצוא ולא לשם החלפת העובדים המסורים מבני המיעוטים.

יופי של שבוע בריאות במלון מצפה הימים...

★ חוות הבריאות של מלון מצפה הימים תעניק לך שבוע של הרזיה בריאות ויופי.

תוכנית דיאטה בפיקוח רפואי צמוד

[redacted]

אוכל צמחוני

שפע פעילויות מגוונות

★ התעמלות ★ יוגה ★ רפלקסולוגיה ★ פלדנקרייז

★ מסג' ★ קוסמטיקה ★ אמבטיות צמחים

★ מניקור ★ פדיקור

★ טיול קבוצתי ממונע בלווי מדריך מוסמך

במקום: סאונה, ג'קוזי וחדר כושר

חדרים מרווחים וידאו וטלויזיה בכל חדר

פרטים בטלפון: 06-937013/4, 060-937033

מלונות ים סוף בע"מ

ניתנת בזה הודעה לפי סעיף 23 לחוק ניירות ערך תשכ"ח-1968

בדבר פרסום

תשקיף

הנפקה של

2,100,000 מניות רגילות רשומות ע"ש בנות 1 ש"ח ע"נ כ"א בערך נקוב כולל של 2,100,000 ש"ח במחיר 3.85 ש"ח (385%) לכל מניה.

יחד עם

סדרה של עד 420,000 כתבי אופציה רשומים על שם (סדרה 1) הניתנים למימוש בכל יום עסקים בבקאי החל מיום 20.1.1988 ועד יום 20.12.1989 כולל למניות רגילות בנות 1 שקל חדש ערך נקוב. (להלן: "כתבי האופציה"). כל כתב אופציה ניתן למימוש במניה רגילה אחת בת 1 שקל חדש ערך נקוב (כפוף להתאמות) תמורת תשלום במזומן של מחיר מימוש של 1 שקל חדש, (להלן: "מחיר המימוש").

ניירות הערך האמורים מוצעים לציבור ולעובדי החברה ב-420,000 יחידות המורכבות כ"א כדלקמן:

5 מניות רגילות במחיר מינימלי כולל של (385%)	19.25 ש"ח
1 כתב אופציה	ללא תמורה
סה"כ מחיר מינימלי ליחידה	19.25 ש"ח

המחיר ליחידה צמוד לשער היציג של הדולר כדלקמן: אם השער היציג ליום 3.1.88 יעלה ביותר מ-5% לעומת השער היציג של הדולר ליום פרסום התשקיף יתווספו למחיר היחידה הפרשי הצמדה הנובעים מהצמדת המחירים הנקובים לעיל לשער היציג של הדולר בתקופה זו, אולם רק בשעור העולה על 5%.

הצעה לציבור של

עד 405,000 יחידות המורכבות כאמור לעיל מוצעות לציבור בשלב א' בדרך של מכרז כך שהמחיר של 19.25 ש"ח ליחידה יהיה המחיר המינימלי של כל יחידה. המחיר המכסימלי הינו 21 ש"ח ליחידה. מרכיבי המחיר המכסימלי ליחידה: 5 מניות רגילות במחיר מכסימלי כולל של 21 ש"ח (420%) ו-1 כתב אופציה ללא תמורה. היחידות המוצעות לציבור מוצעות בשלב א' בדרך של מכרז. מחיר היחידה שיקבע במכרז עשוי להיות גבוה ממחיר המינימום, אך לא יעלה על המחיר המכסימלי. יחידות שלא תונפקנה בדרך של מכרז תוצענה במסגרת שלב ב' במחיר המינימלי (ראה סעיף 2.1.7 לתשקיף).

והצעה לעובדים של החברה והחברות הבנות

15,000 יחידות המורכבות כאמור לעיל במחיר של 19.25 ש"ח ליחידה. המחיר המינימלי האפקטיבי ל-1 ש"ח הון מניות הינו 3.31 ש"ח (331%).

נכס עיקרי של החברה, מלון אביה סונסטה, ממוקם בטאבה. כידוע, מתקיימת בוררות בינלאומית בין ישראל למצרים ביחס למעמד המדיני של האזור בו ממוקם המלון. הנהלת החברה אינה מסוגלת לחזות את תוצאות הבוררות. לדעת הנהלת החברה, קיימת אפשרות שתוצאות הבוררות עלולות להשפיע על החברה באופן מהותי. (ראה המגמות ראה חשבון בעמ' 68 לתשקיף.)

הצעה זו היא הצעה ראשונה לציבור של ניירות ערך של החברה.

המניות המוצעות תזכינה את מחזיקהן במלוא הדיבידנדים ומניות הטבה אשר התאריך הקובע לחלוקתם יהיה לאחר התשקיף.

בנובמבר 1986 נעשתה עסקה במניות החברה על בסיס שווי של 122% ל-1 ש"ח הון מניות. המחיר המינימלי האפקטיבי ל-1 ש"ח הון מניות בהנפקה זו הינו 331%. מחיר זה נקבע במשא ומתן בין החותמים לבין החברה.

סך הלוואות הקבוצה לבנק לאומי לישראל בע"מ וערבויות בנק לאומי לישראל בע"מ להתחייבויות אחרות של הקבוצה ליום התשקיף הינו כ-4,900,000 ש"ח.

בדבר עסקאות עם בעלי עניין ראה סעיף 9.2 לתשקיף.

ההצעה לציבור מובטחת בחיתום. סך כל עמלות החיתום, הניהול, הריכוז וההפצה וההוצאות אחרות הכרוכות בהנפקה זו, בהנחה שכל היחידות תמכרנה במחיר המינימלי, צפויות להגיע לכ-13.25% מתמורת ההנפקה.

מנהלי קונסורציום החותמים בהנפקה לציבור:

בנק לאומי לישראל בע"מ — **בנק הפועלים בע"מ**

רשימת החתימות בשלב א' תיפתח ביום ג' 5.1.88 בשעה 08:30 ותיסגר באותו היום בשעה 13:30 בצהרים.

תאריך התשקיף: 29.12.1987

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ — 31.12.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.50	1.57	1.5290	1.5480	1.50	1.57	1.5295	1.5484	1.50	1.57	1.5285	1.5477	1.5386	-0.0030
1 לישט	2.80	2.93	2.8653	2.9010	2.82	2.95	2.8662	2.9020	2.81	2.95	2.8628	2.8968	2.8783	0.0229
1 מארק גרמני	0.95	1.00	0.9696	0.9816	0.95	1.00	0.9698	0.9820	0.95	1.00	0.9686	0.9807	0.9741	0.0097
1 פרנק צרפתי	0.28	0.29	0.2858	0.2893	0.27	0.29	0.2864	0.2900	0.28	0.29	0.2861	0.2897	0.2873	0.0025
1 גולדן הולנדי	0.85	0.88	0.8614	0.8721	0.85	0.89	0.8622	0.8729	0.84	0.88	0.8594	0.8702	0.8651	0.0079
1 פרנק שווייצרי	1.18	1.23	1.2011	1.2160	1.18	1.24	1.2024	1.2174	1.18	1.23	1.1997	1.2148	1.2058	0.0158
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.2643	0.2676	0.25	0.27	0.2642	0.2674	0.25	0.27	0.2639	0.2673	0.2655	0.0021
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2456	0.2487	0.24	0.25	0.2447	0.2478	0.24	0.26	0.2455	0.2486	0.2467	0.0013
1 כתר דני	0.25	0.26	0.2512	0.2543	0.25	0.26	0.2514	0.2545	0.24	0.26	0.2509	0.2541	0.2524	0.0024
1 מרק פיני	0.38	0.40	0.3881	0.3929	0.38	0.40	0.3878	0.3926	0.38	0.40	0.3874	0.3923	0.3903	0.0032
1 דולר קנדי	1.15	1.21	1.1743	1.1889	1.15	1.21	1.1742	1.1889	1.15	1.21	1.1730	1.1877	1.1819	0.0008
1 דולר אוסטרלי	1.04	1.14	1.1032	1.1169	1.07	1.15	1.1042	1.1180	1.07	1.15	1.1050	1.1189	1.1108	0.0012
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7920	0.8019	0.48	0.80	0.7923	0.8021	0.50	0.70	0.7925	0.8024	0.7970	-0.0010
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4626	0.4684	–	–	0.4632	0.4690	–	–	0.4613	0.4671	0.4652	0.0045
10 שילינג אוסטריים	1.36	1.41	1.3762	1.3933	1.35	1.41	1.3748	1.3919	1.35	1.42	1.3767	1.3940	1.3830	0.0148
1000 לירטות איטלקיות	1.28	1.36	1.3147	1.3310	1.29	1.37	1.3128	1.3292	1.28	1.37	1.3074	1.3239	1.3181	0.0106
100 יינים יפניים	1.24	1.30	1.2621	1.2778	1.24	1.30	1.2609	1.2766	1.23	1.30	1.2602	1.2761	1.2674	0.0207

190 אנשי "אל על מטענים" בסניפי החברה בעולם — יטפלו אישית במטעני היצוא והיבוא שלך.

אל על

هكذا في الأصل

ועד ראשי האוניברסיטאות

האוניברסיטאות בישראל מודיעות על

פתיחת הרשמה לשנת הלימודים תשמ"ט

ההרשמה תיפתח ביום א', יג' בטבת תשמ"ח, 3.1.88

ותסתיים ביום ב', יא' באדר תשמ"ח, 29.2.88

טפסי הרשמה, הכוללים חוברות הדרכה ומידע, אפשר לקנות בכל חנויות הספרים האוניברסיטאיות, בחנויות ספרים אחרות, או באמצעות הדואר; כפי שיפורט להלן.

האוניברסיטאות ממליצות למועמדים להקדים הרשמתם, על מנת להבטיח טיפול מהיר ויעיל בבקשותיהם.

מרכז ארצי לבחינות ולהערכה

בחינת כניסה פסיכומטרית בינאוניברסיטאית

המרכז הארצי לבחינות ולהערכה מקיים בחינות כניסה פסיכומטריות משותפות למועמדי כל האוניברסיטאות במספר מועדים בשנה.

ההרשמה לבחינה הפסיכומטרית היא נפרדת ובלתי תלויה בהרשמה למוסד הלימודים או לכל בחינה אחרת. תוצאות הבחינה תקפות למשך 5 שנות הלימוד העוקבות למועד הבחינה.

הבחינה הקרובה תערך ב-11 בפברואר 1988 בשפה העברית. בחינה בשפות: עברית, ערבית, אנגלית, צרפתית, ספרדית ורוסית תתקיים בסוף חודש מרץ 1988*.

טפסי ההרשמה לבחינה הפסיכומטרית שתערך בפברואר חייבים להגיע למרכז עד 15.1.88 (למועד מרץ - עד 29.2.88).

בחינות חו"ל

לידיעת המועמדים שלא יימצאו בארץ - במהלך החודשים מרץ-מאי 1988 יתקיימו בחינות פסיכומטריות באירופה, צפון אמריקה, מרכז אמריקה, דרום אמריקה ובדרום אפריקה.

פרטים והרשמה: במרכז הארצי לבחינות ולהערכה, בחינות חו"ל, ת.ד. 26015 ירושלים 91260, טל. 02-663161, ובנציגויות ישראל בחו"ל.

טפסי ההרשמה לבחינות באירופה ובצפון אמריקה - חייבים להגיע למרכז עד 12.2.88. (תאריכי סגירת ההרשמה ביתר המקומות יפורסמו במועד מאוחר יותר.)

בחינת מיון במתמטיקה

תתקיים ב-17 ביוני 1988

בחינת המיון במתמטיקה מיועדת למועמדים למוסדות ולתחומים אשר בהם היא מהווה תנאי לקבלה או דרך להגדלת סיכויי הקבלה. הבחינה משרתת את:

הטכניון (לכל הפקולטות);

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב (לפקולטה למדעי הטכנולוגיה);

אוניברסיטת בר-אילן (לפקולטה למדעי הטבע והמתמטיקה);

אוניברסיטת תל-אביב (לפקולטה להנדסה).

על המועמדים למוסדות ולתחומים הנ"ל לבדוק בידיעוני המוסדות אם עליהם להיבחן בבחינת המיון במתמטיקה.

ההרשמה לבחינת המיון במתמטיקה הינה נפרדת ובלתי תלויה בהרשמה לבחינת הכניסה הפסיכומטרית או בהרשמה למוסד הלימודים.

טפסי ההרשמה לבחינת המיון במתמטיקה שתערך ביוני, חייבים להגיע למרכז הארצי לבחינות ולהערכה עד 15.5.88.

טפסי הרשמה לבחינה הפסיכומטרית ולבחינת המיון במתמטיקה, בלווית חוברות הסברים ודוגמאות, ניתן להשיג בכל חנויות הספרים האוניברסיטאיות ובחנויות "סטימצקי", או ע"י פניה בכתב בצירוף 4 ש"ח (עבור כל בחינה בנפרד) אל: המרכז הארצי לבחינות ולהערכה, ת.ד. 26015, ירושלים 91260

*שימו לב: ניתן להשיג חוברות הסבר לבחינה הפסיכומטרית גם בשפות: ערבית, אנגלית, צרפתית ורוסית.

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

★ **הפקולטה למדעי הרוח והחברה**
מקרא והמזרח הקדום במסלולים: מקרא והיסטוריה מקראית, ארכיאולוגיה, מקרא ולימודי תעודת הוראה, מקרא והיסטוריה מקראית ולמודי תעודת הוראה; **לשון וספרות עברית** במסלולים: לשון עברית, ספרות עברית; **היסטוריה** במסלולים: היסטוריה כללית, היסטוריה של עם ישראל, תולדות מחשבת עם ישראל; **ספרויות זרות ובלשנות** במסלולים: אנגלית-לשון, ספרות, בלשנות; צרפתית-לשון, ספרות, בלשנות; **פילוסופיה; חינוך; תעודת הוראה** (לימודי תעודה); **מדעי התנהגות; כלכלה; גיאוגרפיה; עבודה סוציאלית; מתמטיקה** (ל-.B.A); **סטטיסטיקה**.

★ **הפקולטה למדעי הטבע**
מתמטיקה ומדעי המחשב במסלולים: מתמטיקה כללית (עיונית ושימושית), מדעי המחשב, הוראת המתמטיקה; **פיסיקה** במגמות: רגיל, מדעי המחשב, אלקטרואופטיקה, פיסיקה והנדסת חשמל; **כימיה** במגמות: רגיל, כימיה ביופיסית, כימיה ויישומי מחשב; **ביולוגיה** במגמות: ביוכימיה וביולוגיה מולקולרית, מדעי הצמח, מדעי בעלי-חיים, ביולוגיה סביבתית, גנטיקה, ביוטכנולוגיה; **גיאולוגיה ומינרלוגיה** במסלולים: רגיל, מדעי המחשב.

★ **הפקולטה למדעי הטכנולוגיה**
הנדסת חשמל ומחשבים; הנדסת מכונות; הנדסה כימית במסלולים: רגיל, ביוטכנולוגיה; **הנדסת תעשיה וניהול** במסלולים: רגיל, מערכות מידע; **הנדסת חומרים** במגמות: כללית, חומרים לאלקטרוניקה; **הנדסה גרעינית**.
הערה: ניתן לשלב לימודים במחלקות הנ"ל עם התמחות בהנדסה גרעינית או יישומי מחשב.

בחינת המיון במתמטיקה תתקיים בתאריך 17.6.88

★ **הפקולטה למדעי הבריאות**
בית ספר לרפואה: שנה א' בלבד לקראת תואר דוקטור לרפואה; **ביה"ס למקצועות בריאות קהילתיים ע"ש רקנאטי** (בשיתוף עם מרכז קופ"ח) - לשנה א' בלבד במגמות: סיעוד (לתואר בוגר), פיזיותרפיה (לתואר בוגר).

★ **הפקולטה למדעי הרוח והחברה** (לימודי מוסמכים)
גיאוגרפיה; כלכלה; חינוך; היסטוריה (בחלק מהמסלולים); **מחשבת עם ישראל; מדעי ההתנהגות; פילוסופיה.**

מזכירות הרשמה:

מדור רישום, בנין "עין גדי", רח' ולפסון 4, בימים א',ב',ד',ה' בשעות 13.00-11.00, ביום ג' בשעות 15.00-11.00. טל' 661041, 057-661039. מדור רישום לא יענה לטלפונים בשעות קבלת קהל.

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:

בחנויות "מכלול" באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, בטכניון ובאוניברסיטת חיפה; בחנויות "אקדמון" בירושלים: בגבעת רם ובהר-הצופים, בחנות "דיונון" באוניברסיטת תל-אביב ובאוניברסיטת בר-אילן. **בדואר:** באמצעות מכתב בקשה בצירוף המחאת דואר ע"ס 22 ש"ח (כולל דמי משלוח) לפקודת חנות "מכלול" אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, ת.ד. 653, באר-שבע.

הערות:
• מועמדים לביה"ס לרפואה ולביה"ס ע"ש רקנאטי במגמת פיזיותרפיה - חייבים לגשת לבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד מרץ • ההרשמה ללימודי מוסמכים בפקולטה למדעי הרוח והחברה תסתיים ב-28.2.88 • דיור - האוניברסיטה תקצה מגורים או מלגות דיור לסטודנטים שיימצאו זכאים עפ"י הקריטריונים • המעוניינים בהכוון וייעוץ בבחירת תחום לימודים יפנו לשרותי הייעוץ טל' 057-661088.

ב"ה

אוניברסיטת בר-אילן

(והשלוחות: אשקלון, צפת, עמק הירדן)

למודי התואר הראשון (ב.א.)

הפקולטה למדעי היהדות
תנ"ך, תלמוד, תושב"ע, תולדות-ישראל, לשון עברית, ספרות עם-ישראל, לימודי א"י, החוג המשולב למדעי היהדות, היסטוריה כללית, יהדות המזרח.

הפקולטה למדעי הרוח
פילוסופיה כללית, פילוסופיה יהודית, ספרות משווה, לימודים ביבליוגרפיים וספרנות, ערבית, אנגלית, תרבות צרפת, לימודים קלאסיים, מוסיקולוגיה, שפות.

הפקולטה למדעי החברה
פסיכולוגיה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, כלכלה (מינהל עסקים וחשבונאות), מדעי המדינה, קרימינולוגיה, החוג המשולב במדעי החברה, גיאוגרפיה, עבודה סוציאלית, ביה"ס לחינוך במגמות: יסודות החינוך, יעוץ, מיוחד, מינהל ופיקוח, לא פורמלי, הגיל הרך והכשרת מורים.

הפקולטה למשפטים

הפקולטה למדעי הטבע והמתמטיקה
מדעי החי, כימיה, פיסיקה, מתמטיקה, מדעי המחשב, סטטיסטיקה.

לימודי תעודה במסגרת תואר ראשון:
המכון לשלטון מקומי, שרותי בריאות.

המכון הגבוה לתורה

המדרשה ליהדות לבנות.

לימודי התואר השני (מ.א.)

ההרשמה ללימודי התואר השני (מ.א.) תחל ב-י"ג בשבט תשמ"ח (1.2.88)

הפקולטה למדעי היהדות
תנ"ך, תלמוד, תושב"ע (לבנות), תולדות ישראל, היסטוריה כללית, ספרות עם-ישראל (יידיש), לשון עברית ולשונות שמיות, לימודי א"י.

הפקולטה למדעי הרוח
אנגלית ובלשנות, צרפתית, ערבית, לימודים קלאסיים, ספרות משווה, פילוסופיה יהודית, פילוסופיה כללית, מוסיקולוגיה.

הפקולטה למדעי החברה
כלכלה, מינהל עסקים, פסיכולוגיה, סוציולוגיה, ביה"ס לחינוך, עבודה סוציאלית, קרימינולוגיה, מדעי המדינה, גיאוגרפיה.

הפקולטה למשפטים

הפקולטה למדעי הטבע
מדעי החי, כימיה, פיסיקה, מתמטיקה - מדעי המחשב.

לימודי תעודה (לבעלי תואר ב.א.)
עתונאות ותקשורת, עריכה, ספרנות, מתורגמנות*, תרפיה מוסיקלית, סגל בכיר.

*בנוסף למסלולים הקיימים: עברית-אנגלית/צרפתית, מתוכננת פתיחת מסלולים: עברית-גרמנית/ספרדית/ערבית, כפוף למספר מינימלי של מועמדים.

לימודי התואר השלישי

הפקולטה למדעי היהדות
תנ"ך, תלמוד, ספרות עם-ישראל, לשון עברית ולשונות שמיות, תולדות ישראל, היסטוריה כללית.

הפקולטה למדעי הרוח
פילוסופיה, ספרות משווה, ערבית, אנגלית, מוסיקולוגיה.

הפקולטה למדעי החברה
ביה"ס לחינוך, כלכלה, מדעי המדינה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, פסיכולוגיה, ביה"ס לעבודה סוציאלית.

הפקולטה למשפטים

הפקולטה למדעי הטבע והמתמטיקה
כימיה, פיסיקה, מדעי החי, מתמטיקה ומדעי המחשב.

מזכירויות ההרשמה:

המשרד לקבלת תלמידים לתואר ראשון: בניין המגדל, קומת קרקע, בימים: א',ב',ד',ה', בשעות 12.00-9.00, וביום ג' בשעות 14.00-11.00, טל: 03-5318520/6

משרד הועדה לתואר שני ולימודי תעודה: בניין המגדל, קומה ב', בימים: א',ב',ד',ה', בשעות 13.00-9.00, טל: 03-5318524

משרד הועדה לתואר שלישי:
בנין המגדל, קומה ב' טל: 03-5318458.

קוי אוטובוס: מתל-אביב: 45, 64, 68, 69, 70; מרחובות וראשל"צ: 164, 165; מחולון ובת-ים: 43; מפתח-תקוה: 87, 164; מירושלים: 400

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:

לתואר ראשון ושני - בחנות "דיונון" בבניין אגודת הסטודנטים, קומת קרקע, ובחנות "דיונון" באוניברסיטת תל-אביב.
לתואר שלישי - במזכירות הועדה לתואר שלישי, בניין המגדל, קומה ב'. בדואר: משלוח המחאת דואר ע"ס 22 ש"ח לפקודת: אוניברסיטת בר-אילן, אל: "דיונון" עבור טפסי הרשמה, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן 52100.

הערות:
• מועד סיום הרישום לתארים מתקדמים יפורסם בנפרד • תאריכי ונהלי ההרשמה המצויינים לעיל חלים גם על סטודנטים ותיקים המבקשים להחליף את מחלקות הלימוד שלהם. הטיפול בבקשותיהם יעשה במשרד לקבלת תלמידים • מועמדי הפקולטה למשפטים, ביה"ס לעבודה סוציאלית, ביה"ס לחינוך במגמות: יעוץ וחינוך מיוחד, פסיכולוגיה ומועמדי מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב - חייבים לגשת לבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד מרץ 1988. גם לגבי מועמדי שאר המחלקות, רצוי מאוד להיבחן במועד מוקדם ככל האפשר, וזאת כדי לשפר את סיכויי הקבלה של המועמד(ת).

מדרשת פיינברג של מכון ויצמן למדע

לימודים לקראת התואר "מוסמך" (M.Sc.) ודוקטור לפילוסופיה (Ph.D.) למגמות:

★ מדעי החיים (ביולוגיה, ביוכימיה וביופיסיקה)
★ כימיה (פיסיקלית, עיונית, אורגנית, ביולוגית, גיאולוגית וחקר חומרים)
★ פיסיקה - עיונית וניסויית
★ פיסיקה שימושית (עיונית, ניסויית)
★ מתמטיקה עיונית
★ מתמטיקה שימושית
★ מדעי המחשב
★ הוראת המדעים

מזכירות הרשמה

מדרשת פיינברג, מכון וייצמן למדע, רחובות, בימים א'-ה' בשעות 16.00-8.00 וביום ו' בשעות 13.00-8.00, טל' 08-483158.

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:

במזכירות מדרשת פיינברג במכון וייצמן.
בדואר: משלוח מכתב בקשה ל: מדרשת פיינברג, ת.ד. 26, רחובות 76100.

הערות:
• קיימים מסלולי לימודים לתואר "מוסמך" (M.Sc), לתואר "דוקטור לפילוסופיה" (Ph.D) ומסלול לימודים ישיר לבעלי תואר "בוגר" לקראת התואר (Ph.D) • ההרשמה ללימודים לתואר "מוסמך" ולמסלול הישיר תסתיים ביום 15.7.88 • ההרשמה ללימודים לקראת התואר "דוקטור לפילוסופיה" (Ph.D) נמשכת לאורך כל שנת הלימודים.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הרשמה לסמסטר חורף תשמ"ט

לימודי הסמכה (תואר ראשון)

★הנדסה אזרחית
★הנדסה גיאודטית
★הנדסת מכונות
★הנדסת חומרים
★הנדסת חשמל
★הנדסה כימית
★הנדסת מזון וביוטכנולוגיה
★הנדסה חקלאית
★הנדסה אוירונאוטית
★הנדסת תעשיה וניהול
★מדעי המחשב
★מתמטיקה ומתמטיקה שימושית
★פיסיקה
★כימיה
★ביולוגיה
★כלכלה וניהול
★הוראת הטכנולוגיה והמדעים
★ארכיטקטורה ובינוי ערים
★אדריכלות נוף
★רפואה

בחינת המיון במתמטיקה תתקיים ב-17.6.88 ע"י המרכז הארצי לבחינות ולהערכה (ולא ע"י הטכניון). ראה פרטים לעיל.

ידיעון למועמדים וטפסי הרשמה:
ניתן לרכוש ב"מכלול", קרית טכניון, חיפה, טלפון 04-223854 וכן ב"מכלול" באוניברסיטת חיפה ואוניברסיטת בן-גוריון בנגב; או בלימודי חוץ של הטכניון בתל-אביב, רחוב ליסין 14 (פינת הלסינקי) טלפון 03-262134; וכן בחנויות "סטימצקי" בערים הגדולות. בדואר: משלוח -22 ש"ח ל"מכלול" חיפה, קרית הטכניון, 32000. פרטים נוספים: מדור מיון וקבלה, בנין אולמן, קרית הטכניון, בימים א'-ה' בשעות 13.00-9.00, טל. 04-292529.

יום פתוח למועמדי ארכיטקטורה ואדריכלות נוף יתקיים ב-24.3.88 בשעה 12.00 בבניין הפקולטה בטכניון. המעוניינים מוזמנים.

ביה"ס ללימודי מוסמכים

★ הנדסה אזרחית
מגמות: קונסטרוקציות, הידרוטכניקה, דרכים וקרקע, מדעי הבניה וניהול הבניה. מסלולים: הנדסה סביבתית, הנדסת תחבורה, הנדסה גיאודטית, הנדסת מחצבים.
★ הנדסת מכונות
★ הנדסת חשמל
★ הנדסה כימית
★ הנדסת מזון וביוטכנולוגיה
★ הנדסה חקלאית
★ הנדסה אוירונאוטית
★ הנדסת תעשיה וניהול
מסלולים: הנדסת תעשיה, כלכלה (תכנית משותפת עם אוניברסיטת חיפה), מדעי ההתנהגות והניהול (מסלולים: פסיכולוגיה תעשייתית, יחסי עבודה וניהול כ"א, המסלול הכללי), חקר ביצועים וניתוח מערכות סטטיסטיקה, ניהול תעשייתי.
★ מתמטיקה
★ פיסיקה
★ כימיה
★ ביולוגיה
★ מתמטיקה שימושית
★ ארכיטקטורה ובינוי-ערים
מסלולים: ארכיטקטורה, ארכיטקטורה-בינוי ערים, תכנון ערים ואזורים.
★ מדעי המחשב
★ רפואה
★ הנדסה גרעינית
★ אבטחת איכות ואמינות המוצר
★ הנדסת חומרים
★ הוראת הטכנולוגיה והמדעים
★ הנדסה ביו-רפואית

קיים מועד מוקדם המיועד למועמדים בעלי הישגים טובים במיוחד. בקשות כאלה, אשר תוגשנה עד 31.3.88, תוכננה לטפול מועדף ולתשובה עד מחצית מאי 1988. ההרשמה הרגילה עד 30.6.88

ערכת הרשמה, הכוללת ידיעון וטפסי רישום ניתן לרכוש ב"מכלול" קרית הטכניון, חיפה, טל 04-223854; ב"אקדמון" באוניברסיטה העברית ירושלים, טל. 02-882378; ב"מכלול" באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, באר-שבע, טל. 057-664111, במדור ללימודי חוץ של הטכניון בת"א, רח' ליסין 14, טל. 03-262134, ב"מכלול" אוניברסיטת חיפה, טל. 04-246503, ובפקולטה לרפואה (ע"י בי"ח רמב"ם), טל. 04-536368. בדואר: משלוח שובר תשלום ע"ס 14 ש"ח לזכות בנק הדואר מס' 4187919 ל"מכלול", קרית-הטכניון, חיפה 32000.

מידע נוסף: בביה"ס ללימודי מוסמכים, טל' 04-292739, או בדואר לפי הכתובת: ביה"ס ללימודי מוסמכים, בנין צ'רצ'יל, קרית הטכניון, חיפה 32000.

האוניברסיטה העברית בירושלים

★הפקולטה למדעי הרוח
וביה"ס לחינוך
וביה"ס להכשרת מורים (תעודת הוראה)
★הפקולטה למדעי החברה
וביה"ס למינהל עסקים
★הפקולטה למשפטים
והמכון לקרימינולוגיה
★ביה"ס לעבודה סוציאלית
ותכנית שוורץ במסלול הכשרת מנהלים למרכזים קהילתיים ובמסלול הגיל הרך
★ביה"ס לספרנות ולארכיונאות
★הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע
וביה"ס למדע שימושי וטכנולוגיה
★הפקולטה לרפואה
ביה"ס לרפואה
ביה"ס לרוקחות
ביה"ס לסיעוד (כולל השלוחות ב"אסף הרופא" וב"קפלן")
ביה"ס לריפוי בעיסוק
ביה"ס לבריאות הציבור ורפואה קהילתית (כולל המסלול בחינוך גופני).
★הפקולטה לרפואת שיניים
★הפקולטה לחקלאות
וביה"ס לרפואה וטרינרית
וביה"ס למדעי התזונה והבית.

מזכירויות הרשמה

משרד לקבלת תלמידים (לבעלי תעודת בגרות ישראלית או תעודת בגרות ממדינה ערבית): בבניין פרנק סינטרה, קומה ב', הר-הצופים, בימים א'-ה', בשעות 13.00-11.00, טל- 882888, 02-882882.

משרד לקבלת תלמידים מחו"ל (לבעלי תעודת בגרות מחו"ל הנרשמים לשנה א' ולבעלי תעודה אקדמית מחו"ל הנרשמים להמשך לימודים): בניין גולדשמידט, קומה ג', הר-הצופים, בימים א'-ה', בשעות 13.00-11.00, טל' 02-882608/9.

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:

באוניברסיטה העברית בירושלים: חנויות "אקדמון" בגבעת-רם, בהר הצופים ובעין-כרם; **ברחובות** - "אקדמון" בפקולטה לחקלאות; **בתל-אביב** - "דיונון" באוניברסיטת תל-אביב; חנויות "סטימצקי": ברח' אלנבי 107 וברח' אלנבי 17; **ברמת-גן** - "דיונון" באוניברסיטת בר-אילן; **בחיפה** - חנויות "מכלול": בטכניון, באוניברסיטת חיפה ובביה"ס לרפואה בבית"ח רמב"ם; **בנתניה** "סטימצקי" ברח' העצמאות 82; **בטבריה** - "סטימצקי" ברח' הגליל; **בנתניה** - "סטימצקי" ברח' הרצל 4; **בבאר-שבע** - "מכלול" באוניברסיטת הנגב; "סטימצקי" ברח' קק"ל; **באילת** - "סטימצקי" באגד אילת.

בדואר: באמצעות מכתב בקשה בצירוף המחאת דואר ע"ס 22 ש"ח לפקודת: אקדמון, ת.ד. 41 ירושלים, 91000.

הערות:
★ מועמד שעדיין אין ברשותו תעודת בגרות מלאה בעת ההרשמה, ישלח מיידית את טפסי ההרשמה (ללא תעודה) למשרד לקבלת תלמידים (ראה מדריך לנרשם עמ' 19-20).
★ מועמדים הנרשמים באמצעות המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל ירכשו טפסים מיוחדים בשפות: אנגלית, צרפתית, וספרדית, ישירות או באמצעות הדואר, בחנויות "אקדמון" בלבד.
★ מועמדים לפקולטה למשפטים, ביה"ס לרפואה, ביה"ס לריפוי בעיסוק, הפקולטה לרפואת שיניים, ביה"ס לרפואה וטרינרית, מגמה למדעי המחשב ומסלול לימודים להלמידים מצטיינים בפקולטה למדעי הטבע - חייבים להיבחן בבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד מרץ.
★ ההרשמה למכינה הקדם-אקדמית תיפתח ב-1 במרץ. הודעה תפורסם בנפרד.

רשימת חוגים מפורטת - ראה ב"מדריך לנרשם".

חוגים חדשים שנפתחו: מסלול לימודים לתלמידים מצטיינים בפקולטה למדעי הטבע.

אוניברסיטת תל-אביב

★הפקולטה למדעי הרוח כולל:
ביה"ס להיסטוריה ע"ש זלמן ארן
ביה"ס ללשון ולספרות
ביה"ס למדעי היהדות ע"ש חיים רוזנברג
ביה"ס לחינוך.
★הפקולטה לאמנויות
★הפקולטה למדעי החברה
★הפקולטה לניהול
ביה"ס למוסמכים במינהל עסקים ע"ש ליאון רקנאטי
★ביה"ס לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל
★הפקולטה למשפטים
★הפקולטה למדעים מדוייקים ע"ש ריימונד ובברלי סאקלר
★הפקולטה למדעי החיים ע"ש ג'ורג' ס. וייז
★הפקולטה להנדסה
(חשמל ואלקטרוניקה כולל התכנית המיוחדת להנדסאים, מכונות, תעשיה).
★הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר
ביה"ס לרפואה ע"ש סאקלר
ביה"ס לרפואת שיניים ע"ש גבריאלה ומוריס גולדשלגר - שנה ד'
ביה"ס ללימודי המשך ברפואה
מקצועות רפואיים נלווים (לימודי הפרעות בתקשורת, סיעוד, פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק).

מזכירות הרשמה:

ענף רישום וקבלה, רח' קלצ'קין 25, רמת-אביב, חדר 3, בימים א',ב',ד',ה' בשעות 12.00-9.00, ביום ג' בשעות 15.00-9.00, טל' 03-5411386.

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:

ב"דיונון" בחנות שבמרתף בנין האקדמיה למוסיקה בקרית האוניברסיטה רמת-אביב וב"דיונון" באוניברסיטת בר-אילן. בדואר: באמצעות מכתב בקשה בצירוף המחאת דואר ע"ס 22 ש"ח בדואר רשום ל"דיונון" בית הוצאה, ת.ד. 39288, רמת אביב, תל-אביב 61392.

הערות:
• תלמידים המבקשים להוסיף ו/או להחליף חוג יירשמו אף הם במועד זה • תלמידי כיתות י"ב (למעט עתודאים) אינם רשאים להרשם במועד זה, אך הינם זכאים להבחן בבחינות כניסה. פרטים בחוברת המידע • המועמדים למשפטים, הנדסה, רפואה, הפרעות בתקשורת, פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, חברה, ניהול - חייבים להבחן בבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד מרץ • ההרשמה ללימודי תואר שני ולימודי המשך, למעט החוג לפסיכולוגיה תסתיים בתאריך מאוחר יותר.
רשימת חוגים מפורטת ראה בחוברת המידע למועמדים.

אוניברסיטת חיפה

לימודי התואר הראשון (ב.א.):

★ **הפקולטה למדעי הרוח**
מקרא, ספרות עברית והשוואתית, מחשבת ישראל, לשון עברית, היסטוריה של עם ישראל, לימודי ארץ-ישראל, שפה וספרות ערבית, היסטוריה של המזרח התיכון, פילוסופיה, היסטוריה כללית, שפה וספרות אנגלית, שפה וספרות צרפתית, אמנות-תולדות, אמנות-יצירה, ארכיאולוגיה, לימודים כלליים.
★ **הפקולטה למדעי החברה ולמדעי המתמטיקה**
גיאוגרפיה, פסיכולוגיה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, מדע המדינה, כלכלה (מסלולים: מורחבת, מינהל עסקים, תחבורה וספנות, חשבונאות), סטטיסטיקה, מתמטיקה ומדעי המחשב (מסלולים: מתמטיקה טהורה, מתמטיקה ולימודי מחשב).
★ **ביה"ס לעבודה סוציאלית**
(1) תכנית תלת-שנתית
(2) תכנית דו-שנתית, הסבה לע"ס לאקדמאים בכל תחום שהוא
★ **ביה"ס לחינוך**
חינוך (מסלולים: יסודות החינוך, חינוך מיוחד, יעוץ חינוכי, תכניות לימודים, דרכי הוראה והדרכת מורים, מינהל החינוך).
הוראה (ב"א + תעודת הוראה), ריפוי בעיס.
★ **ביה"ס לחינוך של התנועה הקיבוצית "אורנים"**
★ **מכללת עמק יזרעאל ע"ש מקס שטרן**
★ **מכללת "תל-חי"**

לימודי התואר השני (מ.א.):

★ **הפקולטה למדעי הרוח**
מקרא, ספרות עברית השוואתית, היסטוריה של עם ישראל, שפה וספרות ערבית, היסטוריה של המזרח התיכון, תולדות הציוויליזציות הימיות, פילוסופיה, היסטוריה כללית, אנגלית, צרפתית, מחשבת ישראל, לשון עברית.
★ **הפקולטה למדעי החברה ולמדעי המתמטיקה**
גיאוגרפיה, פסיכולוגיה, סוציולוגיה (במגמות: סוציולוגיה, אנתרופולוגיה), מדע המדינה (כולל מינהל ציבורי), מתמטיקה ומדעי המחשב, כלכלה (תכנית משותפת של האוניברסיטה והטכניון).
★ **ביה"ס לחינוך**
★ **ביה"ס לעבודה סוציאלית**

לימודי התואר השלישי (Ph.D.)

היסטוריה כללית, פסיכולוגיה, מתמטיקה, מדע המדינה, חינוך, היסטוריה של עם-ישראל, כלכלה (תכנית משותפת של האוניברסיטה והטכניון).

לימודי תעודה

★ **ספרנות** (לבעלי תואר ב.א.)
★ **הכשרת מורים** (מסלולים: דו-שנתי, חד-שנתי ההוראת מבוגרים).

מזכירות הרשמה

בנין ראשי, חדר 776, בימים א'-ה' בשעות 13.00-11.00 טל' 04-240324-5-6
קוי אוטובוס: 24, 36, 37, 38, 91.

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:

בחנויות "מכלול" באוניברסיטת חיפה, בטכניון ובביה"ס לרפואה, באוניברסיטת באר-שבע, ובכל חנויות "סטימצקי".
בדואר: באמצעות מכתב בקשה ומשלוח המחאה ע"ס 22 ש"ח לפקודת "מכלול", אוניברסיטת חיפה 31999.

הערה:
תלמידי אוניברסיטת חיפה המבקשים להוסיף ו/או לשנות חוג/י לימוד ירכשו טפסי הרשמה כנ"ל.

לשכת הפרסום הממשלתית

חן
נולד לנו במזל טוב
את
לאורן, מיכל ודרור
בן
לורד ואריה ברש
נכד
לאהובה וצבי ברש — מושב בצרה
רבקה ושמשון ליזאל — חיפה

אנו מודיעים בשמחה, על הולדתה של
אלנה
אחות לאלכסנדר
צילה וקוסטה פנבגדגיז — ז'טווה
יהודית דגן — תל־אביב

אוניברסיטת חיפה
היחידה ללימודי־חוץ — המדור ללימודי הרוח והחברה
חורף אוניברסיטאי
סדרות מפגשים לציבור הרחב ינואר - מרץ 1988
חידושים ברפואה
★ פרופ' עזרא זוהר — תזונה ומחלות 12.1.88
★ ד"ר צבי בן־ישי — מחלת האיידס והשלכותיה 26.1.88
★ ד"ר אברהם רזניק — מחלות "מודרניות": אבחן סיכון 9.2.88
★ פרופ' עמיאלה גלוברזון — מערכת החיסון בהדקפות 23.2.88
★ פרופ' מאיר שניצקי — שומנים כתומרי מרפא 8.3.88
חורף ספרותי
★ יצחק אורפז 19.1.88
★ חיים גורי 2.2.88
★ שולמית הר־אבן 16.2.88
★ חיים באר 1.3.88
★ יצחק בן נר 15.3.88
פתיחת ההרשמה לכל אחת מהסדרות: 20.12.87
ההרצאות תתקיימנה בשעות 18.00-16.15
פרטים והרשמה: המדור ללימודי הרוח והחברה, חדר 300 בבניין הרב־תכליתי, היחידה ללימודי־חוץ אוניברסיטת חיפה, טל. 04-240398,240508

עתונאי הורשע באיומים ובסחיטה באיומים כלפי שני חוקרי משטרה

השופטת אימצה דברים שרשמו החוקרים לאחר שיחות נפרדות עם הנאשם, משה ליבטמן מהירחון "מוניטין", ולפיהן דרש מהם לשתף עימו פעולה, שאם לא כן יבולע להם

מאת צבי הראל
סופר "הארץ" בבית המשפט

העיתונאי משה ליבטמן, מהירחון "מוניטין", הורשע אתמול בשתי עבירות: איומים וסחיטה באיומים, כלפי שני קצינים ותיקים מהיחידה לחקירות הונאה. שני החוקרים המתלוננים בפרשה הם: רב־פקד בועז גוטמן ורב־פקד ראובן קובנס.

הראיות העיקריות של התביעה, עו"ד ריקי שפירא, היו זכרון־דברים שכתב כל אחד מהקצינים המתלוננים מיד לאחר שהתקשר הנאשם אליהם. רפ"ק גוטמן כתב בזכרון־הדברים כי הנאשם התקשר ליחידתו ואמר לו שהוא רוצה לדבר איתו. החוקר השיב לו כי יסכים לכך רק אם יקבל אישור מדובר המשטרה. לדברי גוטמן, אמר לו ליבטמן: "כבה אתה, אתה יודע שזה דבור לא נותן. יש לי חומר, ואם אתה לא תגיד, זה יזיק לך וזה ילכלך אותך...".

בתשובה לשאלה מדוע כתב את זכרון־הדברים, אמר גוטמן: "אני גל־הצתי, זה טבעי. לכן רשמתי בדיוק מה שהיה כדי שאוכל לזכור".

השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן קבעה כי אין לה כל סיבה לפקפק בדברים שכתב גוטמן בזכרון־הדברים.

המתלונן השני בפרשה הוא רפ"ק קובנס. הוא סיפר כי הנאשם התקשר למשרדו ביחידה לחקירות הונאה ביפו. לדבריו, אמר לו ליבטמן כי הוא עומד לפרסם סדרת מאמרים על היחידה הארצית לחקירות הונאה, וכדאי לו להיפגש איתו. אם לא יעשה כן, ישתמע מן המאמרים כי גוטמן הוא זה שהעביר לו את החומר, ואז הוא עלול להיקלע לצרה עם המפקד.

קובנס אמר כי הרגיש בשיחה זו שמאיימים עליו, ניגש וסיפר את הדבר למפקדו הישיר ניצב־משנה יעקב גרוסמן שהורה לו לכתוב מזכר על אודות השיחה בינו לבין הנאשם.

השופטת אוסטרובסקי־כהן כתבה בנימוקי הרשעה כי היא ערה לעובדה כי כל אחד משני האישו־מים בכתב האישום נשען, למעשה, על עדותו של עד אחד. עם זה, כתבה השופטת כי העובדה שכל אחד מהם התלונן בנפרד, בלא קשר ביניהם ובלא הידברות ביניהם, הרגיש את הצורך להעלות את הדברים על הכתב במזכר — ול־הביאו לידיעת הממונים עליו — היא חיזוק נגד טענת הסניגור, עו"ד מיכי מתח, כי יש להפחית מעדותו של כל אחד משני החוקרים. השופטת כתבה על הנאשם, כי אינה רואה במעשיו רק מעשים הסותרים את האתיקה, אלא גם איום מכוון במסגרת מעשה פלילי.

בשולי הכרעת־הדין כתבה השופטת כי היא דוחה את טענת הנאשם כי אמר את דבריו במסגרת הפרקטיקה העיתונאית המקובלת. עובדה היא, כתבה השופטת, כי ההגנה לא יכלה להציג לפני בית המשפט עיתונאי בעל רמה ("עי־תונאי חוקר") שיעיד, כי הוא רשאי על פי הפרקטיקה של מקצועו הרציני והמכובד לפרוק מעצמו את עול מגבלות החוק.

פעם תשיעית במשולש: נשדד סניף בנק הפועלים בטירה

3 שודדים רעולי פנים נמלטו עם 7,000 שקל, לאחר ירויות

מאת נדיה אמיתי

שבעת אלפי שקלים נשדדו אתמול מבנק הפועלים בטירה. שלושה שודדים רעולי פנים ודו מושיע הגיעו אתמול, מעט לפני שמונה בבוקר, לסניף.

הם אילצו באיומי נשק את מנהל הסניף לפתוח את הכספת. לאחר שלקחו את הכסף, נמלטו ברכב מסחרי אפור. במנוסתם ירו השודדים כמה יריות באוויר. לא היו נפגעים.

זה השוד ה־9 בכפרי המשולש בתוך כמה חודשים.

הבוקר תוכרז נקודת המשטרה בטייבה: תחנת משטרה, ויפקד עליה פקד סמי נקש. התחנה תיתן, בין השאר, שירותים לישובים: טייבה, טירה, קלנסואה, ניצני עוז, צור נתן וכוכב יאיר.

התחנה תהיה כפופה למרחב השרון. פתיחתה תתאפשר עקב קבלת תקנים חדשים.

מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס ביקר אתמול במפעל "עץ לבדר" בפתח תקוה, ושוחח עם 15 עולים מאתיופיה העובדים שם. בתמונה: פרס נפגש עם אחד העולים. במרכז: שר הקליטה, יעקב צור (צילום: חנניה הרמן)

5 דקירות של יהודים מאז 1985 — עדיין לא פוענחו

חוקרי המשטרה נוטים להאמין לגירסתו של אריה קליין שאכן נדקר השבוע ליד שער שכם ● תיאור הדוקר שמסר קליין דומה לקלסתרון החשוד שלפי השערת המשטרה מעורב בדקירות אחרות

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ" בירושלים

חמש דקירות של יהודים במזרח ירושלים בשלוש השנים שחלפו לא פוענחו עד היום. מדובר באירועים המוגדרים במשטרה: אירועי פח"ע, כלומר: על רקע תבלני־לאומני. המשטרה חוששת כי את רוב הדקירות עשתה חוליה אחת, ואולי אף דוקר יחיד.

בכל שחקירת דקירתו של אריה קליין ליד שער שכם השבוע נמשכת, החוקרים נוטים להאמין לגירסתו כי אכן נדקר. תיאור הדוקר, שמסר קליין, דומה לקלסתרון של החשוד שעל פי השערת המשטרה מעורב בדקירות אחרות במזרח ירושלים.

ואלה 5 הדקירות שלא פוענחו:

● 5.11.85: דקירת עובדיה בדר כים ברחובות שער שכם.
● 10.11.85: דקירת החייל יוסי מרסין בואן אל זהרה.
● 25.11.85: דקירת מדריך התיירים ברוך ג'יזן בויה הדולורוזה.
● 17.1.87: דקירת האחים אבי ושלום אחוזין ליד שער שכם.
● ינואר 86: דקירת משה כהן בכביש רמות (אירוע זה אמנם מוגדר אירוע פח"ע, אך סבורים שאינו קשור לסדרת מקרי הדקירה בעיר העתיקה).
● אוקטובר 87: רצח יגאל שחף, בידית אקרה, בשוק בית הבד, בעת שחזר מהכותל המערבי.

לעומת זה, פיענחו כוחות הבטחון והמשטרה 4 דקירות של יהודים, שאירעו באפריל — אוגוסט 1985, את דקירת זהר ליפשיץ בדצמבר 1986, וכן את שלושת מעשי הרצח — של אליהו עמדי, ברובע המוסלמי (15.11.86), זהבה בן עובדיה, ליד שער שכם (15.4.86), והתייר הבריטי פול אפלבי (27.4.86).

תושבי עזה היכו פועל בנין ערבי בסביון על שאינו שובת

(ע). פועל בנין, מוחמד אסאף (25), תושב הכפר דיר עמאר שליד רמאללה, הוכה אתמול בידי חמישה ערבים תושבי עזה, בטענה כי הוא מפר שביתה. הם גם הרסו שלושה קירות בבית שהוא בונה בסביון. הוא נפצע קל וקיבל טיפול.

תקציב מוסדות התק"ם: 15.4 מיליון ש"ח

(ע). 250 צירים מ־176 קיבוצים של מרכז התנועה הקיבוצית המאוחדת — שהתכנס אתמול באפעל — אישרו בקריאה ראשונה את הצעת המזכירות לתקציב מוס־דות התנועה לשנת 1988, בסך 15.4 מיליון ש"ח.

התקציב קוצץ ב־10% לעומת שנת 87'.

מזרק שנגנב מ"סורוקה" מכיל חומר רדיואקטיבי

מאת איתן רבין

אלמונים פרצו אמש למעבדה הבקטריולוגית בבית החולים סור־וקה בבאר שבע, וגנבו מזרק מסוכן ובתוכו שאריות של חומר רדיואקטיבי.

משטרת מרחב הנגב מזהירה את הגנבים לבל ישתמשו בחומר המסוכן.

5 נאשמים בהתפרעויות ביפו ערערו על מעצרם עד המשפט

סניגורים: הם נאשמים בפעולה שלא היה לה תקדים ולא יהיה לה המשך ● "הצעדים נגדם מזכירים את עבודת בתי־הדין הצבאיים בשטחים" ● התביעה: אין לשחררם; הם עסקו בהסתה ובהתססה

(ע). לבית המשפט המחוזי בתל־אביב הוגש אתמול ערר על מעצרם של 5 ערבים, הנאשמים שהתפרעו בהפגנות ביפו, עד תום ההליכים נגדם.

החמישה האשמו לפני 9 ימים, עקב האירועים ביפו — מקצתם בת־קיפת שוטרים והאחרים בהפרת הסדר הציבורי. שופט בית־משפט השלום, חיים אילת, הורה לעצור אותם עד תום ההליכים. סניגורם, עו"ד אביגדור פלדמן, הגיש אתמול ערר על כך.

פלדמן טען כי העבירות שבהן האשמו החמישה אינן מסוג העבירות שחומרתן מצדיקה מעצר עד תום ההליכים. לדבריו, הם נאשמים בפעולה שלא היה לה תקדים ולא יהיה לה המשך, ולכן אין סכנה שיחזרו על המעשה המיוחס להם, אם ישוחררו.

עוד טען כי הגשת כתבי האישום כה מהר, והמעצר עד תום ההליכים, מזכירים את עבודת בתי־הדין הצ־באיים בשטחים.

התביעה התנגדה לשחרור הנאשמים, בטענה כי עברו עבירה חמורה: עסקו, בין השאר, בהסתה ובהתססה.

בג"צ: החזית של חבש מימנה שבועון בנצרת

שלושת שופטי בג"צ אישרו החלטת משרד הפנים לסגור השבועון "אל־ג'מאהיר"

(ע). בית־הדין הגבוה לצדק אישר אתמול את סגירת השבועון "אל־ג'מאהיר", המופץ בנצרת ובצפון הארץ.

לפני כחודשיים הורה הממונה על מחוז הצפון מטעם משרד הפנים, לסגור את העיתון, ושלל את רשיונו. בעל העיתון, אפיף סלאמה קוסם, עתר לבג"צ וביקש להורות על החזרת הרשיון להוציא לאור את השבועון.

בג"צ קיבל את טענת הפרקלי־טות כי השבועון ממומן ומכוון בידי אירגון "החזית העממית לשחרור פלשתין" בראשות ג'ורג' חבש.

השופטים, מאיר שמגר, משה בייסקי ואליהו וינוגרד, קבעו כי העובדות שהובאו לפניהם מצביעות על קיום קשר בין העיתון לבין איר־גון טרור, ולכן פעל הממונה על המחוז כדין.

נדחתה גם טענתו של בעל העתון, כי החומר המתפרסם בעיתון עובר צנזורה, ולכן אין מקום לסגירתו.

בפסק הדין נקבע כי קיומה של הצנזורה על חומר העומד להתפרסם אינו יכול להגביל את סמכויות הממונה על המחוז, וכשמה שהיו לפניו עובדות המצביעות על קשר לארגון טרור, היה רשאי להפעיל את סמכותו ולסגור את העיתון.

הריבית הממוצעת על הלוואה מבנק ישראל לבנקים: 17.8% לשנה

מאת דן מגיר

שער הריבית שבו נסגר המכרז המוניטרי הראשון מתוך ארבעה שבנק ישראל עורך החודש הוא 17% לשנה. הקצאת הסכום הכולל — 750 מיליון ש"ח — בין הבנקים נעשתה בריביות על פי הצעות הבנקים שהשתתפו במכרז.

הריבית הממוצעת על ההלוואה המוניטרית שהוצעה אתמול היא 17.8% לשנה. בבנק ישראל מציינים שההלוואה המוניטרית פטורה מחובת נזילות בבנק ישראל, ומשום כך עלותה הממוצעת לבנקים, לעומת גיוס כספים בפקדונות מהציבור (פז"ק), היא כ־15%.

מבנק ישראל נמסר כי השבוע פרעו הבנקים שתי הלוואות מוניטריות בסך 750 מיליון ש"ח שהועמדו לרשותם במכרזים בדצמבר.

המפקח על הביטוח מינה מפקח על חברת "אושיות"

מאת אריה לביא

המפקח על הביטוח באוצר, יהודה דרורי, מינה מפקח על חברת הביטוח "אושיות", בהתאם לסמכותו על פי חוק הפיקוח על עסקי ביטוח. המפקח שמונה הוא רואה החשבון עמוס אסלן, שהיה מעובדי חברת הביטוח "אליהו".

יעקב רגנברג, בעל חברת "אושיות" אמר אמש בתגובה כי אף שאין המפקח זקוק להסכמתו, הוא מקבל בברכה את מינויו.

באחרונה הוחלף גם מנכ"ל "אושיות", נחום דורי, ברואה החשבון שמואל זיקראל, שעבר מחברת "דוהס", שאליה העבירה בשעתה "אושיות" את עסקיה.

8 נעצרו בחיפוש משטרה אחרי סמים ב־4 מושבים

מאת איתן רבין

בלשי היחידה המרכזית של מרחב הנגב ושוטרי דימונה פשטו אמש על 4 מושבים בדרום, ועצרו 7 גברים ואשה, והם מעורבים מאנגליה ומסקוטלנד, החשודים בהחזקת סמים.

למשטרה הגיע מידע כי במושבים עידן, עין יהב וחצבה מעשנים סמים. בפשיטה בהם ניסה אחד החשודים לברוח, ואף זרק קופסה שהיתה בידו. בקופסה היו 14 סוליות חשיש.

כל החשודים יובאו הבוקר לבית משפט השלום בבאר־שבע להאריך את מעצרם.

הפסקות חשמל שיבשו אמש המסחר והתנועה בחולון

מאת א. קרן

הפרעות למסחר ולתנועה נגרמו אמש באזורים נרחבים במרכז חולון בגלל כמה שעות הפסקה באספקת החשמל, עקב הגברת השימוש במכשירי חשמל.

לראש עיריית חולון, חיים שרון, הובטח מחברת החשמל כי בראשית השבוע הבא תציב החברה עוד שנאי בעיר למנוע ירידת מתח.

בגלל החשיכה, הוצאו כל הלקוחות מהסופרמרקט שברחוב סוקולוב. המחוזר לתנוכו בקבוצות קטנות. מקצת הלקוחות התייאשו וביטלו את קניותיהם.

הרמזורים חדלו לפעול ונגרמו פקקי תנועה גדולים.

תדיראן בע"מ
הודעה
על תוצאות הנפקה של אגרות חוב לציבור
על פי תשקיף החברה שפורסם ביום 25.12.87 הוצעו לציבור בדרך של מכרז אגרות חוב (סדרה 3) בערך נקוב כולל של 23,837,000 ש"ח.
על פי תנאי התשקיף אגרות החוב הוצעו לציבור במחיר מינימלי של 90% מערכן הנקוב.
במחיר ההנפקה ובמחירים הגבוהים ממנו הוגשו 123 הזמנות לרכישת אגרות חוב בערך נקוב כולל של 29,661,600 ש"ח.
כמחיר ההנפקה נקבע המחיר המינימלי.
הקצאת היחידות למזמינים נקבעה כדלהלן:
הזמנות מעל מחיר ההנפקה נענו במלואן.
הזמנות במחיר ההנפקה נענו באופן חלקי ולמזמינים יוקצו אגרות חוב בשיעור של 46.748473% מעוגל כלפי מטה ליחידה הקרובה.
החברה מודה לציבור על הענותו להצעתה.

ד"ר חלי וד"ר שגיב בן־יקיר
מבשרים על הולדת בתם **כנרת**
נכדה
לנדה ואהרון זיגלשיפר **למיכאלה ואפרים בן־יקיר**
נינה
למרים יודישיץ **לשושנה ריבק**
בילינסון 30.12.87

ביום א' פתוח מ־4.00 אחה"צ.
לרגל ספירת מלאי
ייפתחו חנויות היפרשוק תנובה, ביום א' 3.1.88, ב־4.00 אחה"צ
הרבה יותר בהרבה פחות
היפר שוק תנובה

טיולים זה השטח שלנו
קניה
עולם הולך ונעלם...
ספארי בלודג'ים 9 ו־16 יום
11.2 - בהדרכת ד"ר בני שלמון
24.3 - חופשת פסח
"מצרים למתקדמים"
סמינר בנגש: קהיר והדלתא של הנילוס
8.2 - 9 ימים
בהדרכת צוות מדריכים מעולה
סיני
טיולים מלונים בגמלים 7 ימים
מתאים גם לדוברי אנגלית
2.3, 12.2 (פורים)
23.3 (חופשת פסח)
3.4 (חוה"מ פסח)
פסח - טיולים מיוחדים
ג'בל סירבל - 7 ימים
מזרח סיני - 7 ימים
טיולי אביב
תורכיה 25.3, 4.4
יוון - 25.3
ספרד - 4.4
נפאל
פסגות ההימלאיה (33 יום)
פריחה אביבית בגג העולם
24.3 בהדרכת שוקה רווק
מצרים
טיולים של 8 ו־9 ימים
13.1, 17.2, 2.3 (פורים),
23.3 (חופשת פסח),
2.4, 27.4 (חוה"מ פסח)
בשיתוף אל על EL AL
בטיולינו ניצול זמן מירבי, תכנית מלאה, אמינות מינהלית והדרכה מעולה, כל אלה מבטיחים תמורה מלאה למטיילים.
טלפן וקבל חוזר טיולים לביתך 03-375063, 381044
מח' טיולי חו"ל השפלה 3 ת"א
החברה להגנת הטבע

שנקר
בית הספר הגבוה למדעי הטקסטיל ולאופנה
ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ט
תפתח ב־3.1.88
(ללימודי תואר ראשון)
במגמות:
★ טכנולוגיה טקסטילית ★ עיצוב אופנה
★ כימיה טקסטילית ★ עיצוב טקסטיל
★ ניהול תעשייתי
קיימת אפשרות להרשם ללימודים במסגרת **העתודה האקדמית** (פרט למגמות לעיצוב אופנה וטקסטיל).
• • •
הנדסאי תעשייה וניהול
מסלול דו שנתי, בשיתוף המכון לפריון העבודה והייצור.
פרטים והרשמה: במזכירות האקדמית, רח' אנה פרנק 12, רמת־גן 52526, טלפון: 03-7521133, בימים א'-ה', בין השעות 8.30-15.00.
ידיעון וטפסי הרשמה אפשר לקבל בדואר תמורת 20 ש"ח.
ההרשמה למגמות העיצוב תסתיים ב־29.2.88.

هكذا عن الأصل

כוכבת הרוק, טינה טרנר, רוקדת סמבה בקרנבאל בריו דה ז'נרו. טרנר נמצאת בבראזיל במסגרת מסעה מסביב לעולם והופיע באיצטדיון מאראקאנה בריו לפני 100 אלף צופים. (תצלום איי־פי).

מחשש לחזק את מתנגדי השימוש באנרגיה גרעינית לפני 30 שנה

ראש ממשלת בריטניה לשעבר מנע פירסום על תאונה גרעינית קשה

הורה על עריכת דו"ח חדש ● קבוצות אנטי–גרעיניות: בשריפה באתר הגרעיני סלפילד ב־1957 לא היו קרבנות בנפש, אך רבים ממקרי המוות באזור מיוחסים לתאונה

לונדון (איי־פי). ראש ממשלת בריטניה בעבר, הרולד מקמילן, מנע דיווח על תאונה גרעינית חמורה לפני 30 שנה מתוך חשש, כי הדבר יזעזע את אמון הציבור בתעשיה הגרעינית ויאיים על שיתוף הפעולה הצבאי עם ארה"ב – כך עולה ממסמכים שמתפרסמים היום בלונדון.

בדיווח על סיבות שריפה גדולה באתר הגרעיני וינדסקייל, הנקרא עתה סלפילד, שידע תאונות רבות, נאמר, כי תוצאות התאונה היו יכולות להיות הרבה יותר חמורות. נאמר בפרטיכל מישיבת הממשלה. מקמילן סבר, כי הדיווח יחזק את ידם של מתנגדי השימוש באנרגיה גרעינית והורה על עריכת דו"ח חדש.

על פי פרטיכל ישיבת הרשות לאנרגיה אטומית שנערכה ארבעה שבועות לאחר התאונה אמר מקמילן לסר ארווין פלאוורס, ראש הרשות, כי פרסום הפרטים הטכניים עלול לחזק את ידי גורמים בממשל בארה"ב המתנגדים להגברת שיתוף הפעולה הגרעיני עם בריטניה, ועלול אף לפגוע בשיתוף הפעולה בין שתי המדינות בתחומים צבאיים אחרים.

הדליקה שפרצה במתקן גרמה לזיהום רדיואקטיווי בשטח נרחב, ומכירת החלב מאזור ששטחו יותר מ־500 קמ"ר נאסרה.

בתאונה שהיתה ב־10 באוקטובר 1957 לא היו קרבנות בנפש, אך פעילי קבוצות המתנגדים לאנרגיה גרעינית טוענות, כי יש לייחס מקרי מוות רבים באזור, בכללם של ילדים שסבלו מלויקמיה, לתאונה.

כפיתרון למשבר ואלדהיים

עיתון וינאי מציע באירוניה: להשיב את שושלת ההבסבורגים

השבועון פאלטר מציע לממשלת אוסטריה לפתוח במו"מ עם אוטו פון הבסבורג, בנו של הקיסר האחרון ששלט באוסטריה, שהוא עתה בן 75

וינה (ע"ר). עתון המופיע בווינה הציע אתמול פתרון מקורי למשבר שנוצר עם בחירתו של קורט ולדהיים לנשיא אוסטריה: מן הראוי, כתב העתון, ששושלת הבסבורג תחזור ותשלוט במדינה.

במאמר בעל נימה אירונית על פני עמוד שלם כותב העתון, כי מיד לאחר שהאוסטרים יקבלו החלטה מעין זו תגיב על כך העיתונות העולמית בהתלהבות ללא תקדים. מיד ישכחו את ולדהיים. מה גם שיש לצפות להכנסה נוספת מעליית מספר התיירים המבקרים באוסטריה. "זה יפתור את כל הבעיות התקציביות המעיקות עלינו".

השבועון לעניינים מדיניים ותרבות "פאלטר" מציע של ממשלת אוסטריה לפתוח במו"מ עם אוטו פון הבסבורג, בנו של הקיסר האחרון ששלט באוסטריה, שהוא עתה בן 75.

אוטו פון הבסבורג, חבר בפרלמנט האירופי, המתגורר בבוואריה, נאלץ לעזוב את ארמון שנברון שבווינה יחד עם הוריו ב־1918, אך הוא ויתר באורח רישמי על תביעתו לכס המלכות באוסטריה רק ב־1961.

עוד כותב העתון שגם לקורט ולדהיים יינתן תפקיד. הוא יהיה ראש הטקס, כשמינוי זה נועד להגן עליו מפני הלם המתלווה ליציאה לפנסיה.

קצין צבא מכוון אקדח לעבר כתבים של סוכנות ידיעות מקומית בארגנטינה במהלך העברתו של מנהיג מתמרד, שהיה במעצר בבית הספר הצבאי בקאמפו דה מאיו למעצר בית. משרד ההגנה הבטיח לחקור את התנהגותו של הקצין, שאמר לכתבים, על פי דיווחיהם, "אם תמשיכו, אני יורה". (תצלום איי־פי).

חמישה מתומכי הנשיא המודח בדרום תימן – הוצאו להורג

35 עונשי מוות נגזרו על הנשיא לשעבר נאצר מוחמד ותומכיו

אבו־דאבי, (ע"צ). חמישה מנהיגים דרום תימניים, מתומכיו של הנשיא המודח, עלי נאצר מוחמד, שנידונו למוות ב־12 בדצמבר, הוצאו להורג ביום שלישי - מסר אתמול העתון "אל איתיחאד" היוצא לאור באבו דאבי.

בית המשפט העליון של דרום תימן גזר 35 עונשי מוות - 19 בהעדרות הנאשמים - נגד הנשיא לשעבר ותומכיו, בשל התפקיד שמילאו בהתנגשויות הדמים בינואר 1986 בעדן. התנגשויות אלה הביאו להדחתו של הנשיא עלי נאצר, שמצא אז מקלט בצפון תימן.

חמשת המנהיגים שהוצאו להורג הם לדברי העתון: פארוק עלי אחמד, חבר לשעבר בוועד המרכזי של המפלגה הסוציאליסטית, חוסיין פארחן, סגן שר לבטחון המדינה, אחמד נאצר, ראש המפלגה בעדן, סאלם אחמד, ראש המשמר של הנשיא לשעבר עלי נאצר, וחוסיין מוסה, מפקד לשעבר של חיל האויר.

האוניברסיטה העברית בירושלים
המרכז לחקר בריה"מ ומזרח אירופה ע"ש מרג'ורי מיירוק
החוג ללימודים רוסיים וסלאוויים
כנס על

שבעים שנה למהפכות 1917

יתקיימו בשפה האנגלית בבית מאירסדורף בהר הצופים

יום ג' ה־5 בינואר	יום ד' ה־6 בינואר	יום ה' ה־7 בינואר
10.00: המהפכה בבית ובחו"ל הערכות מארקסיסטיות	10.00: הפועלים	9.30: בורגנים ואנטי־בורגנים
11.45: הצבא	14.00: הלאומים	11.30: תרבות ודת
14.30: המועצות	16.30: היהודים	14.30: תורות המהפכה
		19.30: ישיבת נעילה באקדמיה למדעים
		דיון: המהפכה הרוסית לאחר 70 שנה: גזר דין. בהשתתפות: ניסן אורן, וויליאם רוזנברג, ריצ'רד פייפס

משתתפים מרצים אורחים רבים מחו"ל ומרצים מקומיים
הקהל מוזמן

שיא לתעופה האזרחית: כמיליארד נוסעים ב־'87

פאריס (ע"צ). מספר הנוסעים שטסו ברחבי העולם בשנת 1987 הגיע ל־1.04 מיליארד, שהוא שיא מוחלט בקורות התעופה האזרחית, נמסר אתמול בהודעה של ארגון התעופה האזרחית הבינלאומית.

הארגון מסר, כי בתנועה של נוסעים ומטענים בחברות התעופה בעולם חלה עלייה ניכרת, יותר מ־10 אחוזים לעומת 1986. באותה שנה היתה עלייה בשיעור של 7 אחוזים לעומת 1985.

הארגון ציין, כי מספר מקומות הטיסה המוצעים עלה בקצב פחות מהיר מאשר מספר הנוסעים, התפוסה עלתה מ־65 אחוז ל־67 אחוז.

ערכה את העמוד: עדה ארשפיז

מגדל פיזה נטה 0.7 מילימטר ב־1987

פיזה (ע"ר). המגדל הנטוי המפורסם של פיזה המשיך לנטות על ציר ב־1987; אך בקצב איטי יותר מאשר ב־1986, מסר אתמול הממונה על המגדל.

אחרי המדידה השנתית המסורתית בידי המומחים של אוניברסיטת פיזה, מסר ג'וספה טוניולו, כי בשנה שחלפה נטה המגדל 0.7 מ"מ נוספים. הוא הוסיף, כי על פי קצב התנועה הנוכחי, יפול המגדל בעוד כ־100 שנה. אשתקד הוא נטה 1.26 מילימטרים.

מגדל־הפעמונים בן 800 השנים משך השנה 800 אלף מבקרים, שהפגינו די אומץ כדי לטפס במעלה 294 מדרגותיו.

בחודשים הקרובים ייערכו בדיקות מסביב למגדל המתנשא לגובה של 56 מטר, כדי לברר אלו עבודות חיזוק דרושות כדי למנוע את נפילת המגדל.

ראש ממשלת טראנסקיי הודחה בשל לקיחת שוחד

אומטאטה (ע"צ רע"ר). הגנראל שתפס את השלטון בשטח־החסות הדרום אפריקאי טראנסקיי, אמר

אתמול, כי יש לו הוכחות שראש הממשלה שאותה הדיח, לקחה שוחד.

הגנראל באנטו הולומיסה (32), שביצע ביום רביעי הפיכה צבאית בטריטוריה, השניה תוך שלושה חודשים, גם אמר במסיבת עיתונאים באומטאטה, בירת טראנסקיי, כי הצבא ישקול את החזרת השלטון לממשלה נבחרת, ברגע שיוגשמו מטרותיו.

הולומיסה, מפקד צבא טראנסקיי שקיבל את הכשרתו בדרום אפריקה, הדיח את הממשלה של סטלה סיגקאו, שכיהנה רק 86 יום, ומינה במקומה מועצה צבאית.

סיגקאו וחברי ממשלתה היו בחופשת חג המולד מחוץ לטראנסקיי, כאשר הולומיסה ביצע את ההפיכה.

הוא ביטל ביום חמישי את המשטר הצבאי שעליו הכריז יום קודם לכן.

בצבא טראנסקיי שלושת אלפים חיילים, אשר הקימו מחסומי דרכים מסביב לעיר הבירה.

ממשלת דרום אפריקה עדיין לא הודיעה על "הכרתה" במשטר החדש.

האוניברסיטה העברית בירושלים

תיקון טעות
במודעת האזכרה
לפרופסור מנשה מרכוס
שפורסמה בעתון הארץ מיום חמישי 31/12/87 נפלה טעות
צריך להיות:
עליה לקברו, בהר המנוחות בשעה 02:30 אחה"צ.

ביום השלושים לפטירת חברנו היקר
יוסי ליאור ז"ל
נעלה לבית העלמין לגילוי המצבה ביום ראשון יג' בטבת תשמ"ח 3.1.88 בשעה 16.00.
אזכרה לזכרו תיערך בחדר האוכל של הקיבוץ בשעה 17.00.
התחבורה תצא מבנייני האומה בירושלים בשעה 14.30.

המשפחה
ובית עין גדי

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו
ז'נטה יפה אנגל
ז"ל
נעלה לקברה לאזכרה וגילוי המצבה ביום ב' יד' טבת תשמ"ח 4.1.88 בשעה 3:30 אחה"צ
בבית העלמין ברמת השרון (צומת מורשה)

המשפחה

תודתנו העמוקה לכל מנחמינו
בכתב ובעל פה בארץ ובחו"ל.

במלאת שנה לפטירת יקירנו
דוד פלברבום ז"ל
נעלה לקברו ביום ראשון י"א כסלו תשמ"ח, 3.1.88
בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין סנהדריה בירושלים
נפגשים בשעה 2.45 בכניסה לבית העלמין

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
פרופ' ניקו האס
נעלה לקברו לגילוי המצבה
ביום ראשון 3.1.88 בשעה 3.00 אחה"צ בהר המנוחות
(גבעת שאול) החלקה החדשה – קהילת ירושלים

המשפחה

קופת־חולים "מכבי"
אבלה על מותו של
ד"ר א. לבון ז"ל
הרופא המחוזי של מחוז תל־אביב
ושולחת תנחומיה למשפחה

הנזי, רונית, טלי, שי ושלמה רוזן
איתכם באבלכם הכבד בהלקח
חנניה ז"ל
משפחת רדושיצקי
ועמק מפעלי סריגה בע"מ

במלאות שנה לפטירתו של יקירנו
אהרון רוזנפלד ז"ל
נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום שני י"ד בטבת תשמ"ח (4.1.88) בשעה 12.00
בצהריים בבית העלמין בזכרון יעקב.

המשפחה

אזכרה וגילוי מצבה של
שלמה (סיומה) זלוטופולסקי
ז"ל
תתקיים ביום ראשון, י"ג בטבת (3.1.88) בשעה 11.00 בבוקר
בבית העלמין הירקון, חולון נפגשים על־יד השער החדש

משפחת זלוטופולסקי
משפחת הרנזון
משפחת שור

ביום השנה השישי לפטירתו של אהובנו
יחזקאל דגן
ז"ל
נתייחד עם זכרו
בבית העלמין בקרית שאול
בים שני 4.1.88
בשעה 3:30 אחה"צ

המשפחה

אנו מודים לכל המשתתפים באבלנו במות
ד"ר יצחק ריק
משפחות:
ריק, פידלר, ינוב, הר־כסף ובר־דרומא
גלוי המצבה התקיים עפ"י בקשת המנוח,
בחוג המשפחה

לעמוס מר־חיים ומשפחתו
משתתפים בצערכם במות האם
דבורה ז"ל
יוסף פינצ'וק, אריה קלנג
חברת "מבני תעשיה" בע"מ

למרק רייד
אתך באבלך הכבד על מות
אחותך
מחבריך באינטל אלקטרוניקה

לעמי בוך ומשפחתו
אתך בצערך על מות אביך
מ ש ה ז"ל
עובדי משרד זינגר – הורוביץ־בוך

משתתפים באבל המשפחה
על מותו של
אשר קונפורטס
ז"ל
בלה ועזריאל ענב

הננו משתתפים בצערה הכבד של חברתנו
יפה שרביט
במות עליה אביה ללא עת
הלוויה תתקיים ביום שישי, 1.1.88, יא' טבת תשמ"ח
בשעה 11.00, בבית העלמין בכפר־סמיר
האגודה למען החייל
מרחב צפון
ההנהלה והעובדים

ספורט

בעריכת יוחאל ארדי

הונגריה נגד אירלנד — מחר בגמר ברמת־גן

ניצחון 2–0 על קפריסין הותיר לישראל סיכוי רק למקום שלישי

טורניר הנוער

ישראל — קפריסין
0–2 (0–1)
השערים: קאראלאמבוס (19, עצמי), גיל ססמורטס (74).

* המצטיין: גיל ססמורטס.

מאת אילן פיש

ניצחונה של הונגריה על איסלנד, 1–0, העניק חותם סופי לעלייתה לגמר טורניר הנוער הבינלאומי, מחר נגד אירלנד, שניצחה 2–1 את רומניה במאבק על הבכורה בבית א'.

הידיעה על ניצחון הונגריה (ששיחקה קודם לכן) איפשרה למאמן הנבחרת הישראלית שלמה שרף לוותר על כמה משחקני ההרכב הראשון. כך לא נכללו בהרכב הפותח דרור אהרונוב, יוסי מזרחי, טל בנין, יצחק זוהר ואורן מחורר. במחצית השניה שיתף שרף את שלושת האחרונים, ואז הבהיר מה חיוניים הם לנבחרת.

יתרונה של ישראל לאורך כל המישחק לא הוטל בספק, אולם למרות השליטה, גילתה הנבחרת חד־לשה. רק ב־20 דקות הסיום אפשר היה להנות מכמה מהלכי כדורגל נאים, פרי יצירתם של זוהר ובנין, שהשרידו תנופה רבה.

המצטיין במיגרש היה גיל ססמורטס נמוך הקומה, אך הודיו כלליבן. גיל לא הופעל כראוי בכר הצית הראשונה בגלל קישור גרוע, ובכל פעם שהחזיק בכדור היה מבוכה בהגנת היריב ולא נבצע לתיקולים למרות מיבנהו הנמוך. עם כניסתם של זוהר ובנין, יכול ססמורטס לנצל עוד יותר את כשרונו ואף הבקיע את השער השני לישראל בדקה ה־74, לאחר שהודד בין מגיני היריב.

טבלת בית א'

.1	אירלנד	3	2–7	6
.2	רומניה	4	5–6	5
.3	יוון	4	4–4	4
.4	דנמרק	3	3–7	3
.5	ליכטנשטיין	4	12–0	0

אתמול בבית א'

אירלנד — רומניה	1–2
דנמרק — ליכטנשטיין	0–5

טבלת בית ב'

.1	הונגריה	5	3–13	10
.2	ישראל	5	2– 8	8
.3	פולין	5	7–10	5
.4	איסלנד	5	8– 5	4
.5	קפריסין	5	13– 7	3
.6	שוייץ	5	14– 4	0

אתמול בבית א'

ישראל — קפריסין	0–2
הונגריה — איסלנד	0–1
פולין — שוייץ	1–4

סוף השבוע בטורניר

מישחק שארית בבית א' יהיה היום במיגרש צפרירים חולון ב־14.00, בין אירלנד לדנמרק. אולם לא יהיה בכוחו לשנות את עליית האירים לגמר עם הונגריה.

הגמר יהיה מחר ב־18.00 באיצטדיון רמת־גן. ישראל תתמודד עם רומניה או דנמרק על המקום השלישי, מחר בבלומפילד, ב־17.15.

שערו של ססמורטס שיפר מעט את התחושה הלא טובה, שישראל מתקשה לכבוש שערים. פעמים רבות היו לנבחרת הזדמנויות נוחות, שלא נוצלו בצורה מרגיזה. למזלנו, היה במגרש גם קאראלאמבוס, מגן קפריסאי, שבדקה ה־19 הבקיע שער־עצמי, בבעיטה מ־20 מטר שלופה מעל שוער מופתע ומגנק.

שפט קונסטנטין (רומניה), 1,500 צופים, בפתח־תקווה.

ישראל שיחקה בהרכב: אלבז, צוקר, בן־שמעון, הדר, אלמוג, בן הרוש, בקעיא (יצחק זוהר), מוזר (בנין), שמואלי (מזרחי), דאון, ססמורטס.

טניס

ניצחונות לליידנפלד, ויינברג ויעל סגל בטורניר בארה"ב

פורט השינגטון, ניו יורק (אי־פי). הטניסאי הישראלי רביב ליידנפלד עלה כאן לרבע־הגמר של הטורניר המקומי לבני 18, אחרי ניצחון 6–4, 1–6 על כריס גאמבינו מארה"ב. בטורניר לגילאי 14 גבר הישראלי אהוד וינברג על האמריקאי מארק מאקליין 6–4, 6–1.

בטורניר הנערות עד גיל 16 ניצחה הישראלית יעל סגל את קרינה בוזה מארה"ב 6–2, 6–7 ועלתה לחצי הגמר.

אורנדן וקיישנאן — לרבע הגמר בניו זילנד

וולינגטון, ניו זילנד (אי־פי). המדורג 2, קלי אורנדן מניו זילנד, עלה לרבע גמר אליפות הטניס המקומית בניצחון 6–3, 7–6 על האיטלקי עומאר קאמפורסה. המדורג 6, ראמש קרישנאן מהודו, הודח בשלב זה את טוד וויטסקן מארה"ב 6–3, 4–6, 6–0. לעומתו הפתיע ההולנדי מנו אוסטינג את המדורג 3, האוסטרלי רוד פרולי 6–3, 7–6.

קאש יופיע בסיאול

מלבורן (אי־פי). אלוף ווימבלדון פאט קאש ייצג את אוסטרליה בטורניר הטניס האולימפי של סיאול, יחד עם פיטר דוהאן, ג'ון פיצג'ראלד והאלי מאסור. לטורניר הנשים תשגר אוסטרליה שלוש נציגות, ובראשן ונדי טרנבול.

ג'ון מקנרו פרש מאליפות אוסטרליה

וושינגטון (אי־פי). ג'ון מקנרו הודיע כאן על פרישתו מאליפות אוסטרליה הפתוחה בטניס, האמורה להיפתח ב־11 בינואר. הסיבה: מיחושים בגב. "איני סבור שאוכל להגיע לכושר מספק לקראת התחרויות", אמר מקנרו, המתכנן לחזור לפעילות ב־15 בפברואר במילאנו.

ספרד אלופה — ניצחה בגמר את הונגריה 3–0

טורניר הנערים

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הנערים של ספרד זכתה בג'־"ר התורף לנערים (עד 16), לאחר ניצחון 3–0 (0–0) על הונגריה. את השערים הבקיעו דה־מיגנו מרצאן (50), אנחל קולאר (52) ומ־11 מ' ויסמעאל אורמיאה (65). במקום השלישי דורגה יוון, שניצחה את רומניה 2–1.

מלבד גביע לנבחרת המנצחת, הוענק גביע למלך השערים הספרדי קולאר (5 שערים), שזכה גם בגביע השחקן המצטיין של הטורניר. לשוער המצטיין נבחר פרנאנד מונפרר, גם הוא ספרדי, ובגביע ההגינות — ישראל ב'. הגביעים השניים הוענקו על ידי נשיא ההתאחדות הספרדית חוסה־לואיס רוקה מילאן; מ"מ יו"ר ההתאחדות הישראלית עמיקם מילצר; יו"ר ועדת הנוער ויו"ר הוועדה המארגנת של המישחקים ברעון בייקמן, ומ"מ ראש העיר הרצליה אריה אורזאלי.

המישחק על המקום החמישי, בין ישראל א' לישראל ב', לא התקיים כמתוכנן — ובמקום זאת שיחקה ישראל ב' עם קפריסין, שסיימה את מישחקי בית א' עם הפסדים בלבד. קפריסין ניצחה 1–0. למישחק לא היתה חשיבות מבחינת המיקום הסופי של הנבחרות.

הרגע הגדול של 1987

כל המשאלים, לסיכום אירועי השנה שהסתיימה בחצות ליל אמש ולבחירת הספורטאי המצטיין של 1987, היו מיותרים לחלוטין. 9.83 שניות בלבד, ב־30 באוגוסט אחר הצהריים באיצטדיון האולימפי ברומא, הספיקו לעולם־הספורט כדי לבחור ספורטאי השנה: האצן הקנדי בן ג'ונסון, במרכז, הנראה כאן (מימין) בריצת הגמר ל־100 מטרים באליפות העולם באתלטיקה, בה נופץ את השיא העולמי הקודם והותיר הרחק את יריבו האמריקאי קארל לואיס, האלוף האולימפי המהולל. (צילום אי־פי).

חולון נכנעה לרד־בוס 85–82 בטורניר השנה החדשה בהולנד

תשחק היום נגד קנדה על מקום לחצי הגמר

כדורסל

האולם, הולנד (מיוחד ל"ספורט הארץ"). הפועל חולון נוצח כאן אתמול בטורניר השנה החדשה על ידי אלופת הולנד, באשראה רד־בוס, 85–82 (46–45).

כדורסלני חולון גילו חולשה ניכרת בהם שאינם מרוכזים. ההולנדים הוליכו במהלך כל המישחק, למרות ששיחקו ללא שני האמריקאים שלהם.

פול תומפסון, הקלע המצטיין של רד־בוס, קרע בטורניר את גיד האכילס שלו ונותח אתמול. תומפסון לא יוכל לשחק לפחות עד אפריל. רד־בוס תופיע בהמשך מישחקי בית הגמר של גביע אירופה לאלופות עם כדורסלן זר אחד בלבד. גם השחקן השני של הקבוצה, מייק רידיק, לא שיחק אתמול בגלל מחלה.

לחולון קלעו: ראובן 24, באראמר 13, פרי 12, אלימלך 11, אדאנג' 10, בנין 9, דיסמן 3.

לרד־בוס הירבו לקלוע: סוויפס 21, קורטהאוס 20, קייסרס 13.

הערב יתמודדו כדורסלני הפועל חולון עם הנבחרת הלאומית של קנדה, ועליהם לנצח בהפרש תשע נקודות כדי להעפיל למישחקי חצי הגמר.

אן.בי.איי.

סיאטל הפתיעה את בוסטון 111–105

ניו יורק (אי־פי). סיאטל סופר־סוניקס גברו אתמול על פינאליסטית העונה שעברה, בוסטון סלטיקס, 111–105. תום צ'יימברס עם 31 נקודות ודייל אליס עם 26 היו גיבורי הניצחון הראשון של הסופרסוניקס על בוסטון מאז 1982.

הדטרויט פיסטונס התאוששו מהפסד שלשום לבוסטון, כשגברו על אינדיאנה 105–95. אדריאן דאנטלי קלע 31 נקודות. אטלנטה גברה על קליבלנד קאואליירס עם 33 נקודות של דומיניק ווילקינס.

יתר התוצאות: פורטלנד — וושינגטון 117–112, יוסטון — מילווקי 102–93, סאקראמנטו — סקראמנטו 140–108, יוטה — גולדן סטייט 104–103, פיניקס — לוס אנג'לס קליפרס 121–102.

סן רמו רוצה בקרויף

פאריס (יו־פי). נשיא מועדון הכדורגל האיטלקי סן רמו מקווה להחתים את גדול הכדורגלנים ההולנדים בעבר יוהאן קרויף, כמאמן. נשיא המועדון אמר לעתון הספורט הצרפתי "לאקיפ", כי הוא מקווה שקרויף יחתום יותר מתחילת העונה, כדי לנהל עמו מו"מ.

מחר מחזור הבכורה של 1988

יגאל מנחם: נגד שמשון תמיד קשה ● גדעון דמתי: נבוא לנצח גם בנתניה

התחזית שלהם

מאת משה הר־געש

תוצאות המחזור האחרון

- ב"ש — מכבי נתניה 0–0
- הפ.לוד — מכ. ת"א 1–0
- מכ. חיפה — מכ. פ"ת 2–0
- הפ. פ"ת — בני־יהודה 2–0
- הפ. ת"א — בית"ר י־ם 1–1
- שמשון — כפר־סבא 0–0
- צ. חולון — בית"ר ת"א 2–2

טבלת הליגה הלאומית

.1	מכ. נתניה	16	17–30	34
.2	כפר־סבא	16	13–18	26
.3	הפועל ת"א	16	12–14	26
.4	ב. ת"א	16	15–22	24
.5	שמשון	16	9–14	24
.6	באר־שבע	16	10–12	22
.7	הפועל פ"ת	16	21–20	22
.8	בית"ר י־ם	16	26–24	22
.9	מכבי ת"א	16	19–24	20
.10	בני־יהודה	16	12–14	20
.12	מכ. חיפה	16	18–18	15
.12	צפ. חולון	16	14–16	15
.13	הפועל לוד	16	35–13	12
.14	מכבי פ"ת	16	24–11	11

מכבי נתניה — שמשון תל־אביב

(בסיבוב הראשון: 1–2 נתניה: 14.30)

● יגאל מנחם, מכבי נתניה: אנחנו לא אוהבים במיוחד את המישחקים עם שמשון, כי כמעט תמיד הם "מוציאים לנו את הנשמה". הפעם יהיה לנו קשה מתמיד כי זה אתגר בשבילם.

● גדעון דמתי, שמשון ת"א: אנחנו משחקים פתוח בכל מגרש, ורוצים לנצח בכל מישחק. גם לנתניה נבוא כדי לנצח. יש להם יתרון גדול בפיתוח, ולכן מצפה לשמשון מיבחן רציני.

הפועל כפר־סבא — בית"ר ירושלים

(בסיבוב הראשון: 2–1 בכפר־סבא: 14.30)

● אריה שמיר, כפר־סבא: יש לנו בעיה עם בית"ר ירושלים, כי בשתיים האחרונות רק הפסדנו להם. מאז הניצחון על נתניה חלה אצלנו ירידה. ואני מקווה שנחזור לעצמנו מחר.

● סמי מלכה, בית"ר: עבר עלינו שבוע בתקופה האחרונה. אני מאחל למאמן החדש אליהו עופר להתחיל ברגל ימין. נעשה הכל כדי לסייע לו בכך ולחזור עם שלוש נקודות.

הפועל תל־אביב — הפועל לוד

(בסיבוב הראשון: 0–0 בלומפילד: היום — 14.30)

● אריה אלפר, הפועל ת"א: לוד אמנם בקו עליה אך אנחנו חייבים לנצח בכל מחיר, כי אחרת נאבד המקום בצמרת. אנחנו טובים יותר וגם משחקים בבלומפילד.

● יצחק נעמן, לוד: עלינו על דרך המלך ואנחנו מצויים בתקופה תאוששות. הפועל ת"א מתקשה לנצח במחזורים האחרונים, תיקו בהולם יספק אותנו.

בני־יהודה — הפועל באר־שבע

(בסיבוב הראשון: 0–0 שכונת התקוה: 14.30)

● אהוד קרמרביץ, עוזר מאמן בני־יהודה: עלינו לתקן מה שקילקלנו בשבת בהפסד בפתח־תקוה. נתמודד עם יריב טוב, אך במגרש הביתי בשכונת התקוה הסיכוי שלנו עולה.

● נסים בכר, מאמן באר־שבע: צפוי לנו מישחק קשה מאד. כולם יודעים למה מסוגלים בני־יהודה בשכונת התקוה. אנחנו כמובן לא מתכוונים להקל עליהם. אני קונה נקודה.

הפועל פתח־תקוה — מכבי חיפה

(בסיבוב הראשון: 1–2 פתח־תקוה: 14.30)

● איתן ברדניק, הפועל פ"ת: צפוי לנו מאבק קשה. אנו מכירים היטב את מכבי חיפה והיריב מכיר אותנו באותה מידה. אם נילחם באותה רמת מוטיבציה כמו בשבת, נשיג 3 נקודות.

● דניאל ברייליבסקי, מכבי חיפה: לא מצפים לנו חיים קלים, גם מפני שפתח־תקוה ניצחה אותנו בחיפה. אבל גלגל מים על עתידנו, ולמען האמת הסיכויים שלנו לנצח מועטים.

מכבי תל־אביב — הפועל חולון

(בסיבוב הראשון: 0–0 רמת־גן: 15.00)

● דוד אוזלאי, מכבי ת"א: באחרונה פקד אותנו ביש מזל נוסף למכת פציעות, אך מכבי ת"א קבוצה גאה. נעשה הכל כדי לנצח. בעיקר חייבים להחלים להשגת המטרה.

● גיל זיתוני, חולון: לא נבוא לרמת־גן כדי להרים ידיים. אם נפגין כדורגל חיובי ולא נגד מים, כמו ששיחקו לנו פעמים רבות, יהיה בסדר. גם תיקו עם מכבי ת"א זה לא רע.

בית"ר תל־אביב — מכבי פתח־תקוה

(בסיבוב הראשון: 1–1 רמת־גן: 13.00)

● אלי תבר, בית"ר ת"א: אנו חייבים לנצח, בעיקר אחרי תקופה שאיבדנו במישחקי התיקו עם לוד וחולון. אם ננצח נתבסס במצבה.

● עופר מביאן, מכבי פ"ת: זו אחת ההתמודדויות האחרונות שלנו להתאושש ולשנות כיוון. אני מקווה שהשחקנים יבינו את חומרת המצב ויפגינו לחימה ושאפתנות.

ליוורפול תנסה להשאר בלתי מנוצחת בסוף שבוע מרתוני

ליגה אנגלית

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). שני מחזורים מרתוניים, שיתקיימו היום ומחר תוך 24 שעות, אולי יבהירו מה סיכויי נוטינגהאם וארסנל להדביק את ליוורפול המובילה ביתרון בן 10 נקודות. קבוצתו הרודנית של קני דאלגליש, עדיין בלתי מנוצחת ב־21 מישחקי ליגה מראשית העונה, שלזכותה 50 נקודות, תארח היום את קובנטרי ותתארח מחר בדרבי.

נוטינגהאם, עם 40 נקודות מ־20 מישחקים, מארחת היום את ניוקאסל ויוצאת מחר למישחק חוץ קשה נגד האלופה אוורטון, בליוורפול. ארסנל (גם היא עם 40 נקודות, אך מ־22 מישחקים), תשחק היום בפורטסמות ומחר תארח את קווינס פארק ריינג'רס לדרבי לונדוני. יתר מישחקי היום: לוטון — צ'לסי, מנצ'סטר יונייטד — צ'ארלטון, נוריץ' — וסטהאם, ק.פ. ריינג'רס — סאות'המפטון, שפילד ונסדיי — אוורטון, טוטנהאם — הספורד, ווימבלדון — דרבי.

יתר מישחקי השבת: צ'לסי — טוטנהאם, קובנטרי — נוריץ', ניוקאסל — שפילד ונסדיי, אוכספורד — ווימבלדון, סאות'המפטון — פורטסמות, ווטפורד — מנצ'סטר יונייטד, וסטהאם — לוטון.

דרבי גם בגלאזגו

בסקוטלנד יהיה בסוף השבוע רק מחזור אחד. המוליכה סלטיק תארח מחר את האלופה ריינג'רס בדרבי הגדול של גלאזגו המתרחש שנה. אברדין תארח את דנדי יונייטד.

ברזיל עוברת לשיטת ליגה

התאחדות הכדורגל של ברזיל נכנעה לטוענים הגדולים והחל מהשנה הקרובה תהיה לברזיל ליגה ארצית שתימנה 20 קבוצות. השנה "מרדו" 13 המועדונים הגדולים וערכו אליפות פרטית, ללא שיתוף ההתאחדות ובמימון כבד של חברת "קוקה קולה". פלאמנגו ריו זכתה באליפות זו לפני כשבועיים.

שעריים והכח ר"ג ינסו לשבש תכניות הפועל חיפה וטבריה

ליגה ארצית

מאת אילן פיש

מחזור המישחקים הי"ז בליגה הארצית, שיהיה בסוף השבוע, אינו מבשר על מאבקי צמרת מרתקים. לשלוש הקבוצות המדורגות ראשונות צפויים מיפגשים עם קבוצות מהחלק התחתון של הטבלה.

המוליך, הפועל ירושלים, ישחק בימק"א עם סוגר הטבלה מעכו. הפועל חיפה (מקום 2) יארח את מכבי שעריים (9) והפועל טבריה (3) יוצא לוינגר, שם יתמודד לו הכח רמת־גן (13). מכבי יבנה (4) יבקש לבלום את נסיגתו במישחק ביתי עם הפועל חדרה (6).

שלוש קבוצות תחתית ישחקו עם יריבות ממרכז הטבלה: הפועל בת־ים (10) יארח, בחולון, את הפועל רמת־גן (5); בית"ר נתניה (11) ישחק עם הפועל ביהוד (8) ומכבי רמת־עמידר (12) יארח את מכבי יפו (7). השעה הראשית — 14.30.

טבלת הליגה הארצית

.1	הפועל י־ם	16	17–34	38
.2	הפו. חיפה	16	11–18	34
.3	הפ. טב.	16	22–31	31
.4	מ. יבנה	16	17–18	25
.5	הפ. ר"ג	16	17–17	23
.6	הפו. ח.	16	23–24	22
.7	מכבי יפו	16	11–12	21
.8	הפ. יהוד	16	23–23	21
.9	מ. שע.	16	21–21	19
.10	הפ. בת־ים	16	16–14	19
.11	ב. נתניה	16	22–15	17
.12	ר"ע	16	23–17	14
.13	הכח ר"ג	16	20–14	14
.14	הפועל עכו	16	23– 8	9

נבחרת קטרגל מישראל יוצאת היום לאליפות אירופה בספרד

קטרגל

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת קטרגל מישראל יוצאת היום למאדריד, כדי להשתתף שם באליפות אירופה בקטרגל בה יטלו חלק גם ספרד, צרפת, איטליה, פורטוגל, מערב גרמניה, הולנד ובלגיה. הגרלת המישחקים, שיחלו ביום ב', תהיה בשבת.

הנבחרת הישראלית מונה עשרה שחקנים שאינם משתתפים בליגת הבכירות, מפני שההתאחדות לכדורגל אסרה על שחקניה להשתתף במשלחת. השוער יהיה תמיר גילת; ובין השחקנים אחד מבני משפחת סולמי; אחיו של נדר־דונה מבני יהודה, וכן שחקנים מליגות הקטרגל של באר שבע. בראש המשלחת עומד שמואל בן דוד, בעבר שחקן נבחרת ישראל, ומנהל הנבחרת יהיה עדי טוקר, עד לא מכבר יו"ר אס"א. מאמן הנבחרת הוא דב מאליס.

בישיבת הנהלת האיגוד הישראלי לכדורגל באולמות הובעה תמיהה על עמדת ההתאחדות לכדורגל, שבמקום לסדר על כך שאירגון ספורט ישראלי התקבל לאירופה, אסרה על שחקניה להשתתף בנבחרת הקטרגל.

בתגובה לעיתונות מטעם איגוד הקטרגל נאמר, כי בארצות אחרות פעולות זו בצד זו התאחדות כדורגל, העוסקת במישחק המקובל, ולצידה איגוד לקטרגל העוסק במישחקי קבוצות בנות חמישה שחקנים בלבד באולמות, עם כדור גומי מיוחד — מישחק שונה.

האיגוד הספורטיבי לקטרגל באולם, המארגן את האליפות האירופית, אינו קשור להתאחדות הספרדית אך הוא חבר בוועד האולימפי הספרדי. רק בישראל, מאחר שאותם אנשים שולטים בכל גופי הספורט במדינה, מנסים למנוע את פעילות האיגוד לקטרגל — נאמר בהמשך ההודעה.

המשכים מעמוד 1

מעטפת־נפץ

(סוף מעמוד 1)

הגיע חבלן משטרה. הוא פתח בזהירות את כרטיס הברכה, בדק אותו ואמר שזה שום דבר מיוחד. המחבר בכרטיסי ברכה מנגן רגיל שנשלח אלי. הוא אמר שהכרטיס לא מנגן בגלל שכנראה התקלקל בדרך הארוכה. הוא לא התעניין אם אנחנו מכירים את פרטי השולח. החבלן שאל אותי מה אני רוצה לעשות עם כרטיס הברכה: להשאיר אותו אצלי למזכרת או לזרוק אותו לאשפה. הוא אמר אפילו שהוא מוכן לקחת את הכרטיס ולזרוק אותו. הוא השאיר את הכרטיס על השולחן ועזב את הבית.

אחרי שהלך החבלן, לקחתי שוב את כרטיס הברכה ביד. לא פחדתי. אחרי הכל היה אצלנו בעל מקצוע שסמכנו עליו ואמר שהכל בסדר. התחלנו לשחק עם החוטים בכרטיס. רצינו לבדוק מה קורה. הרחנו את האבקה הלבנה. היה לה ריח חזק, בלתי נסבל שלא מצא חן בעיני. החלטתי לזרוק את המעטפה עם כרטיס הברכה. הכנסתי אותם לשקית האשפה.

בעלי, שעבד במשמרת לילה, יצא לעבודה ב־1.30 לפנות בוקר וזרק את השקית לפח האשפה בחצר. ביום רביעי חזרתי מהעבודה בשעה 2 בצהרים, ואז שמעתי לראשונה בחדשות בדיוק על מעטפות הנפץ שנשלחו לארץ על ידי ה. ניסים מאיסטנבול. קיבלתי הלם. התחלתי לרעוד בכל הגוף ופרצתי בבכי. לא יכולתי לאכול. רק אז הבנתי באיזו סכנה היינו יום קודם לכן ושקרה לנו נס שניצלנו. נשארתי המומה במשך שעות וחשבתי רק מה היה קורה אם המעטפה היתה מתפוצצת בידיים שלי ושל הילדות. לא הבנתי איך חבלן המשטרה לא גילה שמדובר במעטפת נפץ מתוחכמת.

בשעות אחרי הצהרים חזר החבלן שהיה אצלי יום לפני כן. הוא חיפש אחרי, והראה לי תמונות של מעטפת נפץ שהתגלו וביקש למצוא את המעטפה שזרקנו לאשפה. חיפשנו בחצר ולא מצאנו.

קשה לי לקלוט איך החבלן השאיר אצלנו את המעטפה אחרי שבדק אותה, הרי הוא המומחה, ואנו עוד שיחקנו אחרי זה עם כרטיס הברכה. היה לנו מזל גדול. אנחנו משפחה דתית, טוב שיש אלוהים בשמים. רק אצבע אלוהים היא שעזרה לנו להינצל.

אחד השוטרים שהיה אצלנו אמר לי שאגיד לבעלי שיגיד ברכת הגומל בבית הכנסת. בשבת אנחנו נלך לבית הכנסת, נודה על מה שקרה וניתן צדקה לעניים.

המשטרה: העניין בבדיקה

דוברת משטרת מחוז תל אביב מסרה בתגובה כי העניין נמצא בבדיקה והמשטרה תגיב עם סיום הבדיקה, כנראה היום.

אתמול נמשכה ההיערכות של המשטרה ורשות הדואר לבדיקת מעטפות חשודות.

בבתי הדואר נעשה מיון ידני של דברי הדואר שהגיעו מהארץ ומהעולם וחלו עיכובים בחלוקת דברי הדואר. חבלני המשטרה נקראו לבדוק עשרות רבות של מעטפות דברי דואר חשודים. עד לשעת מסירת הידיעה לא נמצאו מעטפות נפץ נוספות מלבד השמונה שהתגלו ביום שלישי ורביעי והמעטפה שלפי דברי משפחת בן שלמה הגיעה לידיה.

אין התקדמות בחיפושים

איסטנבול (ע"ר). משטרת טורקיה ערכה אתמול חיפוש בבית מלון באיסטנבול, ששמו הופיע על מעטפות נפץ, שנשלחו לישראל עם ברכות חג המולד. אולם מקורות משטרתיים אמרו, כי לא הושגה התקדמות בגילוי השולחים.

עשרות שוטרים התפרסו בבית המלון דילסון, בדקו תיקים ורשמו פרטים על ערבים, ובמיוחד אזרחי ירדן, שהתגוררו במקום בחודש דצמבר, אמרו עובדי בית המלון.

נתגלה רק שם אחד הדומה לשם המופיע על מעטפות הנפץ, ד. ניסים. האיש הוא ירדני ששמו מאזה ניסי.

אחד מבין מנהלי בית המלון אמר "אין להניח שטרוריסט ימסור את שמו האמיתי ואת כתובתו". הוא הוסיף ואמר "אנו מספקים מעטפות של בית המלון לכל אחד, אפילו אם רק מבקש לדעת פרטים על המחירון של חדרים במלון".

המלון של שלושה כוכבים, שבו 92 חדרים, פופולארי הן בקרב התיירים הערבים והן בקרב התיירים הישראלים המגיעים לטורקיה.

המשטרה ראיינה גם פקידי משרד הדואר וביקשה לדעת אם מישהו זוכר פרטים על שולחי "הברכות", גילו העתונים.

אש"ף מכחיש אחריות

בגדד (ע"ר). אש"ף הכחיש אתמול, כי שיגר מעטפות־נפץ לישראל. מקור ישראלי אמר קודם לכן, כי הוא חושד ב"פתח" שהוא אירגן את שיגור המעטפות.

באסם אבו שריף, יועץ של ערפאת, אמר "הפלשתינים אינם נוקטים בפעילות טרור מסוג זה. הישראלים עצמם הם המתכננים של פעולות טרור כאלה".

אבו שריף אמר לכתב רויטר בבגדד, כי הוא עצמו היה קורבן ל"פעולת טרור ישראלית" כאשר ספר ממולכד התפוצץ בידו בבירות, ב־1972.

ערפאת: מוכן להיפגש

(סוף מעמוד 1)

של קנטונים על פי המודל השוויצרי, שיהיה להם מעמד מדיני מסוים שייקבע במשא ומתן בין ישראל לירדן וראשי הפלשתינאים. לדבריו, גבול הביטחון של ישראל יהיה נהר הירדן ובגדה הכבושה לא יהיו כוחות צבא.

התייעצות על ממשלה גולה

פאריס (ע"צ). מנהיג אש"ף יאסר ערפאת מסר, כי אש"ף "יודיע בשבועות הקרובים על עמדותיו" לגבי הקמת ממשלה פלשתינית זמנית גולה, אחרי התייעצויות עם מדינות ערביות מסויימות וברה"מ. בראיון ל"לה נובל אובזרווטר" הוסיף ערפאת, כי הצעה להקים ממשלה גולה, שהועלתה ב־22 בדצמבר על ידי מספר חברים בוועד הפועל של אש"ף, נמצאת עתה בדיון "על כל הבטים, הפוליטיים, המשפטיים והדיפלומטיים".

הוא סרב לגלות את עמדתו־הוא בשאלה זו, באומרו כי אין הוא רוצה "להשפיע על איש בכיוון זה או אחר".

הוא אמר "בין המדינות הידידות שעמן נתייעץ, תהיה כמובן בריה"מ". אש"ף גם ימסור מידע על הנושא לארה"ב.

לגבי ההתקוממות בשטחים הכבושים, הביע ערפאת את דעתו כי אלה יימשכו "עד אשר נוכל לשים קץ לכיבוש אדמתנו".

הדיונים על התקציב

(סוף מעמוד 1)

מהצבעה, ניתן להבין שכנראה אף הוא יצביע בסופו של דבר בעד הצעת התקציב.

אם שרי המערך יעמדו בהתנגדותם לתקציב, יתקבל זה ברוב קולות הליכוד והשרים הגר ופרץ.

יכול להפיל הממשלה

סופר "הארץ" מוסר כי השר אריאל שרון יכול להביא להפלת הממשלה ביום א' הקרוב אם לא תימצא עד אז פשרה שתאפשר לשרי המערך להצביע בעד הצעת התקציב — כך העריך אתמול מקור מקורב לשר המסחר והתעשיה.

התייצבותו של שרון נגד התקציב נובעת בעיקר "בגלל היחס להתיישבות ולישוב". עם זאת אין שרון משוכנע, לדברי אותו מקור, כי זו שעה מתאימה להביא להפלת הממשלה. נוכח מאמצי נסים ופרץ, העריך אותו מקור, יתכן כי האופציה של שרון עשויה להתגלות כתאורטית. קשה להאמין שלא תושג עד יום א' פשרה שתמנע משבר או הצבעה על חוד של קול על תקציב — מצב שלא היה לו תקדים.

ראש הממשלה יצחק שמיר הודיע בישיבת שרי מפלגתו ביום ה' כי הוא נחוש להביא את הצעת התקציב להצבעה ביום א' גם אם לא יושג הסכם עם המערך. מאחר שהמערך הפך, לדבריו, את ההצבעה על התקציב לענין מפלגתי, הבהיר כי אם שרי הליכוד כאיש אחד לא יצביעו בעד, התקציב לא יעבור. בנקודה זו, רמז בשיחות סגורות, הוא נחוש בדעתו להתפטר. לאחר שהשר מודעי הוכיח להצביע בעד מתרכזים כל המאמצים לשכנע את שרון.

ירידה בוול־סטריט

(סוף מעמוד 1)

להתמוטטות של ה־19 באוקטובר כאשר המדד נפל ב־508 נקודות.

אווירה קודרת

השנה האחרונה הסתיימה באווירה קודרת ביותר בשוק ההון, לאחר שבמהלך המסחר בטוקיו ובמידה פחותה יותר גם באירופה וארה"ב, נפל הדולר לרמתו הנמוכה ביותר מעולם ביחס ליאן היפני, המארק הגרמני והפרנק השוויצרי.

הדולר נפל לשפל חסר תקדים, זו הפעם ה־11 ב־17 ימי המסחר האחרונים, למרות ההתערבות של הבנקים המרכזיים של יפן, גרמניה ושוויץ, אשר רכשו דולרים ובכך ניסו למנוע את המשך הירידות בדולר. הבנק המרכזי של יפן לבדו רכש כ־800 מיליון דולר, אך ההתערבות זו אוששה את שער הדולר בשוליים בלבד. בתוך יום המסחר נסחר הדולר בשער של 122 יאן, לאחר שבמהלך יום המסחר ירד לרמה נמוכה יותר של 121.85 יאן לדולר בהשוואה לשער של 123.50 יאן לדולר ביום ה'. בלונדון שערו ירד עוד יותר לרמה של 121.60 יאן לדולר.

בסך הכל ירד שערו של הדולר ביחס ליאן ב־24 אחוזים במהלך שנת 87' משער של 161.10 יאן לדולר בתחילת שנת 87'.

המארק הגרמני התחזק ביחס לדולר והגיע לשער של 1.582 מארק לדולר בהשוואה לשער של 1.594 מארק לדולר יום קודם לכן. הפראנק השוויצרי התחזק לרמת שיא של 1.277 פראנקים לדולר.

ההערכות בטוקיו היו, שהדולר יחלש שוב ביום שני, כאשר יתחדש המסחר לאחר חופשת ראש השנה ושערו יפול לרמה של 119 עד 120 יאן לדולר. הערכות אלו התבססו על כך, שהבנקים המרכזיים באירופה לא ניסו למנוע בצורה מסיבית את הידרדרות הדולר.

פרשנות: יהיו גירושים

(סוף מעמוד 1)

הגירושים. הנושא הפך עתה גם לענין של יוקרה ההון להוכיח כי ישראל עצמאית בשיקוליה ובהחלטותיה בנושאי ביטחון. אנשי ביטחון טוענים כי כניעה ישראלית בעניין זה מסוכנת, משום שהיא תוציא מידה של ישראל את אחד ממכשירי הענישה האפקטיביים ביותר בשטחים. יהיה בכך ניצחון לאש"ף ודירבון למהומות נוספות. אנשי ביטחון אלה טוענים כי הגירושים היו צריכים להתבצע זה מכבר.

אין ספק כי הגירוש הוא עונש אישי קשה ביותר ונחשב בין אנשי הביטחון כאחד היעילים ביותר. אך במשך השנים התברר כי השפעתו על המאבק הפלשתינאי היא זמנית.

יש להביא גם בחשבון כיום כיצד ישפיע הדבר על התלקחות מחודשת בשטחים. משום כך אי אפשר לראות גירוש מסיתים כאקט מבודד, אלא כחלק ממערכת שלמה ביחסיה של ישראל עם הפלשתינאים ומדינות ערב. היחידים במערכת השלטון הישראלי המעלים ספיקות בעניין הגירושים הם אנשי משרד החוץ. אין הם ממליצים שלא לבצע את הגירושים. אך מרגישים את "המחיר" שעל ישראל יהיה לשלם. הפעם יותר מאי־פעם בעבר נשמע קולו של משרד החוץ הישראלי בנושא ביטחוני־מדיני. בין השאר צויין, כי "המחיר" עלול להיות גם בפגיעה כלכלית בישראל מצד השוק האירופאי המשותף.

פרס יעיד במשפט ואנונו ביום רביעי

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס יעיד במשפטו של מרדכי ואנונו מטעם ההגנה ביום רביעי הקרוב, 6 בינואר.

אתמול — לאחר 4 חודשים שואנונו הסתגר בתאו בכלא אשקלון ולא ראה אור יום — הוא נשבר ויצא לטייל בחצר למשך שעתיים. מקור מוסמך בכלא מסר כי ואנונו מרגיש טוב אך שרוי בזמן האחרון בדיכאון.

עיסוקו העיקרי בתאו הוא שליחת עשרות מכתבים לאישים בעולם.

חברתו של ואנונו ג'ודי זימט הנמצאת בארץ היתה אמורה להעיד במשפט והחליטה לא להעיד והיא תעזוב את הארץ במוצאי שבת.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פיס של מפעל הפיס מס. 53/87 שהתקיימה ביום 31/12/87

זכו הכרטיסים הבאים:
ב"וילה + וולוו" זכה המספר 083230
בסך ־.10,000.00 ש"ח המספרים
:431763 :217558 :144962
:733163 :710919 :460659
.877321 :849888
בסך ־.1,000.00 ש"ח זכו המספרים:
:062858 :049677 :034490
:104631 :080949 :073502
:119421 :112644 :110518
:136077 :133863 :120046
:165840 :161455 :146570
:185891 :179165 :176398
:265932 :252511 :219182
:316890 :304191 :290265
:394825 :385882 :346578
:424480 :419043 :396786
:466290 :463720 :436633
:527627 :507229 :478370
:553719 :534529 :531347
:640599 :604523 :555376
:674137 :651766 :641904
:744570 :721285 :695541
:754356 :750292 :746143
:769720 :767637 :760891
:785041 :779436 :770662
:814555 :809298 :803678
:876786 :871287 :856071
.896936
בסך ־.200.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־:
.6523 :5915 :1818 :1063
בסך ־.100.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־:
.912 :786
בסך ־.25.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־:
.718 :601 :517 :328
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 6 ;7 ; 8 . זכו בסך של 2.50 ש"ח.

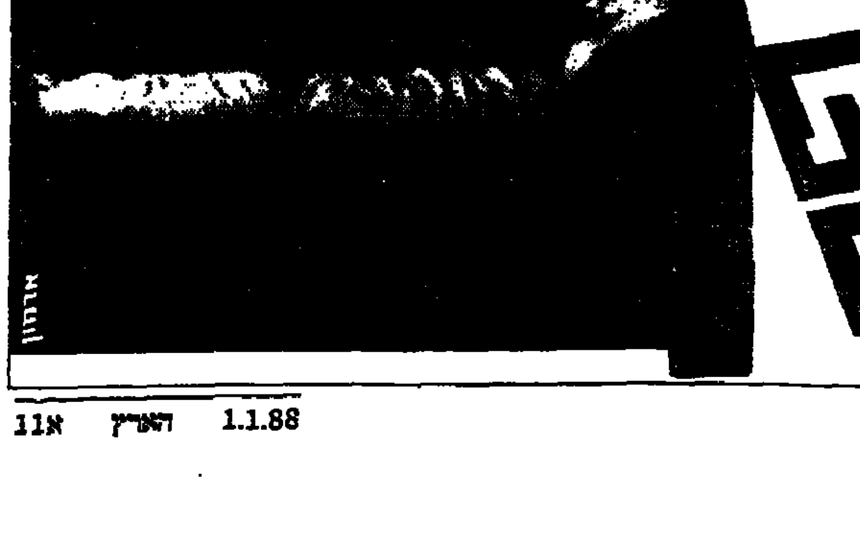

עברנו לכתובת החדשה
אולם תצוגה ענק של ריהוט אירופאי יפהפה
הנחות מיוחדות בתקופת ההרצה
רשום לפניך את הכתובת:
תרבות הדיור - רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 128 (ליד משטרת ר"ג)

هكذا عن الأصل

כלכלה ועסקים

שר התעשיה של מישיגן:

ישראל יכולה לסייע לפיתוח טכנולוגיות חדישות במישיגן

חברה ממישיגן תשקיע מיליוני דולר במפעל בירושלים

מאת כתב "הארץ"

שר התעשיה של מישיגן שבארה"ב, דאג רוס מבקש להרחיב את הקשרים המסחריים בין מדינתו לבין חברות ישראליות. רוס, המבקר כעת בישראל, כאורחו של הציר הכלכלי בניו יורק צבי לוי אמר שחברות ישראליות יכולות לסייע לחברות תעשייתיות במישיגן בעיקר בכל הקשור לפיתוח טכנולוגיות חדישות.

רוס אמר שבעקבות ביקור שערך בחברת אלביט הוא מתכנן ליצור קשר בין חברה הפועלת בדטרויט שבמישיגן לבין חברת אלביט. רוז לא הזכיר את שם החברה, אך ציין שהיא עוסקת באלקטרוניקה ביטחונית, בדומה לחברת אלביט. רוס אומר, שהוא משבח את היוזמה ליצור קשרים ישירים בין ישראל לבין המדינות השונות בארה"ב, מה הול צבי לוי. לוי גילה, גילה שחברת גלמן הפועלת בדטרויט מתכננת להקים באמצעות חברת בת מפעל באזור ירושלים.

ישראל מצטרפת למדינות השוק המשותף בשיטת סיווג מוצרים

בשבועיים הבאים יפעלו בתחנות המכס מוקדים מיוחדים שיסייעו למעוניינים ● מנהל המכס והבטיח שהסיווגים החדשים לא ישפיעו על מחיר הייבוא לישראל

מאת אבי בנאור
סופר "הארץ"

החל מהיום תצטרף ישראל לשאר מדינות השוק האירופי המשותף ולמדינות נוספות רבות שעברו לשיטת סיווג חדשה המכונה "הרמונייזד סיסטם", שמייחד אותה זו האחידות הגדולה בהרבה מזו של השיטה הישנה מבחינת יצירת הקו־דים למוצרים ובמגוון הרב של המוצרים המופיעים בשיטה.

השיטה, לפיה פעלו עד היום נקראה בשם "שיטת בריסל" שהופעלה לפני 25 שנה והוכרה על ידי 102 מדינות.

לקראת הפעלת השיטה החדשה, מקיימים איגוד לשכות המסחר בשיתוף עם המכס ומשרד התמ"ס, יומיים של "קו פתוח", שהחל מאתמול ובו עונים על שאלות הציבור שפעילותו היום יומית תושפע מהשינוי, ובעיקר על שאלו־תיהם של יבואנים, יצואנים, עמילי מכס ועוד.

שלטונות מכס שעמלו על הכנת החומר הכתוב, לקראת הפעלת השיטה החדשה משך ארבע חודשים, הוציאו קובץ בן שני כרכים המכיל את כל הסווגים החדשים וספר עזר להדרכה. מחיר שלושת הכרכים כ־240 ש"ח.

מרדכי בריקת מנהל המכס, שכינס אתמול מסיבת עיתונאים, מסר שבמהלך השבועיים הבאים יפעלו בכל תחנות המכס מוקדים מיוחדים שיסייעו למעוניינים והבטיח שהסיוו־גים החדשים לא ייקרו ולא יוזילו את הייבוא לישראל.

עונת תיירות החורף הישראלית של שר התיירות אברהם שריר נפתחה אתמול בחולקה בשטח האתר. שריר אמר, כי השנה, לאחר שהושקעו כספים רבים בפיתוח המקום, יש כאן אתר גלישה ברמה בין־לאומית (צילום: פול מלינג)

הממונה על שוק ההון באוצר מגלה:

האוצר ישפר תנאי מלוות החובה לפני פדיון, כדי למנוע פרעונם

יציע לפודים ריבית צמודה של 3% לשנה ● דרורי: נבלמה הירידה בחיסכון הפרטי והשנה תהיה עליה של 3%

מאת יהודה שרוני

משרד האוצר עומד לשפר את תנאי מלוות החובה המגיעים לפי־דיון בשנת 1988, וזאת על מנת לצ־מצם את פדיונם, מגלה יהודה דרורי הממונה על שוק ההון בפגישה לסי־כום תפקידו, עם תא הכתבים לענייני כלכלה בתל־אביב. דרורי הסביר, כי האוצר מתכוון להציע לפודים ריבית צמודה של 3 אחוזים לשנה.

מלוות החובה אינם מעניקים כיום ריבית, והאוצר מקווה כי שיפור התנאים ימנע לפחות את הפידיון של מחצית המלוות. היקף מלוות החובה העתידיות להפרות ב־88 נאמד ב־1.16 מיליארד שקל. יהודה דרורי הוסיף ומסר כי המגמה של ירידת שיעורי החסכון במשק נבל־מה, ושיעור החסכון יגיעה השנה ל־21 אחוז מההכנסה הפנויה לעומת 18 אחוז מההכנסה בשנה הקודמת.

דרורי הרחיב את דיבתו גם לגבי הנושאים הבאים:

● מניות הבנקים: באוצר מתקיים מגעים כדי לבחון הדרכים למניעת מחיקתם של מניות ההסדר מהרי־שום למסחר בבורסה לאחר פידיונם באוק' 88.

● קרנות הנאמנות: עמדת האוצר לגבי איחוד הקרנות תגובש רק לאחר סיום הדיונים בנושא בהסתד־רות.

● ביטוח: הסכם "חץ" המבטיח

יהודה דרורי

לחברות הביטוח תשואה קבועה על ההשקעות יבוטל החל מהיום, אלא אם כן תחול התפתחות של הרגע האחרון. אין כוונה כיום להעלות את תעריפי הביטוח האלמנטרי.

● בורסה: האוצר יקטין את היקף גיוס ההון ב־300 מיליון שקל, דבר אפשר עקב כך לבנקים לבצע פי־דיונות מוקדמים של פקדונות באוצר. בשנת התקציב הבאה יסתכם עודף גיוס ההון הממשלתי ב־400 מיליון שקל.

שיפור במצב האבטלה במשק בסיכום השנה:

שיעור הבלתי מועסקים ירד ל־6% ב־1987

מאת יהונתן שרמן

במצב התעסוקה במשק חל שיפור במהלך שנת 87', ושיעור הבלתי מועסקים במשק ירד ב־15 אחוזים, לממוצע של 6 אחוזים בלבד — בהשוואה לשיעור של 7.1 אחוזים בשנת 87'. נתונים אלו נמסרו במסגרת הסיכומים השנתיים של שירות התעסוקה על ידי דוד מגע, המשנה למנכ"ל שירות התעסוקה.

במספר המובטלים היתה ירידה קלה של שני אחוזים ובממוצע מספר המובטלים במשק הישראלי היה במהלך שנת 87' 15,262 איש.

במספר דורשי העבודה היתה יר־ידה של 4 אחוזים בחישוב הדורשי הממוצע של שנת 87' ומספרם הממוצע הגיע ל־35,496 איש.

בלשכות התעסוקה של שירות התעסוקה גדלו מספר ההזמנות לעובדים במהלך השנה ב־13 אחוזים והגיעו לממוצע חודשי של 21.689 הזמנות.

עוד נמסר, כי מוקדי האבטלה בשנת 87' היו איזורי חיפה ודרום הארץ וכן 11 מעיירות הפיתוח בצ־פון ודרום הארץ.

הוסיפי כפרית לתפריט וזכית!

מבצע
כל אחד זוכה!

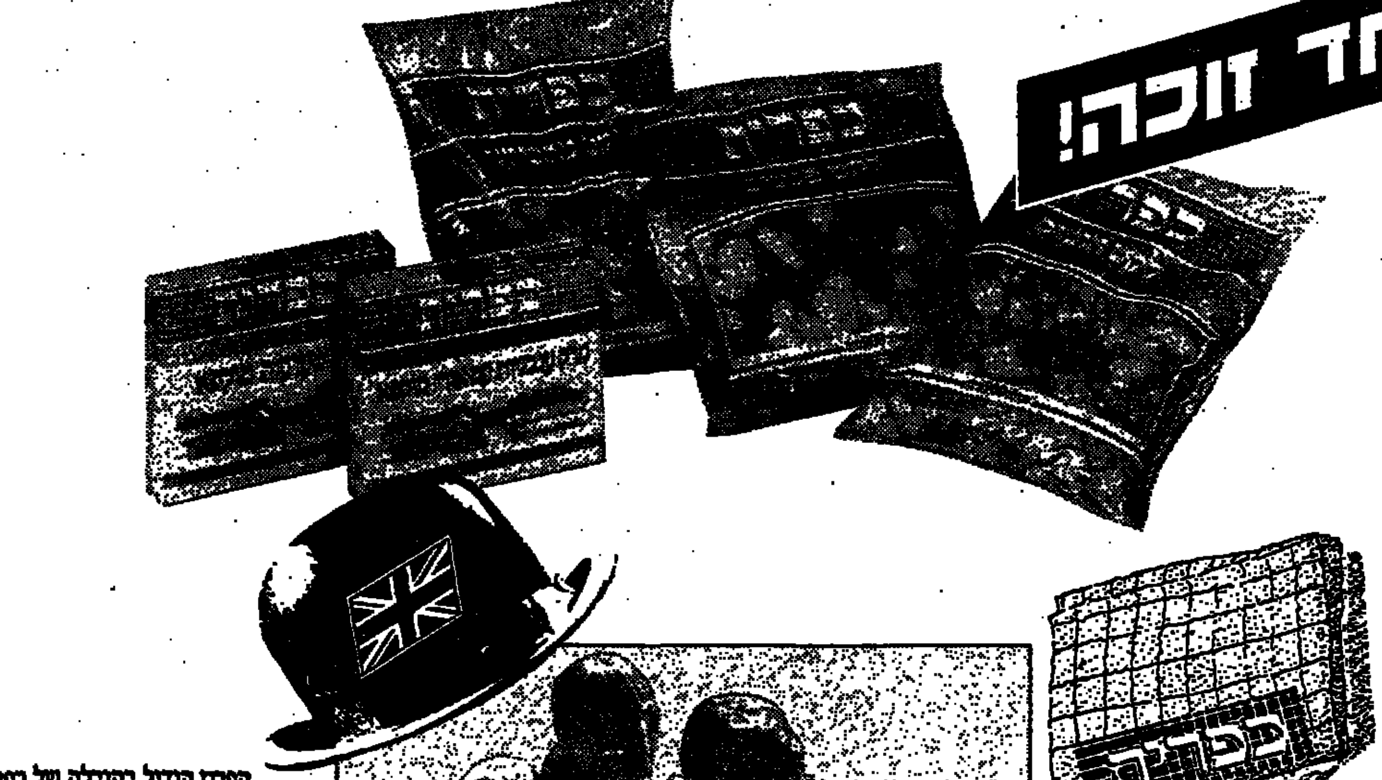

הפרס הגדול בהגרלה של כפרית -
טיסה לחופשה אנגלית (כולל שהייה של שבועיים בבתי מלון באנגליה) עם כל המשפחה ועם כל הבילויים: ביקורים במוזיאונים ובתיאטרון בלונדון, טיולים מודרכים לאתרי־התיירות המפורסמים של לונדון ושבוע של שלווה בנוף אנגלי־כפרי. אנגליה מחכה לכם.. וכל מה שצריך לעשות זה רק להוסיף כפרית לתפריט!
כפרית - ירקות ותבשילים מוקפאים ישר מן הכפר.

המבצע בתוקף עד ט"ו בשבט. ההגרלה הגדולה של כפרית תיערך ב־15.2.88 בהשתתפות רואה חשבון ונציג ניהום מערכות תדמית. ההשתתפות אסורה על עובדי סנפרוסט ומשפחותיהם ועל עובדי ניהום מערכות תדמית ומשפחותיהם. מבצע כפרית כפוף לתקנון הנמצא במשרדי החברה.

כל אחד זוכה במגבת מטבח כפרית של סנפרוסט

איך זוכים? פשוט מאד: שלחו 4 אריזות ריקות של כפרית מכל סוג שהוא (ירקות או תבשילים מוקפאים) לת.ד. 2223 אשדוד, עבור "מבצע כפרית".
תקבלו מיד לביתכם מגבת מטבח כפרית מתנה והשתתפו בהגרלה הגדולה בה תוכלו לזכות בחופשה אנגלית כפרית עם כל המשפחה!

כל המשפחה זוכה בחופשה כפרית באנגליה!

כפרית

ירקות ותבשילים מוקפאים שמוסיפים לך המון. בתיאבון!

ניהום מערכות תדמית

מהתלה של 1 בינואר...

עובדי בנק המזרחי מהתלים בהנהלה: הם לא יגיעו לעבודה כפי שפורסם

הנהלת הבנק פירסמה שסניפי הבנק יהיו פתוחים היום — בניגוד לבנקים האחרים — אבל אמש החליטו העובדים לא לעבוד ● גם בדיסקונט עדיין אין הסכם

מאת אריה לביא

עובדי בנק המזרחי מצליחים בימים האחרונים להתל בהנהלת הבנק, במסגרת סכסוך העבודה על רקע הסכם השכר החדש.

בתחילת השבוע החליטו, שבניגוד לכל הבנקים הם יגיעו היום לעבודה כרגיל למרות שביום זה, ה־1 בינואר סגורים סניפי הבנקים לרגל סגירת המאזנים. העובדים הסבירו את ההחלטה בכך שההנהלה מבקשת לגבות מהם יום חופשה עבור ה־1 בינואר.

בעקבות הודעת העובדים פרסמה הנהלת הבנק הודעה לעיתונות, בה הודיעה שהבנק יהיה פתוח היום במסגרת השרות לציבור, למרות שמי שהיה עושה היום פעולה היא היתה נר־שמת בספרים כאילו בוצעה ביום ראשון. שלשום בלילה התפוצץ המו"מ בין הנהלת בנק המזרחי לבין העובדים בפעם נוספת, והעובדים החליטו להחריף את המאבק. אחת ההחלטות שקיבלו היתה לא להגיע היום לעבודה...

מהנהלת בנק המזרחי הביעו אכזבה מההחלטה וציינו שהפער בין עמדת הנהלת הבנק לבין עמדת הועד ביחס להסכם השכר אינו רב.

גם בדיסקונט אין הסכם

גם בבנק דיסקונט טרם הצ־ליחו להגיע להסכם שכר חדש. אתמול האריך בית הדין לעבודה, בפעם החמישית, את הצו נגד הועד האוסר עליהם לנקוט בעיצומים. בית הדין לעבודה קבע שהצו יהיה בתוקף כל עוד שאחד מהצדדים אינו מבקש לקיים דיון חדש.

בית הדין נענה לבקשת עו"ד ישראל גיל, נציג הנהלת דיס־קונט והרחיב את הצו, כך שהשתתפות בשביתה או עיצו־מים מאיזה סוג שהוא בבנק, באחד הסניפים או בהנהלה, אסורה.

במהלך דיון קודם שנערך, נענה בית הדין לעו"ד פנחס מרינסקי, נציג ועד העובדים וחייב את בנק דיסקונט לשלם הוצאות משפט לכל עובדי הבנק בגין התדיינות משפטית שהיתה בין הנהלת הבנק לבין העובדים. הוצאות המשפט שנקבעו הינן בסכום המשכורת היומית, שכל עובד מקבל ובכך אילץ למעשה בית הדין לעבודה את הבנק, לשלם לעובדים שכר עבור העדרותם מהעבודה.

"בתקציב המדינה לשנת 1988 אין כל בשורה לענף הבניה"

ירידה בהיקף מימוש הזכאות למשכנתאות על ידי זוגות צעירים; המשך המחסור בתקציבים ממלכתיים לפתרון בעיית מגורי קשישים, ההולכת ומחמירה; אין תקציבים משמעותיים לבנית בתי ספר חדשים, בתי חולים, תשתית תיירות, מועדוני נוער ● רק בתחום הסלילה יהיה גדול בהיקף הפעילות עקב תאונות הדרכים

מאת אריה לביא

אכזבה קשה מן העובדה שגם בשנת 1988 לא מצוי כל שינוי בגישת הממשלה כלפי ענף הבניה, הובעה אתמול בישיבת הועד הפו־על של מרכז הקבלנים הבונים. פורום זה התכנס לאישור תקציב ותוכנית העבודה של מרכז הקבלנים לשנת 1988.

"לא משנה איזה תקציב יאושר בסיכומם של הדיונים בין שר האוצר ועמיתיו לממשלה" אמרו הקבלנים, "בתקציב המוצע אין כל בשורה לענף הבניה". בתקציב זה בדומה לתקציבים קודמים לא חשנו כי נמצאות תשובות לבעיות הענף: יר־ידה בהיקף מימוש הזכאות למשכנ־תאות על ידי זוגות צעירים, המשך המחסור בתקציבים ממלכתיים לפת־רון בעיית מגורי קשישים ההולכת ומחמירה. אין תקציבים משמעותיים לבנית בתי ספר חדשים, בתי חולים, תשתית תיירות, מועדוני נוער ועוד.

רק בתחום הסלילה צופים הקב־לנים להגדלת התקציב. לא מתוך רצון אלא מתוך אילוצים אליהם נגרדו מעצבי התקציב בשל המצב הקשה בכבישי הארץ. תקציב המדי־נה מבשר כי החלטת הממשלה שהיקף הבניה בארץ צריך להיות 4.2 מליון מ"ר בשנה ישאר גם השנה ללא מימוש.

במרכז הקבלנים הוחלט כי עיקר המאמץ בשנת 1988 יוקדש למאבק בלתי מתפשר נגד "משיגי גבול" העוסקים בעבודות הבניה המבצעים, בין אם אלו חברות ממשלתיות ובין אם אלו קבלנים לא רשומים ועובדים לא מאורגנים.

ערך את העמוד: חיים טל

נדחה פירוק מטה "תיעוש" והעברת ניהולו ל"הפועלים"

מאת יהונתן שרמן
סופר "הארץ"

פירוק מטה הקונצרן ההסתדרותי "תיעוש", שאמור היה להתבצע על־פי החלטת חברת העובדים ב־31 לדצמבר 87', נדחה. החברה להשק־עות של בנק הפועלים, שעמדה לקבל לידיה את ניהול חברות הקונצרן, הודיעה להשהות בשלב זה את פעילותה בתחום, עד לקבלת האישורים המתאימים מבנק־ישראל.

הדחייה נובעת מההגבלות הקיי־מות בחוק הבנקאות על השקעות של בנקים וחברות־בנות שלהם, בפ־עילויות שאינן בנקאיות. החברה להשקעות של בנק הפועלים אינה רוצה ליטול לידיה את ניהול החברות התעשייתיות של "תיעוש", לפני שנושא זה ייבדק ויאושר על־ידי בנק ישראל. בחברת העובדים אין יודעים להעריך לכמה זמן תהיה הדחייה זו.

העברת הניהול של חברות "תיעוש" לידי החברה להשקעות של בנק הפועלים, הינה שלב ראשון במיזוג חברות "תיעוש" לתוך הבנק. מיזוג זה אמור לסייע ל"תיעוש" להגיע לריווחיות, על־ידי ניהול שונה, ביטול מנגנונים ושימוש בב־סיס התעשייתי הקיים בחברה להשקעות של בנק הפעלים.

הוזלות למכונות נקוי ביתיות

★ שואבי אבק.
★ שואבי אבק/מים.
★ מקרצפות לניקוי והברקה בהזלפה.
★ מכונות לנקוי שטיחים בהזרקה.

החל מ: 249 ש"ח

על כל קניה מעל 300 ש"ח
5 ליטר חמרי נקיון
שי חינם!

מבחר גדול של ציוד עזר וחמרים לנקיון

מחצ

מיכון • חמרים • ציוד • בתחזוקה תיקון

תל־אביב, איזור התעשיה רחוב 1274 מס' 12 (כניסה מדרך פתח תקוה 162). טל: 374113, 370121, 378473

הארץ

יום ו' י"א בטבת תשמ"ח
1 בינואר 1988

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — סלקס 33748

ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245-6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166-8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורד, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

די בסחבת

מפי ראש הממשלה נמסר כי מנוי וגמור עמו להביא את התקציב לאישור הממשלה בישיבתה הקרובה ביום א', ואם אמנם כך החליט ההחלטה במקומה משתי סיבות: עקרונית וטכנית. הצעת התקציב מונחת על שולחן הממשלה למעלה מחודש ימים, תידונה ארבע או חמש פעמים; יש גבול לכל סחבת שממשלה המכבדת את עצמה וראש ממשלה המצווה לשמור על נהלי עבודה סבירים, יכולים לקבל, ביחוד כשמדובר בנושא ממלכתי כה חשוב. מעבר לכך: קיים לוח זמנים לדיון על התקציב ואישורו בכנסת, וכדי שאפשר יהיה לשמור עליו, נחוץ לתת לאגף התקציבים שהות מתאימה להכין ולהגיש את החומר.

אף כי יש גם שנים או שלושה שרים מהליכוד שהחליטו להקשות את החיים על שר האוצר (לא כולם מנימוקים עניינים מוככים), עיקר הקשיים נגרם על-ידי שרי מפלגת העבודה. הם נתנו למרכז המפלגה לכבול את ידיהם בכבלים, שאורכם נקבע ע"י שרת הבריאות ושר החינוך והתרבות. שני אלה לא הראו עד אתמול כל סימני נכונות לשחרר את עמיתיהם מהתחנות. אם יש בין שרי העבודה גם כאלה, המבינים שלא יתכן לתת לארבלי-אלמוזלינו ונבון סמכות לעצור את תהליך גיבוש הצעת התקציב של ממשלת ישראל בגלל אינטרסים משרדיים צרים — כי אז חסרים הם, בניגוד לסגן השר עדי אמוראי, את האומץ להתבטא ולפעול בעניין זה בגלוי.

מאז שנכנסה שרת הבריאות לתפקידה לפני שנה, לא חשנו בשום מפנה לטובה במשרד הבריאות מבחינת הארגון, נוהלי העבודה והפיקוח על ניצול יעיל של משאבים. כוחה של הפגנן והתבטא רק בדבר אחד: יבבה תקציבית נמשכת. כך היה עם כניסתה לתפקיד, וכך זה נמשך עד עצם היום הזה. דברים דומים יש לומר למרבה הצער גם על נבון במשרדו. אם שר הביטחון קיבל על עצמו בשנים האחרונות קיצוצים של מאות-מיליוני שקלים בתקציב הביטחון, לא מובן מדוע שרי הבריאות והחינוך אינם מסוגלים להשלים עם קיצוצים מועטים (עשרות מעטות של מיליוני שקלים) בתקציבי הבריאות והחינוך, שלדעת מומחים לא קוצצו קיצוץ של ממש ומכילים שכבות שומן, הזוכות לחסינות בגלל קצר-ידם של שני השרים.

שר האוצר הגיש לממשלה הצעת תקציב סבירה (בהתחשב באי-לצי לוח הזמנים הפוליטי) מבחינת היקפו הכולל ועומק הגרעון. כל יסכים לשום פשרה שתפגע בשני נתונים אלה — או תטשטש את משמעותם הכלכלית הריאלית (לדוגמה, על-ידי הטלה או הארכת מסים שלא תוכננו, או מימון הוצאות באמצעות כספים המצויים "על הנייר" בלבד). על ראש הממשלה להביא מחרתיים את הצעת התקציב לאישור הממשלה גם בהיעדר הסכם עם ארבלי ונבון; אם שרי מפלגת העבודה יצביעו נגד התקציב כגוף אחד, הציבור לא יטעה בפירוש הדבר: זו לא תהיה הצבעה עניינית בעד בריאות וחינוך טובים יותר, אלא הצבעה מפלגתית בעד כניעה לשני שרים שאינם מצליחים לעשות סדר בתחום אחריותם, ונגד המשך היציבות וההבראה של המשק.

תקציב גרעוני בסעודיה

לראשונה מזה 20 שנה הציגה סעודיה הצעת תקציב גרעוני, שימומן בחלקו ממכירת איגרות-חוב ממשלתיות. התמורה שהדבר משקף מעוררת בריאד חששות כלכליים ופוליטיים כאחד. התקציב לשנה הבאה מסתכם ב-38 מיליארד דולר — מהם 8 מיליארד (יותר מ-20%) ימומנו ממכירת האיגרות, לעומת שחיקי ההוצאות המוצע הקטן ב-17% לעומת 1987. המלך פאהד הסביר כי ארצו חייבת לשמור על רמה גבוהה של הוצאות ביטחון (כשליש מהתקציב) והוצאות פיתוח בשל "המצב הבלתי-יציב באזור". במלים פשוטות, ריאד רואה הכרח להמשיך בהוצאות צבאיות ניכרות נוכח מלחמת המפרץ והששותיה מפני איראן, וכורם ההשקעות והסובסידיות לצריכה פנימית, כדי להבטיח שקט חברתי במדינה.

המלך האשים את הירידה במחירי הנפט בהיווצרות הגרעון; ואכן המחלוקות ב"אופק" והמכירות "מתחת השולחן" הורידו את המחיר מ-18 ל-14–15 דולר החבית. לא פחות נובע הגרעון מההוצאות הממשלתיות העצומות על שירותים ציבוריים — מרפואה חינם ועד למילגה חודשית של 300 דולר לסטודנט — והסובסידיות הגבוהות, שהפכו למקור הכנסה ליצרנים ויבואנים מקורבי בית המלוכה.

במקביל, התחזוקה של מפעלים שהוקמו לצרכי תיעוש לשמו ושל מוסדות ראווה נוטלת סכומים עצומים מהתקציב. אך בית המלוכה משוכנע שהמשך מימון "החיים הטובים" הכרחי לבלימת הפונדמנטליזם המוסלמי המאיים לחדור מהארצות השכנות.

איש השנה

מאת יואל מרקוס

"איש השנה" שלי הוא האיש שלטוב או לרע הטביע חותמו, יותר מכולם, על דמותה של המדינה בשנה שהסתיימה אמש בחצות.

נתחיל בדרך האלימינציה במשה נסים. הרי טומאן של הפוליטיקה הישראלית, העכבר שהוליד הר. האיש שפירק את מודעי ואת פרס מתוולותם הנסיים בשומרו על הישגי ההבראה הכלכלית, הוא נתגלה כמי שראוי להיכנס לספר השיאים כשר האוצר הפופולארי ביותר בכל הזמנים לא רק אצלנו אלא במערב כולו. אבל בעיצומה של עליותו המסחררת הזו דרשרש במקום. לא צמיחה, לא השקעות ובעיקר, לא הורדת האינפלציה לארבעה אחוזים. נסים נשאר פלא אך יותר כקוריוז מאשר כמי שהטביע את הכלכלה על בסיס בלתי הפיך. הוא לא.

מתוך האידיאולוגי של הליכוד, יצחק שמיר הוא הצלחה גדולה. לא ויתר אף על סנטימטר מארץ-ישראל שבשליטתנו. בלי לדבר הרבה, בלי להשתייץ, הוא "תרם" ארבע שנים ליעד אי-הפיכותו של הקיפאון. הצלחה גדולה לחרות מדיפיקה לאי-פוסה גדולה למדינה. לעומתו, חוזר שמטען פרס במאמץ מאומץ לשלום. אבל הצלחה נמדדת לא בכוונות אלא ביכולת ליישמן. ולא עלה בידו להעביר דבר מכל מה שרצה. גם לא את המסר לתודעתו של הציבור. הוא שיכנע את תאצ'ר, גנולם, אנדריאוטי ומיתראן אך לא את האבוטבולים ואת הנרקוסים. גם הוא לא.

יש לנו יצחק נבון ויעקב צור, אך נחזור אליהם בהמשך. אריאל שרון הפסיק את 200 הברוגזים שלו הבי-אמצעות קולו המחודש הזה משדר את המסר, שכיוון המתנהגות למכבנו המסובך. בנוסף לנוכחות ולבריחות שלו, המשיכו מבקריו הרבים להאדיר את תרומת הכוח שלו בעצם ביקורתם. אילו היה אפס היו מתעלמים ממנו ולא קוטלים אותו. אקט העיר העתיקה הוכיח שהוא עדיין היחיד היכול להסעיר את המדינה בין-לילה ובאותה מהירות, להוכיח לציבור את הליקוי בשיקול דעתו. די שאחד משומריו יפגע כדי שיזכירו לו את מלחמת לבנון. גם הוא לא. לא השנה.

דן שומרון, אגדה מהלכת, יצר ציפיות מעבר ליכולתו לספקן. הוא הקים את המטכ"ל המבריק ביותר שהיה אי-פעם. למרות ההילה והברק, לא נראה שצה"ל חזר לאותה גדולה שהציעתה את הגלותי הקטן החובר בכל אחד מאתנו. הגנרים הצבאי שלנו נתפס לאיטקם, לא שידך המסר הזמין מול אירועים בני אליים. לא השנה. חיים הרצוג, נתגלה כנשיא יפה ואצילי. פרשן מבריק, שומר על כבוד כסמל — הוא נגד למשל באמריקאים שבאו אליו בלתי-עבים. אבל מעורבותו המעשית והמילולית היתרה נתנה לנו להבין למה התכוון הנשיא הראשון כשאמר שהמקום היחיד שהנשיא רשאי לדחוף את חוטמו הוא ממחטתו. ליצחק נבון ויעקב צור עוד נגיע: סבלנות.

יהודי בן 95, הרב שך שמו, הצליח במקום משכב לא בקום אלא בבני-ברק להקציף את כל המפלגות הדתיות. היה אפשר לומר שהוא האיש שהשפיע יותר מכל את רישומו על דמותה של המדינה אלמלא חולל תהליך הפוך מזה שרצה. שך הוא שאיפשר את פסק דינה של פרוקציה הבוכנה נפתח הסדק הקטן לתל-אביביזציה של עיר הקודש בשבתות. יוסף חריש, בתפקיד שכמה מקודמיו הפכוהו לתפקיד-מטביע-חותם, הבשים את כל התקוות שתלו בו השתילו בדרך למדינה (בנושא השב"כ) בלי שהוגיש והפכו את עמודו לאיתפקיד.

לרגע התפתיתי לראות בעמוס רביבי באיש שנטל עליו להוסיף ללוח (בעצם לקראסנים) את השערים לעם, יעקב אגמון. אין זה דבר של מהדבך להפוך את כל המדינה לבימה למשך שנה. אך מחזהו של סובול, המועלה במסגרת חגיגות ה-40, שבו נראה חייל עברי יורה בערביה הרה בגלל פיה שאינה במקומה, גמרה אותו לדעתי כי איטפסריו הלאומי.

בזן דמיאניוק שמשפטו היה אמור להעיד את המדינה ולהזכיר לעצמנו ולעולם על מה בעצם מאבקנו, הפך לאראירוע של השנה. המלחמות הקטנות עם הסניגוריה, מעורבות-היתר של השופט ועדויות הכאב על פניו של הנאשם, הי מסגירות את מולותיו — כאבי גב, לומבגו או אישיאס — הפכוהו ראוי יותר לאורתופד מאשר לעץ התלייה.

לפני שנגיע לנבון ולצור נדבר על נסים זוילי, האיש שהדליק הרדוש והבבה במהירות עליקולית. על שמחת דיניץ שבחודתו הבציוה מוסר שאין לו קיום ההשלמה שלנו עם גוויעתה של הציונות. על הישראלי הנשאל (ממשאלי דעת-הקהל) שאף פעם לא נתן לפוליטיקאים מעל למה שמגיע להם. ראש-הממשלה נשאר בסוף אף-על-פי שהוא ראש ממשלה. כל מי שבתפקיד נמצא מתאים לתפקידו וכל מי שאינו כבר בתפקיד הפך ללאישאקטה. כרגיל. הנשאל המשיך במסורת שבהגיעו לקלפי אין הפתק משקף את תשובותיו במשאלים. יצחק תשי, שככל שהעליו בראש המוסד כך רבה אירצלוותו בפתן שירות אלמטורי בוושיל. איש ההמשך השוקף את המדינה, אם כי לא מספיק לצורך בחירתו כאיש השנה, עתידו עוד לפניו. נכבד על ארבלי-אלמוזלינו שהוכיחה שאין שר בריאות שלא יתכן גרוע ממנו. אך היא לא מוטטה די-הצורך את מערכת הבריאות כדי להיכנס לסידור.

בתחום הספרות, מתבקש לומר עמוס עוז. אך הקריטריון שלי אינו ספרות לשמה, אלא מה זה עשו למען מדינה. לא הרבה. הפגנות עם שלטים באנגלית טובים לפרסומת באמריקה לא לישראל. כסמל לתרומת הספרות על הינו הייתי בוחר ביזהר סמילנסקי שקולו ועק השמע ב"דבר" ש"צריך להיות סתום כדי לא להבין שלא מדובר בהפגנות ובהופעות סדר אלא עם קפ". אותו סמילנסקי כתב מאמר הצבע-לבות באותה בימה בעד ממשלת אחדות, ובסופרים גדולים אחרים האריך להקמתה. כדי שנהיה מתונים. ספרות יפה, ספרות יפה — אבל איפה האיטשאקטס כגה המדינה, שבתן ביטוי גדול יותר לדעת הקהל מסופרינו, ואולי ישוב בבחירות השנה, לא היה פונקציה. עזר וייצמן, האיש עם המסר המתמיד בכשרונו לשרוף את עצמו — פעם בהליכה פזיזה עד הסוף ופעם בהשלמה עם רוזיקתו וביטולו מכל השפעה. הרבה בדיחות סופרו על אברהם שריר אך צחוק צחוק — הוא יכהן שנתיים גם כשר משפטים. אילו היתה מפלת בתיירות היו קוטלים אותו. על כן הוא יכול לזקוף לזכותו הכנסה של 1.5 מיליארד מתיירות. אחד כזה יכול היה באותה מקריות להגיע לתיק הבטחון. לא השנה.

דוד לוי, התקווה המזרחית הי גדולה שהכזיבה, הכזיבה בכך כי אחיד תם יש לנו מהטבע, מעולם לא היה כה לארמונש באי-קיומה. עוד ינגבע לימים שהיה כפי כל בבדי-זות. מיכאל אלבין שהוכיח, "איך אבסנמיה", את פתיחותה של החברה הגבוהה הפוליטית שלנו לשחיתות. בושן גרות הפר את המדינה הלד-טומאטית הזאת לקאוסי לאומי אך הקיריס מגיע למשמר ולא למבול הדולטה. את מי שכתיט אה כן. את יצחק נבון שהוכיח כי פקיד אינו צריך להיות נשיא ונשיא אינו צריך לחזור לפוליטיקה כדי לזכות מחדש בתפקיד של פקיד. ויעקב צור שהוכיח שאפשר לעמוד בראש מיניסטריון לקליטה גם בלי עליה.

אז מי כן? היתם כאמינים שמדינה מתנהלת מעצמה בכוח האנרציה מתוך שתאמינו. אנחנו, הלא-אישים, הלא-ידועים להולים, החיים בין הוויראו למבגלים. אנחנו מנהלים אותה. איש השנה שלי, האיש שהשפיע ביותר השנה על דמותה של המדינה, הוא האיש שלא היה השנה. אפילו "שייש" לא היה מצליח להמציאו.

מרדף אחר שמועות

בעיתון "העיר" פורסמה כתבה שבה היה תיאור של הריגת ילד פלשתינאי לעיני אמו, בחצר בית החולים "שיפא" בעזה. בחקירת המקרה התברר כי ילד בשם זה נפגע בהפגנה חמישה ימים קודם לכן, ומת מפצעיו בבית החולים "שיבא" בישראל

מאת זאב שיף

אחת הכתבות הקשות ביותר שפורסמו על המהומות בעזה היתה של כתב עברי צעיר, מכרם חורי מחול, בעיתון "העיר" (18.12). הכתבה התייחדה בכך שכתב ערבי ישראלי מסר דיווח מהשטח, לא על צה"ל, אלא על הצד השני, המפגינים הפלשתינאים: דם, פצועים והרוגים, התפרעות חיילים והתלהבות הפלשתינאים העומדים מול צה"ל. מכרם חורי מחול נפגע בפניו בעת שכיסה את האירועים. הוא מעין כתב צבאי פלשתינאי, לא בעיתון ערבי אלא דווקא בעיתון ישראלי, עברי.

שני תיאורים בכתבה נראו לי יוצאי דופן ביותר. האחד, שחייל ישראלי נפל בשבי המפגינים הפלשתינאים, הופשט מבגדיו וציודו נלקח. לפי הכתבה, חבריו לסיור ברחו בבהלה והפקירוהו בידי המפגינים — משהו מסוג פרשת השב"ג, אך של יחידה שלמה. בכתבה נאמר כי למזלו של החייל, הפליסר שביר לשחררו, אך לא לפני שהשפל תשלח חזרה כשהוא לבוש רק במכנסיו הקרועים.

התיאור השני היה של התפרעות צה"ל על בית החולים אל-שיפא שבה, כך דווח, נהרגו חמישה פלשתינאים, כולל ילד לעיני אמו. אחד ההרוגים, נאמר בכתבה, נורה מרחוק של 15 מטר, כשהוא הושבו את חזר בגבולה ותוקף את חייל צה"ל לירות בו.

ביותר מעלה שהכתבה של מכרם נשלחה כיין על-ידי "העיר" לצבור זורה הצבאית, תשיק פרס אחד נמוק מתוכה. הצנזורה אינה אחד ראית לבדיקת האמת, אך אישורה של הכתבה משכנע את עורכי העיתון כי הפרטים אמיתיים.

האלוף מרדכי: להורים

משלב זה מתחיל המרדף שלי אחרי העובדות והשמועות. בשיחה ראשונה עם מחול הוא אומר לי: "לא כתבתי דבר שלא ראיתי". הכל אירע ביום שלישי, ה-15 בדצמבר. הוא ראה כיצד נפל החייל בשבי. יחידתו נסה לאחר פיגוע והוא נתפס בידי הפלשתינאים. לקחו את ציודו וגם את נשקו. אחד העותים השאיל לכתב, לדבריה, מצלמה. הוא מבטיח לספק לי את הפילם. למרות שלא יצא טוב. בלילה, כאשר הולך מהרצועה, ביקר גם במטה באזור, ושם פגש בבכירות חבר צה"ל לאורה, שכנהנ כו יפה. לדבריו, הוא שאל אותה על השבוי. תחילה ביקש להכחיש, אך אחר כך אישרו כי השמועה הגיעה לאוזניהם.

את ההריגות בחצר בית החולים ראה במו עיניו. ממרחק 15–20 מטר, הן של הצעיר שהושר וחזר והן של הילד לעיני אמו. במו עיניו ראה כיצד הילד נפגע ונפל. מה שמר תיהם של. הילד ההרוג והצעיר הפלשתינאים שם אחר ברשותו, ואת האזור ישיב, הוא מבטיח.

לא אישרה את השמועה

במטכ"ל מכחישים הכל. אין רישום כזה. גם הדובר צה"ל. האלוף מרדכי אומר: אף חייל לא נפל בשבי. לא היה מקרה כזה. ואשר לבית החולים: אכן היתה התפרעות פנימה. יתכן שהיו פצועים, אך לא היה מקרה אחד של מוות בחצר בית החולים. ודאי לא של ילד.

מתברר כי באותו יום אכן נהרגו ארבעה פלשתינאים ברצועה. פלשתינאי אחר, שנפגע קודם לכן, מת מפצעיו באותו יום.

התקשרתי גם ליחידות המשטרות ברצועה בקפ אחת לא יודעים על חייל שנפל בשבי. קשה לי להאמין שאפשר להסתיר דבר כזה. כאשר מג"ד מילואים יוצא להפגין אחרי ששירות ברצועה, לא יוסתר מקרה כזה. אילו נעלם בלי נשק מחייל, היה הדבר בודאי נרשם בתוק. אין סגן לאורה מוזר צה"ל ברצועה. אמרת כי היתה פניה מעיתון "העיר", אם יודע על כתבה שכזו, בעבר סייעו להלצו ולפנותו לי-מוסום אח. היא באמת אמרה למחול כי שמעה מכתב אחר על השמועה שחייל נפל בידי הפלשתינאים, אך בשום פנים לא אישרה זאת.

בפגישה עם מחול אני מקבל את שמות חמשת ההרוגים. אחד, שנפגע בבית חנון ומת בבית החולים אל שיפא, הארבעה שנהרגו, לדבריה, בחצר בית החולים, כולל הילד.

הפצע של מכרם עדיין טרי. עינו שמופה ברם. הוא מבקש לתקן שני פרטים במה שאמר לי בשיחה הראשונה: הצעיר שהושר וחזר אינו איברהים דנר אלא מחמד סאמיליה, בן 26, מג'יבליה, אב לשישה ילדים. שנית, לגבי הילד, לאחר שנהרג, ראה כי מציאים גופה ואמרו כי היא של הילד, אך הוא לא ראה מה מתחת לכיסוי. שם הילד האחיד איברהים אברסאלם, הילם מטושטש, אך ראיתי צעירים ומבוגרים עם תרמיל, ואולי עם מזוניות.

הפצ"ר יחקור

עם מידע זה קל להתקדם. אחרי שבועיים הרישום מלא יותר. וזה מה שהעלתי: ילד בשם זה אכן קיפד חיו במהומות, אך לא ביום שבו נסב סיפורו של מחול. חמישה ימים קודם לכן, ב-10 בדצמבר, נפגע ילד בשם זה בהפגנה והובא לאל שיפא. בשעה 11.20 הועבר לתל השומר. וכאן נפטר כעבור כמה שעות.

מחמד סאמיליה אכן נהרג באותו יום, אך בג'יבליה ולא בחצר בית החולים. ברישום נאמר כי נהרג בעת שניסה לחטוף נשק מחייל. מצאתי כי רק אחד מהארבעה, עסאם אבו סאקיה, אכן נהרג בקרבת בית החולים. לגבי אדם נוסף שאת שמו קיבלתי ממחול, מצאתי כי הוא נפגע בבית חנון והובא לאל שיפא ושם מת. לגבי השם החמישי (חסן עבדאללה מגזה), לא הצלחתי לאתר אדם בשם זה. לעומת זאת, מצאתי כי גופתו של פלשתינאי אחר, יוסף קסינן, שנהרג בדיר אל בלח, הובא על-ידי אנשי משמר הגבול לאל שיפא.

איני רוצה לטעון כי כל מה שנכתב על ידי מחול אינו מדויק, אך את המסקנות לגבי מה שבדקתי אני משאיר לקוראים. התברר לי כי בעקבות פרסום הכתבה הורה הפרקליט הצבאי הראשי תת-אלוף סטרשנוב לחקור את הטענה שחייל צה"ל הרג ילד לעיני אמו בבית החולים. קל לאתר את האם, ששמה ידוע, ועוד נשמע הודעה רשמית בעניין.

החובה של קריאת כיוון

פרס מילא את חובת המנהיג להראות את הכיוון המדיני. הוא עדיין חייב קריאת כיוון כלכלית

מאת א. שוייצר

למשמע דבריו של ראש מפלגת העבודה שלשום, על במת הכנסת ומול מצלמות הטלוויזיה, לא יוכל עוד איש לטעון כי אין למפלגה כרטיס ביקור, עד כמה שהדבר נוגע לעמדתה בשאלה המרכזית בתחום מדיניות החוץ. המסר היה ברור ודרך האמירה נחרצת: הפרידה מהרוב המכריע של ערביי פלשתין היא צורך חיוני לעם ישראל, אם הוא חפץ במדינה יהודית ודמוקרטית. גם לגבי השיטה לא הותיר פרס מקום לספק: משא ומתן ישיר עם ירדן, ולו גם תחת מטריה בינלאומית בעלת סמכויות מוגבלות מראש — אש"ף אינו פרטנר קביל.

בהצהרות אלה, הגם שאין בהן כדי להפתיע את מי שעקב אחרי מאבקיו מזה שנתיים, מילא פרס את החובה הראשית של מנהיג פוליטי: החובה של קריאת כיוון. תפיסה זו אכן נוגדת את האמונה הפוליטית הנובחית, שעל-פיה הלכי רוח בכי-בוה, משאלי דעת קהל, ומעל לכל, התרמית, נותנים נקודות ההתייחסות הראשיות של מפלגות פוליטיות. על-ידי השתעבדות להם נהיה המנהיג למנהג. לשון אחר, הוא מתבוסס לתפקיד כמתווך הציבור ומובילו, שהוא לכיד מקנה לו לגיטימציה. ואמנם, אף אחד מהמנהיגים הפוליטיים הראויים לשמם, בישראל כמו ביתר הארצות, לא הסתפק במילוי תפקיד של ראי המשקף את פניהם הקולקטיביים של בני עמו.

מתווך פוליטי

הדבר אמור בין היתר מכיוון שהתגלו בתוכנו מי שנוחרים מהתרבאות האלקטורליות הפעלולות לצמוח מדימורים ברורים שלא בדרוו המזמן. עולה מכאן שאם הציבור, כפי שמשתקף במשאל דעת הקהל האחרון, סבור ברובו כי המענה היחיד לנבגב הערבי צריך להיות זבגנ יהודי, ושבעקבותיו ישכון שלום ושלווה בכל, הרי על המנהיג להתאים עצמו להלך רוח זה — ולא חשוב כלל מהי השקפתו בנושא. כך קורה שמומחי עצמות יתניות מבראים במאמרים מלומדים שאין תקווה לניצחונה האלקטורלי של מפלגה הדוגלת בדעות יונות לשלום, מבלי לרצות לייעץ להם כיצד להחליף מהמתירה שאותה המציאו, הכרוז לשנן למי שמרצו להוראו של מנהיג כי עליו לעמוד ברגיש גלי על דעתו שלו, ועליו לנהוג על פיה: המציאות, בהווה ובעתיד, תוציא לאור את צדקתו.

אפשר שבשעת רתיחה המגבשה בציבור הישראלי תגובת רוב העויינת את המגמות שהתגלו בצד הערבי בעת המהומות ברצועת עזה ובגדה, לכאורה, מים על טחנותיו של המחנה הלאומי. אך מי שמוכן להתעמק משהו במציאות שנוצרה בעקבות האירועים, התחזיות הנגזרות מהן, ולחשוב מעט על המשתמע ממנה, יגלה בנקל שחל מהפך במעמדם היזמי של שני המחנות. לפני המהומות, שעה שעל פני השטח היה הכל רוגע, דיברו העובדות בזכות הליכוד ודומיו. הנוי רעיתו של פרס תוביה, שביקשו לשנות ביד לא זהירה מצב נסבל בהולט. עתה נחשפה התמונה האמיתית: האש הלוחשת פרצה על פני השטח. התברר כי ישראל נתונה במצב של מלחמת אזרחים כבושה והשלמת ערביי פלשתין עם הכיבוש היא כזב או הונאה עצמית. במצב זה, הדרוש רק למראית עין, יש למפלגתו של פרס מענה, ואילו למחנה הלאומי לא נותר אלא קצף על השפתיים.

סכנת הלחץ המלכדי

הסכנה האלקטורלית למערך, בבן לשנה זו, לא נשקפת מצד הליכוד, שמצעקותיו לא באות אלא להסתיר את הריקות מתחת המגמגם, אלא מעוף מעוררת מצד גורמים חיצוניים. אלה, שרק מיאטם מנע על-ידי רצון טוב או ידיעת העובדות הבבגתן, מנצלים את ההזדמנות כדי לבוף ולגנות, וגם להפעיל לחץ ממשי, כדי למנוע מישראל מלהשיב את הסדר הציבורי על כנו. אותם גורמי חוץ שעניינתם לישראל — לא לכיבוש בלבד — אינה תפעה חדשה, עלולים להלל מה שנבבר מהליכוד: אוהדת לאומית חזקית לנובח "כל העולם נגדנו". אך גם אם לא יצליחו בכך, ובמערכת הבחירות הניצבת בשער יובהל ויכוח פנימי כיאות לחברה דמוקרטית סביב השאלה, מה יבוא במקום הסטטוס קוו, גם אז יבלוט הפרשו מהדיון של המרכיב היסודי האחד של הרווחה הלאומית: המרכיב הכלכלי.

כאמור, בעוד שלפני מצב העניינים לפני המהומות היה המחנה הלאומי שמח להציב את שאלת ארץ ישראל (הכיבוש, בשפה האחרת) במרכז היריבות האלקטורלית, הרי עתה המערך הוא זה החשש — אך ישושע, כאשר תתעורר לו משמעותם של איתותי השבועות האחרונים — אלי קרב סביב נושא זה. ואולם גם במקרה זה, שאלות המשק הלאומי ושל רווחת הפרט, בנסיבות בינלאומיות לא נוחות, חייבות לעמוד על הפרק. בנקודה זו אין לא למחנה הלאומי ולא למערך בשורה שראויה להישמע. שר האוצר נסים עושה עבודה מועילה כממשיכה של הרפורמה שחולל פרס ב-1985: בסיומתיו להודיע ברוח כלכלת השוק האופנתית טרם זכו להסכמה. אף לא במפלגתו שלו. ואילו בצד המערך נשמעים בעיקר דברים לא ברורים ולא מחייבים.

דוגמה לכך ישמשו דברי פרס ב"מוקד" שלשום. בדברו על המשק אמר פרס שאם יהיה ראש ממשלה אחרי הבחירות, הוא יאסוף את כל המי ומי בכלכלה, ויעבד, יחד אתם, תוכנית שתרכה ייצור ייצוא. ואולם מדיניות כלכלית אינה נעשית בבד גינת אתבים מן הסוג הזביב על פרס. אם הוא סבור כי מה שהצליח ב-1985, כאשר הסכין היה מונח על הצוואר, יצליח בכל מקרה שבו יושיב ביחד את הלה קיסר ולאסטמן, הרי טעות בידו. כמו כן, לא בכל מקרה יעמוד כאחדים ג'ורג' שולץ. הציבור, שקיבל מפרס מרשם כללי אך ברור די הצורך לפתרון בעייתו המדינית, הלוחצת, רשאי לתבוע ממנו לכל הפחות תפיסה כלכלית. המזהה את הבעיות המשקיות הראשיות ומציעה להן פתרון אמין: גם על אלה חלה החובה של קריאת כיוון.

בסוגריים / אברהם טל

יש תקווה

שני אישים עוזרים לנו לסיים את 1987 באמות הקלה: סגן שר האוצר עדי אמוראי ואלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע.

אמוראי, איש עבודה צנוע, מוכיח בימים אלה שחוש השורה של פוליטיקאים עשוי לעתים מתוחים קשיחים יותר מכפי שמקובל להניח. הדוך לחצי צורת מפלגתו העודיות פרצופם של בבירייה, מזדהה סגן שר האוצר עם מדיניות השר (ממפלגה יריבה) ותומך בה ברייש גלי, בהיותו סבור כי זו המדיניות הנכונה והראויה בנסיבות הנתונות. "המפלגה שלחה אותי למלא תפקיד: כל עוד לא נדרשתי ממני להתפטר, אמלא אותו על פי צו מצפוני", כך בערך השיב לטראייך, שתמה לפשר התנהגותו המוזרה. במצב הפוליטי הנתון, יכול אמוראי בקלות לנקוט את העמדה המפלגתית ה"נכונה", או לפחות לשתוק, הוא בחר לדבר ולומר את מה שלדעתו צריך להיאמר.

מצנע, השייך למעמד המעטט להכיר בטעויות, הוכיח כי אלוף בצה"ל מסוגל לכבוש גם את היצר המבצר אמר הקודי "אגו". מצנע חזר בו בעניין סגב גלי-צה"ל לאחר בירור העניין, הודה בטעות והשיב את המצב לקדמותו. עומס הבדולים על התפקיים לא מנע בעדו מלבצע נסיגה — לא טאקטית אלא מופית ומוחלטת — הוא עשה זאת ללא היסוס, קבל פיקודים וקהל רב. עמית שנבו במעמד, אמר למשמע הדברים: יש תקווה.

יתכן מאד שאמוראי איבד נקודות בחשבון המו"ש הי מפלגתי ומצנע עורר יותר תמיהה אצל עמיתיו. אנו, אזרחים מן השורה, מכבדים אותם. ערב הפרידה מ-1987 הם משאירים טעם מרענן בפה.

לה"ב — אוניברסיטת תל-אביב

הצטרף לתכנית מיוחדת, התכנית ללימודים מתקדמים בניהול משאבי אנוש בשיטת הבחירה

התכנית ללימודים מתקדמים בניהול משאבי אנוש בשיטת הבחירה היא תכנית חדשנית ומיוחדת לקידום מנהלים הפועלת בהצלחה רבה מזה כשנתיים במסגרת לה"ב - לימודי הכשרה בניהול, ליד הפקולטה לניהול באוניברסיטת תל-אביב. תכנית זו מאפשרת לכל מנהל ויועץ להרכיב לעצמו תכנית לימודים אינדיבידואלית ולצבור ידע מתקדם ושיטות חדישות לפי בחירתו.
במסגרת חדשנית זו אנו מציעים רק קורסים מתקדמים. מבחר הקורסים המוצע מאפשר למנהל ללמוד ולהשתלם בנושאים החשובים לו עצמו. מנהל יכול להשתתף בקורס אחד או בכמה קורסים, הכל לפי צרכיו ורצונו. השתתפות בקורס על חובותיו מזכה את המנהל בתעודת השתתפות בקורס זה. מנהל אשר צובר לזכותו שבעה קורסים מתוך הקורסים המוצעים במסגרת זו יוכל לקבל תעודת מסיים "התכנית ללימודים מתקדמים בניהול משאבי אנוש".
הקורסים מתנהלים בשעות הערב, כאשר כל קורס מתנהל פעם אחת בשבוע. מועדי הקורסים נקבעו כך שמנהל מעוניין יכול להשתתף בשני קורסים ואף שלושה במקביל. לעתים ניתן קורס ביום שישי בשעות הבוקר.

מרכזת אקדמית של התכנית: פרופ' אמירה גלין

להלן מבחר הקורסים אשר יוצעו בחודשים הקרובים:

1. הנעת עובדים
פרופ' דב עדן
ימי ג', 5.1.88 - 8.3.88 (10 מפגשים)

2. שיפור התמודדותם של גברים ונשים עם לחצי עבודה ומשפחה
ד"ר איילה מלאך-פיינס
ימי ד', 6.1.88 - 24.2.88 (8 מפגשים)

3. שימושי הערכה בניהול משאבי אנוש
פרופ' אמירה גלין
ימי ב', 29.2.88 - 25.4.88 (8 מפגשים)

4. משפט עבודה אינדיבידואלי
השופט מנחם גולדברג
ימי א', 10.4.88 - 19.6.88 (10 מפגשים)

5. שחיקה אנושית - גורמים ודרכי התמודדות
ד"ר דליה עציון
ימי ב', 2.5.88 - 20.6.88 (8 מפגשים)

הודעה על קורסים נוספים ותפרסם במועד מאוחר יותר.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות למזכירות לה"ב,
טל: 414005, 420794, 420375, 415123, 417122, 426985.

קול הפרסום

סינדרום החומוס

מאת גדעון סאמט

הדבר החשוב ביותר עכשיו, לאחר המהומה בשטחים, הוא לא סערת המאורעות הם, אלא מה שמתרחש, בין היתר בגללם, בחוגי הזימוס השלוחים שלנו. יש למתרחש, בימים אלה של חגיגות הכריסמס והסילווסטר, גם הרבה היסטורי ותיאולוגי שיתצב להלן. בנושא שלפנינו אין יותר באלית — הבנתה — מהאמירה הישנה כי לא פחות מכפי שאנו שולטים בשטחים הם שולטים בנו.

נחשוב, למשל, לרגע על הדי שואה שהגיע לנו מבה"ל רשות השידור אודי פרת בין הסיקור ב"מבט" לבין העיתון הצבאי "דר שטירמר". מה יש באמירה הבסולית הזאת מלבד עצם אורילתות יש בה שב הזרוחות, אפילו של הלאומיים ביותר בקרבנו, לאוטוריאציה אל הבודעות שי באומה. כאשר ישעיהו ליבוביץ' דיבר, מייד אחרי מלחמת ששת הימים, על מוסר יודאונאצי שיתפתח כאן, מעטים במדינת ניצולי-השואה היו מוכנים לסלוח לו.

עכשיו — לאחר צלילה תלד לה אל ורוב מבה"ל רשות השידור — קיבלה הטענה כדבר זיקנו אל הבאבים הכשר מצד בציג אופייני של מבסוי הממסד הציבורי היום.

המהומות הערביות פלשו, כצפוי, אל וילת התיאטרון וגם שם היה לראשי הטלוויזיה מה לומר. כתבה על "סינדרום ירושלים", מחזה של יהושע סובול, נפסלה לשידור. מזימה קמה סביב הכללת המחזה בחגיגות הארבעים למדינה. הערבים האלה לא רק מפרים את הסדר בשטחים ובישראל, הם הופכים לגורם מרכזי בשיקולים האמנותיים אצלנו. מחזאים וסופרים, בלי שרובנו חשבו בכך במידה מספקת, מנסים לאמר לנו מזמן משהו על השפעתו המשחיתה של הכיבוש. כבר שנים אין נושא נפוץ יותר בתיאטרון ובשירה הישראלית. אבל נדרש עוד קצת מהומות כדי שהיד החזקה של משליטי הסדר תגיע גם אל האמנויות.

***

הסינדרום הזה מלווה אותנו בעצם מאז "מלכת האמבטיה", ובמשך השנים העין הציבורית התרגלה למה שלא היתה מסוגלת לסבול בעבר. עכשיו התגובה כבר איננה רק תוצאה של שיקול דעת גרוע מצד צבחורים: הגענו למצב שהמוליכים בתחום זה, בדרך כלל עסקנים סוג ב', אינם יכולים כבר להרשות לעצמם להפעיל שיקול דעת בגלל אווירת ההיסטריה. שתבודתו עלינו מאודעות הזמן האחרון.

על הסכנה התמודדה שכתבת "סינדרום ירושלים" והרגיע כבלוא והורות והרב מאיר כהן אבידר. הוא אמר שהצגות כאלה ידבו אצלנו שקריקטמלים מהסוג של ליליהבילשונים, ואף שלא יבמול את כוונתו עד הסוף די לנו לומר שהבריגוו נותנו עוד קשר חשוב, מאלה שאנו מבינים כאן, בין יחסינו עם הערבים לבין מה שמתרחש בתוכנו פנימה.

עורך דין שנקרא להגן על חשודים ערבים במשפטי-הבזק בעזה — צעיר די "לאומי" בעצמו — מספר לי על זעזועו מהשיבוש של סדרי-דין מינימליים שנכפה על בתי המשפט שם בגלל הדרישות המבוטחות. מדינה קטנה אותנו, מלאה רצון טוב להוסיף ולשמור על צלמה, ונחה העסק הזה בשטחים גדול על פי מידותינו המשפטיות לפחות. אפשר להקים מיכלאות-ענק תוך ימים (ושר הביטחון, בהשוואה שיצחק שמיר לא יאהב, אמר עליהן שאילו הבריטים נתנו לו תנאים כאלה כשעצרו אותו ב-'46 הוא היה מאוד שבע רצון). אבל אי אפשר כנראה לשמור על פרצוף מכובד על הדעת של המערכת המשפטית כאשר היא נאלצת לעבוד כך בקצב הסילון.

ומה חשוב לנו יותר — כמו שאמר יצחק נבון לאחר שהוחליט לא להתמודד על הנהגת המערך — מאשר ללכת ברבעי-מתה לגנב איזה חומוס. גם עניין זה, המאפיל השבוע על רוב הנושאים האחרים, נוגע כמובן לערבים.

האם ייתכן שריבוי החיידקים הבקטריאליים, ממנוא אל-צבאותי בחומוס שלנו מקורו בקשר המובבן של עובדי המטבחים, הלא הם, תמיד, הערבים? מי שסולד מהמחשבה הזאת מופנה לטענה שהמשמעה לא מבבר על-ידי בעליה של מסעדה תל-אביבית ידועה. הוא פיטר עובדים אזרחים בטענה שהטילו את מימיהם אל החומוס. האשמה לא נבדקה על-ידי המשטרה מחוסר הוכחות, אבל בחושינו הבריאים אנו יודעים שלא היינו בקלילים למצוקת החומוס הנוראה אילו הכל היה שפיר ביחסינו עם מבציאיו ומגישיו הערבים.

הבריקה הזאת של רוב מבגרי חיינו, מהיצירה האמנותית ועד הרגלי הצריכה הארציים ביותר, נועדה להזכיר לנו שלא רק המצב בשטחים עצמם איננו כשורה. מה שמתרחש שם מקרין ללא הרף אל כל הוויתנו.

על הכלכלה עוד לא דיברנו: מפעל "פולגת" פרסם השבוע ממצאי דו"ח חסוי שלפיו עובדים מהשטחים, כ-70% אחוז מהכלל שם, מתבלים בביזור ובתוצרת בהיקף ניכר. הממצא החשוב יותר אינו על היקף התבלות אלא על עצם השיקוף של עבודה ערבית. אשר הזוקה מהרגה עיסוקים יצרניים יהודים ההולכים ומתנפקים. איננו יודע אם בהקשר זה דווקא אמר השבוע אריק שרון — אחד הפרשנים הרוצים של דרך הקיום הישראלי-ערבי — שיהודים חייבים לחזור לעמל כפיים. אולי ההרהור עלה בו כאשר השקיף על הפועלים המשפצים את ביתו החדש ברובע המוסלמי.

***

אבל האמת העמוקה יותר היא, שכעוד ידיים ערביות חוסכות הרבה מרווח מיהודים הן גם יוצרות להם תעסוקה חדשה. פירמידת העבודה היהודית מוד הפכת באופן לא בלתי צפוי: אגב כך שהיהודים מתפנים מענפים יצרניים, הם משתקעים יותר במלאכות הצבא והשיטור. יש להודות שאף כן היו חלק מהחזון הציוני, שהרי אחת משאיפותיו היתה ליצור לא רק פועל יהודי אלא גם איש-צבא יהודי. במובן זה עובדי השטחים אמנם פוגעים מצד אחד ביצרנותנו, אך מצד שני מאלצים אותנו להגשים ביתר שאת את אותו החזון.

אם מאזן התוצאות של שליטתנו בשטחים, למרות נקודות אור פה ושם, הוא כנראה בכל זאת שלילי בעיקרו, הרי זה קודם כל כיוון שמתברר שב ושב עד כמה השליטה יוצרת אצלנו מבוכה. אי-הבהירות נוגעת, כמובן, לשאלה היסודית מה טוב יותר: להשיג הסדר שלום תמורת פשרה או להפקיר את תל-אביב לתותחים מגבעות קלקיליה. הספק מכרסם, כאמור, אם פסילת מחזות פה ושם איננה כלולה במחיר. הבריא עבור תחושת הביטחון שמקנים לנו מרחבי יהודה, שומרון וכל עזה. עוד ועוד חוסר הראות מעורר בנו בחינת הסב הורע באורחות בשטחים. ועל פקפוקים בר כרסום. אלה אין לסלוח לערבים, הכופים אותם עלינו.

ואם לא די בשאלות הללו שאינן מרפות מאתנו, הציק לי ידיד בשאלה היסטורית הימה לימים אלה של חגי המולד וסילווסטר. אני מבנה אותה. בהיסטר תשמה, אליבנו: מכוח העובדה שאמו התעברה בנצרת, אך הוא נולד בבית-לחם, האם ישו היה נחשב היום אצלנו עובד השטחים, או נוצרי-ישראלי שווה-זכויות?

אין קץ לקושיות שמעוררים אירועי הזמן האחרון. אפילו להרגעו בגינתם אבל מורחי כבר אינו יכולים כבעבר. וגם בעניין זה חוזרת ומסתיירה השאלה הפתוחה מאז ומתמיד על יחסינו עם הערבים: האם יהיה שלום, מי יתקע לנו כף שיעלמו מיקרובים מהחומוס?

هكذا عن الاحتلال

קצין־המבצעים והש"ג הם רק משל

מאת ראובן פדהצור

תמונה אופיינית זמן לא רב לאחר "ליל הגלשנים", באחד המוצבים באזור הצפון. שוטר צבאי, האחראי על בדיקת כלי־הרכב ועל פתיחת המחסום, עושה את עבודתו לבוש באוסף משונה של חלקי־בגדים. הפריט התקני היחיד בתלבושתו הוא תג־השרוול של המשטרה הצבאית.

החיילים הנוכחים שם אינם חיילים גרועים באופיים. התנהגותם מאפיינת את הנורמות המקולקלות שהשתרשו בצה"ל בשנים האחרונות. מי שמנסה לקבוע כי במחנה הנח"ל ליד קריית־שמונה פעלו הקצינים והחיילים על־פי מערכת נורמות חריגות, טועה ואף מטעה את שומעיו. אלו הנורמות ובהן יש לטפל. קצין המבצעים והש"ג הם רק משל.

אין צורך בתחקיר מעמיק כדי לגלות את מה שידוע לרבים: השמירה במחנות צה"ל לקויה. בחלק מהמחנות היא שערורייתית ממש. מי שביקר במחנה במפקדת הנח"ל לאחר "ליל הגלשנים" הופתע לגלות כי בחזיתו לא היתה שום גדר. המחבל היה יכול להיכנס בנוחיות רבה אל המחנה בדילוג מעל לשורת אבנים. בדיוק כמו שאני נכנסתי אליו בבוקר שלמחרת. המחבל רץ לכיוון השער, מפני שלא האמין כנראה כי מחנה צבאי בקרבת הגבול יהיה ללא גדר.

השאלה שעל הרמטכ"ל לשאול, בעקבות אירועי הגלשנים, אינה מה התרחש בהפעלת נוהלי הכוננות בבסיס הנח"ל. על דן שומרון לברר כיצד הידרדרה רמת המשמעת המבצעית בצה"ל לשפל כה נמוך. מינויו של האלוף מתן וילנאי לבדיקת "התנהגותם של חיילי מחנה הנח"ל מול פני האויב" היא הטעיה בטוחה על המטרה הרצויה.

הרי אין ספק לאיש שרוב החיילים והקצינים במפקדת הנח"ל לא פעלו כנדרש. גם אין ספק שהאלוף וילנאי יוכל להצביע ללא קושי על הליקויים בהתנהגותם. אך ההסתפקות בכך תהיה טעות מרה. בשנים האחרונות מתרחשים בצה"ל תהליכים שהם מקור דאגה לכל הבקיאים בנעשה בצבא. החל בחריגה מנהלים, דרך אי־ביצוע פקודות, וכלה באדישות מופגנת בעניין השמירה על ציוד צבאי. מקורם של תהליכים אלה אינו במלחמת לבנון, כפי שנוטים רבים בצה"ל לטעון. המלחמה הזאת, והחזקתן של יחידות צה"ל במשך שנים בארץ אויב, מול אוכלוסיה עוינת, רק החריפו את הבעיה.

צה"ל לא הצטיין מעולם בתחום המשמעת. אך התופעות שאנו עדים להן באחרונה משפיעות במישרין על איכות הצבא ועל תפקוד חייליו בשעת מבחן. אי־ההקפדה על משמעת גוררת בהכרח גם התפשרויות בתחום הדרישות המקצועיות מן הקצינים בצה"ל. שאלת המשמעת היא קצה הקרחון. הופעתם המרושלת, עד כדי ביזיון, של חיילי צה"ל ברחובות הערים ובתוך המחנות, היא רק החוליה החיצונית של הבעיה.

מי שמקווה שאירועי "ליל הגלשנים" ישימו קץ מוחלט לפחות לבעיית השמירה במחנות ובבסיסים טועה. על הפיקוד הבכיר להכיר בכך שהשורש עמוק. הענשת מפקד חטיבת הנח"ל ממלאה אולי אחר הצורך בהדגשת אחריותם של מפקדים על התנהגות פקודיהם. אך כדי להתמודד עם התופעה הרחבה המדאיגה, מתחייבת היערכות כוללת.

להיערכות זו קודמת כמובן ההכרה בקיומה של בעיה אמיתית. למשמע התבטאויות והפעולות של קצינים בכירים, לאחר "ליל הגלשנים", לא ברור אם אכן מקובלת עליהם ההכרה כי יש בצה"ל בעיה חמורה מאד.

צה"ל 87': שאלת המשמעת היא קצה הקרחון

הביזיון הבא כבר התחיל

מאת מיכאל גרטי

התגובות הסלחניות לכישלונות הצבאיים בשנים האחרונות תורמות לקביעת נורמות מסוכנות אצל הפיקוד הצבאי

אם בוחנים את אירועי "ליל הגלשנים" — ואת צורת הטיפול בתקרית לאחר מעשה — אפשר לומר כי הדרך אליה נסללה בשרשרת של תגובות דומות על ביזיונות קודמים.

הרבה ביטויים שנשמעו מפי קציני צבא לאחר "ליל הגלשנים", כאילו נלקחו מתגובותיהם של קציני צבא אחרים ארבע שנים קודם לכן, בעקבות הפיגוע הרצחני במטה הממשל בצור בנובמבר 1983. 61 איש, מהם 28 חיילי משמר הגבול, חיילי צה"ל ואנשי שב"כ איבדו את חייהם כאשר פרצה מכונית־תופת לשער מחנה צבאי שלא נחסם כראוי. (הש"ג, אגב, הזעיק את הבריח וירה במקלע על המתאבד עד הפיצוץ שבו נפצע). זאת, למרות התראות קודמות, למרות הנחיות לחסימה פיסית של שערי המחנות בלבנון ואף על פי ששבועיים קודם לכן בוצע פיגוע דומה, קטלני עוד יותר, במחנה המארינס בביירות.

לאחר תהליך מפותל של דיוני ועדת חקירה צבאית, השלמת דו"ח ועדת החקירה, חקירת מצ"ח, המלצות הפרקליט הצבאי הראשי והחלטת הרמטכ"ל, הוכרז הפיגוע בצור כ"יתום" רשמי. אפילו המלצת הפרקליט הצבאי הראשי לנקיטת צעדים אדמיניסטרטיביים נגד 11 קצינים ברמות שונות, לא בוצעה. כאילו איש לא היה אשם. כאילו איש לא היה אחראי לביצוע ההוראה לחסימה — ולבדיקה וביקורת שהוראה זו מתבצעת כראוי. מי שהכירו את הנפשות הפועלות וראו את קיומן במערכת הצבאית, המציאו את האימרה: "הוועדה המליצה להעמיד לדין את הש"ג שלא עמד בשער".

המסקנה המתחייבת מן המעקב אחרי תהליך הבדיקה והטיפול הצבאי בפיגוע בצור ב־83', היא כי המדיניות הסלחנית כלפי קצינים שנכשלו קבעה את הנורמות שלפיהן אין במסגרת הצבאית נטילת אחריות אישית במלוא מובן המלה. (פיגוע צור הוא רק דוגמה אחת שקיבלה פרסום — ביזיונות צבאיים נשמרים לרוב חסויים).

הדחתם של קצינים — ותיקים או צעירים — לא היתה מעולם פעולה קלה, ובצבא קטן ואינטימי כצה"ל, ההיכרות האישית של מי שחייב לנקוט פעולה זו עם המודח, מקשה עוד יותר את ביצועה. ממי שצריך להחליט על הדחה ללא תנאי וקטיעת קריירה צבאית של קצין, נדרשת מידה רבה של מנהיגות וראייה נכונה של טובת הצבא.

גישה כזו גילה דוד בן־גוריון כאשר הדיח את אל"ם אורי בן־ארי ב־1956, בעקבות פרשת גניבתם של שני שקי סוכר — פעולה שבה תרם בן־גוריון לכינונה של נורמה שנשמרה במשך שנים רבות. ההדחה נגעה אולי בפופולאריות של בן גוריון בקרב הקצינים שהעריצו את בן־ארי, אך מנהיגות אמיתית רחוקה מרחק רב מן התחרות על תואר המפקד הפופולארי, שנראה כי רבים ממפקדי צה"ל מבקשים לזכות בה תוך גילויי סלחנות שאינם במקומם במערכת צבאית.

מי שמבקש לקבוע נורמות של התנהגות צבאית צריך להיות מוכן להתמודד עם מי שסטו מנורמות אלה — הגילויים של "ליל הגלשנים" מעידים כי כאשר מצליחים ליצור מצב אבסורדי של אשמה ללא אשמים (כפי שהיה בפיגוע בצור), קובעים בכך נורמה שתביא לאסון הבא. היסטוריונים אוסרים אמנם לנחש מה היה קורה אילו — אך בכל זאת, האם באמת אי אפשר לומר שאילו היו מפקדים מודחים בעקבות אסון צור, על כך שלא וידאו את מצב הכוננות ביחידה הכפופה להם, היו האחראים למחנה בגיבור מסיבים לבדוק את מצב הכוננות ומעבים את השמירה ב"ליל הגלשנים"?

הביזיון הצבאי הבא מתחיל בקביעת הנורמות בעקבות התחקיר של הכישלון הנוכחי, ולמי שעוקב אחר הנעשה בצה"ל, נראה שהטיפול השקט הסלחני כבר גרם לשחיקה נוספת בנורמות אלה.

מונולוג של חייל נח"ל:

השאננות תהרוג את כולנו

מאת איתן רבין

(החייל, ששמו ופרטיו שמורים במערכת, השתחרר מצה"ל לפני כארבעה חודשים. הוא חבר קיבוץ בערבה)

"יש בעיה בצה"ל, שכולם חברים של כולם ואם חייל פישל, זאת אומרת שהוא חושב שלא יעשו לו כלום. אנחנו משפחה אחת. בעניין הזה של חברים בצה"ל, זה גורם לאדישות, שאננות, ולקהות חושים שבין היתר גרמה לפיגוע בצפון.

"אני כנח"לאי אשר שירת בלבנון ובבסיסים אחרים בצה"ל, יכול להגיד לך כי השאננות בצה"ל תהרוג את כולנו. אנחנו חושבים שאנחנו החכמים ואנחנו המעולים, המעולים ביותר. כלום לא שווה בעינינו. והנה איזה פלא, חסמו לנו שמונה חיילים, הרגו ששה אחרים. ובצה"ל אדישים.

"הבעיה היא, שנח"לאים אינם מתייחסים לצבא כאל צבא. אנו באים מההיאחזות לשרת חצי שנה. וכאשר עוברת החצי־שנה אנו חוזרים הביתה. אין רצינות, ואין התייחסות ואין משמעות.

"אני התגייסתי לנח"ל בגלל העבר שלי, הייתי בצעירותי בתנועת נוער, ולאחר מכן אני וכל החברים שלי התגייסנו לנח"ל. שלא תבין לא נכון, הנח"ל מבחינה מבצעית לא נופל מכל יחידה מובחרת אחרת. הנח"ל אפילו עולה על כמה יחידות בצה"ל. אבל הבעיה היא השאננות.

"אספר לך על השאננות השולטת כאשר שירתתי בלבנון. בשעות הערב היינו מסתובבים בלי נשק, הולכים למועדון או לשקם בלי נשק, כדי לראות סרטים שהיו מביאים לנו ללבנון. שיווקו אותה ראש גדול. אומרים כי בצה"ל יש תסמונת הראש הקטן; בנח"ל זה ההיפך, פה משווקים אותה ראש גדול; כולם מגינים על כולם, מחפים על כולם, חייל עושה פאשלה וכולם נזעקים לעזרתו, מטייחים. אין חשיבות למושג משמעת. וזה לא טוב.

"חשבנו כי המפקדים החדשים של הנח"ל ישנו את פני הנח"ל. אבל לא. הנח"ל נשאר תמיד חייל חסר משמעת. יום אחד הגענו לבסיס, בסיס שריון, ומפקד הבסיס ביקש לערוך מסדר. התפלאנו, מה זה פה? רוסיה? החיילים בשריון היו המומים — איזה מין חיילים אתם, לכו לעבוד בחקלאות. פה נלחמים. ממש התביישתי. היום אני משרת במילואים באזור הדרום, תתפלא, אני ש"ג".

פיקוד צפון: מרעננים את מערכת הפקודות

מאת מנחם הורוביץ

בצה"ל מתייחסים עתה אחרת גם אל תפקידו של הש"ג. במערכת הבסיסים והמחנות ביצרו את עמדות השמירה. "מה שכתוב בטוח", הסביר אחד החיילים.

סיפורים שהיטעו בעבר את הש"ג להרשות את הכניסה לבסיס, בנוסח "המפקד מחכה לי, החבר שלי במבצעים, אני קופץ לשקם" ועוד, אינם פועלים עוד על השומרים. כיום קשה מאד לחדור למחנות. מיגונם של הבסיסים והמחנות בפיקוד צפון התרחב באחרונה, בהתאם לרמת הסיכון של כל מחנה ומחנה. באופן טבעי, הבסיסים הנמצאים בעורף יקבלו פחות משאבים למיגון מאשר המחנות הנמצאים סמוך לגבול. בפיקוד הוכנו נהלי אבטחה ופקודות המפרטות כיצד יש לנהוג אם יותקף המחנה על־ידי גורמים עוינים.

"התעסקנו עם זה גם בעבר ונמשיך בזאת בעתיד. כל נושא צבאי, מבצעי ומקצועי זקוק לרענון מדי פעם. יש לרענן את כל מערכת הפקודות, לשנן יותר, ולאכוף את המשמעת בנושא אבטחת המחנות" אומרים בפיקוד צפון.

לא רק גורמים עוינים יכולים לפעול במחנות צה"ל. קיים חשש שלבסיסים ייכנסו גם גורמים פליליים וחיילים בעלי מוטיבציה נמוכה, היכולים לשתף גורמים פליליים, בעיקר בעיסקות סמים. כעת, במסגרת רענון הפקודות בפיקוד צפון, זוכה נושא זה להערכה מחודשת.

מובן שהצבא זקוק לצורך זה למשאבים רבים, שאינם ניתנים לו. בצה"ל מסבירים שמדובר בצבא התקפי, והרי אי־אפשר להשתמש במשאבים הקיימים למגן ולאבטחה את כל מחנות צה"ל. במשאבים העומדים כיום לרשות פיקוד צפון משפרים את רמתם של חיילי המשמר המשרתים במחנות ובבסיסים העורפיים. ניתנים להם תדריכים והרצאות, והעיקר מחדירים בהם את ההכרה, שלשמור על מחנה צה"לי זה אינו עונש. בפיקוד צפון מקיימים ביקורות־פתע. ביקורות יזומות ומעקב מתמיד אחר תיקון ליקויים: כל זה בצד עבודה מודיעינית לגבי אותם גורמים עוינים ופליליים, יחד עם שאר הגורמים הביטחוניים.

"אנחנו רוצים למנוע חדירת גורמים עוינים להשגת יעדים שונים. קיימת גם תופעה של אזרחים, שמתוך כוונות שונות מבקשים להיכנס למחנות כדי להוכיח שהשמירה אינה כשורה, ומסכנים את עצמם לשווא".

החייל רואה כיום את אחריות השמירה כעונש, ולא כערך עליון כפי שהיה בעבר. לכן יש חיילים רבים בעלי פטור משמירה. באחרונה ניתנה הוראה שאנשי צבא קבע יצטרפו לשמירה במחנות. ואולם בצה"ל מעריכים, שעקב המשכורות הנמוכות והדרישה למילוי תפקידים מעבר לעבודתם הרגילה, יפרשו עוד אנשי צבא קבע.

סיבוב קצר בין מחנות צה"ל לאורך גבול לבנון ובמרחבי הפיקוד מלמד, כי כבר הופקו של הלקחים מאירועי ליל הגלשנים. "אנחנו קוראים לש"ג שיעמוד בעמדת השער. חשיבותו עליונה, כמו כל השומרים במחנה. כל מחנה קובע לעצמו את השומרים בהתאם למרחק מן הגבול", אומרים בפיקוד צפון. שקציניו וראשם האלוף יוסי פלד ממשיכים בביקורות־הפתע בבסיסים כדי למנוע עוד הפתעות.

רקע / אורית גלילי

כבר היו דברים מעולם

27/11/75: תאונת אימונים של מטוס הרקולס גרמה למותם של 20 חיילים. המטוס סטה 27 ק"מ מערבה ממסלולו והצוות לא הבחין בהתקרבות המטוס לרכס הר הילאל בסיני.

11/5/77: בהתרסקות מסוק בבקעה נהרגו 54 חיילי צה"ל. התאונה הוגדרה כאסון האווירי הכבד ביותר מאז קום המדינה. המסוק שבו טסו החיילים במסגרת תרגיל של עוצבת צנחנים התרסק ועלה באש באזור יריחו. כל נוסעיו נספו. ועדת החקירה קבעה: עומס יתר וטעות אנוש.

16/7/78: מושל אזור רפיח בדרגת סא"ל נהרג תוך כדי טיפול במצבור נשק.

2/10/81: מג"ד ומ"פ הואשמו בגרימת מות חייל מתוך רשלנות במהלך תרגיל ברמת הגולן.

6/4/82: סא"ל וטוראי הואשמו בגרימת מוות מתוך רשלנות. הרכב שבו נסעו במהלך תרגיל גדודי התהפך על חייל ומחצו למוות.

26/9/84: 5 חיילים נהרגו בהתרסק מסוק של חיל האוויר בטיסת אימונים שגרתית באזור נחל בוק למרגלות הגלבוע.

10/12/85: שמונה חיילי צה"ל נספו בשריפה שכילתה מבנה מגורים טרומי בבסיס צה"ל במבוא שילה שבשומרון. נר שהדליק אחד החיילים נפל וגרם לדליקה. החייל הועמד לדין.

8/11/87: קצין צה"ל נהרג וחייל נפצע בהתפוצץ תנור חימום במתקן של צה"ל סמוך למטולה. שני החיילים הניחו את התרמילים שלהם שהיתה בהם תחמושת ע"י תנור החימום שנמצא במוצב. התחמושת התלקחה וגרמה להתפוצצות.

ירי ללא הצדקה, מעשי ואנדליזם חמורים

מאת אורי ניר

לא תמיד מיישמים את ההנחיות כלשונן, ולשונן אמנם נפתלת, מטבע המשימות הקשורות באוכלוסייה האזרחית בשטחים. מקרה בלאטה, למשל

אי הסדרים בפעילות הכוחות העוסקים בשיטור בשטחים — חיילי צה"ל ושוטרי משמר הגבול — נובעים בעיקרם מקצרים בתקשורת, מהבנה לא נכונה של הפקודות וההנחיות, שבדרך כלל הן מורכבות ומצריכות מידה רבה של ריסון ואיפוק.

הטבע המיוחד של התעסקות עם אוכלוסיה אזרחית מחייב את הדרג העליון של המערכת הצבאית והמינהל האזרחי בשטחים לצייד את הכוחות בהנחיות, שמורכבותן מערפלת לעתים את בהירותן, ויהיו חד־משמעיות ככל שיהיו.

דוגמאות לא חסרות. החמורות שבהן נוגעות לנוהלי הפתיחה באש, במיוחד בסיטואציות שבהן אין הנסיבות מחייבות ירי אינסטינקטיבי להגנה עצמית.

ב־30 באוקטובר השנה, למשל, ביום שישי אחר־הצהריים, התקיימה הפגנה במחנה הפליטים [illegible] שליד בית־לחם. עשרות מפגינים התקבצו בכניסה למחנה, כ־150 מטרים מכביש ירושלים בית־לחם מול קבר רחל. המפגינים מחו על הריגתו של חבית, תושב המחנה, בירי חיילי צה"ל מרובה הצלפים החודש, במהלך הפגנה בקמפוס של אוניברסיטת בית־לחם. כרגיל, הציתו המפגינים צמיגים, הפכו עגלות אשפה, ואף השליכו אבנים לעבר חיילי צה"ל. החיילים הצליחו להדוף את המפגינים מהכביש הראשי, כך שלא היתה סכנה לחסימתו.

העימות קיבל אופי סטאטי, תוך שהחיילים משתמשים בירי גז מדמיע. במקרים כאלה, ההנחיות ברורות, כפי שהסביר אותן השבוע מקור צבאי בכיר: "הפגנה שמתעוררת ומתארגנת, אנו מנסים לפזר באמצעים 'לגיטימיים' (גז מדמיע, ירי כדורי גומי, ירי הפחדה באוויר, קריאות איום ברמקולים — א"נ). ההנחיות הן לסגת עד לגבול מסוים, שבו הכוח ממצה את האמצעים שברשותו, ומודיע: עד כאן. מכאן, התקרבות וסיכון הכוח הצבאי תגרור שימוש בנשק חם".

בהפגנה שתוארה לעיל, לא היה אפוא כל צורך בשימוש בנשק חם. ובכל זאת, בשלב מסוים, נטל לידיו אחד החיילים רובה צלפים, ולנגד עיניהם של כמה מבכירי הקצינים בפיקוד המרכז, בהוראתו של אחד מהם, ירה לעבר המפגינים. כמה מהם נפצעו, אמנם, אך ההפגנה פורקה כהרף עין, לשביעות רצונם של הקצינים. מאוחר יותר נחקרה התקרית, ואלוף פיקוד המרכז, עמרם מיצנע, מצא שהירי לא היה מוצדק בנסיבות הללו. הוא נזף בקצינים שהיו במקום.

תקרית זו מצביעה על הסיבוך העלול להיגרם כאשר הכוחות בשטח, וביניהם עשויים להיכלל גם קצינים בכירים, "אינם" מיישמים כלשונן את כל ההנחיות. השימוש ברובה הצלפים, שביסודו של דבר אמור לצמצם ככל האפשר פגיעה קטלנית בנפש והפעלתו מוגבלת אך ורק לנסיבות שממילא מחייבות שימוש באש חיה, עלול ליצור פיתוי לפתיחה באש מכוונת, גם כאשר הנסיבות אינן מצדיקות זאת.

דוגמה אחרת ניתן למצוא בכמה מההתרחשויות שהיו לפני כשלושה שבועות במחנה הפליטים בלאטה. לכוחות השיטור במחנה, שבמקרה זה היו בעיקרם חוליות סיור של משמר הגבול, ניתנה הוראה להגביר את רמת הנוכחות ולהכביד את היד על מפירי הסדר. במסגרת זו, ניתנה הוראה לדלוק אחרי מיידי אבנים ולתפוס אותם, גם אם הדבר מחייב פריצה לבתים. עם זאת — כך עולה מדבריהם של מקורות צבאיים בכירים — קיבלו הכוחות הוראה להימנע מיצירת מצבי עימות, ומהיקלעות שלא לצורך למצב שעלול לחייב ירי אש חיה.

הנחיה זו, שלא קל להבין את דקויותיה ולנהוג לפיה, לא הובנה כנראה כיאות בקרב שוטרי משמר הגבול. לכן הם הסתבכו בתקרית ירי מיותרת, שבה קיפחו שלושה תושבים מקומיים את חייהם. מקור צבאי בכיר אמר, שהירי היה בהתאם לנהלים, אך עצם ההיקלעות לתקרית זו לא היתה במקומה.

אלא שההנחיות לנקוט יד קשה בבלאטה לא פורשו שלא כהלכה רק במישור המבצעי. לפי כל העדויות והראיות הנסיבתיות, עשו כמה מאנשי משמר הגבול מעשי ואנדליזם חמורים במחנה הפליטים. פגעו ברכוש, בגופם ובכבודם של תושבים חפים מפשע במקום.

המראות בבתי תושבים במחנה היו קשים מאד: רכוש שבור, רהיטים וחלונות שנותצו והשחתה, אנשים נשים וילדים שבגופם חבלות וחבורות רבות, שלטענתם נגרמו ממעשי אלימות שרירותיים של שוטרי משמר הגבול. מעשים אלה נעשו — לפי כל העדויות — תוך הוראות ברורות של אלוף פיקוד המרכז להימנע מפגיעה בלתי מוצדקת בגופם, ברכושם או בכבודם של תושבי המקום. מקור צבאי בכיר אמר בתגובה לדברים אלה, כי ידוע על טענות בדבר מעשים חריגים של שוטרי משמר הגבול.

מתייחסים לכך בחומרה רבה, אמר המקור, והעניין ייבדק לעומקו. עם זאת, אמר אותו מקור בכיר כי אם יוכח שהטענות נכונות, אין הוא בטוח שיימצא מי שעשה את המעשים. "כרגע, איש אינו מודה בכך", הוא הטעים.

מחדלי שמירה — "נכס" לעולם התחתון

שמירה לקויה בבסיסים עורפיים איפשרה לעבריינים לפרוץ למחסני נשק ולגנוב מתוכם נשק, תחמושת ואמצעי חבלה, המשמשים אותם כ"כלי עבודה", וכן לצבירת רווחים ממכירתם לכל המרבה במחיר, בין השאר לערבים

מאת ירח טל

מי שאולי היו מופתעים פחות מ"תסמונת הש"ג", כפי שנחשפה ב"ליל הגלשנים", הם קציני משטרה בכירים במחוז הצפוני, אשר בשנים האחרונות התריעו בפני שלטונות צה"ל על מחדלי שמירה בבסיסים צבאיים, שאיפשרו לעבריינים לבצע סידרה של פריצות למחסני נשק ותחמושת. העבריינים גנבו מתוכם מיגוון של אמצעי לחימה (אמל"ח), החל מרימונים, נשק אוטומטי, לבנות חבלה וכלה בטילי כתף.

עם השנים צבר העולם התחתון נשק ואמצעי חבלה בכמות עצומה. הנשק משמש את העבריינים כ"כלי עבודה", לעתים לחיסול חשבונות בתוך העולם התחתון וכן לעשיית רווחים, ממכירתו לכל המרבה במחיר, גם אם מדובר בקונה שהוא במקרה או שלא במקרה ערבי. בחלק מהפריצות מעורבים חיילים, אם כ"קבלני פריצה ראשיים" ואם כ"קבלני משנה" של גורמים בעולם התחתון. בעבר נעצרו חיילים שהואשמו במכירת נשק לערבים או לעבריינים.

על חלק מפרשיות אלה הטילו גורמי החקירה ובתי המשפט איפול מלא, כפי שפורסם בשעתו. על מקרה כזה יכול היה הציבור להיוודע מפרסום דבר מעצרם של שני תושבי טירת־כרמל החשודים בפריצה למחסן תחמושת בבסיס צה"ל ובגניבת 32 רימוני רסס מתוכו. המשטרה טוענת כי חלק מהארסנל מכרו החשודים, ואילו בשני רימונים עשו שימוש בעצמם, כאשר הטילו אותם במועדון סנוקר בטירת־כרמל, בניסיון לסחוט כספים מבעל המקום.

בסיוע חיילים בעלי רקע עברייני

הבסיסים הצבאיים שבצפון, במיוחד אלה השוכנים בלב לבם של יישובים מאוכלסים, הם בבחינת כאב ראש תמידי לאנשי המשטרה. דו"ח מודיעיני סודי שהכינה משטרת ישראל לפני כעשר שנים, ביולי 1978, נקרא כאילו נכתב רק עתה. בדו"ח ניתן פירוט של נשק וחומרי חבלה צה"ליים הנמצאים ברשות העולם התחתון בישראל. חלקים ממנו הגיעו בזמנו לידיעתי ופירסמתי אותם ("הארץ" 28.7.78). פיקוד צה"ל וראשי מערכת הביטחון לא נזקקו, מן הסתם, למאמר כדי להיוודע על ממצאי הדו"ח, מהטעם הפשוט שהמשטרה הגישה להם את העתקיו מתוך תקווה שהמסקנות והלקחים הנדרשים יופקו.

בדו"ח חשפה המשטרה הזנחה וליקויים חמורים בתחום השמירה והאבטחה של מחסני נשק ותחמושת בכמה בסיסים צבאיים. בגלל ההזנחה, טענה המשטרה, הצליחו עבריינים לפרוץ לעתים ללא קושי מיוחד למחסני נשק ולגנוב מתוכם אמצעי־לחימה. בכמה מקרים היו אלה חיילים שביצעו את הפריצות. מחקירות המשטרה באותה תקופה עולה כי חלק נכבד מחומרי־החבלה וכלי הנשק הצבאיים הגיעו לעולם התחתון באמצעות נוער בעל רקע עברייני שגויס לצה"ל. הפרדוקס הוא, שנערים אלה מוצבים לעתים למשימות שמירה על מחסני תחמושת. בדו"ח פנימי שהוכן בשעתו במשטרת חיפה כלולה המלצה לצה"ל להקפיד יותר במיון המועמדים לגיוס, ובעיקר לקבל מהמשטרה התוודעות על מועמדים מרקע "בעייתי" שהצבא מבקש לגייס.

פריצות בגדר

לא אחת בעבר התריעה המשטרה על פרצות בגדרות בסיסים הגובלים בשכונות מגורים. מבעד לאותן פרצות חדרו לבסיסים גם ילדים, בחפשם אחר "כלי משחק". הם לא התקשו לאסוף חזיזים, כדורים ושאר מיני "כלי משחק" מסוכנים. ואמנם במקרה אחד הסתיים משחק כזה בפציעתם של 12 ילדים מקריית־שמואל. המשטרה גילתה בעקבות אותו מקרה, בסוף חודש מרס 1983, "סליק" שיצרו ילדים בגילאי 10־13 מקריית־מוצקין ובתוכו כ־200 רימוני־עשן וכ־300 חזיזים. הבסיס שממנו לקחו הילדים את התחמושת הועבר בינתיים מקריית־מוצקין לאזור אחר.

לצורך הכנת כתבה זו יצאתי לבדוק אם חל שינוי כלשהו מאז פירסמה המשטרה את הדו"ח שלה, לפני כעשר שנים. סבבתי לאורך הגדרות של שני בסיסים גדולים. איש לא עצר אותי ושאל למעשי. בכמה מקומות גיליתי פרצות בגדר. בנקל הייתי יכול לחדור לבסיסים מבלי שאיש יבחין בכך.

מחסני הנשק והתחמושת בבסיסים העורפיים מדאיגים את המשטרה ופרנסי היישובים מסיבה נוספת. זהו מקור אפשרי לתאונות. לאחר שתושבי הקריות מורגלים בגזים רעילים, נגזר עליהם גם לחיות על חבית חומר־נפץ, פשוטו כמשמעו. בעבר התלקחו מאגרי תחמושת ובהתפוצצויות נפגעו תושבים בסביבה.

נוסף לכל אלה, הימצאותם של בסיסים צבאיים בלב יישובים, ממש לפתחי בתים וכמטחווי קשת מגני ילדים ובתי־ספר, כפי שזה בקריות, מונעת את התפתחות היישובים. כמה מהבסיסים, כמו מחנה מרקוס במורדות הכרמל, יושבים על האדמה היקרה ביותר בערים, ולמרות ההבטחות החגיגיות של כל שרי הביטחון מאז עזר וייצמן, להעתיק חלק ניכר מהבסיסים מחיפה ומהקריות, כמעט דבר לא נעשה. זאת אף על פי שמינהל מקרקעי ישראל הודיע מפורשות, כי הוא נכון להעביר למערכת הביטחון את כל הכספים שיקבל בגין מכירת הקרקעות שיפנה צה"ל מהערים.

"שרשים" — מרכז לימודים יהודיים | משרד החינוך והתרבות, האגף לתרבות ואומנות, "בית המדרש הפתוח" | מוסד "ון־ליר"

"הלכה ומדינה ביהדות ובאסלאם"

פתיחה: 17.00 — "מעמד ההלכה בחקיקה הממלכתית"
יו"ר — עו"ד יעקב רובין
יהדות — פרופ' אליאב שוחטמן
אסלאם — פרופ' שמעון שמיר
— הפסקת קפה וכיבוד קל
— "דינא דמלכותא בבית הדין הדתי"
יו"ר — ד"ר צובחי אבו־גוש
יהדות — פרופ' שמואל שילה
אסלאם — השופט חג' יחיא
— "מדינת הלכה בימינו"
יו"ר — פרופ' נחמיה לב־ציון
יהדות — הרב נפתלי רוטנברג
מגיב — פרופ' אליעזר שביד
אסלאם — פרופ' אהרן ליש

מקום: מכון "ון ליר", כיכר אלברט איינשטיין, ירושלים
מועד: יום ב', 4.1.88

תודתנו לחברה המזרחית הישראלית על עזרתה ויוזמתה

נפתחה ההרשמה לסמינר "פולין", שיערך בתאריך 21־23 בינואר 1988, במלון "סיטי" ת"א.
מרצים ומשתתפים: פרופ' שמואל אטינגר, פרופ' עמנואל אטקס, ד"ר ישראל ברטל, פרופ' ישראל גוטמן, ד"ר זאב גריס, ד"ר דוד וויינפלד, ד"ר מרדכי פכטר, מר אלחנן ריינר, פרופ' חנא שמרוק.

ישראל ISRAEL 40 מטה חגיגות ה-40 | משרד החינוך והתרבות, אגף לתרבות ולאמנות | עיריית תל-אביב יפו

חג המחזה המקורי
ממוצ"ש 9 לינואר עד יום ה' 14 לינואר 1988
בכל אולמות הבימה

התיאטרון העירוני חיפה: סינדרום ירושלים, מאת יהושע סובול, בימוי גדליה בסר; האופטימיסט, מאת אמיל חביבי, בימוי אילן תורן ומאזן גטאס	תיאטרון בית ליסין: אחוז משולם, מאת בני ברבש, בימוי איציק ויינגרטן	תיאטרון החאן: מי תהום, מאת הלל מיטלפונקט, בימוי עמית גזית	קבוצת התיאטרון של נווה־צדק: נעורי ורדהלה, מאת חנוך לוין, בימוי אהרון אלמוג
תיאטרון באר־שבע: נהג, ציירת, מאת ובבימוי הלל מיטלפונקט; תיאטרון של דקה - מחזות קצרים של מיטב המחזאים בישראל; אותו ואת בנו, מאת י.ד. ברקוביץ, בימוי מיכה לבינסון		תיאטרון הקאמרי של תל-אביב: נוצות, מאת ובבימוי שמואל הספרי, ע"פ הרומן של חיים באר; חבלי משיח, מאת מוטי לרנר, בימוי אילן רונן	
התיאטרון הלאומי הבימה: השדירה, מאת עירא דביר, בימוי יוסי אלפי; נמר חברבורות, מאת יעקב שבתאי, בימוי חנן שניר	ערב שירי תיאטרון: 70 שנות שירי תיאטרון הבימה	גן דיקי, מאת דוד גרוסמן, בימוי מיקי גורביץ'	התיאטרון לילדים ולנוער: שמוליק של זהרה, מאת ובבימוי חגית רכבי

כרטיסים אחרונים להשיג במחיר 25 ש"ח בלבד בקופת הבימה ובמשרדי הכרטיסים!
(15 ש"ח בלבד למנויי כל התיאטרונים כנגד הצגת כרטיס מנוי רק בקופת הבימה)

חג המחזה המקורי יתקיים גם: בתיאטרון ירושלים מ־24.1.88 עד ל־1.2.88.
בתיאטרון באר־שבע מה־22-29.2.88.
ובתיאטרון חיפה 27.2.88 עד 3.3.88.

אנטואן הולך לאוסטרליה

ארבעים ושמונה שנים של מלחמת־התשה ניהל בימאי הטלוויזיה אנטואן סאלח, כערבי ישראלי נוצרי. מיעוט בתוך מיעוט. עכשיו הוא יורד מן הארץ. כמתנת פרידה מן המדינה, היכה משמר־הגבול את בנו

מאת לילי גלילי

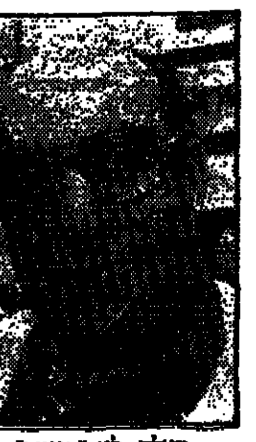

סאלח: לא "פייטר"

בעוד שבוע, עוד בטרם יבשו עד־פיו של עץ האשוח המקושט בסלון, יפרוק אנטואן סאלח את הקישוטים, יוסיף אותם אל ערימת המזוודות הארוזות, וימריא לאוסטרליה עם כל בני משפחתו. בכל פעם שהוא מזכיר תאריך זה, ה־8 בינואר, מתגנבת לקולו נימת כיסופים. לעיתים הוא נשמע כאילו הוא כופה על עצמו במקצת את טון הערגה, ומלווה אותו בשרטוט דמיוני של הספרה "8" באוויר.

לא רק הכמיהה המכורמשת, אלא גם ההומור הקליל, מגויסים אצל אנטואן להתמודד בהחלטה לרדת מן הארץ. בשיחת טלפון שקדמה לפגישתנו, אמר"מה כל כך מיוחד בירידה שלי? מך הכל, החלטתי לחפש חיים קלים יותר, ולפתור בעיות כלכליות. חוץ מזה, אני לא יורד. אלא דווקא עולה — עולה למטוס".

הקטע שירגיז רבים

ההתחרדות (י')

החוצים את הקווים

החינוך הממלכתי־דתי עובר תהליך התחרדות שהחל לפני כעשרים שנה בחינוך תיכון — עם הקמתן של ישיבות תיכוניות — ועתה הוא הגיע לחינוך היסודי

מאת רן כסלו

מנהל אגף החינוך הממלכתי־דתי — אגף הנהנה מאוטונומיה רבה יחסית במשרד החינוך והתרבות — יעקב הדני, טוען בתוקף כי אין כל יסוד לטענות על תהליך התחרדות בבגור שעליו הוא ממונה.

אפשר להבין את ראגתו של הדני, כאיש דתי, לבריחתם של תלמידיו מחיי המסורת הדתית לחיים חרדיים.

מבעד חור המנעול

מה שלא עלה בידי משפטנים והוגי־דעות במשך מאות שנים, מבקשת לפתור במכה אחת עמותה דתית נגד פורנוגרפיה

מאת רומן פריסטר

דעתו של כבוד השופט

ב'מיפוי הנחשקת'

כוס הרעל של חיים גורדון

"אדם שנכנס לתחום הפוליטי ורק רוצה לפתור בעיות הוא עלוב וטיפש ומטומטם — זו לא הגדרה שהמציא חיים גורדון, זה הולך לפחות חזרה עד דוסטויבסקי ועד סוקרטס. כל מי שנכנס לחיים הפוליטיים צריך חזון מדיני" — דברי הד"ר לפילוסופיה מבאר־שבע, מעורר השערוריות

מאת מרדכי ארציאלי

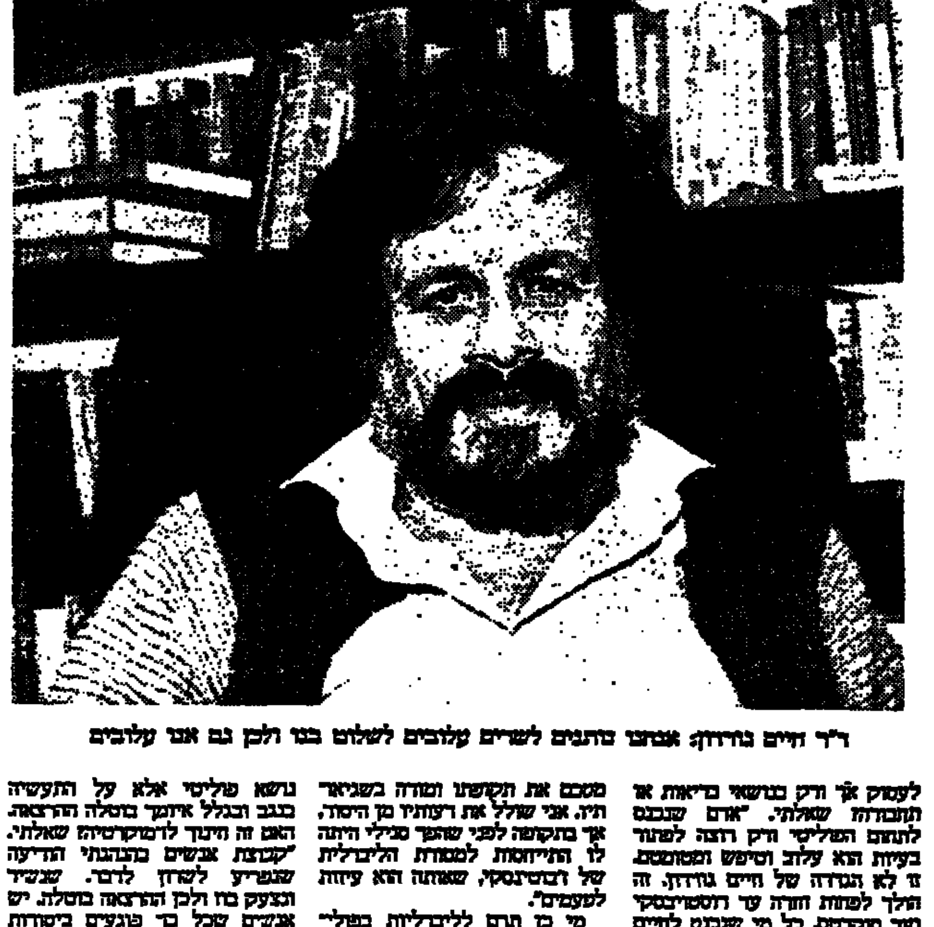

ד"ר חיים גורדון: אנחנו נותנים לשרים עלובים לשלוט בנו ולכן גם אנו עלובים

כמו גאונים אחרים

תמונה מאוזנת

תמיד סקנדלים

תוכנית עסקית שהיא גם בסיס לביצוע?

יגאל אילן חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ - שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.

דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 / פקס: 268020

למי שמחפש תשובות מעשיות בתחום השיווק

صورة عن الأصل

משחק התדמיות

ספרו של מייקל דיוור, עוזרו לשעבר של רייגן, העומד כיום בפני איום של עונש מאסר, מזמן הצצה לקרבי הממשל בוואשינגטון. רוני וננסי לא יאהבו זאת

שירות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

שניהם עמדו יחדיו, רעיית הנשיא ועוזר הנשיא, מעל האוקיאנוס השקט והשקיפו על בית קברות. כאן בקליפורניה ינוחו בבוא היום ננסי ורונאלד רייגן את מנוחתם האחרונה, וכאן בוודאי צריך היה מייקל דיוור לחוש סוף־סוף דבר־מה חזק מתחושת החשיבות העצמית שלו. במשך 20 שנה הוא, יחד עם ננסי, הגן על הזוג מפני הוא ומפני האינטריגות של הפוליטיקה, והנה אף הורה לבני הזוג רייגן את הדרך לבית הקברות. סוף טוב הכל טוב.

כך לפחות תיאר זאת דיוור בן ה־49, עד מאי 1985 ממלא מקום ראש סגל הבית הלבן וכעודיתו איש־אמונה של ננסי רייגן, בספרו "באחורי הקלעים". בפברואר 1988 אמור ספר־חשיפה זה להופיע בחנויות הספרים האמריקאיות, בדיוק כאשר ישבע המחבר מבופס פדרלי ב־וואשינגטון אם וכמה זמן יצטרך לשבת בכלא.

שכן דיוור, שבהרף עין נהפך מפקיד־ממשל בכיר לאיש שודד לו, כפר תחת שבועה באשמה כי מכר ושיווק את השפעתו בניגוד לחוק. בשבוע לפני האחרון הוא נמצא אשם בשלוש שבועות שקר. כך איפוא, בבואו זה של הספר ובנגוד פסק־הדין, בסתיים סיפורו של המטפל לצברת דיוור, שבתוג המי־לידורים שסבב את רונאלד רייגן עשה שימוש בתפקידו כמבונה וכפקח על תדמית הנשיא. סיפורו של דיוור על המתרחש בקרבו של ממשל רייגן אינו בתנוך דווקא לבני־הזוג רייגן. והו משגה רציני, שכן רק הנשיא יכול להציל באמצעות חנינה את עוזרו לשעבר מעונשו של בית כלא.

בימה נשיאותית

בהגהות הספר הפזורות עתה בכל קצות ואשינגטון, עולה תמונת השטחיות של בעלי השררה, והן גם מלמדות כיצד ניתן לכסות על ריקנות בתי־כונות ובתדמיות צבעוניות. "בעידן הטלוויזיה", אמר דיוור, "התדמית מועילה לפעמים לא פחות מאשר המהות".

אלה דברי עוזר של רייגן, שעל־פי הודאתו הוא, אינו מבין רבות בפוליטיקה אבל יודע הרבה על מצלמות וזוויות צילום. לדברי דיוור, הקיפו ננסי רייגן והוא עצמו מחסום רב־

מייקל דיוור: שמחות של בעלי שררה

התהבבות סביב הנשיא. הנהג לקרוא קודם כל את הקומיקס ורק אחר כך פונה לעמודים הראשונים. שניהם הביטו אותו למעין ברעה.

נשיא זה התפלא כאשר ב־1982 הסכים ראש ממשלת ישראל דאז, מנחם בגין, בשיחת טלפון בת עשרים דקות רבות תוכחות מצד רייגן, להפסיק את ההפצצות על ביירות: "בכלל לא ידעתי שיש לי כוח כזה".

קוראיו של דיוור יתרשמו, שרונאלד רייגן הוא "איש חלש עם אישה חזקה וסגל חזק", כפי שקבל ידידו של רייגן, האוריסמכן האוורד פיליפס. "ננסי ואני הפכנו לצוות", אמר דיוור. "מכיוון שטבעינו האמנו שצריך להגן על רון, בין שהוא רוצה בכך ובין שלא".

ואכן אם אחד המשגיחים מראה פעם דוגמה רעה ועדיפה את המעשה הלארבכן, או עלול להיווצר מצב מביך, כמו למשל בתפילה בכנסייה, כאשר ננסי הפילה בשגגה את לחם הקודש לגביע, הנשיא החזיקה אחריה.

מקומו של רייגן בהיסטוריה

ליהכיו עם בני־הזוג רייגן לא יעזור קביעותיו של דיוור בהקדמה, כי הוא רוצה לקעקע אי־אלו "מיתוסים" על ננסי: היא אינה "גברת ברזל בשמלת בית אופנה", והיא גם לא "תיזמרה" בשום הדרנה שהיא את הקריירה הפוליטית של רייגן. לתיזמור זה דאג דיוור בהוראות הניהול שלו ועם אבני־היסוד־הריסוס שלו, שתמיד עבדו מוכנים ומזומנים לכבוד את הנשיא בצורה חיובית לאומה, בהקובים בני 30 שניות בטלוויזיה.

כך איפוא, הודות לדיוור, אפשר היה לראות את רייגן עומד נרגש בחוף נורמנדיה, או שולח את מבטו הרציני לאזור המפורז של קוריאה, מביט נכחו היישר בפני הקומוניזם.

אך אם להאמין לדיוור, הוא העניק לארצות את תבנית האפייה של רייגן — למלית ראנה הגברת הראשונה. שכן מלבד בריאותו של רייגן, אין דבר המעסיק כליבך את אשתו מאשר מקומו של בעלה בהיסטוריה. משום כך היא לחצה למדיניות מחייבת יותר בנושא ברית המועצות ופירוק הנשק, כשם כך רצתה לתת לפנטגון פחות כסף, ומשום כך היא מעוניינת בפתרונות דיפלומטיים בדרום־אמריקה.

די היה בגילויים במין זה כדי לאסור את השמצותיהם הגרועים ביותר של הארכי־שמרנים האמריקאים. אך גרוע מזה מצפה להם. שכן אליבא דדיוור, היתה זו ננסי שפעלה לסילוקם של אנשי האגף הימני הקולני בבית הלבן. כך נפלו שר הפנים ג'יימס ווט, מזכיר העיתונות פט ביוקנאן, היועץ לענייני ביטחון ויליאם קלארק.

המסיבות של ננסי

דיוור הכניז את עצמו כבר טאטא ובעריה דברה האישי של ננסי. ודיוור גם כאשם לבסוף את חשרם של השמרנים, שבין השאר היו אלה הידרוות וקשרים חברתיים לא רצויים שהוציאו את הרייגנים לתרבות רעה. המסיבות של ננסי רייגן עם צמרת החברה הוואשינגטונית הליברלית יותר, קילקלו את הזוג הנשיאותי, ובנקודה זו, לדברי דיוור, מילאה ננסי תפקיד מזיק. "היא היתה כמו ילדה קטנה שלחצה את אפה לשימשה של חנות ממתקים" — כך מתבטא דיוור על שיתוף הפעולה החברתי בין עשירים חדשים וישנים בבירת ארה"ב.

דיוור קובע כיום, שהסתבכותו עם החוק נבעה בעיקר מכך שבתקופת שירותו בבית הלבן דרך על רגליהם של אנשים כה רבים. עם זאת, לאחר עזיבתו את סגל הבית הלבן, עזר לחברת בואינג למכור שני מטוסי ג'מבו לממשל וייצג את ממשלת דרום־קוריאה בנושאים כלכליים ואת פורטוריקו בענייני מס תמורת שכר ממוצע של 250 אלף דולר. כאשר זומן לפיכך בפני ועדת קונגרס ובפני חבר מושבעים גדול תשאל על מגעיו המקצועיים עם אנשי ממשל, זיכרונו העשיר בגד בו. עתה הוא אמור להיחבש בכלא. מחסור בכסף גם דוחף את דיוור לסכן את יחסיו עם בני־הזוג רייגן, בכתיבת הספר.

"הכסף, הלקוחות, השם הטוב — הכל הלך", מתלונן דיוור. גם את קשריו עם הבית הלבן הוא יכול להוסיף לרשימת ההפסדים. ידיד המשפחה לא הוזמן לחגיגת חג המולד שערכו הנשיא ורעייתו.

שובם של המכשפים

אפריקה העומדת בפני שוקת שבורה, שמערכותיה הפוליטיות, הכלכליות והחברתיות חורקות ונסדקות, מחפשת מפלט אצל מחוללי ניסים, מגרשי שדים ומרפאים מסורתיים. קשרי השבט והמסורות שלו חזקים כיום יותר מתמיד

מאת ז'אק דה בארן
Le Monde
מיוחד ל"הארץ"

סיפורה של אליס לקוואנה "שליחות האל" (ראה תיבה), הוא דוגמה אחת למאמציהם הנואשים של האפריקאים למצוא דרכים בלשונן להיחלץ מצרות החולות והרובצות עליהם. כל התקוות לעצמאות והזימור על המודרניות, נכזבו. הכל נשאר כשהיה, או כמעט כך. ולסבלנות יש גבולות. השלטון הפוליטי הופקע כליל מידי התושבים. הצופים בחוסר אונים בה־אריות במאבקים בתוך האליטות השלטוניות ובהפיכות המורצות בא אחר זו.

התפתחות היא מלה ריקה מתוכן, כמעט מלכודת. פירותיה הם שחיתות ושוק שחור. גם הכוח הכלכלי נשלל מידי האפריקאים. הם חיים ומנסים להסתדר במסגרת הכלכלה הלאדרשמית, בשעה שבעלי השררה מוצצים ללא מבוכה את לשד הארץ. ובינתיים נמשכות המכות והרעות החולות: פלישת ארבה, בצורת כמעט מתמדת, ובסופו של דבר הרעב והמוות.

חלף זמנה של "מדינת הסעד" היקרה מדי. במדינות אפריקאיות רבות יש לשלם כיום בעד לימודים בבית־ספר ובעד טיפול רפואי. אפריקאים מגלים שלמרות הכל החינוך אינו שער קסמים, ושהרפואה המודרנית אינה מצליחה להתמודד עם מחלות כמלריה וסרטן או למגר מגיפות כמו הכולרה והאיידס. האם לא נאמר שקרוב לשליש מתושבי קמפאלה נושאים נגיף האיידס? ומה יש לומר על מערכת משפטית שבה, למשל, דורס אותור, מנוגו, שר התחבורה בקניה, ילד כשהוא נוהג לדברי עדים במצב שיכרות; וכשמשפחת הילד ההרוג פנתה לבית משפט, כלל לא מועלית זהותו של ההורס על־ידי התביעה והוא מוכה למעשה מבלי שעמד למשפט.

ולבסוף יש להזכיר את אכזבתם של אותם אפריקאים הכמהים להרפתקאות רוחניות ושאינם מוצאים את מבוקשם בכנסיות מערביות — המסרבות להתייחס למסורותיהם, בראותן אותן כפרימיטיביות מדי, אפילו שטניות. המוסלמים אפילו לאשר את ההתגלויות המרובות של הבתולה בקניה, ברואנדה, בבורונדי.

טרף קל

"שום אדם, שום קבוצה פוליטית, אינם יכולים להתיימר כי גילו את הנס היוצר תעסוקה בלי ניצול, תיעוש בלי הידרדרות הסביבה, וכו'", אמר לא מכבר אחד ממנהיגי מאוריטניה. לאפריקאים רבים אין עוד שום מוצא, שאיפתם היא לחיות מיום ליום. הם סומכים על המזל, בלא להתלונן ובלא לקבוע באשם. לא קיבלו את הילד לבית־ספר תיכון? "זה כבר טוב שהוא בכלל הלך לבית־ספר", אומר בפשטות, ללא כל נימת מרירות, איכר סנגאלי. השכן זכה לשתות הגאה משלטונות ה"ארדבה, טוב שהוא מכיר אנשים עם קשרים".

האפריקאים השים עצמם כבולים בעולם המודרני מבלי שיוותרו על מה שבידיהם לטובת צלו של דבר, ויהרסו את הגשרים עם סביבתם המסורתית. גם אנשי השכבות העשירות העוסקים בעסקים, העובדים פרוח בדש הוליפה, צופים ב"דאלאס" או שולחים את ילדיהם ללמוד בחו"ל, לא יזנקו להולסין מסולם ערכים אחד למשנהו. הם מבקשים לרקוד בשתי החתונות.

"אני ציפור, ראה את כנפי. אני עכבר, הידד לעכברים". לכל אחד ולקתו שלו בחלום המקולס, ובעיקר המנושלים ביותר. אנשים אלה, עקורים, מובטלים או עובדים לעת מצוא, הם טרף קל למחוללי נסים ודרשים המורשים את היכשפ. ברחובות ניירובי בירת קניה הופיעו כרזות על בואו "מאמריקה" של הכומר ארנסט אנגליי. ולידיעת המעוניינים הבאים לאיצטדיון מדיה: "יחולו אלפי נסים — עיני העיוורים ואוזני החירשים תיפקחנה".

כרגע יש בקניה כ־1200 כיתות דתיות שונות. באזורים כפריים רבים יש יותר כנסיות מבתי־ספר. יש בין המאמינות בגלגול נשמות, אחרות קוראות למאמיניהן לא לשלוח עוד את הילדים לבית־ספר מכיוון שסוף העולם קרב. מכשפים הם עתה באר־פנה יותר מתמיד. שירותיהם נדרשים כאשר בקהילה כפרית צריך לגרש רוחות רעים. כך, למשל, בטאנזאניה, באזור אגם טאנגאניקה, ממלא לעתים קרובות תפקיד זה זאיר. הוא מגיע לכפר, חוקר ושואל בקרב האוכלוסייה, בוחר שעיר לעזאזל, מזמן אותו ודן אותו — לפעמים לגלות, בדרך כלל ללא הוכחות מוצקות, לפני שהוא עצמו נעלם כגנב בלילה ובכיסו "שכר טירחה" נכבד.

שוב פונים גם למכשפים־מרפאים, כאשר מתברר שהמרפאה המקומית האה חסר כל כישורים ומדפי בית המרקחת ריקים. ארבעה מכל חמישה אתיופים באזורי הכפר, ולמעלה ממחציתם באזורי העיר, פונים לנציגי הרפואה המסורתית, כדי לרפא חולים ולגרש רוחות רעות, משתמשים בריבודים ובאבקות־פלא. באבקות אלה נעשה לפעמים שימוש זדוני יותר. קורא סיפר באחרונה מעל דפי "קניה טיימס", שבאזור מרו ניסו כמה נשים של בעל אחד להביא אותו לשתות מם של רעל מקומי, כדי לרשת את מקומו בראש המשפחה ואת אדמותיו.

קשרי השבט לא עברו מן העולם. לפני כשנה, כאשר נפטר סילוואנו אוטיינו, קרימינולוג ידוע, הוליטה וירג'יניה ואמבואי, אלמנתו היהודיה, שמתפקידה לארגן את הלוויתו. ג'ואש אוצ'יינג, אחי בעלה, סבר שעליו מוטל לערוך את הטקס. בעצמות זה השתלב גם עימות בין שתי קבוצות אתניות: בני הקיקויו שרצו להעניק לבעל את הכבוד האחרון על־פי המנהגים המערביים ולקבור אותו קרוב לניירובי, שם חי, ובני לואו שרצו לקחת את הגופה על־פי הנוהג סמוך לאגם ויקטוריה, שם נולד.

ואמבואי ובני משפחתה רצו להוכיח שבאמצעות השכלתו, נישואיו והקשריו, איבד המנוח את זהותו השבטית. אולם לאחר מאבק פרוצדורלי בן כמה חודשים, פסק השופט שאוטיינו לא גילה אף פעם רצון לנתק את קשריו עם שבטו, והיוצא מן הכלל היחיד הוא נישואיו. אך השופט גם ציין, ש"ביע הזמן הבי־סיבות יכתבו ויותר על טקסי הקבורה האלה".

מסע הצלב של אליס לקוואנה

מאת שילה רוויל
The New York Times
מיוחד ל"הארץ"

"אני עצייה וחסרת כל", אמרה אליס לקוואנה לאיברים, "אני פצועה עד עמקי לבי. כמו צל הקרב, עוד מעט לא אהיה יותר. אני כמו רמש שנישא ברוח. ברכי חלשות בגלל מחסור במזון. עשה שאויבי יידעו שאתה הוא זה המציל אותי". המשיכה האשה בת ה־27 הפצירה באל. "הם יכולים להרוג אותי, אבל אתה תברך אותי. מי ייתן והרופי יכולו תבוסה".

במשך השנה שעברה עמדה לקוואנה בראש מאות ואפילו אלפי בני אדם, גברים ונשים, יחפים, חמושים באבנים, במקלות ובשמני־קסם ויצאה למלחמה ב"צבא ההתנגדות הלאומית" (שבראשו, נשיא המדינה כיום, יוזואי מוסוואני, נלחם עוד באידי אמין, ובמשטרים שבאו אחריו. מוסוואני ניצח ועלה לשלטון ב־1986). תנועתה של לקוואנה, שעל־פי השמועה היא רואה אותה כמסע צלב דתי לטיהור אוגנדה ושאר העולם מהרע, נהרסה למעשה. עדי ראייה סיפרו שלקוואנה עצמה נפצעה, ועם מזרות התפילה לצוואה היא נוספת על אופניים ממקום למקום בג'ונגל, על־ידי קומץ נאמנים.

סיפוריהם של שבויים ועוזבים שכתבו, אשר הועמדו על־ידי ממשלת אוגנדה לרשות עיתונאים, מקנים מושג מסוים על עולמה של "תנועת הרוח הקדושה", כפי שהיא מכונה. לקוואנה שנולדה בשם אליס אומה, בתו של כוהן דת אנגליקני, היתה לקתולית ותיארה עצמה גם כמרפאה מסורתית באמצעות עשבים. הסיידיה אמרה כי כמה רוחות נהגו להיכנס בה, בין השאר רוחו של ערבי, צפון־קוריאני ואחר שנקרא "היסוד הרע", שהיה כה אכזרי עד כי יכול היה להניע את לקוואנה לצוות על הוצאה להורג של אדם שהשר תעל כאשר ריבתה. אבל הכוח השולט היה לקוואנה, הדרכה, כך האמינה, קיבלה מסרים מן האל.

ביומני אישה נאמר שהיתה זו רוחו של איטלקי, קצין־צבא לשעבר שמבע בגיל 95 והיה "אדם ירא־אלוהים וממושמע". אליס אמרה ש"הרו קדושתו לקוואנה" אמר לה כי יש לפטור את אוגנדה מ"אנשים רעים", לרבות במוצג שלה. כמה מורדים לשעבר אמרו לעיתונאים שהם נלחמו לא נגד מוסוואני אלא למען האל. "נלחמנו למען משפט (האל)", אמר אחד מהם. "המשפט חל על שני הצדדים. כאשר אנשים מתו אחרי קרב, אמרה לקוואנה שזו אשמתם. מי שמת הוא חוטא".

היא אספה במוקדה תומכים, ולדברי אנשי ממשלה ושבויים, אילצה אנשים להצטרף אליה באיומי מוות. מעודדים מתערובת הבצרות, האמונות האפריקאיות המסורתיות והבטחת השלום שלה, מיהרו אנשים תשופי־רוזה לקרב, בשהם, שיים, הימנונות, מהאים כי הגופותיהם משוחים בשמנים שאמר להם כי יגרמו לכדורי האויב להרוג את היורים אותם.

הם ידו אבנים שהאמינו שיתפוצצו כרימונים. לפני הקרב והמלכר הם היו אמורים לקיים קוד התנהגות קפדני ולהישמע רק ללקוואנה". במהלך הלחימה נאסר עליהם לעשן, לשתות, לקיים יחסי מין, לגנוב או לתפוס מחסה. כן היה אסור לאכול עם לא־נוצרים ולהרוג נחשים, שלהם נודעה חשיבות ביום הדין העתיד לבוא.

חלק מכוח המשיכה של לקוואנה נבע גם מתחושת ההשתייכות השבטית המשורשת. מרבית אנשיה היו בני אצ'ולי הצפוניים. בזמנו מנו בני קבוצה אתנית זו את רוב צבאו היודע לשימצה של אידי אמין; ר האיכרים בחבל חששו כי המשטר החדש יעניש בהם נקמה. באזור אכן היו באחרונה מקרי רצח הפרות זכויות האדם של "צבא ההתנגדות הלאומית".

תנועת שימור הסביבה בבריה"מ יוצאת לדרך

מאת ביל קלר
The New York Times

מוסקווה

בבירת ארמניה ירוואן אילצו תושבים זועמים פקידים מקומיים להבטיח את העברתו מהעיר של מפעל כימי המואשם בעלייה בשיעור מקרי הסרטן ובריבוי לידת תינוקות הסובלים ממומים שונים. בעיר קיריש במערב רוסיה סגרה קבוצה של אזרחים בראשות דוור מקומי מפעל המייצר תוספות סינתטיות למספוא ומזון לבעלי חיים. במוסקווה זנחו השלטונות, בעקבות מחאות של סטודנטים, תוכניות להריסת כמה בניינים ישנים.

זו תקופת פריחה לאנשי שימור הסביבה בברית המועצות. מבחינה רשמית ובלתי רשמית כאחד, גוברת הדאגה לגורלם של אגמי קרח שאליהם נשפכת פסולת תעשייתית, בניינים היסטוריים שנהרסו כדי לפנות מקום לגורדי־שחקים, אזורי הערים המוזנים בשורת הקידמה. אפילו במקרים שאנשי שימור הסביבה נכשלו ביעדיהם המיידיים, הם הרחיבו את גבולות הפעילות המותרת לאזרחים במדינה וקראו בגלוי תיגר על פרויקטים שקיבלו גושפנקה רשמית של המפלגה ושל המיניסטריונים. כמה קבוצות אפילו הולו לערער על התבונה שבתוכנית הכוח הגרעיני הסובייטי.

ההצלחות הראשונות לא היו נחלת אנשים מהשורה, אלא של אי־אלו בעלי זכויות־יתר. כאשר הודיעה מוסקווה באוגוסט 1986 כי היא נוטשת את תוכניותיה להסטת שני נהרות סיביריים מאפיקיהם למטרות השקיה, נזקפה מרבית האשראי לזכות סופרים רוסים כמו ואסילי בלוב ולנטין רספוטין; הם פעלו נגד הפרויקט משום שאיים להציף חלקים רבים של נוף קדמום, שבו הם מוצאים את השורשים המיסטיים של מה שהם מכנים מהות הרוסיות. שכבת העלית התרבותית יצאה לפעולה דומה כדי להגן על האחוזה של לאו טולסטוי ועל אגם בייקאל בסיביר מפני זיהום תעשייתי.

לאור צ'רנוביל

אבל רעיונות שימור הסביבה מתחילים להתפתח ולהכות שורש בקרב אנשים ברחוב, הם מאמצים כמה מהמאפיינים של תנועות אלה במערב. כך מוצאים את עצמם אנשי שימור הסביבה בחזית של מה שמכנה מיכאיל גורבצ'וב "דמוקרטיזציה". התנועה הסובייטית הזאת משקפת דאגה אמיתית מפני תוצאותיו הגרועות של תיעוש חפוז. אך היא גם הרוויחה מהצטלבות של התפתחויות פוליטיות, לרבות זעקת השבר בעולם כולו לאחר אסון צ'רנוביל באפריל 1986. "אנחנו שקרין אחר של התנסות שווה יותר מיער שלם של הדרכה", כתב גורבצ'וב ב"פראוודה" בספטמבר. "לדידינו, צ'רנוביל הפכה לקרן כזו".

ברבנון זה היבם של הפרויקטים הגרעיניים מעידי פרסטרצ'וב והבתייב (מורשת עידן סטאלין). סמלים "סוציאליסטיים" כאלה של "קידמה לעבודה, הבריתי" — כמו מסילת הברזל הסיבירית שטרם הושלמה מבייקאל לאמור, או תוכניות להטיית נהרות מאפיקיהם — נדחקים כעת לטובת מה שמכנה גורבצ'וב התפתחות "אינטנסיבית", שמשמעה עדכון מתקנים קיימים באמצעות טכנולוגיה חדישה ויעילה יותר.

גורבצ'וב גם גילה שההכרזות על שימור הסביבה משתלבות היטב בנושא מדיניות החוץ שלו בדבר עולם שחלקיו תלויים וקשורים אלה באלה. כעת הוא מזכיר דרך קבע באומץ את הגשם החומצי או את שכבת האוזון כמוחשה לבעיות שמעצמות־העל יכולות לפתור יחדיו אם רק יתפרקו מנשקן.

תיעול לערוצים רשמיים

אפשר שתומכיו של גורבצ'וב סבורים כי נושא שימור הסביבה הוא קרקע בטוחה להזנתה ולתיעולה של יוזמה עממית. פקידים מקומיים אינם תמיד רואים זאת כך. בלנינגראד, הגרעין הפעיל ביותר של חוגי שימור הסביבה הבלתי רשמיים סבל מהצקות. הגרים בולטים ב"ספסנייה" (ישועה), תנועה עממית לשימור הסביבה, ו"דלתא", קבוצה זעירה שאורגנה להיאבק בפרויקט לבלימת שיטפונות, הותקפו על־ידי העיתונות המקומית, בעוד "איחוד סיה" כתב עליהם באהדה.

בדומה לכל קבוצה המראה סימני חיים בחברה זו, נתקלים אנשי שימור הסביבה בניסיונות לכוון אותם לערוצים רשמיים קפדניים. הקומסומול שבמסגרתו התייצב בהייתנות מאחורי פרויקטים סיטאציים של פרטות, עם באחרונה על נושא שימור הסביבה. "ועד השלום הסובייטי", הארגון האחראי לגיוס עצרות "ספונטניות" נגד המיליטריזם האמריקאי, הודיע שהוא מתכוון כעת להקים קבוצה לשימור הסביבה. המחמאה הגבוהה ביותר מצד השלטונות במוסקווה היא ניסיון לספוג קבוצה למערכת הרשמית.

אלה אינם הכוחות היחידים החשים, בין השאר, בכוח המכירה של שימור הסביבה. הקבוצה "פאמיאט", ארגון רוסי שוביניסטי בעל נימה חזקה של אנטישמיות וגזענות בכלל, מציגה את יעדה כשמירת האנדרטאות והמורשת של ההיסטוריה והתרבות הרוסית. המכשול החמור ביותר העומד בפני אנשי שימור הסביבה הוא בביורו הביורוקרטיה של ענפי הבנייה וכוח האינרציה שלהם. רק הוכרז על ביטול תוכנית הנהר בסיביר וכבר היא צצה מחדש כמוקד נמשך בנושא.

אתונה: אס־או־אס

ענן הערפיח מעל העיר עולה מדי יום בחייהם של ששה אתונאים. ממשלת יוון החליטה על שורה של צעדי־מנע מחמירים, להקלת המצב

שירות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

כדי לפרסם את קריאת העזרה השתמשו העורכים באותיות הדפוס הגדולות ביותר. שלוש אותיות על הרקע השחור של העמוד הראשון דיועו את קוראי העיתון האתונאי "אלפטרוטיפיה": "אס־או־אס". קריאה נואשת זו שפורסמה ב־29 בספטמבר ושמאז חזרה ונשנתה פעמים רבות, באה בגלל הערפיח מעל הבירה, שבינתיים היה לסכנת חיים כפשוטה. שכן מה שמכנים האתונאים מאז שנות ה־70 במלה הפשוטה "נאפוס" (ענן), מזיק לא רק לבניינים, פסלים ושכיות חמדה עתיקות, אלא גם פוגע בחיי אדם. על־פי בדיקות של המכון הפרטי לחקר הסביבה "פאקואה", עלה ענן הערפיח ב־'87 בחייהם של כ־3000 אתונאים. עד אמצע השנה הבאה יש להביא בחשבון כ־4000 מקרי מוות בגלל הערפיח.

קיים תיעוד מקצועי ומשכנע המראה עד כמה אתונה זו היא בעונה. על־פי מחקר בן שנתיים של צוות בראשות הפרופ' להיגיינה ולאפידמיולוגיה באוניברסיטת אתונה, דימיטריס טריכופולוס, גורמים מדי יום ששה מקרי מוות בגלל הערפיח. בימים שבהם זיהום האוויר הוא בשיעור נמוך, מתים באתונה רבתי בממוצע 35 איש. בימים של שיעור זיהום גבוה, בעיקר כאשר שיעור החומר המזיק עולה על 350 מיקרוגרם למטר מעוקב של אוויר, מטפס שיעור מקרי המוות ל־41.

במשך קרוב ל־20 שנה לא עשו פוליטיקאים למעשה דבר כנגד הסכנות זיהום האוויר. הנושא משלושה גורמים עיקריים: התחבורה המכונית, התעשייה וההסקה המרכזית. במקום זאת הם התווכחו עם המודעים בשאלה, ממה בעצם מורכב אותו "ענן". בעוד שבעבר דיברו על "עשן פיח", מדובר כיום על "תופעה פוטוכימית" הקשורה לריכוז חומר מזיק חזק יותר. הנזק מופיע בעיקר בזמן של אינוורסיה — שכבת אוויר קרה על הקרקע, לצד זרמי אוויר חמים. מצב זה של היפוך רבים מונע תנועה מחודשת של האוויר. ענן הרעל מוסיף להיות תלוי מעל אתונה במשך ימים שלמים — ונעלם רק כאשר נושבת רוח. עד כה, במצבי אינוורסיה אלה, הגבילה העירייה את התנועה בחלקיות בלב ולב. למשל איסור תנועה על מכוניות פרטיות לנסוע במרכזה. רק כאשר השמעה זעקת הערפיח, החלה הממשלה להטיל איסור נסיעה כללי והיא מורה גם למפעלים לבלום את הייצור ואת הפסקת ההסקה הכללית. אבל לעתים קרובות חורגים המפעלים מהגבלות הייצור והשימוש בהסקה שנקבעו להם. הגבלות שבלאו הכי הינן מעטות מדי לטובת מצב הזיהום הכללי, האוכלוסייה כלל אינה יודעת על הוראות.

לדעת מומחים, יש להעריך את היקף זיהום האוויר ואת סכנות הבריאות הרבה מעבר למה שנעשה על בסיס מדידות עד כה. אתונה זקוקה ליותר מ־110 תחנות מדידה נייחות. אך כיום יש לה רק עשרה מתקנים כאלה, כולם ניידים. רופאים מביעים על העובדה שהאתונאים נפגעים זה שנים רבות מענן הרעל. סכנה נשקפת לא רק לאנשים חולים: גם בריאים מתלוננים על כאבי ראש, עייפות והפרעות בריכוז.

כל אימת שעולה זיהום האוויר חשים אתונאים רבים צריבה בעיניים, גירוי ועיקצוצים, קשיי נשימה, מחנק ותופעות אלרגיות שונות. בין נזקי הבריאות לטווח קצר נמנות דלקות בדרכי הנשימה, והגרון, דלקת קיבה, תחושות עייפות ושטפי־דם. רופאים מסוימים מייחסים לזיהום האוויר נזקים מסוכנים, כמו ברונכיט כרוני, מחלות לב, סרטן ריאות וסרטן בדרכי הנשימה.

חוקרים מצאו כי זיהום האוויר מעלה ב־15 אחוז את הסיכון לחלות במחלות ריאות כרוניות, ואצל מעשנים — אפילו ב־22 אחוז. בעיקר חוששים הרופאים לבריאותם של ילדים. הם מייעצים, לטובת העלייה בזיהום, לא לשלוח את הילדים למגרשי־משחקים. יש לוותר גם על רכיבה על אופניים וכל סוג ספורט אחר. "זה זה כמילה", אומרת הרופאה מריה מיימרידי, "היית מוביל את הילד לטפל של אוטובוס".

בתחילת דצמבר החליטה הממשלה לנקוט סוף־סוף אמצעים דרסטיים. "כדי להציל את אתונה", כדברי סגן ראש הממשלה אגממנון קוטסוגיורגאס, החליט לחסום את מרכז העיר ההיסטורי לתנועת מכוניות פרטיות, ואיסור־תנועה באזור העיר הפנימית הוארך מ־9.5 ל־13 שעות; הפעם כלולות בו גם מוניות. אוטובוסים ומוניות אמורים לעבור פעמיים בשנה בדיקות של גז פליטה. על־פי התכנון, יוחלפו באוטובוסים מנועים בעלי טכנולוגיה חדישה ויותקנו גם מסננים של גז פליטה.

אוניברסיטת סטנפורד

מודיעה

על שתי מילגות (כ־30,000 דולר כל אחת) לשנת הלימודים הבאה (1988/9) למועמדים שעיסוקם במדעי היהדות, בעלי תואר ד"ר אותו קיבלו לפני לא יותר מ־3 שנים.

על המעוניינים לפנות, בצירוף תולדות חיים, תכנית מחקר, רשימת פרסומים מעודכנת ובמידת האפשר תדפיסים עד 15.2.88

אל: PROF. A. EISEN OR PROF. A. FUNKENSTEIN
DEPT. OF HISTORY ,STANFORD UNIVERSITY,
STANFORD ,CALIFORNIA 94305
U.S.A

האוניברסיטה העברית בירושלים

החוג ללימודים אמריקאיים
מתכבד להזמין את הציבור
להרצאה השניה במסגרת ההרצאות ע"ש סמואל פיילי
על תרבות ארה"ב
שתינתן (באנגלית) ע"י
פרופ' יהודית שקלאר
על:
'THE DEMOCRATIC REPUBLIC'
ביום א', י"ג בטבת תשמ"ח (3.1.88) בשעה 6.00 בערב.
בחדר 502 בבית מאיירסדורף, הר הצופים

התזמורת הפילהרמונית הישראלית מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

הצגה מיוחדת
בטהובן: "פידליו"
(בביצוע מלא)
האופרה העירונית של קלן
מנצח: מיכאל שנוודט
בימאי: הנס נויגבאואר
מעצב: מ' א' מרלי

תל אביב, היכל התרבות ע"ש פרדריק ר' מאן יום ב' 1 בפברואר 1988, בשעה 20:30.

כרטיסים החל מהיום, יום ו' 1.1.88 בקופת התזמורת (היכל התרבות) בכל יום בשעות 10־13;17־19. בימי ו' 10־13 בלבד. ובסוכנות "קסטל" אבן גבירול 153, טל: (03)444725.

בירושלים: בסוכנות "בימות", רח' שמאי 8 בימים א־ה בשעות 9־13; 16־19. בימי ו' 9־13 בלבד.

בחיפה: במשרד התזמורת, בית הקונגרס, הרצל 36, בימים א' ב' ג' ד' ה', בשעות 10־13; בימי ג' 16־18. בימי ו' 10־12 בלבד.

הנחה למנויי התזמורת לפי תלוש מס' 102

* * *

לתשומת לב שוחרי התזמורת
ניתן להזמין כרטיסים טלפונית במשרדנו בשלושת ימי המכירה הראשונים.

אוניברסיטת תל־אביב

הקתדרה לכלכלה וקרן מילגות ע"ש אמנון בן־נתן
ערב עיון
לזכרו של
אמנון בן־נתן ז"ל
דברי פתיחה:
מר חיים ישראלי
הרצאת פתיחה:
שכר אינפלציה ומאזן תשלומים
פרופ' מיכאל ברונו
נגיד בנק ישראל
דיון בהשתתפות:
הח"כ ישראל קיסר
מזכיל ההסתדרות
מר דב לאוטמן
נשיא התאחדות התעשיינים
מנחה:
פרופ' אלכסנדר צוקרמן
ראש החוג לכלכלה
חלוקת מילגות
ערב העיון יתקיים ביום ראשון, י"ג בטבת תשמ"ח 3.1.88, שעה 19.00, בבנין מקסיקו, אודיטוריום פאסטליכט קרית האוניברסיטה, רמת־אביב.
כניסה לחניה דרך שער 8

התזמורת הקאמרית הישראלית מנהל מוסיקלי: יואב תלמי
"בית אסיה", רח' ויצמן 4, ת"א, טל. 03־210102
קונצרט
התזמורת הקאמרית הישראלית
שנועד ליום א' 3.1.88 בהיכל התרבות בת"א
מבוטל
הכרטיסים בתוקף לקונצרט מיוחד שיתקיים ביום שלישי 19.1.88 בהיכל התרבות ת"א
עמכם הסליחה

כלל תעשיות אלקטרוניקה בע"מ
הודעה
החברה מודיעה בזה, בהתאם להוראות פרק א' לתשקיף החברה שפורסם ביום 7.12.1987, כי במחיר המניות אשר הוצע בדרך של זכויות לבעלי המניות של החברה, לא חל כל שינוי והמחיר הינו 16 ש"ח למניה.
31.12.1987

חברת בניה בעלת מוניטין
מעוניינת
במגרשים לבניה בת"א
למגורים, משרדים, תעשיה
בעסקאות מזומן או קומבינציה
*
נא לפנות בציון פרטים (גוש, חלקה, כתובת, שטח, סוג הבעלות, מחיר מבוקש) לת.ד. 991, תל־אביב, מיקוד 61009 עבור "מגרשים".

בצלאל,
אקדמיה לאמנות ולעיצוב ירושלים
מודיעה על המשך ההרשמה לשנה"ל תשמ"ט 1988/89 במחלקות:

אמנות	**צילום***
עיצוב גרפי	**עיצוב קרמי**
עיצוב סביבתי	**עיצוב תעשייתי**

צורפות

*על המועמדים הנרשמים למחלקה לצילום להשתתף בבחינה הפסיכומטרית הנערכת ע"י המרכז הארצי לבחינות ולהערכה

ההרשמה מתקיימת בחודשים דצמבר 1987 – פברואר 1988
בימים א' – ה' בין השעות 09.00 – 19.00.
חוברות מידע, טפסים והרשמה בקמפוס בצלאל הר־הצופים, טל' 822181, 02־822191, או באמצעות הדואר ת"ד 7314 ירושלים 91071

על שם נחום גולדמן

הקתדרה ע"ש קפלן לתולדות מצרים וישראל, אוניברסיטת ת"א, בשיתוף עם בית התפוצות
מקיימים ערב עיון על הנושא: **יהודי מצרים בעת החדשה**
לציון הופעת הספר:
'The Jews in Egypt. A Mediterranean Society in Modern Times'.
Editor, Shimon Shamir
משתתפים: פרופ' שמעון שמיר, יצחק גורן־גורמזאנו, ד"ר מיכאל לסקר
מנחה: לילית נגר חזמה
יום שלישי, 5 בינואר 1988, בשעה 20.00, באודיטוריום "בני ציון", בבית התפוצות.

כתב זר / תום שגב

דמיאניוק בירושלים

דין וחשבון על הבנאליות של הספק

1. מה שנשאר

לא היה אפשר להמציא סיום הולם יותר לחיזיון האבסורדי הזה: לאחר שניסו שוב ושוב להוכיח שג'ון דמיאניוק משקר, הזדמן להם לפרקליטי המדינה להוכיח שיורם שפטל, הסנגור, לא אמר את האמת. המדובר בקורה אשר באורח אופייני היתה שולית לעצם העניין. כמוה כרוב הדברים שעלו במשפט הזה, מתגליות קברו של תות ענך־אמון ועד להעלמות הסיכום אבסטטיה.

שלב הטענות של המשפט הסתיים השבוע כפי שהחל: הספק שריחף מעליו בראשיתו — עודנו מרחף מעליו גם עתה. יש לי רושם שהוא יישאר בעינו. וזוהי אולי נקמתו הקטנה של הנאשם: עשרה חודשים, כמעט מאה ישיבות, קרוב לעשרת אלפים עמודי פרוטוקול. זה עלה למדינה לפחות מיליון דולר. אך אפילו יתלו את דמיאניוק — הספק לא ימות אתו.

2. האיש ללא פנים

כמעט כולם למדו להכיר אלה את אלה במהלך החודשים הארוכים שישבו במשפט: השופטים והתובעים והסנגורים המתורגמנים ורושמי הפרוטוקול ופקידי בית־המשפט ואנשי הביטחון והקהל והעיתונאים. עם הזמן נוצרה ביניהם אינטימיות גרוטסקית משהו, כמו בין אנשים שנתקעו באותה מעלית. רק ג'ון דמיאניוק ישב בינינו כלא שייך. כמעט שקוף. פעם נכנסתי לאולם ועברו כעשרים דקות עד שהבחנתי שהוא איננו, כי חלה באותו יום. הוא היה רק שחקן משנה על הבימה הזאת שעליה ריחפה התעלומה הגדולה: מיהו האיש הזה.

דיברתי עם אשתו ועם ילדיו ועם סנגוריו, עם אחרים ממיודעיו ועם אחד מחוקריו. לא הצלחתי לפענח את האיש, אם טוב לב הוא או רוצח המונים, תם או שקרן, נבל־ברוחו או מטומטם. לא פעם חיפשתי את המלה הנכונה כדי לתאר את פניו ולא מצאתיה; אני נוטה לחשוב עליו כעל איש ללא פנים. עד שהמשפט הזה הידרדר לשגרתו המביכה — ישבתי מולו בסקרנות: איך יושבים מול אדם הצפוי למוות בתלייה. העדות המפליאה ביותר במשפטו היתה עדותו שלו. מעת לעת התקשיתי להשתחרר מהקלישאה ההיא על ערמומיותו של האיכר, במחשבתי זה הופיע מדהסתם כ"איכר אוקראיני". אך לפעמים הוא נשמע מבולבל כל־כך, דעתו כמו חלושה עליו. השבוע עלה בדעתי שהגולם המגודל אולי לא הבין, בכל החודשים האלה, מה רוצים ממנו היהודים. אך מי יודע, אפשר שבלילות, על משכבו, הוא צוחק להם בינו לבינו על שקיבלו עליהם לעשות לו משפט צדק.

3. השופטים

כדי שיהיה אפשר להגיד שג'ון דמיאניוק זכה למשפט הוגן, יש לקבוע ששלושת שופטיו מסוגלים לזכותו, חרף היותם ישראלים והוא — נאשם ברצח 800 אלף בני־אדם, רובם ככולם יהודים.

השופט צבי טל, יליד פולין, בן 60, הוא תוצר ישיבת בני־עקיבא, חובש כיפה. יש לו קול רך ונימה פייסנית. הוא לא אמר הרבה במהלך המשפט. בראשית הדיונים תרגם את דברי הניצולים שדיברו יידיש. השופטת דליה דורנר, ילידת טורקיה, בת 53, התערבה יותר, חדה מאוד. קרה מאוד. היא שימשה במשך שנים אחדות כשופטת צבאית.

רב לוין, יליד תל אביב, בן 62, היה באצ"ל, כתב בעיתון "מיפנה" [illegible] עורך הדין שמואל תמיר: בין השאר יוצג אלף במשפט גרינוואלד שתמיר, פוליטי כל כך הוא כל כך [illegible] דמיאניוק הוא איפוא משפט השואה השני של לוין.

אב בית הדין, לעולם שולט בפרטים. מאריך עוד ועוד בעניני נוהל ופרוטוקול ודיונים מרובים, הרבה לנזוף ולעלוב בסנגורים, פעמים בלעג, פעמים כמו באיבה. השבוע אמר לשפטל שסגנון טיעוניו "בבזיוני" ואינני בטוח אם זה הביטוי הפוגע ביותר ששמעתי מפיו בחודשים האלה. שפטל אינו נמנה גם עם מפלי הנוה שלי, אבל עם כל הכבוד, כפי שנוהגים לומר בתוכנים ההם, לעולם בגלימות שחורות ובגוף שלישי, עם כל הכבוד. אני מתרשם ששופטי דמיאניוק אכן מסוגלים לזכותו והלבד שיגיעו למסקנה שאשמתו לא הוכחה מעבר לכל ספק סביר. אני יכול לתאר לי שתהיה דעת מיעוט. אינני מקנא בהם.

4. עדי הראייה

כדי לקבל את עדות הראייה של ניצולי טרבלינקה, כולם או מקצתם, על השופטים להשתכנע מעבר לכל ספק סביר בשתי נקודות עיקריות:

א. שהעדים אכן מזהים את "איוואן האיום" מטרבלינקה ולא רק את ג'ון דמיאניוק, שמשפטיו השונים נפרסמו כבעשר שנים ותמונתו הופיעה פעמים אין ספור בעיתונים ובטלוויזיה.

ב. שהעדים אשר אולצו על ידי הנאצים לעבוד במנגנון ההשמדה, לא העידו מתוך תחושת נקם, או יסורי מצפון, אלא בתום לב ובאמת, על יסוד זכרונם.

הסנגוריה ביקשה להביא בהקשר זה את פרשת האלוס. בית־המשפט לא התיר זאת. פרנק האלוס נחשד בארצות־הברית בביצוע פשעי מלחמה כפר־לין. השלטונות ביקשו מבית־המשפט לשלול את אזרחותו. שורה של עדים זיהו אותו. רובם באו לשם כך במיוחד מישראל. בית־המשפט הורה לשלול את אזרחותו של האלוס, בהישען רבה על יסוד עדותם.

נקמתו הקטנה: הספק לא ימות אתו.

האלוס עירער והצליח להוכיח על סמך חומר חדש שהגיע לידיו שלא היה יסוד להאשמות נגדו. כיום הוא אזרח חופשי. העדים מישראל שהצביעו עליו — נוקוד תחילה ביחידה לחקירת פשעי הנאצים של משטרת ישראל, כמותם כעדים שזיהו את דמיאניוק.

5. תעודת טרווניקי

"תעודת טרווניקי", שהוצגה כתעודת השירות של דמיאניוק במחנה אימונים של הס"ס, היא מסמך מיוחד במינו. יש במערך מתנות של מסמכים נאציים ואין בהם עוד תעודה כזאת. היא הגיעה מברית־המועצות. זמן רב היה נדמה שהיא אחת ויחידה, עד שהסובייטים שלפו פתאום עוד שלוש כדוגמתה. מעולם לא התפרסם כיצד בעצם הגיעו התעודות האלה לידי הרוסים. שהרי מדובר בתעודה שאדם היה אמור לשאת על גופו. האם הפקיד אותה במשרדי המחנה? האם איבד אותה? האם נגנבה ממנו או שהשליך אותה? אם רצה להסתיר את זהותו, מדוע לא השמיד אותה?

מעולם לא הוברר אם התעודה הביאה לחשיפתו של דמיאניוק או שחשיפתו של דמיאניוק הביאה לגילויה של התעודה. מעולם לא הובהר כיצד נמצאה בעצם, אי שם בסתר הארכיונים בברית־המועצות, אם אכן שם נמצאה. ברור רק שקצה החוט למשפטו של דמיאניוק נמצא בברית־המועצות ושההחלטה להעביר את התעודות האלה לישראל — נפלה בדרג גבוה, לא נמוך מזה שמרגל בן איל הנפט האמריקאי ארמנד האמר, הוא השליח שהעביר את התעודה לישראל.

האמנם לקח עליו הקג"ב את הטרחה הכרוכה בזיוף התעודה הזאת, רק כדי להתנכל לקהילת האוקראינים בארצות הברית? מי יודע. הנה עוד נקודה שתשאר תעלומה, אולי לתמיד, אולי רק עד שהסוכן הקבן יערוק למערב.

האפשר כמובן שהתעודה איננה מזוייפת. כך או כך, היא איננה קובעת בפירוש שנושאה שירת במחנה ההשמדה טרבלינקה. מחנה טרבלינקה אינו מוזכר בה כלל. התעודה קובעת שנושאה שירת במחנה ההשמדה סוביבור. הנה הקושי העיקרי הכרוך בה. העדים אומרים שראו את דמיאניוק בטרבלינקה. אולי לא רשמו את העברתו מסוביבור. אולי, מי יודע.

6. התובע

מיכאל שקד הוא איש אינטליגנטי חרוץ ובטוח מאוד במה שהוא עושה. פעם, בשלב זה יהיה מאוחר, אשאל אותו איך זה קרה, בעצם, שהמשפט התדרדר עד הדיון ההוא בתולדות השימוש במהדקי נייר. בכל שאני מכיר אותו — תהיה לו תשובה טובה שתחשוף את בורותי ואולי אשתכנע. שקד כבר שכנע אותי בעבר. חודשים אחדים לפני פתיחת המשפט האמנתי לו, למשל, שהתיק סגור מכל הכיוונים וכי לא שאלת זהותו של הנאשם היא שתעמוד במרכז המשפט.

האמנתי גם ששקד מאמין באשמתו של דמיאניוק וגם היום — עודני מאמין לו שהוא מאמין בכך.

7. הסניגור

לא, אין לתלות את ג'ון דמיאניוק רק בשל הכשלותיו המתורות בבחירת סנגוריו.

8. את מי זה מעניין

אין יסוד להניח שפסק הדין נקבע מראש. הדיונים התנהלו בהתאם לחוק ולסדרי הדין. לנאשם היתה אפשרות להגן על עצמו והוא הגן על עצמו. מכל בחינה אחרת — זה היה משפט ראוי.

הוא התנהל באולם המשמש בדרך כלל להקרנת סרטי קולנוע. הוא היה פתוח להקלטה ולצילום. בחלקו — הועבר בשידורים ישירים ברדיו ובטלוויזיה. כתב הטלוויזיה שלח השבוע את אחד מפקידי בית־המשפט לשנות את זווית ישיבתו של אחד מאנשי התביעה והאיש זז כמובן, כמבוקש.

העיתונות קיבלה שירותים מיוחדים, לרבות תרגום סימולטני ופרוטוקולים באנגלית. המשפט הזה היה כולו ראווה לישראל. השופט רב לוין היה מודע לכך כל העת. פעם, בדיון סגור בלשכתו, אמר שהדיונים הרבות במשפט עושות את ישראל ללעג "בעיני העולם". כלומר, מן הסתם, בעיני התקשורת העולמית. בית־המשפט העסיק מכונות לקטעי עיתונות, להקל עליו את המעקב אחר הדיווחים. לא יאומן כי יסופר, אך בתחילת המשפט מינו לו דובר, איש משרד החוץ יוסי חסין. לפחות פעם אחת הפעיל השופט לוין את הדובר כדי לתקן טעות בדיווח מהמשפט.

כולם דיברו אל התקשורת, מי יותר ומי פחות. מארק אוקונור, הציפור המשונה ההיא, ראה בטלוויזיה תוליף למשבצים: בראשית המשפט היה מתייצב כשנכנס אל בית־המשפט הביט אל המצלמות שבאולם.

הסנגורים וגם התובעים קיימו במהלך המשפט הזה מגעים שוטפים עם העיתונות. הסנגורים קיימו כמה ממסיבות העיתונאים שלהם בתוך אולם בית־המשפט. כולנו הפרנו את כללי ה"סוב יודיצה". הנה — שום דבר לא קרה. המשפט לא שובש. להיפך: עיניים רבות יותר ראו את הצדק בעשייתו. הנה לקח אחד הראוי לבחינה: לבטל את המגבלות האלה על דיווחים מבתי־המשפט. לפחות זה ייצא אולי ממשפט דמיאניוק.

בסך הכל ביקרו במשפט בין 25 ל 30 אלף איש. זה די הרבה, אני חושב. הם באו בעיקר בתחילה, כשנדמה היה שמדינת ישראל באה חשבון עם מחנה טרבלינקה, אולי חשבון צדק הסטורי עם השואה כולה. הם נמשכו אל האימה, הם נמשכו אל הדראמה שסביבה העיקרי — הניגוד הבוטה בין הזוועה בטרבלינקה ובין סדרי הדיון הקורקטיים כל כך בירושלים. הם באו לראות את המפלצת בהופעה חיה. אחר כך באו לראות את הפארסה הבלשית שמולידה כל כך הרבה מיני־מלודראמות, מהקטטה בין שפטל לאוקונור ועד עדת הסנגוריה שניסתה לשים קץ לחייה.

לבסוף לא באו עוד ונותרו בעיקר הישישות ההן עם משקפות התיאטרון שישבו שם בכל יום ואותן גם אי אילו סקרנים מזדמנים. השואה, אני חושב, עוררה סיפור גדול בישראל, אבל המשפט הזה היה לא נגע על השואה.

9. תיק פלילי 373/86

מדינת ישראל לא יזמה את משפט דמיאניוק. היא נענתה לשלטונות ארצות־הברית שביקשו להטיל עליה לבקש את הסגרתו. האמריקאים העריכו שום הסתבכות: על פי החוקים שלהם היה קשה ואולי בלתי אפשרי לגרש את דמיאניוק מארצות־הברית, גם לאחר שנשללה ממנו אזרחותו, אך היה ניתן להסגירו למשפט במדינה אחרת.

שלטונות המשפט בישראל ובראשם השר משה נסים, נענו לאמריקאים מבלי שעשו את שיעורי הבית כראוי. הם העריכו כי לא יהיה קשה להוכיח את זהותו של הנאשם. הם טעו: זה קשה מאוד.

משפט דמיאניוק היה חשוב בעצם רק כפרוזדור שילכן כמה מלקחי השואה הרלוונטיים להיום. — טרבלינקה: מי שמכיר את תולדותיו של מחנה ההשמדה הזה — מכיר את תולדות השואה. — משתפי הפעולה: באוקראינה וכמעט בכל ארץ נמצאו לנאצים משתפי פעולה שסייעו להם בהשמדה. יש מה ללמוד מכך על הבנאליות של הרשע האנושי. — סכנות הגזענות: המחלה הזאת אוניברסלית ויש לה תרופות, בין השאר בלימוד השואה: הנה לקח שראוי לכל ארץ. — ראש קטן: "איוואן האיום" עשה בעיקר את מה שאמרו לו לעשות. הפקודות שביצע היו בלתי חוקיות בעליל. גם אחרי חמישים שנה עוד עלול אדם להקרא לדין על מעשיו. הנה לקח שראוי לכל חייל.

שום דבר מכל זה לא בא לביטוי במקומו הוא. לטעם משתף על מחנה טרבלינקה. התביעה לא ראתה לנכון לכך ובית־המשפט איפשר לסנגוריה למשוך את הדיונים עוד ועוד ולהטותם לתעלומת זהותו של הנאשם, וכך נותר רק לשאול אם זהו האיש הנכון או לא והאם יורשע או יזוכה ואם יורשע מה יהיה עונשו ואם יזוכה — מה ייעשה בו. השאלות החשובות באמת — החמצו.

האם זה היה יכול להיות אחרת? אולי לא. זהו הדרים ואלה כללי המשחק. תיק פלילי 373/86: סדרת טלוויזיה טובה על השואה היתה עולה פחות ומועילה יותר.

דצמבר
בעם עובד

ספריה לעם
■ חיים באר - עת הזמיר
■ אהרן באקן - צפע בידי

אפקים
■ זן מירון - בודדים במועדם

מדע בדיוני ופנאי
■ פטרישה מקקיליפ - נבל ברוח
■ מארק ג'ונף - חסלו את פוטיומקין
■ פיטר לאבסי - הסייד המר

ילדים ונוער
■ אליעזר ברזר - היומן של אמא
■ מירי בתך — מן שלנו אני ואתם (עם קלטות)

עוד על המדף
■ סמילנסקי/פישר/שפטיה - המערכת המשפחתית והמערכת הבית ספרית
■ חיה חשבנג - ספר מאוחר
■ דאלאס/אפנסקי - איידס, לדעת ולהזהר
■ יעל ישי - קבוצות אינטרס בישראל

הדפסות חוזרות
■ גרשם שלום - שבתי צבי והתנועה השבתאית בימי חייו
■ רחל איתן - שדה ושיחת
■ אהרן מגד - פוגלמן
■ עמוס עוז - מנוחה נכונה
■ ביגוף הלד - אלוהים יודע
■ יורם קניוק - חימו מלך ירושלים
■ גבי סביר - מלאך הקסם של דנה
■ יעל רוזמן - הרגן שלי עם בקרוזן ועם פנינה

עם עובד
מזא"ה 22 ת"א ■ טל. 03-291526

משרד באיטליה
תוכל לפתוח משרד באיטליה, מבלי לעזוב את ישראל. אתה מקבל כל היתרונות של משרד בחו"ל ללא הוצאות גדולות, השרותים המקצועיים כוללים: כתובת מסחרית, מזכירות, תרגומים וכו'.
נשיא החברה מבקר בארץ בימים 25 בדצמבר, 8 בינואר.
התקשר היום ל: 720752, 02-224726

אדם
עברנו
למשרדים חדשים ושפע טלפונים.
לתנאי אבחון וראיון משופרים.
לתחבורה ציבורית בשפע
ודרכי גישה קלות ברכב.
ליותר שקט, חניה — וקצת נוף.
תבואות הארץ 3, תל־אביב 69866
טל. 03-498805/6/7

קופת חולים לעובדים לאומיים
של ההסתדרות העובדים הלאומית בארץ ישראל
למכירה
2 מכונות מיני מחשב BCS 20/30 אוליבטי
להנהלת חשבונות.
את המכונות ניתן לראות במרכז קופת חולים הלאומית, תל־אביב, רח' שפרינצק 23, מחלקת הנהלת החשבונות.

אקרשטיין צבי בע"מ
על פי התשקיף המתוקן שפורסם ע"י החברה ביום 25 בדצמבר 1987 הודעה סדרה של אגרות חוב צמודות למדד המחירים לצרכן של חודש נובמבר 1987 במחיר של 0.91 ש"ח (91%) לכל 1 ש"ח ע.נ. אגרות חוב, בסכום נקוב כולל של 18,000,000.- ש"ח, אשר מתוכן 17,730,000.- ש"ח הוצעו לציבור כשהן נושאות ריבית בשיעור שיקבע במכרז אך לא יעלה על 6.5%.
להלן תוצאות המכרז שהתקיים ביום 30 בדצמבר 1987: הוגשו 378 בקשות לאגרות חוב בסכום כולל של 31,221,260.- ש"ח.
שיעור הריבית הקובע נקבע לסך של 6.15%.
85 בקשות שהוגשו בשיעור ריבית הגבוה משיעור הריבית הקובע, לא נענינה, 7 בקשות בשיעור הריבית הקובע נענו חלקית בשיעור של 29.714% מהזמנתם.
286 בקשות שהוגשו בשיעור ריבית הנמוך משיעור הריבית הקובע נענו במלואן, לפי שיעור הריבית הקובע של 6.15%.
החברה מודה לציבור המשקיעים על ההענות להצעה.

יונידרס תעשיות בע"מ
הודעה על תיקון טעות
בתשקיף החברה
בתשקיף החברה שפורסם ביום 28 בדצמבר 1987 נפלו טעויות סופר בביאור 19א' לדו"חות הכספיים (עמוד ה־27) ובפרוט ההתחייבויות השוטפות בדו"ח הכספי המאוחד (עמוד ג־9), כמפורט להלן:
1. עמוד ה־27 — פרטי התאמת סכום הרווח (הפסד) הנומינלי מפעולות לפני מיסים על הכנסה לסכומן המותאם לתקופה של 9 החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 1986 הינם כדלקמן:

	צריך להיות	פורסם בטעות
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים על הכנסה — הסכום הנומינלי	492,608	370,750
נוסף (פחות) — התאמה אינפלציונית	(17,177)	169,802
	475,431	540,552
תיאום רווח (הפסד) שנים קודמות לשקלים של חודש יוני 1987	40,519	49,068
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני — מיסים על הכנסה מותאם לשקל של חודש יוני 1987	515,950	589,620

2. עמוד ג־9 — בנתונים מאזניים תמציתיים ליום 30 ביוני 1987 ההתחייבויות השוטפות צריכות להיות בסכום של 3,142,318 ש"ח כפי שמופיע בתמצית התשקיף (עמ' ב) ולא בסכום של 2,364,267 כפי שהודפס בטעות בעמוד ג־9.

פרסים והרשמה בכל משרדי הנסיעות
מולתי סוכנים בע"מ דיזנגוף 74 ת"א טל: 299414

מלון מנדרין בע"מ
בקשה
להצעות רכש של
מלון מנדרין

כספת / נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, יונתן שרמן

יתרון מסוים לפיקדון שקלי

אם אתה משקיע פרטי טולידי, המבקש בשנה הקרובה לשמור ככל האפשר על ערך כספך, וגם להרוויח משהו, יהיה עליך להבחין בין פת"ם, אג"ח, מניות בנקאיות ופקדונות שקליים.

כדי לנתח את האפשרויות, צריך שלוש הנחות: האינפלציה החזויה ב־1988 תעמוד על 16 אחוז, שיעור פיחות השקל לעומת הדולר יהיה 10 אחוזים והדולר לא ימשיך ויחלש כלפי מטבעות אחרים.

אפיקים דולריים: הבנקאיות נמצאות ברמת תשואה לפידיון של 11.5 אחוז. בעת קניית מניה בנקאית אתה מחויב בעמלה של לפחות חצי אחוז (בהנחה שאם תחזיק עד הפידיון לא תשלם עמלה). כך שהתשואה האפקטיבית היא 11 אחוזים. כלומר ל־10 החודשים שנשארו עד הפידיון ב־1 בנובמבר, הריבית שתקבל היא 9 אחוזים. פיחות של 10 אחוז, יעלה את הרווח ל־19 אחוז.

הפת"ם הדולרי לשנה נותן היום ריבית נטו של 5 אחוזים, ופיחות של 10 אחוז יעלה את התשואה ל־15 אחוז. איגרת דולרית 6102, בעלת אופציה לפידיון מוקדם בעוד שנה נמצאת כיום ברמת תשואה לפידיון נטו של 7.4 אחוזים. פיחות של 10 אחוז מביא את התשואה ל־17.4 אחוז.

מבין האפיקים הדולריים, קיימת אם כן עדיפות ברורה לבנקאיות, שיתרונן הנוסף הוא המסחר בבורסה במחזורי מסחר סבירים, כלומר ניתן למכור בכל עת.

אפיקים צמודי מדד: איגרת "ארבל" סידרה 3542 הצמודה ב־80 אחוז למדד, הנפרעת בעוד כשנה, נסחרת כיום ברמת תשואה לפדיון נטו של 1 אחוז. באינפלציה של 16 אחוז יהיה הרווח על האיגרת 17 אחוז, כלומר השקעה פחות כדאית מהבנקאיות.

פקדונות שקליים: הבנקים מציעים כיום פקדונות שקליים לשנה, נושאי ריבית של 21 אחוז (בבנק המזרחי גם מאפשר שלא לסגור את הכסף לשנה, אלא למשוך אותו לפי הצורך בכל שלושה חודשים). באינפלציה חזויה של 16 אחוז, ההשקעה בפיקדון השקלי מניבה תשואה ריאלית נאה.

ברור שיש כאן סיכון של התפרצות אינפלציונית, אך בהנחות שלנו יוצא שיש יתרון מסוים לפיקדון השקלי. למרות זאת, המשקיע הדולרי ייטיב לעשות אם יחלק את כספו בין שלושת אפיקי ההשקעה שלעיל.

האם יחזור אפקט ינואר

בשוק ההון ממתינים לראות אם גם השנה יתפסו שערי המניות מהה שנקרא אפקט ינואר. אפקט זה נחקר בארה"ב ונמצא כי הוא קיים גם בארץ. על פיו, מחירי המניות עולים במהלך שלושת השבועות הראשונים של השנה בשיעור חד יחסית.

התיאוריה המסתתרת מאחורי אפקט ינואר היא, שבעלי מניות רבים מחסלים את תיקי ההשקעות שלהם בחודש דצמבר, משיקולי מיסוי וחוזרים ורוכשים את המניות בינואר וכך גורמים לעליית שעריהן.

אשתקד ניתן היה להבחין במגמה ברורה של עליית שערי המניות בתחילת ינואר ובשוק ההון מתלבטים כיום, אם אפקט זה יחזור השנה.

בשוק ההון מציינים, שאפילו אם יגיע אפקט ינואר, הוא יקוזז במקצת לקראת סוף החודש בגלל הפרסום הצפוי של מסקנות ועדת ששינסקי לרפורמה במערכת המיסוי, עקב החשש מהטלת מס רווח הון על עסקאות בבורסה.

לחכות עד אחרי הפיחות

המח"ד הדולרי החדש של בנק לאומי מעורר סערה הן בבנקים המתחרים והן אצל הלקוחות. אם מתייחסים אליו באותה הדרך בה מתייחסים למח"ד השקלי — כדאיותו מוטלת בספק. התרגיל הוא להתייחס אליו כאפיק אשראי מיוחד, במסלול המח"ד השקלי.

נניח לקוח עם קו אשראי שקלי של 500,000 שקל. מיום ראשון בעוד יומיים הוא יוכל לגשת לבנק לאומי ולפתוח מח"ד דולרי — נניח על סך 100,000 שקל.

העיצה שלנו היא לשלם רק את עמלת ההקצאה בסך 6 אחוזים לחצי שנה ולא לקחת גרוש. רגע לאחר ביצוע הפיחות, ללכת לבנק ולמשוך את כל 100,000 שקלים, ולהחזיר במקביל חלק זהה מהאשראי השקלי היקר.

בתרגיל שלעיל יעלה לו המח"ד הדולרי ב־23 אחוז בחשבון שנתי, לפי חישוב הכולל את עמלת ההקצאה המשולמת מראש ואת הריבית של 0.75 אחוזים הנגבית מדי חודש. כיום מגיעה עלות הלוואה שקלית ל־36 עד 40 אחוז, לכן החיסכון ברור.

הבעיה היחידה היא, מה יקרה אם בכל זאת, לא יהיה פיחות.

מטוס אל־על: הבעיה היא המרווח בין השורות

איך לטוס בנוחיות

אל־על מצליחה — וזה כבר דבר ידוע — לדחוס יותר נוסעים לתוך מטוסיה. הסיבה לכך היא פשוטה: כך עושים יותר כסף, ואם הקהל קונה, סימן שהוא מוכן לקבל הרבה פחות נוחיות. אך לטוס בכל זאת באל־על.

הבעיה היא המרווח בין שורות הכסאות בהשוואה לחברות אחרות במחלקת תיירים. בעוד שבחברות אחרות המרווח נע בין 32 אינטש (סוויסאייר) ל־34 אינטש (לופטהנזה), המרווח באל־על משתנה. ברוב המטוס הוא אמנם 32 אינטש, אך לקראת קצה המטוס יורד המרווח ל־31 אינטש. למי שאינטש אחד (2.5 ס"מ) חשוב לו, כדאי לו להקדים ולבקש מקומות ישיבה בחלק הקדמי של המטוס.

תוספת לבי־בי־סי

לפני כשבועיים פרסמנו כאן שניתן לשמוע בכל בוקר ב־6.50 חדשות כלכלה מהעולם הרחב בבי־בי־סי, תדר שידור 1323, גלים בינוניים.

הבעיה היא, כותב לנו יצחק אשל, שבשעה זו משודרים סקירה המסכמת את הפעילות הפיננסית בבורסה של לונדון וניו־יורק — של היום הקודם, ואין היא אלא חזרה על השידור מערב קודם הנקלט בישראל ב־12.30 בלילה.

השידור האקטואלי יותר נעשה ב־11.30. שם נסקרים שוקי מטבע זר ותחילת המסחר היומי בבורסות, כולל בורסות הסחורות, וגם סקירה על סיום המסחר בשוקי המזרח הרחוק ואוסטרליה. האזנה נעימה.

הדוגמה של אירלנד

אירלנד הפכה לאחת הדוגמאות הבולטות במערב ליזמות ממשלתית, אשר הביאה לגידול משמעותי בהשקעות של חברות בינלאומיות במדינה זו. ניתן ללמוד על כך בספר "מקלטי מס בעולם" של מערכת האקונומיסט (הוצאת סויק).

משנת '81 נהנות כל החברות התעשייתיות באירלנד מהנחות במס לחברות, המקטינות את חבות המס הממוצעת מ־25 אחוז ל־10 אחוז בלבד, עד שנת 2000. בנוסף לכך, רשות הפיתוח התעשייתי של אירלנד מציעה ליזמים תעשייתיים מענקים בשיעור של 60 אחוז מעלויות הציוד ו־100 אחוז מעלויות הכשרת כח אדם.

בנוסף לכך, החברות שלפני שנת '81 נהנו מפטור ממיסוי על רווחי יצוא, ימשיכו ליהנות מפטור זה עד שנת '90, למרות שפטורים אלו בוטלו עם הולדת הרפורמה בתחום עידוד התעשיה באירלנד, בשנת '81.

בשירותים עובדים פחות

מאבקם של המעסיקים נגד קיצור שבוע העבודה אינו עולה בידם — כך לפחות עולה מהירון השנתי של המכון לפריון העבודה, שפורסם השבוע. דו"ח זה מסכם את שנת '86 ומציין, כי במהלך אותה שנה, חלה ירידה קטנה בממוצע שעות העבודה השבועיות למועסק והללו הגיעו ל־35.9 שעות בהשוואה ל־36 שעות בשנת '85 ו־36.7 שעות בשנת '81.

שבוע העבודה הקצר ביותר הינו בענף השירותים הציבוריים והקהילתיים, שבו הגיע ממוצע שעות העבודה ל־30.9 שעות בלבד. גם בענף השירותים האישיים ממוצע שעות העבודה נמוך — 32.1 שעות.

שבוע העבודה הארוך ביותר הוא בענף החשמל והמים — 41.3 שעות, ככל הנראה על רקע עבודת המשמרות בסקטור זה.

רווח אדיר ליבואן

בשבוע שעבר פרסמנו כאן, כי משרד התעשיה מגן על יצרני נעלי הספורט המקומיים בכך שהוא מצמצם את יבוא נעלי הספורט ל־250 אלף זוגות בלבד לשנה, ומטיל מיסים בשיעור של 95 אחוז על נעלי הספורט (מסוג אדידס או ריבוק) המיובאות מהמזרח הרחוק.

מטיילים ישראלים במזרח הרחוק מספרים, כי נעלי ספורט מתוצרת "ריבוק" נמכרות בקוריאה במחיר של 15 עד 25 דולר ואילו בארץ אותם דגמים נמכרים במחיר של 80 עד 100 דולר, כלומר עם רווח אדיר ליבואן.

לחכות למענק 45 יום

לאחד מאנשי "כספת" נולדה בת. האם המאושרת זכאית לקבל מהביטוח הלאומי מענק לידה בגובה של 70% משכר שלושה החודשים האחרונים. הפקידה בסניף הביטוח הלאומי ברמת־גן הודיעה כי המענק ישולם רק בעוד 45 יום. מדוע?

מסבירה הפקידה: המענק הוא עבור שלושה חודשי עבודה, ולא ניתן לשלמו בבת אחת, אלא על פי הממוצע: הממוצע של שלושה חודשים הוא 45 יום. מה שמנהלי הביטוח הלאומי שכחו אולי הוא, שהמעביד כבר ניכה בעבר את דמי הביטוח הלאומי מהעובדת. לכן, היא זכאית לקבל את דמי הביטוח באופן מיידי, ללא כל קשר לממוצע כלשהוא.

هكذا من الاصل

תרבות וספרות

ש"י עגנון: אימונים בכתיבה תמה

שמואל יוסף עגנון — סיפורי הבעש"ט. אחרית דבר מאת אמונה הזיים יהודה ירון. איורים: אורי ליפשיץ. הוצאת שוקן, 1987, 247 עמודים

מאת יאיר מזור

מה לעגנון אצל סיפורי הבעש"ט ומה לסיפורי הבעש"ט אצל עגנון? כל הקורא בסיפוריו של עגנון, ואפילו בבקיאות שבבקצת שבהם, כגון "הנידח", "הכנסת כלה" או "בלבב ימים", יודע כי אותה תמיהה ואותה קושיה אינה תמיהה ואינה קושיה: החסידות, לסוגה ואורחותיה אינם רק עצם מעצמו של עגנון, אלא עוד עיקר אסתטי־אידאי הבכתיב ומתנה גושים וחוטיבות באמנות הסיפר שלו. בכלים אחרות, החסידות ברבות ביצירותיו של עגנון אינה בבעבור של מעשה קרובי־הינת, הישר אפידורי קל לקילוף ולהפילה, אלא פיגום מוצק חולים, תבנית נוף סיפורו. רק בכעה שעגנון מבליע לראר תיכני אחר, כגון בסיפורי אהבים, נגרעת נוכחותה של האיכות החסידית בסיפור, נגרעת אך אינה מקופחת כליל: היא תשוב ותתערטל בשולי הרקיע כביכול של הטקסט, כגון בנקיטה רטורית מיותמת, בהבעיית העלילה ובהוחתה, או באיזור מרושל לכאורה של עיין לעניין.

ובכל זאת, מקבה הדבר שסופר כעגנון, שמקוריות יצירתו היתה קרובה ללבו כיצירתו עצמה, ישב וטיפח את דיבורה המקורי של יצירתו בנאמנות מופגנת — כמו קם, בבציע ואף כבטל את מקוריותו־שלו בפני מקוריותם של אחרים בכך שישב והתכנן והמספר את סיפורם של אחרים, כבעם כלישונם ומאור ברוחם. ועוד מוקשה הדבר, שבולדן יוצר כעגנון, שדבר כמעט לא יקר לו כבמקוריותו, וכבעט ומקפר כליל את אוצר מתגי מקוריותו היותר בוצהרים: דמות המספר האירוני, הבנוז העקום, הנוקם עורכה כמולחת האירוניה פתלתלה ושלוחה, בספר מחול והמנחיק, המודבן צפייה ומכחישה, בספר מועד ובמביד תמיד.

סיפורי האגדה, חוזר איפוא ופנו אל עצמו, חוזר וקיונו את מקנתם המראבית. קל החומר עגנון, שהיה קרוב כביאליק אצל הזאבר תאראנביזה. קל החומר עגנון, שבמשקפי הסיפור החסידי והפוסקי התיטונים קרובים באור נרבים בסיפוריו לפני־השמה הסקסטאליים, עד כי נודמה לא אתה שהבר לא נשמט מסבב צבירתם המקורי של אותם משקפים הדוסים.

כך איפוא, כשפתה עגנון ללקט את סיפורי הבעש"ט, לערכם ולספרם, אין הוא מהגר משלו, אלא שב וחוזר וכב אליו. ואותה ההתלקות מרצון בשורות המקורית ובכוחה הבורא, אולי אפשר לנמקה עוד בהכרעה והרנית־כוונת בצד עגנון להפגין הובאו כלפי אותו אינוונבאר כארא־כיב שהוין את עולמו הרוחני. שסיפרם את כתיבתו האכתסית, להקים יד לאותו מאגר בריוני רוחני שאיפשר. בין השאר, לעגנון להיות עגנון. מצד זה של הדברים, אותו ויתור אינו אלא בכוונת מעצמו אל עצמו: אין באותו ויתור עגנוני כדי לגרוע כהוראה כעגנוניותו (ואולי אפשר להבטיל את הדבר להיתור עגנוני אחר: בבואו לתרגם משל אחרים, ביכר לתרגם את הסיפור "אבק" בכל הגרוני ביותגון, והרי חלקה כל כפרות כקברינאוחה בעיבוגו של עגנון אף הוא פרשה לעצמה).

ואף זאת, בשעה שבא עגנון ללקט ולערוך את סיפורי הבעש"ט, עם הומרי החסידות והבביותיה, כשר בא וחוזר אל בית היוצר שלו עצמו, אל אסליות אומנותו, אל מיכרה חומרי סיפוריו ותבניותיהם. כיוון שכך הופך מעשה הליקוט והעריכה של סיפורי הבעש"ט בידי עגנון מעין "תרגיל נוסף", הכרה מחודשת עם כתב ידו שלו, איבון ידו ב"כתיבה תמה" חסידית, שאליה שב ונקרא, שב ונדרש, בכתיבת סיפוריו שלו. כך הופך מעשה הליקוט והעריכה למעשה אומן השב ומשחיז את כלי אומנותו שלו, השב ומכוונם אל צלילם הנכון, טורח ומלטש, מקפיד ומקצע.

ליקוט ועריכה אינם מעשה מכונה, מעתק מתמי העתקה אטומה שראשיתו קיבוץ אריש מכל הבא ליד ואחריתו גריזה לכלי קיבול אחד. ליקוט ועריכה משמעם העדפה מודעת, בירור מבוקר, גריעה והשמטה, מיפוי ועיפוי, הכרעה מפוכחת בין גיזם חומר לבין פסילתו, בין נטילתו לבין ביטולו. זה איפוא טיבו הבורא ומיזוגו היוצר של מעשה הליקוט והעריכה: לבקר ולבכר, לברור ולפנות, לסוג ולהגדיע — כל אלה מעשים שיש בהם בריאה לעצמה, יצירה משל עצמה. וודאי שכאן יצירה עצורה, בריאה במובן המרוסן של המלה. ובכל זאת, מכוח מסעם הבריאה והיצירה יש כאן, וכשעגנון ליקט וניפה, ערך וגרע, קיבץ וביכר את סיפורי הבעש"ט, לא רק שלא ויתר כליל על מקוריותו היוצרת, אלא שב פנה והתפנה לאמנות הפיוט שלו עצמה בטעמו הפואטי ליקט. בטעמו הפואטי השמים, במידתו העגנונית מדד את סיפורי הבעש"ט.

הסיפורים, סיפורי הבעש"ט, הם סיפורי נסים ונפלאות, נסיו ונפלאותיו של הבעש"ט, סיפורים המתעדים את חכמתו הפולחת, את הבנתו את טבע האדם, את האותנו ללקח העבר ואת ראייתו החוזה את העולה, את עירנות רגישותו לטיב הארם ואת שיעור פלישתו לנפש האדם, את יכולתו לעמוד על הגלוי ולערטל את הנסתר.

ואפילו אותם סיפורי נסים הפלאות אינם קולעים לכל אוזן מחמת ערעור עולם המציאות שבהם. הכוהנת תוקף הפרסה. מהלכיו (ודאייה כאן בזינה הזרית והשוזה של אותם סיפורים ושל סיפורי "כפר המעשים" לעגנון). סיפורים הם אלה. סיפורים לכל דבר. סיפורים כן הזן הנכבש את הרגש ולוכד את הדמיון. קל החומר הלקח המופק מכל אחד ואחד מהם. סיפורים כמשאלות כל אוהב סיפור באשר הוא סיפור, סיפורים כמשאלות הגמוסות של עמוס עוז: "מה, בעצם, מעשיהם של המספרים? אלה האוחבים עלי פועלים, פחות או יותר, כמין מכשפי השבט... תשוקת הפרא, יצרי הלב, איתני הטבע עצמם, נלכדו בשבי המספר בתוך רשת של שפה ושל תבלית" ("באור התכלת העזה", עמ' 21).

איוריו של אורי ליפשיץ קולעים ולא קולעים. יש בהם כהו כרוכו הקולע ומוסיא כאחד. קולע באיכותו הרוחנית התואמת כה רבים מן הסיפורים ומוסיא בקדרותו האלימה־כמעט, הרוטנית לא אחת, שאינה ממן רבים מן הסיפורים. האיורים ראויים לעצמם ואף למעלה מכך וכבוחם הסיפורים. אך לא תמיד "אומר לרבק טוב הוא".

שבא ואמר, שני כוחות מנוגדים נקלעו והתוקו למשואה באנגת אחת ושני הכוחות המנוגדים: משיכתו של עגנון למשקפי הספרות החסידית מול מקוריות כתיבתו הרוחה והתבלות בפני אחרים) תמצא הכוח האחר — הוא כוח המקוריות — נסוג ומוותר. קל החומר שכבר נכבא שעגנון לא נרתע מלאמץ וליטול משל אחרים. אלא שאותה נטילה לא היתה בבחינת חיקוי מתוך התבטלות. להיפך, כשיצא עגנון לשאול משל אחרים, לא היתה זו באמת יציאה משלו אלא שיבה חוזרה ומחודשת אל שלו. ללמדך: ככל מופר של עד, הושפע עגנון מאחרים דווקא באותם חומרים ותבניות שכבר היו נוכחים ומאוחזים ביצירתו שלו. אלא שאותם חומרים ותבניות שבהם והפים הושפע נמצאו מעוצבים באורח שונה אצל אחרים (כין הראשונים להם הססון וקפקא) ואותו שוני הוא שהפיזה הפריה מחודשת את חומריו ותבניותיו של עגנון עצמו. עגנון נכנס איפוא לפרדסם של אחרים ויצא ממנו, ולא ניזוק במקוריותו, אלא הפרים בראייה חדשה את עצמו.

כל זה נכון לגבי סיפורים מקוריים של עגנון שבהם נוכחותם של חומרי חסידות מעובה אך לא כן הדבר לגבי הספר שלפנינו: כאן לא רק ויתור כנוע, לא רק נסיגה גבורה. אלא ההתלקות מרצון ממדרגות היוצר, ההנערות מעמדת הסופר הבורא עולמות לרצונו ושודד בהם לרצונו. כעין התכחשות לכל אשר כרוך בשמו של עגנון ובאישיותו. הקבלה לכך מוצאים אצל ביאליק שליקט וערך (בשיתוף עם רבניצקי) את ספר האגדה. ואולי דווקא בהקבלה זו יתאפשר פתרון לתמיהה.

שניהם כאחד, עגנון וביאליק, משוויתרו ויתור של רצון על מעמדם כיוצרים, ופניהם לעמדת מלקטים ועורכים כמשל אחרים, כיוצר אגדות וסיפורי נפלאות דווקא. ללמדך: יש בפנייתם העדפה מופגנת של ראגר נאר־אטיזרי שעיקרו סיפור המעשה, עלילה נפלאה במהלכיה ובתהליך. ולפי שמדובר בשני יוצרים שיש ביצירתם הנאראטיווית ביכור ניכר של סיפור מעשה, של עלילה לולינית לא אחת, כפליגה ומשתלשלת, שאינה נרתעת מסוד הקסם האגדי — נבצא שבפנייתם לראגר נאר־אטיזרי הקולע לטעמם היוצר, אין מעשה של שרירות וודאי לא מעשה אקראי. כלומר, אפילו ויתורו על עליונות היוצר הטבורה עמם, הם לא עיקשו מטעמם הנאראטיווי אלא שבו אליו, שבו ואישרו אותו. בפנייתו של עגנון אל סיפורי הבעש"ט ובפנייתו של ביאליק אל

ספרו של ד"ר יאיר מזור, "המט המשולש", על הקשרים בין עגנון, הכנס וסטרינברג, יצא לאחרונה בהוצאת "ספרים"

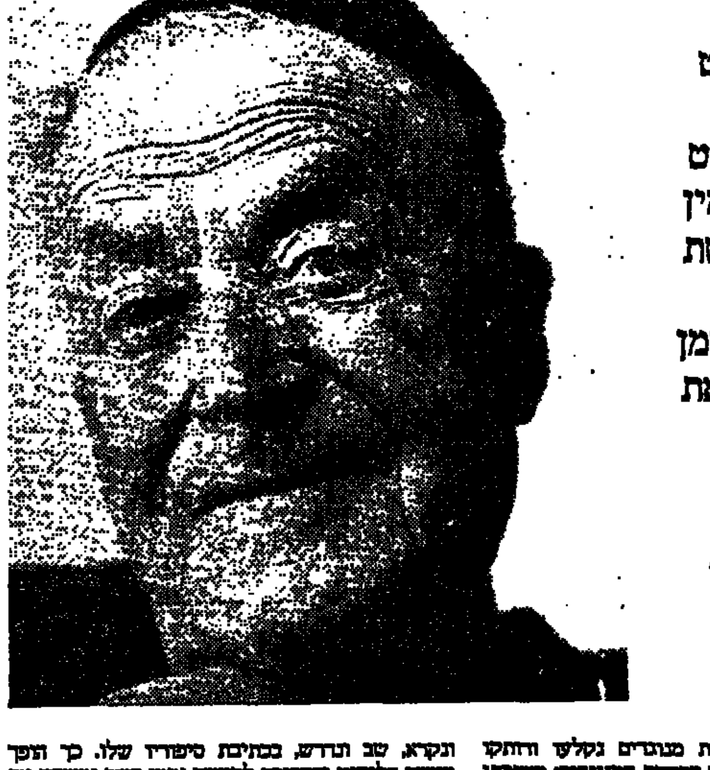

ש"י עגנון: מעשה הליקוט והעריכה של סיפורי הבעש"ט נהפך בידיו למין היכרות מחודשת עם כתב ידו שלו, מעשה אומן השב ומשחיז את כלי אומנותו שלו, השב ומכוונם אל צלילם הנכון

אמן האכזוטיקה

אבל פן, ציורים. גלריה מעיינות, ירושלים

מאת חיה פרידברג

אבל פן היה מראשוני הציירים היהודים הארצישראליים ואחד ממורי "בצלאל" הישן. כשהגיע ב־1913 לירושלים, היתה זו עיר אוריינטלית טיפוסית, בעיניו של האמן האירופי, יליד רוסיה שלמד וצייר בפריס. נראו בני השבטים הבדווים כבני עשיו המקראיים, והנשים האקזוטיות הזכירו לו את נשות התנ"ך. וכך האם התימניה שבתמונה אינה אלא רחל ה אוחזת את יוסף התינוק.

תמונה זו צוירה כעשרים שנה אחרי השתקעותו של פן בארץ. בשעה שהטיפוסים האקזוטיים הללו שוב לא היו שכיחים כל כך. אלא שרושמיו של המפגש הראשוני עם הארץ ותושביה המשיכו להשפיע על יצירתו, בעיקר בציורי התנ"ך שלו. עד למותו בשנת 1963. אלו ציורים המעוגנים במסורת האוריינטליזם האירופאי של המאה ה־19. האוריינטליסטים חיפשו במזרח את הפראות והחושניות של הנושא ושל הנבע, ומצד שני רצו ללמוד את אופי הנוף והאווירה שבה חיו ופעלו גיבורי הברית הישנה והחדשה. שני פנים אלה מצויים גם ביצירותיו של פן. תוחם נוסף שהשפיע עליו היה הסימבוליזם הצרפתי של סוף המאה ה־19, ואפשר שגם האמנות היפאנית — של אותה קלט כנראה דרך ה אימפרסיוניזם הצרפתי.

האקלקטיות הכנענית, ולעומתה הניסיון ליצור אמנות יהודית־ארצישראלית והקשורה בתנ"ך ובמזרח — שני אלה מאפיינים מובהקים של האמנות הישראלית בראשית דרכה, כפי שהתגלותה ב"בצלאל" הישן. מרשנמה על יחסו של פן לזרמי האמנות המודרנית שהחלו להשפיע על האמנות הישראלית

לקראת סוף שנות העשרים, אפשר לקבל מדברים שכתב ב־1929: "את הציורים המודרנים יודעים להעריך רק יוצריהם, סנובים, בוחוי דרגה וטיפשים אחרים... וכל הבנופיה הזאת קושרת קשר גדול־כלפי כל דבר הנוצר בידיעה וכשרון".

את שמרנותו ביטא פן בסגנונו הרומנטי, המגיע לעתים לדרגת סנטימנטליות גבוהה, בהרמוניות־הצבע והצעימות אף הבנויות היטב, ובמקצועיות הבולטת של העבודה. כל זה מוצג בימים אלה בגלריה "מעיינות" הירושלמית, המציגה בעיקר עבודות של פן משנות הארבעים ואילך. העבודות מבטאות את עקביותו הסגנונית של פן, או את הבניירים ששלט בעבודותיו בשנים אלה.

הדגש בתצוגה הושם על נושאי התנ"ך, ורק יצירות מעטות מפנות את תשומת לבו של המתבונן לנושאים אחרים, בעיקר בשנות יצירתו הראשונות והחשובות: לאחר פרעות קישינב נסע פן לרוסיה כדי לתעד ברישומיו את שרידי הפוגרומים. הרישומים שימשו אותו ביצירת סדרת "ספר הדמעות" מ־1916. בזמן מלחמת העולם הראשונה שהה בפאריס, והתמחה בתיאורי קרבות וביאורים סאטיריים. בימי מלחמת העולם השנייה יצר סדרת רישומים על השואה, שכמה מהם שמורים כיום במוזיאון יד ושם. כל אלה מוצגים בפורטפוליו באמצעים והתמונות שבקטלוג הנאה שהוציאה הגלריה לרגל התערוכה.

אבל פן: "ויזכר אלהים את רחל... ותהר ותלד בן", פסטל, 1947

מכתבים מאנגליה / יורם ברונובסקי

תכלית הוולגאריות היא תכלית העידון

באחד העיתונים הישראלים קראתי זה לא כבר כתבה קטנה של מבקרת־הטלוויזיה של העיתון, שבאין טלוויזיה בארץ יצאה לסקר את שידורי הטלוויזיה הבריטית — אולי לתועלת מעטה כלבד של העם היושב בציון או של האנגלים עצמם, אך לעניינם ואפילו לעליצותם של הישראלים יושבי־אנגליה שמזומן להם לראות שידורים אלה ותמיד הם תוהים מה עשויה היתה להיות הוות־הדעת של מבקרתינו השנתנות עליהם. הכתבה שלמקראה וקפנו — אנו, עדת הגולים הקטנה, קודבנות הטלוויזיה האנגלית האידיוטית האת שיצאו לה מוניטין שאין היא ראויה להם כלל (בדומה לתיאטרון האנגלי) — את גבותינו עסקה דווקא בשידור היחיד שאין אנו חולים להתפעל ממנו ולייחל לו, ולהשתעשע ביותר למראהו, ושעשוע שאינו שמור כלל ונבבד עוסקת איגרת זו.

הנופש שהעסיק את המבקרת הישראלית היה הופעתו של הקומיקאי בארי האמפריס באחת התגלמויות שהוא לובש: דמותה של אשה המכונה "דיים עדנה אוורידג'", שכבר שנים הוא מתגלם בה בהופעות שונות — בגוף התגלמויות אחרות, לא פחות משש במספר — ולאחרונה בסדרה ושמה "תוכנית דיים עדנה" שבאוזור מפרקיה צפתה המבקרת שלנו. היא נחרדה ממראה עיניה: וולגאריות כזאת לא ראתה עדיין ומרוב בעל התעלפה המבקרת, הדועה בעידונה, התעלפות "פיסית, ממש". היא נדהמה לשמוע, בשידור אחד, את שבחיה של התוכנית מפי אנגלים שפויים למראה. בקיצור: משהו רקוב אפילו בארץ הטלוויזיה המשובחת הזאת — ברמזים הקוראים הישראלים המודעבים.

מתקשרים עם עולמו של הגוד לויז: אבל הגוד לוין הוא ילד ליד היצירה הזאת שהיא דמותה של דיים עדנה. אני אומר בלבי שהאשמה היא לא לגמרי בי, אלא בכך שאין לנו עדיין שפה לתיאור דמות כדמותה של עדנה — אף שבבואות שלה מוכרות גם מוכרות בהוזי הישראלי, אולי אפילו בעולם המבקרים והמבקרות שלו). ראבלה היה משתבח בדיים עדנה, ואל־נכון גם בצאצאו ומעריצו המפורסם יותר של ראבלה — גוסטב פלובר. אכן, אמנות הקלישאה — הזקפתה רבת־התרטייה — של דיים עדנה מעלה על הדעת את פלובר של האיגרות ושל מילון הדעיונות המקובלים.

בארי האמפריס מציג לעיני האנגלים את המיתוס האוסטרלי במאורדיה הקיצונית שלו (הקרובה ביותר לריאליזם, כאמור): מיתוס של הארץ חסרת־התרבות המתוחה בכל כוחה לארץ תרבותית. מיתולוגיה שלמה, מטופחת זה דורות, של "ילדי הטבע", חסרי העכבות, עוקצניים וחומדים, מין "כובשי כנען בסופה". כך הצטיירה אוסטרליה במשך עשרות שנים רבות לאנגלים. האוסטרלי היה בהתאם לכך מושא של הלצות ובדיחות אירוניות, למיתוס היה כמובן צד אותנטי. אך בד בבד התחולל מהפך מעניין: באוסטרליה צמחה עילית תרבותית של ממש, ובתחומים האיזוטריים ביותר, בעוד שאנגליה הלכה והתוולגרה, ומאחר שמהוה על כל הגולים האוסטרליים התרבותיים שבאו אליה במשך שנות החמישים והשישים, וכיום הם בצמרת עולם הספרות והתרבות האנגלית.

אך המשנה התרבותי הזה מוסיף להתקיים, ולא במימד המיתי שלו. בארי האמפריס מבין את נחיצותו והוא מר

בארי האמפריס בשתיים מהתגלמויותיו: הוולגאריות המוחלטת שהיא כולה מלאכת מחשבה, והנוגעת בעידון המוחלט

סיף להשתעשע בו. בדרך כלל הוא פותח את הופעותיו ברמות לו פטרסון בהצהרה "אני מאוסטרליה" — המצחיקה להפליא בפיו שכל הגה הנפלט ממנו הוא הגזמה של המבטא האוסטרלי (הארכאי כבר קצת, לדברי מכרים אוסטרליים). הוא אמן הפיגורה הלשונית שהיא יסוד ההומור המעודן והדק ביותר: הפלאונזם, מסירת הפרטים המיותרים בהולם בתוך קפידה דרבניונת. גוגול במיטבו — ושוב, כמובן, ראבלה לאורך כל האפוס שלו — לא היה בוש במתגלוג של לו פטרסון, כשם שפלובר היה מתענג על נאומיה של דיים עדנה, זו האנגלופילית הקרתנית נוסח אוסטרליה של פעם.

האסוציאציות הצרפתיות ביחס לבארי האמפריס אינן מקריות: הוא עצמו, בכמה כתבות רציניות שפירסם, מצביע על מקורותיו בתרבות צרפת, וביחוד בתרבות הדקדאנס. את אביו הרוחני הוא רואה בספר היוזמנס, בעל הספר "במהפך" (A REBOURS), שהיה אחד מספרי היסוד של האסתטיציזם — זה הספר שבו הגנה דוריאן גריי וממנו נטל אוסקר ויילד עיקרים רבים במשנתו. בו בזמן היה היוזמנס אחד מסופרי האסכולה הנטורליסטית, בני־תוכו של אמיל זולה. וגם כאן אפשר להצביע על מימוש ההפכים הזה: הריאליזם הקיצוני המלאכותיות הקיצונית, הטבעיות והאנטי־טבעיות הנרבעות. זה בזה. בבאריי האמפריס מטשטש את התרגום האנגלי של הספר של היוזמנס, תרגום הקרוי "כנגד הטבע". בארי האמפריס הוא מין גילגול של הגיבור היוזמנסי ששמו דז אסנט ("דד" — קיצור אוסטרלי מקובל מאוד של השם דזמונד), הגיבור שבגשים בו התום המגמד ביותר — "הטבע" במצבו הגולמי ביותר — עם "התרבות" המעודנת עד פרוורטיות, המתופשת את הנדיר, החד־פעמי, המחר והביזאר לאבחר לוגיה נפלאה שזוכר על מחוזות חוזיות קרא האמפריס בשם "ביזארים".

לאחר שורה ארוכה של אבובות מן התיאטרון האנגלי, שורה שהתמשכה זמן רב, כי לא יכולתי להשלים עם אובדן המיתוס הישראלי המטופח בקרב בני האצולה התרבותית שלנו, ביבבר גדולתו של התיאטרון הזה, לאחר שנמנתי אומר שרגלי לא תדרוך יותר" וכו' — הלכתי לפני ימים אחדים למופע תיאטרלי בווסט־אנד — הופעת היחיד של בארי האמפריס, ושמה Back with a Vengeance (משחק כמו "יותר — ועוד איד"). אף שבארי האמפריס שיזוק את שלוש הדמויות הידועות ביותר שלו, יותר מכל הדשימה אותי הדמות שהכרתי פחות מן האחרות: דמותו של סנדי סטון, דמות הדפאים הישר מתוך "מאפייר" של בקט, או מתוך "ימים יפים" (באוסטרליה שיזוק האמפריס בהעלאה הראשונה של "מחכים לגודו"), דמות שקופי הטרגדיה נוגעים בה בקרמיות היסודית, מכותים את הדעת לכך שלמעשה גם זוג המופשים הזה קומדיה־טרגדיה ושוף את הזוגות האמורים שהועלו כאן: טבע־תרבות, עידון־וולגאריות.

סנדי סטון, בגילום המיתולוגי־סמיוטי המהיד שלו, הוא דמותה של התרבות הזקנה, הקורסת, חולת־האנגס, המתבוססת בזיכרונות ובקינות גרוטסקיות. אם דיים עדנה היא התום המרשמת של אוסטרליה, אם לו פטרסון הוא העיזות הפרוורטיסיה המתחזה לטוב מטומטם ולחביבות, הרי סנדי סטון הוא קריקטורה־סטיבה, השיפת האימה והעליבות שביסוד הקיומים המיתולוגיים הללו. אוסטרליה לובשת בשילוש הזה את דמות הגשל של העולם כולו, של התרבות כולה — והישראלי מוצא בתוך המשולש הזה הרבה דברים המוכרים לו יפה מביתו (וכבר רמזתי כאן לעיל רמזים אחרים).

כמעט שהייתי ממליץ, בכל זאת, לישראלים שיילכו לצפות בכאן הקומי הזה שהוא בארי האמפריס, ולא יסתפקו בזיקוי החיוור שלו שהוא פול הוגאן בסרט "קרוקודיל דאנדי". אולי אפילו כדאי למבקרת הטלוויזיה שלנו להזור ולצפות בהופעתיה של דיים עדנה — אולי תלמד מן הצפייה הזאת משהו על עצמה. אלא שאם תלמד מדיים עדנה משהו על עצמה — הרי לא תהיה עוד היא עצמה, והבל!

האמת היא שכלל אין מקום ללעג למבקרת מובד הטעם על שלא הבינה את התכנית שבה צפתה, ושאף לא היה כל סיכוי שתבין אותה במין צפייה־ביזמה אחת שכזאת, החסרה כל הקשר. נהפוך הוא, אפשר להוציא לקח מעניין מאי־הבנה שלה באשר לאי־הופעתם של קודים תרבותיים, אפילו, ועויין, בכפר העולמי הזה שהטלוויזיה דווקא היא שיצרה אותו. הישראלים רואים תכניות אנגליות רבות בטלוויזיה הישראלית. אבל ודאי שאין להפליג על יבוא תכניותיו של בארי האמפריס. רק הבנת ההקשר התרבותי, הקוד, מאפשרת את הבנאה מהו. מתוך אי־ההבנה של המבקרת — הידועה גם בשכלה החריף — עולים לקוחים מאולפים באשר לפאראדוקס ולקושי הלא־ייאמן של כל תרגום, למידת היצירה האפשרית שבו ולמידת הסילוף ההכרחי.

ההשוואה העולה תמיד בדעתי למראהו של בארי האמפריס, או "דיים עדנה", היא מתחום הספרות. הנה כי כן — היש יצירה וולגארית יותר מכתבי פרנסואה ראבלה? איך היתה המבקרת שלנו מגיבה אילו נקרה לידה ספר של ראבלה ובו תיאור עשרים מיני הנפיחות שנפחה הגיבור, והמישים הדרכים שבהם הוא מנגב את אחוריו? אחרי עשיית הצרכים (בשונה דובה אני עדיש לביטויים הסטוריים ביותר לתיאור תאחורין של זאת) הפרוזה הצרפתית? ייתכן שאילו נקרה טקסט של ראבלה לידה והיא יודעת אנגלית בבלקאתה בצרפתית הארכאית) היתה גם כך... מתעלפת, כאמר.

בארי האמפריס הוא אמן הסוג הזה שבו הפליא לעשות ראבלה הוולגאריות המוחלטת שהיא כולה מלאכת־מחשבה, והנוגעת בעידון המוחלט. ייתכן שיק שפות בשיא התפתחותן — אולי אף ב"זוקראבס" שלהן — מאפשרות הופעת אמנים של הסוג הזה, ולא בכדי הם מוכרים לי רק בתרבות הצרפתית והאנגלית. קשה לי להאמין שבשלב הזה בשלה כבר העברית. למשל, לתרגום מושלם של ראבלה (ציכור של ספרו מצוי בעברית, אבל כמעט בלא קשר לערכי המקור). אלא אם כן ייעשה הדבר בידיו של ממש — רוגנת יהשע קנז, שאמנם כבר נודע בראבלה ובתצלווזה גדולה (אם כי לפרקים הפחות "ראבלזאביים" מן הבר היגה שבה אני עוסק כאן) ושביצירותו המקורית, כגון ברומאן הגדול "התגנבות יחידים" (אך בעצם גם ב"האשה הגדולה מן החלומות"), קיים גם כן יסוד זה של מפגש הוולגארי ביותר במעודן ביותר, מפגש שבו הפארודיה מתגלה או מתגלמת בנה שהוא לכאורה ריאליזם טהור, תיאור המציאות "כמות שהיא".

בארי האמפריס הוא מהגר מאוסטרליה שהגיע ללונדון באמצע שנות החמישים, ואט־אט נעשה למין מוסד תרבותי אנגלי שמתרכזים בו הרבה מסרים פרדוקסים של התרבות האנגלית של הזמן. מתצאו האוסטרלי הוא אבן היסוד של קיומו הנביבתי: היתה תקופה שבה הושיע בשש דמויות שונות, שכל אחת מהן ייצגה או גילמה מיתוס אוסטרלי אחר. כיום הוא מתרכז בשלוש דמויות: לו פטרסון, "הנספח התרבותי של אוסטרליה בחצר סנט ג'ייסס" — דמות של זקן נאלח, ובדיחי, שופע טוב וסיגופת, משתבח בקשרים הקוברתיים ובעלילות־מינגר האחן שלו — דמות ושמה סנדי סטון, גבר מתמטש, מין רוח־דפאים מתוך סמיואל בקט, זקן מפליץ (תרתי משמע), נוהה האנק ושוקע — מבוזיה דראמטית אולי הגדול בחיבורי של האמפריס — ולבסוף דיים עדנה אוורידג', שבהיכרות עמה נהוג להשתבח לו פטרסון (היא נוהגת להכחיש היכרות זו בתוקף), שהיא דמותה של עקרת־הבית הזעיר־בורגנית המוחלטת: מין תמצית התיפלות, התיפלוץ, התעבה למיניה, השקיקות לזוהר וכל כיוצא בו, וגם הגיבורה הוושפת את תועבתו של העולם שבו אנו חיים (כמו שהיא אוהבת לומר, כגיבורה שכל הקלישאות מרקודת כו ריקוד שכנים, היא בעלת משפחה שאת עלילות כל אחד מאנשיה היא מספרת: הבן ההשוש חיל בארצות־הברית (כמובן, בלוס אנג'לס), הבעל, נרום המסכן, השוכב בבית חולים כשקטטר מאמשר לו את עשיית הצרכים.

אבל כל התיאורים של הדמות האת באמת לא יועילו (פתאום אני מוצא בתיאור שלי אלמנטים שאול

חציית־קווים

מה שלא יהיה — רומאן, מאת רלה מוזלי. הוצאת כרם, 1978, 163 עמודים

מאת חנה הרציג

ספרה הראשון של רלה מוזלי, "מה שלא יהיה — רומן", הוא יצירה שנודעה מעצם מהותה להיות שונה. זהו ספר השובר מחסומים של שתיקה ופורש דיוקן פסיכולוגי מן הסוג הלא־מקובל בספרות: דמויות של נשים וגברים, כשלב של התגבשות מסגרת החיים המשפחתיים, במסע חושפני אחר הזיותיהם הרגשיות, המיניות, האינטלקטואליות, ובניסיון לקבוע את היחס הנכון שבין תפקידיהם במישור הבין־אישי המשפחתי.

ההתרסה נגד מוסכמות של "דיסקרטיות, סמכותיות", מלגות, בהתעלמות מכללים של קומוניקאטיביות מקובלת במעשה הכתיבה עצמה: לקורא הפותח את הספר צפויה הפתעה כבר בעמודי השער. הוא מוזמן להגיב בהפתעה, זעזוע ומבוכה לנוכח שלל של תופעות מוזרות בתחומי העלילה, הדמויות, הדיאלוגים, כללי הדקדוק וכו'.

הדרישותיו הבריחות של הספר מגבילות מראש את קהל קוראיו. ועם זאת, דרישות אלה עצמן מצטיירות גם כמעין פיתיון, מן הסוג המופנה לקורא־העילית — המתחכם, המנוסה, הרגיש, החושש כפול: מצד אחד דווקא הפרובוקציה, שאינה אלא סמן לעיקר, עשויה להיתפס כאתגר שמכבוד לעמוד בו. ומן הצד האחר, הטעיה כבר נשמעה. אפשר לטכם כי אין כאן אלא "מיזוודת לשמה". לכן חשוב להדגיש את היחס ההדוק, הרציף, שבין מוקד היצירה ו"טעם קוממה", כפי שהוא מצטייר מתוך הטקסט, לבין היעוד הקומוניקאטיביות והר פרובוקטיביות — שהם ממאפייניה הבולטים.

מוקד היצירה הוא בחינה בלתי פוסקת של היחס המורכב שבין המציאות הרגשית והאתנגטית לבין התרבויות השונות המעמעמות, מקשות ומסלפות אותה. התרמיות הן תחיות מקובלות כמו "אהבה", "נישואין", "חברות", "אמהות", "מרי". והספר מפגיז סירוב חותך לצקת לתוכן תוכן מוכר־מאליו כלשהו, בין כזה המקובל, ובין ניגודו הלא־מקובל. המאבק הוא לגייס הזירות, מודעות ואחריות מרבית כדי לגפות ולסלק את הכזוב, המוכר־מאליו, הטפל, הבזוז או הקישוטי־גרידא, ולהיחזר עם האותנטי. כדי להדוק עד הסף את המבוך מאליו, מגבלות ההתנגשויות אל הקצה האחר, לעתים כדי לחזור לנקודת ההתחלה מתוך עמדה של בחירה. למשל, מסגרת הנישואין נבדקת עלידידי יחסים רגשיים נוספים, יחסי אהבה, מין, ידידות או שותפות נפשית אחרת — כדי לחזור ולאשר לבסוף את תכני הקשר. אך שבירת מסגרת הנישואין המקובלת היא רק הדוגמה הבולטת, הצעקנית, למה שהמספר מגדיר כ"חציית קווים". דוגמה אחרת היא

לפעמים שכל הנשים שהיא מכירה הן אשה אחת וכל הגברים שהיא מכירה מקרוב הם גבר אחד והשבילים שעוברים ומצטלבים ומסתבכים ביניהם הם תמיד אותם השבילים (...) קשה לה להחליט אם הם כאלה או שהיא כזאת. קשה לה להחליט אם היא רואה אותם או רואה אותה. קשה לה להחליט איפה היא נגמרת והם מתחילים" (134).

חציית הקווים היא, אפוא, בדיקת תוחות, חלוקות וסיווגים: הלשון שבה אנו "כולאים" את המציאות הממקבית היא־היא העיב הראשון במעלה להעלות הבדיקה. שכן לעתים קרובות הכרעה או הגדרה נגישות מתולפת בתקרות לשונית: "שונים בעצם תופסים מלים בנורה דתית. את: נתת הבטחה שאת אוהבת אותי ואת לא בכוחה שזה השם של מה שאת מרגישה (...) אני בדיוק באותה הסיבה — פשוט לא משתמש בשם. למה לחייב את עצמי לסדר את־כך את העולם כדי שלא ייצא שלא ידעתי מה באמת ומה פירוש אהבה" (30).

מה קורה, אם כן, בכתיבתו של ספר שבה הסילוף שבלשון הוא מוקירה המובחקים: "האותוריות", המוקד הפרובוקטיבי ביותר מוטב לאפיק זה, וכללי המשחק המקובלים בספרות ובלשון נחשפים, מופקעים ממוסכמותיהם, נשברים ומתחלפים בלאר־כללים. באופן זה עשויה אולי הלשון, ועצם מעשה הכתיבה, לסייע לאותו ניפוי, לאותו בירור של הצרות, שבו מעוניינת היצירה: "לא בטוח שלא יישאר לי בסוף כתב ריק. הבעיה היא איך לדעת מה להשאיר כדי שלא ייצא ריק, להשיל את כל השאר, לפוצץ את כל השאר, שרק מה שבאמת יישאר צרוח, גולמי, גמלוני, נחוץ" (163). כדי "לפוצץ את כל השאר" נשברים כללים מוסכמים בכל תחום־כתיבה אפשרי, החל מזהות המספר, ועד לסימני הפיסוק ולצורת הדפסת כותרות ומלים.

השבירה היא, כמובן, תוצאה הגיונית ורציפה של הציית־הקווים בתחומי הנפש וקליטת המציאות. אך הבל שאר־שם מיטשטש גם הקו שבין התוצאה שבהפרת הכללים, לבין ההתפסות לנוטמה חדשה, מן הסוג שהיצירה מנסה שלא להיכלד בה. טשטוש הגבולות שבין הדמויות בדיוניות — בין אור ולאורה (זוהיה חור) מצדיק אפילו בעצם אי־יכולתה של הדמות הנשית, האמת למעשה, לסמך בבירור את הגבול בינה לבין זולתה (כמצוטט לעיל). אך אם כן, מדוע טורחת

רלה מוזלי: כללי המשחק של הספרות והלשון נחשפים, מופקעים ממוסכמותיהם, החל מזהות המספר וכלה בסימני הפיסוק ובצורת ההדפסה של הכותרות והמלים

למשל, חציית־הקווים שבין השפיות לשיגעון:

"ליאורה לא הצליחה לראות את הדין השקוף שהודף את המשמעויות של המלים שאר אומרת לתוך מקווה של הויות, ואת הדיבור שלה מהצד השני לתוך עדימה של פרטי מציאות. היא לא הצליחה לשטוח כף יד על שום דבר שמעיד על המשמעות שפה המשותפת להם היא שתי שפות שמתנהגות כמו אחת" (44). הקו המטושטש ביותר הוא בין האבי לבין הוולה: "לה, למשל, ברוך

המשך בעמוד ב־7

כפר באמצע פאריס

דוד ואוליביה, רומאן מאת רובר סאבאטיה. מצרפתית: אביטל ענבר. הוצאת מסדה, 1987

מאת ז'יזל ספירו

אוליביה הוא בנה של אלמנה כפרייה יפהפיה ממוצא צרפת ושמה וירז'יני, שעברה להתגורר עם בנה במונמארטר שבפאריס, ובמהלת שם חנות מרקות. בנה, אוליביה, הוא גיבורו של הרומאן שלפנינו, הראשון בסדרת רומאנים אוטוביוגרפיים שכתב רובר סאבאטיה ושמה "סיפור של אוליביה". את הסורה פתחה טרילוגיה שכללה את הרומנים "הגפרורים השוודיים", "שלוש סוכריות מנטה על מקל" ו"הם הפראיים", שזכו לפופולאריות רבה בצרפת של שנות השבעים. הרומאנים "הילדות הדרות" ו"דוד האליביה" ראו אור מאוחר יותר, אף על פי שמבחינת הכרונולוגיה של העלילה מקדים "דוד ואליביה" את הטרילוגיה.

הרומאן פותח בתיאור סיומו של קרב סוער. אוליביה בן השמונה, מכנסיו קרועים, אפו זב דם ועיניו נפוחות, מוצא בתוך קלחת־כביסה ילד צנום וכהה־שער, שנלחם כנראה לצדו בלי שהכירו. שם הילד דוד.

הוא בן למשפחת זהר, משפחה יהודית־פולנית שהגיעה לפאריס לאחר מסע נדודים ברחבי אירופה. על רקע מפגש זה נרקם אפוס ילדות — קרב הפתיחה מוחזה מבוא לתיאורות מלחמתית אינטימית של ילדי רחוב לאבה כנגד ילדי רחוב בשלה.

בעלילה האפיזודית־ארוכת משולבים תיאורים מסגנונים של החיים במונמארטר של שנות השלושים, שהיה מעין כפר באמצע פאריס, מאוכלס בערבוביה של מהגרים, כפריים ופאריסאים. הידידים הנרשים משוטטים ברחובות והכף מגלה דוד את פלאי הרחוב הפאריסאי. ואותו שיטוט אינטמי הוא המחבר לכלל תמונת־עולם את האפיזודות ה"אפיזות" הגדושות התעלולים בחיי הילדים המבוגרים, את שלל הדמויות הצבעוניות, את המבולים ה

תרבותיים הדתיים המתגלים בחיי היהודים.

תמונת עולם זו, המעוצבת דרך פריזמה של תמימות ילדותית נועדת להעלות חיוך על שפתי הקורא. אך מה שמאוד כמצטט של דבר את כל הקולאז' הפריסאי הזה הוא סיפור חניכה — ביאה לאפוס — צער־ילדות ראשון שיכתם את האושר המוחלט ויסמן צעד ראשון בבית־הספר של החיים.

מצד אחד, רווי הספר ביטויים ספרותיים קלישאיים נוטם: "הוד שכיחים של רחובות אלה לעולם לא ישכחו את עצי־הקוץ הארוכים, שבהם. היו שהיהם עוד ועוד בחורף". אה "האם יודע הילדים שביכיהם נחרתים רישומים בלתי־יימחו הם יחברו את הדמאורה הנוגעת־ללב של החצר המקורה". מצד שני, אפשר לומר, שאלמנטים רבים זכו לטיפול רגיש ומלא הומור. כאלה הם האפי

יונים המעמיקים של הדמויות הר שנות המשנות המופיעות בו אחד זו בסיפור — מות זהר היהודייה הפולנייה האוטמת את עצמה כפני התרבות החדשה על אף כל מאמציו הנואשים של מר זהר להנחילה לה; וירז'יני היפה והמתחולב שהתנרמים והקלישאות שהיא נוהגת לדקלם בכל הזדמנות בקולה ה מתנגן מסמלים בעיני מר זהר את הזוכמה ואת חוש ההומור בהתגלותם; והם האף, שועית רכלנית המסתירה את חיבתה לילדים מא חורי מעטה של גסותיות מופגנת. גם העלילה המשנית — אהבתו הנכזבת של הורסת התקווה של מר זהר הביישן והחולמני לבעלת חנות הדוקית היפהפיה — צבועה בצבעים ההומוריסטיים רומים. וכך גם הסצינות מחיי הילדים, תעלוליהם, התגרותן של הבנות, מבוכתם של הבנים, הארגון העסיקי שבפיהם. תרגום שפת הילדים ודיבורים העילג של המהגרים הם אחד היתונים של התרגום לעברית, שנעשה בדקד קנות ובעירנות.

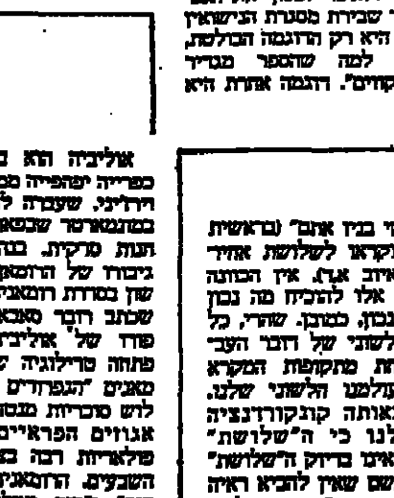

סאבאטיה: סיפור־חניכה

ז'יזל ספירו היא מתרגמת מצרפתית

עורך: בני ציפר

—— ענייני לשון / משה זינגר ——

שלוש, שלושה, שלושת

אחת התופעות ההולכות ומתחזקות בשנים האחרונות היא איהאבחנה — כפי רבים מהדוברים — בין הצורות "שלוש" ו"שלושה", לכשל, כלומר, נעשה לא כל כך חשוב להשתמש בצורות ה"נכונות", "שלוש ילדות", "שלושה ילדים", וכו'. רוב הדוברים ילידים שלא מפריע להם לומר "שלוש שומרים", "שלושה בכניות" וכו'.

בעניין זה נאמר לי לאחרונה בנסיבות רעים מפי אחד הנוכחים, רופא במקצועו, שהוא נצרם באוזר כשאומרים "שלושת הילדות". שאלתי אותו איך הוא אומר, או איך היה רוצה שיכולם יאמרו. "שלוש הילדות" (שיין שהאיזו) היא כמובן הצורה הנכונה שמכבסים לה יודעי דיקדוק.

הדוסם הוא, כי בדיבור החופשי בעטים כאור משתמשים בצורה הדיקדוקית דלעיל. יש אולי שאומרים "שלוש הילדות", הרבים ואולי הרוב אומרים "שלושת הילדות".

ושוב מגיעים אנו למצב שבו כל הצדדים צודקים. צודק אותו אדם שמפריע לו שלא מדברים לפי הדיקדוק, וכוחו של כל אדם להיות מוטרד שהדברים שהוא מוטרד מהם. וצודקים גם אלה שמשתמשים בכל אחת מגילוש, או שלושה הצורות שהוזכרו לעיל. כמובן, הכוונה לדיבור חופשי של אדם הדובר לפי תומו, ולא לטקסט פורמלי ערוך שבו נצפה לצורה המקובלת ביום בכי־כותה בהקשר שכזה, אולי.

נחזור לענייננו. משום מה, הצורה "שלושת הילדות" דווקא נשמעת טוב, וכשלא חושבים עליה במיוחד, דומה שאין בה כל פסול. כן הנתם יש גורמים פנימיים בלשוננו (למשל — נטיית הנקבה: שלושתנו) המאפשרים צורה זו, וגורמים לדובר שזו שפתו לומר זאת בלא שיחוש צריכה. מצד שני, גורמים אחרים (כגון: לימוד הדיקדוק) אחראים כנראה לצרימה שאדם זה או אחר חש בשימוש כ"שלושת התקופות" וכו'.

רק כדי להיווכח כי לפנינו "שיבוש" ותיק, די לפתוח קונקורדנציה למקרא ולראות: "דשלושת נשי בניו אתו" (בראשית ז, יג) "ויקראו לשלושת אחיותיהם" (איוב א,ד). אין הכוונה במובאות אלו להוכיח מה נכון ומה לא נכון, כמובן. שהרי, כל עולמו הלשוני של דובר העברית באחת מתקופות המקרא שונה מעולמנו הלשוני שלנו. הצצה באותה קונקורדנציה תגלה לנו כי ה"שלושת" המקראי אינו בדיוק ה"שלושת" שלנו. וכשם שאין להביא ראיה מ"שלשת הימים" המקראי לגבי לשון ימינו — כך אין להביא מ"שלושת אחיותיהם".

העובדות הן שבימינו הדיקדוק אומר כי הנכון הוא "שלושה ילדים — שלושת הילדים", ו"שלוש ילדות — שלוש הילדות". אלה הן הצורות הרצויות, ואילו השימוש במציאות עשיר ומגוון מזה.

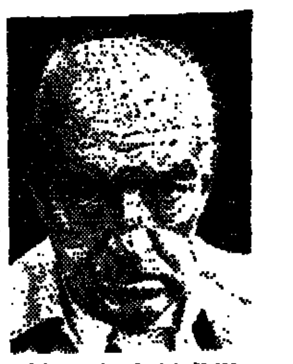
נאבוקוב: יצירת־מופת

חיים: מאמירה

שרה: רוח אקומנית

רומאן

ייאוש
מאת ולאדימיר נאבוקוב
מאנגלית: אילנה רז
עטיפה: פלי נאמן
כתר, 1987. 155 עמודים

"טעותם של קודמי הרבים מספור", ונאבוקוב מונה את הייל, דוסטויבסקי, לבלאנק והאלאס, כדי שלא יהיה ספק בלב הקורא לגבי דעתו על בעל "הלך ונעשה". מכל מקום, "טעותם של קודמי הרבים מספור" נעוצה בכך ששמו את עיקר הרגש במעשה עצמו, ואחרי ביצועו ייחסו חשיבות יתר לסילוק העקבות. היה עליהם להתמקד דווקא בדרך הטבעית ביותר שתוביל לאותו מעשה, שאינו אלא הוליה בקפידה, פרט אחד, שורה אחת בספר, ועל כן עליו לנבוע נביעה לוגית מכל מה (הגברת רז, תבוא עליה הברכה, אינה מתפתה לי־פיופי מתרגמים ולא כותבת "מכל שקדם לו", אלא בלשון בני אדם "מכל מה") שקדם לו — זה טבעה של אמנות באשר היא. אם המעשה מתוכנן ומבוצע כיאות, הרי כה גדול כוחה של אמנות היצירה, עד כי לא הגיד עצמו הפושע כבר למחרת מעשה, איש לא היה מאמין לו, שכן האמת הטבועה בבדיון האמנותי עולה על כל ממשות".

יצירת המופת הזעירה הזאת, שנאבוקוב כתב תחילה ברוסית, ואחר־כך פעמיים באנגלית (התרגום נעשה מן המהדורה האנגלית השנייה, של 1965), עניינה מהגר רוסי בגרמניה המוצא את כפילו ורוצח אותו. מעשה האמנות הוא הרצח עצמו, המתוכנן בשום־שכל (אם כי הוא שוכח להעלים את המקל שעליו שמו של הנרצח), שלמען האמת אינו דומה כלל לרוצח, מה שמשבש את התוכנית שעיקרה מחיקת זהותו של הנרצח והחלפתה בזו של הרוצח. החלפה כזו מבויה דמיון גמור בין שני אנשים, ואילו נאבוקוב יודע שאין אפילו שני פרצים הדומים בכל) וסיפור הרצח הנכתב סביב לרצח ויחד אתו.

מעריצי נאבוקוב ימצאו עניין ברומאן המזכיר את "צחוק באפלה" ו"לוליטה" המורכבים יותר, וחובבי ביולוגיה יסמכו ידם על עקרון שתודה־הבד־דלים המונח ביסודו, ו"קוראים חסרי יומרות", לעומת זאת, יקדמו בברכה את מבנהו חסר היומרות, ואת עלילתו המענגת, אשר עם כל פשטותה אינה כה נדושה, כפי שכתב המחבר, רק בזכי אירוניה, בפתח הדבר שלו למהדורה האנגלית.

קוראי עברית ישמחו לקרוא תרגום נאה ואינטליגנטי ולא לוחץ, לא בכבודה של האקדמיה, ולא כתוכביר תקוע בין אנגלית ועברית, ולא בבערות מתרגם, ולא בהתפצויות לשון. לא קראתי את האנגלית, ולא השוויתי, אבל קשה לטעות ברוח הנאבוקובית של העברית הזאת. או שמא אני חוטא [illegible]?

דו"ח המלך דוד
מאת שטפן היים
עברית: בירויה בן־ברוך
עטיפה: יעל ליאור
כתר, 1987. 191 עמודים

"ויאמר אליה... [illegible]" המלומדים, היינו לצבועים בעיני העם ולשוחד על עבדי המלך".

[illegible] סופר שנקרא בימי שלמה המלך לשמש בוועדה המלכותית להכנת "הדו"ח האחד והיחיד, האמיתי, המוסמך, המהימן מבחינה היסטורית והמאושר רשמית, על אודות העלייה המדהימה, יראת־האל, מעשי הגבורה וההישגים המופלאים של דוד בן ישי, שבע שנים מלך יהודה, שלוש ושלושים שנה מלך יהודה וישראל גם יחד, בחיר האלים ואבי המלך שלמה, ובקצרה דו"ח דוד המלך"... המלך החכם מכל אדם, שלמה, היה מעדיף שהוועדה תדע להצביע את הלקט ממש לשמקרני מבע להעלימם, ולהוכיח את האמת בעדויות כשיש צורך להוכחה, ובאופן כללי לנקוט מדיניות מסולתת יותר, כך שבני העם יאמינו בכתוב".

במלים אחרות, תפקידו של האינטלקטואל מסעם במדינה טוטאליטארית הוא לתמרן את האמת, שעדיין יש רבים שמכבדים אותה, כך שלא תפגע יותר מדי בשלטונות. לא לשקר ממש ולא להעלים יותר מדי, אלא להצניע: "ההצנעה היא האמת כשהיא מנוהלת על ידי התבונה".

השימוש בתנ"ך לצורכי מאמירה פוליטית אולי אינו רעיון רענן במיוחד, אבל הספר לא בלתי משעשע, ודיוקנו של האופורטוניסט המוכשר — ששכב עם המלך, עם בנו ועם בתו, כדי לפלס לעצמו את הדרך אל המלוכה, ומת בשיבה טובה אף־על־פי שלא עשה רק את הטוב בעיני אדוני — משכנע למדי.

המתרגמת עשתה כמיטב יכולתה לנוע בין "ויאמר" ל"נשבר לי", ואפילו אם יש צרימות אפשר להתגבר עליהן בקריאה מהירה.

פיוט

ענני — מבחר התפילות והפיוטים של עם ישראל מאז הברית בין הבתרים ועד עתה
נבחרו ונערכו ונוספה עליהם אחרית דבר בידי פנחס שדה
כרטא, 1987. 272 עמודים

היתרון הגדול של מבחר רחב זה של תפילות ופיוטים מספר בראשית ועד לדברי נחמן מברצלב ("ועד עתה" אולי מגזים משהו) הוא העיצוב הנאה האמיתיות המבוקרות ומאירות העיניים. מר שדה הוא גם משורר העמוד הראשון, למשל, שם מובא קטע קצר מדברי אברהם ליהוה (המלה היחידה שאינה מנוקדת) הוא דוגמה נאה של הרגשה באמצעות סידור בשורות:

אדני, יהוה, מה תתן לי?
ואנכי הולך ערירי,
ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר.
הן לי לא נתתה זרע,
והנה בן־ביתי יורש אותי.

וכך גם שאר הפיוטים והתפילות, שאפשר אמנם למצוא רבים מהם בסידור, אבל הרבה יותר נעים לקרוא אותם בספר זה.

מר שדה הוסיף פה ושם הערות קצרות, אם כי לא הירבה בעובדות היסטוריות יבשות, או בניתוח טקסטואלי. הדברים מובאים כסדרם ההיסטורי (המשוער במקרים רבים) ולא מוינו לפי נושאים או סגנונות. אחרית־הדבר אף היא לא מתעקשת על דיון תיאורטי או למדני.

לעומת זאת נספחת לספר מסה קצרה, שגדולתה תלויה על הפשר האפשרי של תשובת אלוהים לאיוב, וסושה מוסיקה (לא מצוינים פיוטים) של המאה ה־18, וגם בלייק ואיינשטיין מצאו שם מקומם. גם מי שמיפולו של שדה בנושאים כבדים אלה לא ימצא חן בעיניו, יתקשה שלא לשבח את הרוח האקומנית העולה מן הדברים.

צבא

המאזן הצבאי במזרח התיכון 1986 (אנגלית)
מרכז יפה למחקרים אסטרטגיים, 1987

הספר "המאזן הצבאי במזרח התיכון, 1986", נועד, ראשית לכל, לקורא המקצועי, חיילים, אנשי מחקר ופרשני עיתונות העוסקים בנושא, האקטואלי תמיד בחלק זה של העולם. אך הוא מועיל גם לקורא המצוי.

"המאזן" הנוכחי הוא רביעי בסדרה, והוא נכתב בידי בני סמכא שהתקבצו במרכז יפה. הוא מחולק לחמישה פרקים, שאליהם חוברה מפה של ארצות האיזור. במיוחד ראויים לתשומת לב שני הפרקים הראשונים: "התפתחויות אסטרטגיות במזרח התיכון" וכן "המאזן הצבאי במזרח התיכון".

יהיו שיחלקו על הכותרת של הפרק הראשון, המיוחד לסקירת אירועים, מיומנת השלום הישראלית־ירדנית, דרך מלחמת איראן־עיראק וכלה בסעיף משנה, שנכלל לראשונה בסקירה, הטרור במזרח התיכון.

הפיצוי על החוסר בפרק זה ניתן בפרק השני, העוסק במאזן הצבאי, וזה בשני מובנים: הוא ממוקד בגורם העוצמה, המשמש נימוק אינטלקטואלי להיבור מספרי הוא מעמיק בניתוח גורמי הכוח והחולשה המאפיינים את עוצמתן הצבאית של ארצות האיזור.

[illegible] היא של בנייה נמרצת של הכוח המשכת בארצות ערב, המעורבות, במישרין או בעקיפין, בסכסוך עם ישראל. הבנייה השיגה שני יעדים מרכזיים: חל גידול כמותי, ושיפור איכותי בצבאות הערביים. הגידול נעשה מנה יותר, לא במעט בשל מעבר מובהק לציוד מתוצרת המערב. בעניין של המורות אלו שופרה גם יכולתם המבצעית. עם זה מציין מחברו של פרק זה, תא"ל אהרון לבר, כי איכות הפיקוד הביניים הגבוה מוטה עדיין נקודת ספק. עוד מציינת הסקירה, כפרט של עוצמה הגם שורש נוצלה, את עתודות כוח האדם העומדות לרשות המפקדים הלאומיים ואילו בצד החולשה האסטרטגית מונה המחבר את אי־ההצלחה עדיין בהקמת קואליציה מלחמתית ערבית.

ישראל, כמו בארצות ערב, סובלת מקיצוצים בתקציבים הבטחון, עובדה המאיטה את תהליך בניית כוחה. הסכנה לישראל נובעת מחמת התחזקות הצבאות הערביים, אך פרדוקסלית, העוצמה זו מבזילה, מבחינת הערבים, את סכנתה של מכה ישראלית מקדימה.

לאחר שציין את החזית המזרחית כמוקד הסכנה לישראל, פנה המחבר לאיומי המלחמה החדשים באמצעים לא קונבנציונליים: גז בצד הערבי, גרעין בצד הישראלי. לגבי שני אלה מציין לבר, כי הערבים נוטים להתעלם מן האופציה הגרעינית הישראלית; ואילו לגבי הגז, הוא מציין, כי על פי הניסיון, לרבות זה שנרכש במלחמת איראן־עיראק, אין זה נשק אסטרטגי, כלומר מכריע מלחמות.

אברהם שוייצר

קלאוס מאן: חיים בחדרי מלון

קלאוס ואריקה מאן: מסעות

הרקע המשפחתי של קלאוס מאן, בנו של תומאס מאן ואחיינו של היינריך מאן העניק לו, כביכול, את כל היתרונות. גם הוא עצמו זכה להצלחה בתחילת דרכו כסופר. אף על פי כן שם קץ לחייו ב־1949, ויש אולי אמת, כלשהי במסקנה שהיה קורבנה של גרמניה, של יחסי האהבה־שנאה שלו עם ארצו.

כך בכך יש להסתייג ממסקנה זו, כי קלאוס מאן היה גולה עוד קודם שנטש את מולדתו לצמיתות ב־1933. את עשר השנים שקדמו לכך, עשה במסעות, על פי רוב בלוויית אחותו אריקה שאף היא שמה קץ לחייה. הם נסעו בין ערי גרמניה ההשוכה, ביקרו בערי אירופה, וגם את ארצות־הברית ועד לצפון אפריקה הגיעו ולימאן.

מאן כתב על עצמו: "עשיתי את חיי בחדרי מלון", ואת מסעו באמריקה הוא מתאר כחזרת תיאטרון לקראת הגלות. הוא עמד ללא ספק בצלו של אביו ולא היה מסוגל להתמודד עמו. דבר אחר, שעכר את חייו היתה נטייתו ההומוסקסואלית. שעליה אמנם אינו מספר מפורשות בספרו האוטוביוגראפי משנת 1942, שראה אור עתה באנגלית "נקודת מפנה" (הוצאת "סרפנטס טייל").

דומה שקלאוס ואריקה — שני "אנפן טריבל" אלה — נגזר גורלם מראש, אבל הטרגדיה שלהם באה לידי ביטוי בספר זה רק בין השורות. החלק המעניין ביותר בספר הוא זה המספר על שנות הילדות בבית האב. זהו תיאור של גן־עדן באחידה שהיתה בעת ובעונה אחת אצילית ובוהמית (ניו סטייטסמן).

The Turning Point Klaus Mann
Serpents Tail

כלא של בחירה

"בתי הכלא שבהם אנו בוחרים לחיות" הוא שמו של קובץ מסות מאת דוריס לסינג שראה אור בהוצאת "קייפ". אלה הן מסות קצרות, המבוססות על חמש הרצאות שהושמעו לסינג ברדיו הקנדי. במסות אלה אומרת לסינג כי "המדעים הרכים" (פסיכולוגיה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה) איפשרו לנו להבין ולדעת, יותר מן ההורים שלנו והורי הורינו, מדוע אנחנו מתנהגים כך ולא אחרת, הן כפרטים הן כקיבוצים, אבל איננו נוטים לעשות בידע זה שימוש מעשי, קונסטרוקטיבי. עדיין אנו שבויים את אלה שאנו מחשיבים כאויבינו, מאפשרים שביתות פראיות ופריצת מלחמות, חושבים במונחים של אויב, פועלים כמו עדר כבשים ומפחדים לחשוב באופן עצמאי.

הספר מפתח רעיונות המצויים מכבר בספריה של לסינג, ומאשר שוב את מעמדה בספרות המאה העשרים ("ניו סטייטסמן").

Doris Lessing
Prisons we choose to live Inside Cape

ספרי מפרש
בקרוב בחנויות
נשים משני צידי קו העימות
מאת לורנס דיאונה
מפגש יוצא דופן מעל דפי ספר, בין נשים ישראליות ומצריות, אלמנות, אמהות, אחיות של חללים מספרות על האישי ועל הפוליטי, על המלחמה ועל השלום.
ת.ד. 36448 תל־אביב 61363 טל. 03-615470

העולים והנופלים

לקראת סוף שנת 1987 מביא ה"סאנדיי טיימס" שורה של רשימות, המציינות מי ומי בעולים ומי ומי בנופלים בתחומים שונים של התרבות והחיים. כך למשל, צוין מייקל קלארק בן ה־32, מייסד בית ההוצאה הבריטי הנודע "בלומסברי", כמי שעולה בתחום המו"לות. כן צוין תם מאשלר בן ה־54, המו"ל של פיליפ רות, איאן מקאיון ומרטין אמיס, מו"ל שהתעשר השנה ב־6.5 מיליוני לישט"ש לאחר שמכר את "ג'ונתן קייפ" לביליונר האמריקאי ניוהאוז.

אשר לסופרים: בעולים — הסופרת פנלופי ליוולי, כלת פרס בוקר 1987, בחירה מפתיעה שגרמה מבוכה למבקרי הספרות האנגלית, בצדה בריאן מור, שעליו הכריז גראהם גרין שהוא "הסופר החי החביב עלי ביותר", ואשר זכה להצלחה מסחרית עם ספרו "צבע הדם". כן מוזכרת הסופרת פיי ולדון שזכתה להצלחה חסרת תקדים בבריטניה, עם שתי סדרות טלוויזיה "לב הארץ" ו"חייה ואהבותיה של שטן־אשה" ובחתימה על חוזה עם הוצאת "קולינס" בסכום של 450 אלף לישט"ש על שלושת הרומאנים הבאים שלה.

נרקיס האלוהי

ב"ספרד החדשה" (מקסיקו) של המאה ה־17 — תקופת הבארוק — כבספרד הישנה של אותה תקופה, אי אפשר להעלות על הדעת אשה יודעת קרוא וכתוב, לא כל שכן אשה משכילה, סופרת ומשוררת. אבל חואנה אינס דה לה קרוס היתה כזאת. היא היתה ילדה לא חוקית שאביה נטשה ואשר גודלה על ידי סב שהכיר את תשוקתו לנשים בספרים. כמוהו המירה חואנה את תשוקתה למעמד ולאב בתרבות.

בת 21, לאחר שעשתה בחצר המלוכה במקסיקו כגבירת כבוד בפמליית העוצרת, קיבלה על עצמה את נדר הנזירות, שאיפשר לה לזכות במה שנחשב בתקופתה — זמנו של ראסין בצרפת — לזכויותיו הבלעדיות של הגבר.

אוקטביו פאס, הסופר, המשורר והמסאי המקסיקאי הנודע הקדיש לה ספר מעניין הבו השווה אותה לשייקספיר ולמיכלאנג'לו. בספרו הוא משחזר תקופה שלמה ברקע לפעילותה התרבותית של חואנה, שהיתה סמל חי של אחדות הניגודים: אסקטים והושניות, ושמרה נזירית ורכות אירוטית. ספרו "סור חואנה אינס דה לה קרוז" ראה אור עתה זה בתרגום צרפתי כדי בכד עם קובץ מפרי עטה של המשוררת הגדולה ושמו "נרקיס האלוהי וטקסטים אחרים".

Le Divin Narcisse et autres textes par sor Juana Ines de la Cruz
Sor Juana Ines de la Cruz, par Octavio Paz. Gallimard

עשרה רבי־מכר

אין חנות ספרים בקריית־שמונה

התיתכן עיר עברית בלי חנות ספרים? באחד משיטוטי הטלפוניים ברחבי הארץ הסתבר לי כי חנות שמכרה עד כה ספרים בקריית־שמונה הפסיקה לעסוק במכירתם לפני כחודש. הסיבה היא בוודאי הרווחיות הנמוכה. האומנם הביקוש לספרים כה דל בעיר הצפונית? גם הפעם בודק סקר רבי־המכר את הנעשה ביישובים לא־מרכזיים דווקא. החנויות שנסקרו: מגנז, בן־עמי 45, עכו. מסדה, הרצל 78, ראשון לציון. בתר, החלוץ 86, באר־שבע. סטימצקי, נמל התעופה בן־גוריון, אולם היוצאים. ספרי, סוקולוב 79, חולון.

1. ישעיהו ליבוביץ על עולם ומלואו, מיכאל ששר, כתר
2. מולכו, א. ב. יהושע, הספרייה
3. העץ הנדיב (לילדים), של סילברשטיין, אדם
4. פיינלמן, אהרן מגד, עם עובד
5. אדם הגרה (לילדים), מיכל סנוניה, כתר
6. לקראת גיוס, חיים רביה ועמנואל רוזן, כתר
7. משמידות (בישול), קובי בר, מודן
8. היום בו תמריץ המלחמה, איתן הבר, עידנים / ידיעות אחרונות
9. מתוקים (לבני הנעורים), סמדר שיר
10. קופסה שחורה, עמוס עוז, עם עובד

צבי סקל

ההמלצה שלנו

1. עת הזמיר, רומאן, חיים באר, עם עובד. מלאכת מחשבת
2. ספר יוסף, נובלות, יואל הופמן, כתר. מזהיר
3. מרגוי המוחות, רומאן, דינו בוצאטי, מאיטלקית: מרים שוסטרמן, זמורה ביתן. מופת
4. אהבה רק אהבה, שירים, רמי דיצני, הקיבוץ המאוחד. קצבי, חזק
5. ממוריות הלבנון, מסות ורשימות, עמוס עוז, עם עובד. חד

ב. צ.

דייר ותייר בעולם המצולם

יגי הקסמן־קלומר: בגלריית המחלקה לצילום, בצלאל

יגי הקסמן מציגה בארבעים צילומי צבע מהשנים 1981־1987. חלק מהצילומים נעשו בתוך הבית ומופיעים בהם שולחן או כוננית וכליהם הופכים שונים, לעתים כיסא, רהיט נוסף או ילד. הפכים פזורים במרחקים שונים וכמה מהם מתערפלים והופכים לכתמים צבעוניים מופשטים למחצה מכיון שהם רחוקים או קרובים יותר מהרוק הביניים שעליו ממוקדת המצלמה. כמה צילומים הם הדפסה של התשליל, וההיפוך גורר שינויים לא צפויים בצבעוניות, מקנה לה אופי זהר וחלומי, ומפתח את מידת הזויהוי של פרטי הצילום. נושא אחר בצילומיה של הקסמן הוא פרט ארכיטקטוני ממבנה ירושלמי מוכר — מסגד כיפת הסלע, בניין ימק"א או כנסיית המולד. המבנה מופיע קצת מחוץ לפוקוס והרקע המקרים מודעת ישירה ופשוטה, קצת בבאלית במתכון, וקצת מוסטת כאילו במקרה, כך שנוצ הקומפוזיציה, בדומה לטשטוש או להיפוכים הצבעוניים, יוצרת מבוכה קלה בין הפך או מקום מוכר לבין תחושת זרות מסוימת.

לא כל צילומיה של הקסמן מעניינים באותה מידה. אך הטובים שבהם יוצרים באמצעים פשוטים ביותר, כאילו במבט שבדרך אגב, תחושה חריפה של אינדיווידואליות. המצלמה קולטת את העולם כתודעה המביטה בעולם המוכר מתוך נקודת הסות, כשהמצלמה "מסרבת" להתמקד על האובייקט היא כאילו מצהירה על נכונותה כתודעה מוגבלת מסוימת ושוללת בכך גם מהאובייקט את מלוא והותו המוכרת. המעברים בין היכרות וזרות, בין הפך מוגדר והפך מטושטש, האתר הידוע בזווית או במיקוד הלא צפויים, יוצרים עולם פראגמנטרי.

גם ההיפוך הצבעוני שובר את רצף העולם המוכר. מה שמתחיל בצילום ישיר, כטכניקה כמעט פשטנית, מוביל בסופו של דבר לחוויה מורכבת וקשה לעיקול. הצופה מוזמן להיות, בו בזמן דייר ותייר בעולם המצולם.

הכניסה לעולמה של הקסמן משולה במידת־מה לכניסתה של אליסה לארץ הפלאות. בתחילה עוברים מהחדר המוכר לתמונת־הראי שלה, לעולם שהמשמעות בו התהפכה. "ככל" שממשיכים לתוך אותו עולם כך ממשיכה המשמעות ומשתנה עד שהיא מובילה לנקודה שבה היא מאיימת להיעלם, נקודה שבה לא ברור עוד אם האובייקט הוא הפך משמעותי או סתם כתם צבע, כשם שלאליסה לא ברור עוד אם המלים הם מושגים או צלילים. כשם שאליסה מכירה לעצמה מדי פעם שהיא אינה שייכת לעולם הזה ואז היא שבה ומוספת לתוכו, כך הצופה, הדייר־התייר בתוך העולם הפראגמנטרי.

יגי הקסמן־קלומר: צילום־צבע, 1987

חציית־קווים

סוף מעמד ב־6 היצירה ליישב תמיהות מסוימות, שהקורא הנוהג לוותר עליהן (כגון: מי משתי הנשים היא הבלתי־שפויה?)

יותר על כן, אם הקורא למד וקיבל את ההיגיון הפנימי השונה, מדוע לקטורה "הקריאה בסוח מר פרפת קצת וחסרת שקט בגלל הבטוה שהדמויות האלה הן לשם השוואה או לשם שינוי (...) הציפיה היא לחזור עוד מעט למה שמדובר בו. זה כמעט כאב להצטרך להפר את הלל הקיום שנבנה במלים הקודמות (...) זה מכעיס. האנשים האלה מכעיסים. הם סתם נתקעו. אולי עוד מעט הם יסתלקו" (135).

לעומת זאת, שבירת הרצף הסיפורי והמקובל מנוצלת היטב כאשר היא משרתת מטרות מוגדרות, כגון הצבעה על הבסיס הדומה שבין סוגי־זהויות ותפקודים שונים־לכאורה: בין הורים לילדיהם (תיאורי הילדים הם מן היפים בספר); בין הבעל והפסיכולוג — בתפקידיהם מבחינת האשה; בין זכר לנקבה במין; ואפילו בין המוות לחיים.

הצד המהותי, לטעמי, בספר הוא העיצוב הלשוני — ואין כוונתי לשלל ההמצאות וההשתעשעויות (למשל ציטוטים מלווים בהערות שוליים) או להטעיות המתוחכמות בתחום הקישוריות ברצף הטקסט. כוונתי לסגנון המיוחד הנבקש כמעין פתרון לבעיית היחס העמום שבין מלים לתכנים. אמנם, גם בתחום זה יש לעתים גלישות לנוסחה־שלשוני, אך סך הכל מתגלה כאן כוח הבעה חריג. הלשון הנבקשת היא רוח, בלתי "ספרותית", מדויקת ו"גולמנית", החותרת כביכול להרעלם, ולהתהיר את הדברים ללא תציגה; לשון העוקבת מעקב צמוד אחר מהלך המחשבה, ומשקפת את האינקונסיסטנטיות הנתונה לצורך ביחוד המציאות מתרמיזתה.

"היא פוחדה להתרחק ממנו יותר ויותר בחיפוש אחרי מה שלא היה במקום שלהם. היא פוחדה למצוא לבד את הדברים שהיא מחפשת. היא סידבה מראש לחפש פתרון שיכלול מסקנה שהיא לא צריכה להיות אתו או היא לא הלכה לבד לטיפול או לקונצרטים" (17). בקטע זה, כמו גם ברבים מסוגו, מתגלה כוחו המיוחד של הספר: עיבוד לשתי המתבטא דווקא ביובש, בחספוס, בלא־עיבוד כביכול, של חומרים פסיכולוגיים טעונים. על־אף ההצהרתיות הנסימת המסתננת מתוך הספר, הוא מפגש עמו עשוי להיות חוויה מיוחדת במינה, בעיקר למי שמקורב לאותן הרגישות המשודרים בו.

ענני
מבחר התפילות והפיוטים של עם ישראל מאז הברית בין הבתרים ועד עתה
נבחרו ונערכו ונוספה עליהם אחרית דבר בידי
פנחס שדה
כרטא
כרטא ספר חדש

בכל זאת תחביר

מאת עידית דורון

קשה לעבור לסדר היום כאשר בעל טור לענייני לשון יוצא בשצף קצף כנגד התחביר, מכנה אותו "מערכת הכללים המבולבלת והמפוקפקת המצומצמת הזאת" ומכריז עליו שאין בו "כל תועלת שהיא. להיפך — זה עלול לגרום לתסכול, ולמחשבה לא ישרה ולא נכונה" (מדברי משה זינגר במוסף "תרבות וספרות", 11.12).

וכי מה נותר מן הלשון כאשר מוחקים ממנה את התחביר? נותר אוסף של מילים ותו לא. אמנם ישנן סוגיות לשוניות מעניינות שמעוררות המלים כשהן לעצמן, למשל סוגיות של היגוי המלה ושל קשרי משמעות בין מלים. אך האם בכך מתמצית הלשון? באותה מידה אפשר היה לומר שבית מתמצה בערימה של לבנים. העושר המציין את הלשון מצוי ברובו לא במלים עצמן כי אם בצירופי המלים — ולאלה אחראי התחביר.

נדמה לו, לזינגר, בעל הטור "ענייני לשון", כי הצליח לערער את "הכמת התחביר", כפי שהוא קורא לה, בעזרת המשפט הפשוט "יורד גשם". זאת כיוון שאי אפשר לקבוע מהו הנשוא במשפט פשוט זה בעזרת כללים תחביריים המופיעים בספרו של יעקב שביט "תחביר וסגנון". מכאן אפשר להסיק שהכללים התחביריים שקבע שביט אינם נכונים, אך בשום פנים אי אפשר להיתלות בזה כדי לראות את העיסוק בתחביר כ"הסתבכות, בלבול, והתאה עצמית" בניסוחו של זינגר.

הרי מן הידועות הוא כי הנשוא במשפט הוא אותה מלה או צירוף מילים המציינת תכונה, מצב, או פעולה. בשפות רבות, כגון האנגלית, קל הנשוא לזיהוי, כיוון שהוא תמיד פועל או לפחות מלווה בפועל עזר. גם בעברית, אם מופיע פועל נטוי במשפט פשוט, הריהו הנשוא. לכן, בדוגמה "יורד גשם", שבה תסכלה את זינגר, אין ספק כי "יורד" הוא הנשוא. בדוגמה זו, "גשם" הוא הנושא, כיוון שקיימת התאמה במספר בינו לבין הנשוא: "יורד גשם" ו"יורדים גשמים".

הקושי בעברית נובע מקיומם של משפטים שמניים, משפטים שאין מופיע בהם פועל כלל. במקרה הפשוט, יכיל המשפט השמני רק חלק דיבר אחד שיכול לציין תכונה, בין אם זה שם, שם תואר או תואר הפועל, והוא יהיה הנשוא. למשל: "דני מורה", "דני חכם", "דני בירושלים". שם פרטי כמו "דני" לעולם לא יציין תכונה, ולכן לא יופיע כנשוא במשפט, אלא אם הוא מלווה באמצעי עזר נוסף, שהוא האוגד. לכן הצירוף "אצ"ג אורי צבי גרינברג" אינו שייך לעברית, ולעומתו "אצ"ג הוא אורי צבי גרינברג" הוא משפט בעברית.

במקרים מסובכים יותר ישנו יותר ממועמד אחד לתפקיד הנשוא. למשל, בכסמתם של השוודים באה"ב "שחור הוא יפה", מתחרות שתי תכונות. מהו אם כן הנשוא? כאן שוב משחק האוגד תפקיד מכריע. הוא שמורה על "יפה", שבא אחריו, כעל הנשוא. האכן אי אפשר להשמיט את האוגד במשפט זה? "שחור יפה" אינו משפט בעברית.

שאלת זיהוי הנשוא היא אם כן במהלט שאלה שניתן להתמודד עמה באמצעים תחביריים, בניגוד לטענתו של זינגר. זינגר מסופה גם בהביאו דוגמאות מן המקרא כדי לנגח בהן את התחביר של העברית החדשה. אפילו ציון ששתי מראה כי במקרא תקף תחביר שונה משלנו. בדבדים קודמים של העברית המקראית ישנו מושא (עם "את") גם במשפט פסיווי, כמו בדוגמה שמביא זינגר "יוולד לאהרון את נדב". בעברית הנושה מופיע נושא ולא מושא: בימינו אין אומרים "נולד לאהרון את נדב", כי אם "נדב נולד לאהרון". אי אשר לסתור את הכלל התחבירי התקף בימינו באמצעות דוגמאות מן המקרא.

למרות זאת, יגלה המתעמק בתחביר כי יש קשר בין המערכות התחביריות השונות שהתפתחו זו מזו. גם בעברית החדשה שומר הנשוא במשפט פסיווי על סממנים אחדים של מושא. במקרים מסוימים הוא ימוקם כאילו הוא המושא, כמו בדוגמה "נולד לאהרון בן בכור", שבה מופיע הנשוא "בן בכור" במקום השמור בדרך כלל למושא. סממנים אלה מתרבים שוב בעברית העממית, הגוררת את המעגל בזה שהיא חוזרת ומושה, כמו במקרא, הופעת מושא במשפט פסיווי: "זה היה כתוב את זה בעיתון."

אם כן, יש דווקא היגיון בתחביר, ומעניין לגלות אותו. האם יש בכך תועלת? בוודאי אותה התועלת שיש בחקר התנהגות האדם בכלל. לשם מה עוסקים התלמידים בבתי הספר בלימוד מבנה העין ומנגנון הראייה? האם ראה זינגר אדם אחד המתקשה בראייה שלימודים אלה הועילו לראייתו? האם לא, האם זו סיבה להשמיטם מלימודי הטבע בבתי הספר? ולכן, גם אם צודק משה זינגר בטענתו שלימוד התחביר אינו מועיל להבעה, אין להסיק מכך כלום נגד הוראת התחביר. לתחביר חשיבות בפני עצמו. ואין למדוד את ערכו על פי תרומתו לתחומים אחרים כגון סגנון והבעה.

כדי להבין את חשיבות התחביר, יש להשתחרר מן הרושם המוטעה כי תפקידו של התחביר לקבוע נורמות של דיבור נכון. להיפך, התחביר הוא דווקא חלק מפעילות אנושית — השימוש בשפה — שאין בני האדם זקוקים להכשרה מיוחדת כדי לעסוק בה. כל פעוט מסוגל להתבטא בשפת אמו עוד לפני שהוא מגיע לבית הספר. יכולת בריטי זו, והוא לא מסוגננת ולא מתוכבכת עדיין בכל שהוא, מעוררת פליאה ביצירתיות שלה. כל חובר של הלשון מסוגל ליצור וגם להבין משפטים שאיש עוד לא אמר אותם קודם. דבר זה מוכיח כי השימוש בלשון אינו עניין של חיקוי גרידא, אלא הוא פעילות מורכבת המודרכת על ידי מערכת כללים — היא התחביר. פעילות זו מייחדת את המין האנושי משאר המינים בעולם החי, הכללים המדריכים אותה הם חלק מהמטען הקוגניטיבי שכל אחד מאתנו נושא במוחו. ניסוח מפורש של התחביר הוא איפוא ביטוי מפורש של אחד המרכיבים של האינטליגנציה האנושית.

ד"ר עידית דורון היא מרצה לספרות אנגלית באוניברסיטה העברית בירושלים

האוניברסיטה הפתוחה
יום עיון
בנושא
יהודים — ערבים בספרות ובדרמה

16:00	יו"ר: מר מוחמד ע'נאים
	מר סמי מיכאל
	יהודים — ערבים בספרות: מבט אישי
16:30	מר נעים עריידי
	דמות היהודי בספרות הערבית
17:00	מר יהושע סובול
	דמות הערבי־פלסטיני כהשתקפות היהודי שבישראלי
17:30	פרופ' בנימין בית־הלחמי
	אמנות המציאות: ניתוח פסיכולוגי פוליטי

יום העיון יתקיים ביום שלישי, ט"ז בטבת תשמ"ח 5 בינואר 1988, באולם מנגן, מועצת פועלי עכו רח' העצמאות 12 עכו
יום העיון יערך במסגרת הקורסים "הספרות הישראלית בשנות ה־60", "בין בדיון למציאות" ו"ספרות ואידיאולוגיה"
— הציבור מוזמן —

יום עיון בנושא:
השואה והמשפט

12:15	התכנסות
12:30	יו"ר: ד"ר דן מכמן
	פרופ' צבי בבדק: משפטי נירנברג והשפטם על גרמניה
13:00	ד"ר יוסף מכמן: משפטים של ראשי היודנראט באמסטרדם
13:30	מר אפרים זורוף: חפיסים והעמדתם לדין של פושעים נאציים בארצות הברית
14:00	ד"ר אסתר כהן: זכות השיפוט על פושעי מלחמה נאציים היום

יום העיון יתקיים ביום חמישי, י"ז בטבת תשמ"ח, 7 בינואר 1988 בבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1 תל־אביב
יום העיון יערך במסגרת הקורס "בימי שואה ופקודה" של האוניברסיטה הפתוחה
— הציבור מוזמן —

אוניברסיטת תל־אביב
מרכז דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה
בחסות האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
ועידה בינלאומית בנושא:
המהפכה באיראן והשפעותיה בעולם המוסלמי

יום שני, 4 בינואר
14:00 — 15:30 השאיפה האיראנית להגמוניה אזורית: היסודות האידיאולוגיים
יו"ר: איתמר רבינוביץ
מרצים: רוג'ר סייבורי, דוד מנשרי
16:00 — 18:00 "יצוא המהפכה": האידיאולוגיה במבחן המעשה
יו"ר: גד גילבר
מרצים: פרהוד קאזמי, פיטר צ'לקובסקי

יום שלישי 5 בינואר
09:00 — 10:30 בצל מוסקבה: המהפכה האסלמית בעיני המוסלמים בבריה"מ ובאפגניסטאן
יו"ר: יעקב רואי
מרצים: הלן קארר־דאנקוס, זלאמי חאליליזאד
11:00 — 12:30 אתגר להילניזם: התגובה הטורקית
יו"ר: אריה שמואלביץ
מרצים: אורהן אוזבודון, ביננאז טופראק
15.00 — 17.00 במבחן נאמנויות סותרות: השפעת איראן במפרץ הפרסי
יו"ר: אהרון יריב
מרצים: שהראם צ'ובין, אמציה ברעם, יעקב גולדברג

יום רביעי, 6 בינואר
09:00 — 10:30 זיווגים מוזרים: הברית האיראנית עם סוריה ולוב
יו"ר: סמיר עברון
מרצים: יוסף אולמרט, חיים שקד ויהודית רונן
11:00 — 12:30 איראן והמהומה השיעית: לבנון ופקיסטאן
יו"ר: משה גיל
מרצים: מרטין קרמר, דוראן ח'אלד
15:00 — 17:00 המהפכה באיראן והמהפכה הסונית־ערבית
יו"ר: שמעון שמיר
מרצים: וורנר אנדה, ג' יאנסן, אלי רכס

דיוני הועידה יתקיימו, בשפה האנגלית, בחדר 496 בבנין גילמן, קרית האוניברסיטה ברמת אביב. תוכנית מפורטת ניתן לקבל במשרד המרכז, חדר 419 בבנין גילמן.

המכון ללימודים ערביים
Institute for Arabic Studies

ספרים ומהדורות חדשות

אברהם כהן, כלכלת השטחים — הגדה המערבית ורצועת עזה, 1922 — 1980 (29 ש"ח).
רונית ברזולי, קטלוג סרטים מוער (בנושאים: הערבים בישראל, יחסים בין יהודים וערבים, זה האסלאם, תולדות המזה"ת) (5 ש"ח).
יוסי אמיתי, עתונות תחת כבוש (העתונות היומית הפלסטינית בשטחים המוחזקים 1968 — 1977) (5 ש"ח).
דן כסלו, אנחנו והם: הערבים בישראל (6 ש"ח).
כמאל ריאן, 500 מלים דומות ערבית עברית (חוברת עזרה לתלמיד בצירוף מלון, קטעי קריאה ושעשועי לשון) (12 ש"ח).
יצחק מלטס, 120 רעיונות (חוברת עזר למורים לערבית) (11 ש"ח).
אורי פינקרפלד (עורך), דו"ח מרקוביץ — עימות או פתרון בעיות (5 ש"ח).

ניתן להזמין את הפרסומים דרך הדואר בצרוף המחאה למכון ללימודים ערביים, גבעת חביבה, ד.נ. מנשה 37850, טל. 06-378944 (המחירים כוללים מע"מ ודמי משלוח).

صورة عن الأصل

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

פניהם השונות של האירועים

המצלמות בכלאות תפקיד ראשי. הטלוויזיה שיקפה את פני האירועים והתמונות הן האירוע עצמו — כפי שמבטאים את אותנו ב"מבט שני". לא רק בבית־לחם ובשכם, אלא גם בעת סיכומה של שנת 1987, כאשר שנת 1988 כאחורי הפתח, כאיימת עלינו. לנוכח הבראות של 1987, קשה לקוות לטוב. מיכאל קרפין מופיע בארוחת של נביאי־זעם (אני סולחת לו, מפני שהוא אחד הכתבים והעורכים האינטליגנטיים ביותר בטלוויזיה) והוא קובע כי השנה שעברה עמדה בסימן התקרבות בין שתי המעצמות הגדולות ובסימן סכסוכים גוברים והולכים בין המדינות הקטנות.

וכן, גם אם החדשות של אתמול במצרות כאילו עבר זמנן וסיכומי־שנה נוטים לשאת אופי בלאכותי ובאולי — הברי את ברותקים בכל זאת. הרי היינו שם. בעולם זה שהמצלמות הקפיאו את תמונותיו ואנו חוזרים אליו עכשיו כצופים ברוחקים ובגבורים.

דוד ריבטום אף הוא עושה מלאכה ביומנת ומקצועית, אם כי תמיד אפשר לחלוק על הבחירה. אנו צופים בשתי תמונות סמליות, כבעם. מברית־המועצות: נחיתת המטוס של הגרמני הצעיר, מתיאס רוסט, בכיכר האדומה במוסקווה: זה בכבל כאילו חזרה לכדימה שהייתה סגורה בפעם הרבית במשך עשרות שנים. ותמונות בשהדהד של אסיר־ציון יוסף ביגון הבי פורות לעולם כולו. אם כי יוסף ביגון נעשה סמל מאבוב הוא נשאר בברית־המועצות.

אין פלא שהאיש שהוליל את כל ההמורות הללו הוא איש השנה. גורבצ'וב כבש את אמריקה בסערה, נהפך שם לאופנה. העולם כולו צופה בו ובמהלכיו. אישים אחרים שהטביעו את חותמם על אירועי השנה — הסוכר סר רייס, שנשבה בלבנון, אולי בכל אסבתו בארץ. מרדכי ואנונו וג'והנן פלאהרד — שניים שהדיעות חלוקות עליהם. יש מי שרואה בהם בוגדים, ויש מי שרואה בהם אבירים שפעלו למען כבוד שהאמינו בה. ברוכים לא מקובלות. אוליבר נורת כבש את לבבות האמריקאים. והנשיא ניקולאיה צ'אושסקו, הדיקטטור הראשון בן הגוש המזרחי שהודה בכישלון (של תכניתו הכלכלית).

"הלא־איש של השנה", קורט ולדהיים נשיא אוסטריה. עדות הזכרה, אולי. כביום בן הימים תבוא תקבה. יש כי שישפוט את הרוצחים. אפילו זו ההיסטוריה.

לצדו קלאוס ברבי, "הקצב מליון". איש זקן שבראה לא התחרט על מעשיו.

אירוע השנה — הפגנה בוושינגטון ההולמה על השמדת טילים גרעיניים. עוד סיכוי לאנושות. המפגש הראשון בין מנהיגי שתי הגרמניות. המפגנה ברפת־ציון, והזהה העיקרי, הי איש שלא היה שם — נשיא מצרים, חוסני מובארק. אירועים אחרים: אסון ה"אבטובויי", נפי לה שערי המניות בבורסות בעולם, וביאן עולמי מרהים של הרץ בן ג'ונסון. מכה ושפיכות דמים בה. המפרץ הפרסי העולה באש. חילופי משמרות בסין, ניצחונו של היכין בדרום־אפריקה. ובסופה של השנה — התבונות בישראל ברצועת עזה ובגדה, ובביוחד באה"ב. באות במקום המראות מדרום־קוריאה.

גם לא הפרה מנת הרכילות השנתית. גרי הרט ודונה רייס. דיאנה וצ'ארלס, הנבואה האפוקליפטית הבוגנה כתום כל שנה (איידס, שואה אקולוגית). ומה עניין, זו הייתה כנראה שנה ללא נביים. גם אם איש לא חיסל אותן עדיין. מלבד מרגרט תאצ'ר העובדת כתייכת על פניה. וצ'יצ'ילנה הוהחשבת שר — לפי קרפין הרצבתם לנשים אין כה לזקוף לזכותן. הן לא עשו שהדבר ולא פעלו כלל.

עבריינות אידיאולוגית

אנשים כיצחק זמיר, שהיה היועץ המשפטי לממשלה — כאלה אינם רבים במקומותינו — מעניקים לפרקים ממד של שפיות למערבולת הסוערת הד קרצפת של הוויתנו המסוכסכת. זמיר, איש נעים־הליכות, אדיב מאד אבל גם מסוגר ומרוחק, אינו מגלה את רגשותיו. עד שקשה לעמוד על טבעו. אין ספק, הוא ליבראל של ממש. תופעה נדירה למדי אצלנו. (ב"זה הזמן", אומרת מיה קנגסקיה, סופרת ועולה מרוסיה, המגדירה עצמה כליבראלית — בניגוד גמור לסטריאוטיפ של העולה הבצעי מברית־המועצות — כי אין רוח ליבראלית בחברה הישראלית; השפעתה של הדת מסוכנת, לדעתה, פי־כמה מכפייה דתית. היא מכירה תופעה מסוכנת זו מברית־המועצות שבה השתלטה הלאומנות הרוסית בחוגים אינטלקטואליים דווקא, ובעקבותיה, האנטישמיות). תופעה של ליבראליות אמיתית אכן מעלה מחשבות רבות על פניה המטושטים של החברה הישראלית.

ב"זה הזמן" נשאל זמיר בעניין פופולארי ואקטואלי: שלטון החוק. הוא קובע כלשון־המעטה, שיש בידה לאקסטה של אי התחשבות בחוק. גם אם הוא מדגיש את העלייה בעבריינות הפלילית, עניינו בעבריינות אידיאולוגית. עבריינות זו יש בה סכנה לתשתית החברתית פי כמה מהעבריינות הפלילית. לפי אבחנתו המלומדת, היא רווחת בישראל יותר מאשר במדינות אחרות.

באומץ לב אופייני, מצביע זמיר על תופעה משונה: אלה המצהירים על נאמנות לחוק כל עוד אין החוק נוגד את האידיאולוגיה שלהם. כאשר יש ניגוד, הם רואים לעצמם היתר עקרוני־מוסרי להפר חוק. ויש להם גם תמיכה פוליטית. לדוגמה הוא מביא חוגים דתיים. משום מה, אין הוא מזכיר למשל את הח"כ שולמית אלוני, שיצאה כאשר מות לארמבוסטום, שמסורתה הי תה כופס בית־המשפט העליון, מנחם אלון, שאולי אינו הולם את השקפתה הדיעותית. כשהדבר משרת את מטרותיה, מר פיעה אלוני כבציצה באמבה של מדינת חוק. הפרת החוק מטעמים אידיאולוגיים נעשתה נחלתם של חוגים ימניים כחוגים שמאלניים.

מאלפים במיוחד דברי זמיר בעניין ערביי ישראל. עניין זה עלה השבוע בכל חריפותו. גם כאן אין זמיר מנסה למצוא חן. הוא נותן בדברים פרופורציות נכונות והדדיות. הוא רואה ביזוי של שלטון החוק, שוב אותה עבריינות אידיאולוגית, שהיא אמנם דרך להביע מחאה, אבל מבחינת המיעוט הערבי, השימוש בה הוא טעות גסה. דווקא המיעוט חייב לכבד את החוק יותר מן הרוב, מפני שהחוק מגן

זמיר: דברים מאלפים

עליו והכיוויות מעוגנות בחוק. בעניין זה עושה זמיר הפרדה בין ערביי ישראל, החיים במדינה דימוקראטית, שחוקיה חלים גם עליהם, לבין ערביי השטחים שמצבם שונה לגמרי (ממשל ומשפט צבאי, ללא זכויות אזרח).

בין השטחים לבין ישראל יש, לדברי זמיר, "חומה ולא רק קו". הוא חושש מפני הזלזול בדמוקרטיה ומתווה קו־הגנה עליה. אותו ההגנות היא התקשורת. יש לה תפקיד מרכזי: גם אם הציבור אינו רוצה לדעת, חובתו לדעת. אם ירצה ואם ימאן.

מתקבל הרושם שזמיר מתייחס לתקשורת בכבוד אך גם בחשדנות. בזמנו נפגע זמיר קשות מן התקשורת שתקפה אותו בשיטת "באמוד" חסרת ביסוס. ההגנה לפרשה הצער בעיתונות. הוא מביע כלפיה לא רק השרנות, אלא גם הסתייגות מובנת מאליה, שאינה ממעיטה מהכרתו בחשיבותה.

טיעונים קולוניאליסטיים

דוד גלבוע נוטה לפרש מה שאירע ביום השלום בתוכ כל גובר ההלך של התושבים הערבים, מזמת הקיפוח והדעמה. בכתבה שלו ב"יומן השבוע" הוא מתאר רקמה עדינה ושבירה של דדיקות, שקל מאד להרוס אותה. אין הוא יורד בטיעוניו הבודד ראייתו את המצב.

לשם כך הוא מתרכז הפעם בפעילותו של מוטי גולן, חבר "שלום עכשיו", שנואש לדבריו מן ההפגנות והמחאות של התנועה ובחר בפעולת־מחאה קונסטרוקטיביות. ביפו הקים גולן את "נתיבי אחווה" — מועדון לילדים הורים ערבים ויהודים. גולן מצטייר כאידיאליסט מובהק, השואף להיטיב ולשנות את פני המציאות היפואית. אין ספק, יש ויש מה לשנות. הוא חושב שהמעמד מנסה להדחיק את ערביי יפו ולא לקרבם, ואילו הוא עושה לקירוב לבבות. אף מצליח בקרב חוג מצומצם של הורים וילדים.

אין כל פסול בפעילות קונסטרוקטיבית מסוג זה — אם כי זו טיפה בים מעף. באמונה ודבקות במטרה, כשל מוטי גולן, ראויות להערכתנו. ובכל זאת, ההיתלות בתסכול כסיבה העיקרית להתנהגותם של ערביי ישראל ביום השלום — מצטיירת בעיני כמוטעית ומסוכנת. זו מין גומה שנוח לנו להתנחם בה. אולי קשה לנו להתמודד עם האמת הקשה שנחשפה לנגד עינינו והדהימה אותנו: עוצמת השנאה.

כמדומה, הסיבה עמוקה פי כמה מזו. ההיאחזות בתסכול ובסיבות מיידיות נעוצה בגישה קולוניאליסטית, הגורסת שרמת חיים גבוהה ותנאים כלכליים טובים יש בהם להשכיח שאיפות לאומיות. (ולראיה, דברי שמיר ושרון בטיעוניהם על ערביי השטחים).

אפילו היו תנאי חייהם של ערביי ישראל משופרים פי כמה — והמועצות המקומיות הערביות היו מקבלות מענקים גבוהים, בתי־הספר היו חדשים ומצוידים כהלכה, הביוב היה פועל, וכל מקום יישוב היה זוכה לכבישים, חשמל ועוד כהנה וכהנה — עדיין היו רואים עצמם חלק בלתי נפרד מן העם הפלשתיני־ערבי. זו גם שעתם הגדולה להוכיח לערביי השטחים שאין הם בוגדים ויש להם אינטרסים פלשתיניים משותפים.

לערביי ישראל אכן יש בעיות קשות של זהות כפולה ונאמנות כפולה, דווקא אנו, כיהודים, צריכים להבין זאת. אף יש לזכור את דבריו של הפרופ' זמיר בהקשר זה. הטיעון הקולוניאליסטי, אפילו הוא רצוף כוונות טובות של אנשים טובים, וגם אם אין הוא מוביל ישר לגיזענות — הוא מטעה. ההיסטוריה חוזרת ומוכיחה כי דווקא רמת־חיים גבוהה הביאה להתפתחותה ולביסוסה של אינטליגנציה בעלת רגשות לאומיים־מהפכניים. פילנתרופיה לחוד ותהליכים היסטוריים לחוד. מתעדנים לא יכבו את האש הזו הואת.

הצניעות תהרוג אותו

לא הייתי זקוקה ל"ממבר", כדי לדעת שסרטו החדש של יהודה ברקן, "ילד גנוב", אינו ברשימת הסרטים שאני מתכוונת לצפות בהם. יש לי ניסיון מר עם סרטיו של ברקן. אני תוהה אם הצפייה בסרטיו מעידה על רמת קהלו. אבל הצניעות, הצניעות תהרוג אותו.

"אם הייתי צייר", הוא אומר, "היו אומרים לי שאני מזכיר את רמברנדט, לא הייתי כועס". תארו לכם! וכל זאת בהשוואה בטלה בין "קרמר נגד קרמר" — סרט שגם הוא אינו יצירת־מופת — ו"ילד גנוב"!

"תמונות שמלים יכולות לקלקל"

"אין סיפור למצלמות", מדווח כוכי קירשנבאום מבית־לחם, בערב חג המולד. העיר הגשומה והקרה עוטה את ההכנות האחרונות לקראת ביכת חג המולד. קירשנבאום, בעל חושים טלוויזיוניים חדים וכושר הבבאה חד־כיון, עושה הפעם מה שנעשה כבר בספרות: כתבה על עשיית כתבה בטלוויזיה.

בהעדר אירועים אחרים, וגם בכיוון, הנושא שלו הוא התקשורת העוסקת בעצמה. צוותי טלוויזיה מצלמים ומדווחים על צוותי טלוויזיה אחרים בפעולה, ואלה משתקפים במצלמות הטלוויזיה כמו בתוך מראה הוכפלת.

"לאגודות יש קשיים בבית־לחם, השנה" קובע קירשנבאום. הוא מספר על מסורת שעל־פיה כאשר מגיע הפטריארך לבית־לחם, פוסק הגשם. השנה הגיע הפטריארך בראש התהלוכה המסורתית, וגשם ולפתע ניתך מן השמיים. אולי יש בכך סימן סמליות. חג המולד בבית־לחם השנה הוא חג עצוב ומדכא. ברחבה הרחוקה שלפני הכנסיה סובבים באפס מעשה צוותי טלוויזיה. סוחרים הדואגים על התיירים שלא באו. מוכנים לומר, שלא לפני המצלמה: "אתה יודע למה הם לא באו".

קירשנבאום אינו מדווח על התפרעויות ועל ידוי אבנים, על צמיגים בוערים ויריות. אבל האווירה קודרת וכבדה, כמו אפשר לחתוך אותה בסכין. היא המכפרת על כה שקורה, בצורה מרומזת ואפקטיבית מאד. מוצגות לצופים "תמונות שמלים יכולות רק לקלקל". קירשנבאום עושה שימוש ישיר במצלמות הטלוויזיה, משום כך איני מוסיפה מלים על התמונות הקודרות ורבות־משמעות. מי שלא צפה בשידור, החמיץ כתבה טלוויזיונית שבה אפשר להבין באמצעותה את כוחה ועוצמתה של הטלוויזיה, שלעתים מלים אינן יכולות לה.

מה יהיה על ג'ורג' בוש?

עכשיו אני כבר יודעת ומשוכנעת מדוע לא נכון לג'ורג' בוש עתיד מזהיר. אם הגב' ליליאן מרקר היא יועצת התקשורת שלו — מה הפלא שמאז שנת 1978, משהחלה לעבוד אתו, לא התקדם ונשאר דמות חיוורת, חסרת השפעה! מרקר אמנם מעידה כי ג'ורג' בוש אינו תלמיד קשה־תפיסה אבל רק עכשיו, בשומתה, החל להפעיל את הטכניקות המיומנות שהיא מנסה להקנות לו. בלבי יש חשדות רבים בכל הקשור במומחים לתקשורת שצצו כפטריות לאחר הגשם. עדיין לא ברור לי מה תחום ההתמחות שלהם. מכל מקום, הם מלאי הכרת ערך עצמם, ואולי מוסב כך, שהרי קשה להצביע על הישגים הטובים שלהם בתחום כלשהו. הם אף ניזונים מן התקשורת.

הגב' מרקר, ב"זה הזמן", נראית ממש כמורה קפדנית, דיראקטית, חסרת כל חן אישי, ללא שמץ של הומור שיציל אותה. חוץ מכמה אמיתות הבר טות שכבר הושמעו פעמים אין ספור, יש לה לפחות דיעה טובה על כולם. לא ברור אם הם מצליחים כלכך, מדוע הם זקוקים לעצותיה הטובות?

היא מחלקת ציונים ביד נדיבה. הנשיא רייגן "מצוין". מכיר את המצלמות, שינה את החיים הפוליטיים באה"ב. (לא ברור כיצד). המראיין טד קופל — "פרובוקטיבי". פוליטיקאים זקוקים למראיין עויין. "רבין ושמיר, יותר אפקטיביים בעברית" (גם זו לטובה).

רם עברון גם הוא יוצא נשכר — לא בטרם יבקש איזה ציון מן המורה המקפידה על הופעתו. מקומו של עברון שמור לו ברשימת המראיינים הרציניים של הטלוויזיה. אבל הרי אין דבר חשוב מן התדמית. כאשר הגב' מרקר חולקת לו שבחים, הוא נשאר קפוא, אינו מפשיר לא בחוית ולא בצורות. הוא נעשה כמדומה קפוא יותר ויותר, נוטה לעצי. גם עברון חסר קסם אישי, והבדיחות הקלושות שלו נופלות על ראשי הצופים כאבנים שהחטיאו את מטרתן.

ובקשה אחרונה: מי שמתמיד את שמו של המראיין בעת הצגתו ב"זה הזמן", כבר לא ידענו. משום מה, אין מראיינים שם לנחוץ להביא בכותרת את שמו של המראיין בעת של הראיון, כמו שהדבר נעשה ב"מבט" וב"ערב חדש", למשל. ובסיום, נוטה עברון לבלוע את השם. אבא, אבא — אם זה לא קשה מדי.

תפור על פי מידותיו של פאר

דניאל פאר, מרגיש כבר בנוח ב"על גלגלים", אם כי כאשר אינו יושב באולפן "מבט", מתברר שהוסיף כמה קילוגרמים מיותרים למשקלו. אנו נוכחים לדעת כי קרייני הטלוויזיה אלגנטיים הרבה יותר — בישיבה. ובכל זאת, התכנית כמו תפורה על־פי מידותיו של פאר.

ממש כמו "כלבוטק" בשעתה, כשהוא צועד שלוב זרועות. בסיום, עם ג'ו קריידן — האיש בעל המבצאות — אנו כבר יודעים שמחכים לנו ימים שנלמד לדעת על נהיגה בטוחה, על ראות נכונה, על צמיגים תקינים וכיוצא בזה.

לי יש בקשה: מדוע לא להביא מפעם בפעם בתכנית מכונית כלשהי ולדווח על ביצועיה, כמו שהדבר נעשה במדורי התחבורה בעתונות? הרי מטרת התכנית לתת שירות לצרכנים, וזה שירות חשוב מאין כמוהו. ביחוד למי שמתלבט בקניית מכונית, והכוונה אינה אלי.

סלטים של תלמה
עבודה נקיה

בתחקיר מקיף של "כלבוטק", לגבי סלטי חומוס, אשר נבדקו ע"י המכון למיקרוביולוגיה של מזון, בניהולה של ד"ר שושנה וייסמן, התגלו מימצאים חמורים ומדאיגים עד כדי סכנה לבריאות הציבור.

להלן התקן המקסימלי המאושר לסלטים, ואחריו מהמימצאים החמורים שהתגלו בבדיקת "כלבוטק" והמסקנות שנקבעו לגביהם:

המקום	ספירה כללית	שמרים	קוליפורמים	מסקנה
התקן	עד- 1.000.000	עד- 100	עד- 1,000	
"טעמי" ירושלים	470,000,000	3,700	2,200,000	פסול למאכל אדם ועלול להיות מסוכן בריאותית.
מי-ומי רח' בוגרשוב ת"א	2,000,000	480,000	280,000	פסול למאכל אדם ועלול להיות מסוכן בריאותית.
מי-ומי דרך פתח-תקוה ת"א	1.000,000	27,000	150,000	פסול למאכל אדם ועלול להיות מסוכן בריאותית.

המכון למיקרוביולוגיה של מזון, אשר בדק את סלטי החומוס עבור "כולבוטק" מפקח באופן שוטף ושיגרתי על איכות הסלטים של תלמה

להלן מימצאי המכון למיקרוביולוגיה בשלוש הבדיקות האחרונות שערך לגבי סלטי החומוס של תלמה
המספרים מדברים בעד עצמם.

תאריך שוק אחרון של החומוס	ספירה כללית	שמרים	קוליפורמים
26/12/87	100	10	פחות מ-10
29/12/87	31,000	50	180
30/12/87	5,300	30	פחות מ-10

על מימצאים כגון אלה קבעו ב"כולבוטק":

"חומוס מעולה", "חומוס יוצא מהכלל", "חומוס טוב מאוד".

על כן הובהר עתה חד-משמעית:
כשאוכלים סלטים של תלמה נהנים לא רק מהטעם.
נהנים גם מסלטים מזינים ובריאים.

מוגש כשירות לציבור על ידי תלמה

צפון תקשורת

מכתבים למערכת הארץ

להט כמשל

שלמה להט הצטרף באחרונה אל בני הארץ שהגיעו לעמדת הנהגה, אך כשלו בהיעדר עמוד שדרה. זאת בנושא הבחירה של רב ראשי בתל אביב.

נאמר כי להט נכנע ליצחק שמיר, אריאל שרון והר"ב אברהם שפירא. לעולמם התרבותי־רוחני של הראשונים לא אתייחס. אך הכניעה הכביכה לבהגתו הגדול מכל העוליכות, והר"ב שפירא, ראויה להתייחסות. שפירא והרב הח"כ יצחק פרץ הם נושאי הדגל של טפילות חרדית כודרנית. את ההשתמטות משירות בצה"ל יתרץ שפירא בצורך שלנו בשירותי שבט לוי. התוצאה: המה "כלי קודש" ואנו גויים של שבת.

להרצל, לוויצמן, לביאליק ולדור המייסדים הייתה עמדה ברורה לגבי מקום הרבנים במדינה שתקום. אך לבני דורו של להט, לדוגמה, יש רגשי נחיתות סמויים כלפי "ישראל סבא" או יהדות אותנטית. בימינו, איוולת היא להכריע מי היא יהדות אותנטית. ידענו יהדות חרדית מפוארת בעלייה הראשונה, כמו מייסדי פתח תקוה, חרדים לדבר ה' ולעבודת האדמה. אך מה לאלו ולשתלטנות החרדית דהיום, שלה נכנע מר להט.

זוכר אני את שלמה ליבנר־להט, מפקד הגדוד שלי ב"גבעתי" בשכבר הימים, כמופת. אנו, חיילי אותם ימים, התגבנו על דמותו של להט גם מתוך ספרו של אבא קובנר "פנים אל פנים", שם מופיע הצעיר להט כמפקד כפר אוריה בתחילת מלחמת השחרור. באחרונה הלך מאתנו אבא קובנר. ואולי באופן סמלי נסתלק גם סוד קסמו של להט מאותם ימים.

צר לי שלהט לא שקל היטב את דמות חברתנו בעתיד בעקבות כניעות מסוג זה למשכבצים מאותו סוג. נשים תושבות תל אביב לא תוכלנה להצביע שוב עבור להט. האחרון יתקשה לצנות לבער תבונה, שמא שייך להט לליכוד יותר מאשר לעצמו.

ד"ר דן שיפריס
גבע־יהודה

הפרת פקודת הציד בשטחים

שוב היינו עדים — הפעם בתכנית טלוויזיה כבולמת — לירי מכוון לעבר תושבים ערבים בשטחים. הפעם, לנוכח הצילומים החוזרים, לא ניתן היה שלא לאתר את היורה.

אלא שמרגע לכידת העבריין מתגלל הבזיון האמיתי: אם הצליח היורה ופגע בקורבנו, הוא יואשם ב"הריגה מתוך רשלנות ותוך גילוי פזיזות וחוסר אכפתיות לתוצאות מעשיו". אם לא פגע, הוא יואשם סתם בירי מתוך רשלנות.

ולא היא. עינינו הרואות כי הרשלנות והפזיזות רחוקות עד מאוד מהיורים. אדרבא, הם גבלים יסודיות ומיומנות, דבקות במטרה ואכפתיות מרבית לתוצאות מעשיהם. כל רובאי מתחיל יעיד עד כמה קשה היא המשימה של הפגיעה במטרות רמות נעות, ואחת היא אם מדובר במטרות של בוגרים או של ילדים, של נשים או של זקנים. סעיפי האישום הנ"ל הם אות וסימן נוספים להיהכוליזציה ולזילזול שווערת מערכת המשפט ביחס למתוריגו המצויינים, בהפוחתה מעדר פועלם וכוונתם הנבוזה.

מן המפורסמות היא כי ירי מכוון כלפי "מקומיים", לפני או אחרי "מרדף", אינו בבחינת סתם רצח או ניסיון לרצח. ואולי כדאי היה להאשים את היורים בהפרת הוראות פקודת הציד?

אברהם גל
עודד דיין
ירושלים

הטלוויזיה לא מתעלמת מהכדורגל

מיכאל קרנון, פתח את דברי ביקורתו על מחלקת הספורט של הטלוויזיה הישראלית במלים "זה יכול לקרות, כנראה רק בישראל". בהמשך דבריו הוא מתאר בהרחבה את "התעלמותם של אמצעי התקשורת האלקטרוניים להלוטין" ממשחק הכדורגל הבין־ארצי באיצטדיון רמת־גן (16.12.87).

תמוה בעיני כי לא שמע ולא ראה ב"מבט לחדשות" (חלק מאמצעי התקשורת האלקטרוניים) את הדיווח על המשחק האמור, ואת הקטעים בשידור ישיר של קטעים נבחרים מהמשחק.

אילו כותב המכתב היה מגלה כי קטעים נבחרים מתוך המשחק נועדו לשידור לאחר המשחק, בהפסקה של השידור הישיר של משחק מכבי ת"א־סטייר מילנו, במסגרת גביע אירופה לאלופות.

שרי צימרמן
דוברת רשות השידור
ירושלים

הלוח הארצי

הארץ חדשות

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
10 ש"ח כולל מע"מ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הרם הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

דירות כללי

קבלנים מציעים

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

קוטג'ים

פנטהאוזים

קוטג'ים

3—3.5 חדרים

מקום בצמרת

"השכונה בירושלים"

הדירה לדוגמא פתוחה
כל יום בין השעות 11.00—16.00
הציבור מוזמן לראות ולהתרשם!!!

לאיכלוס מיידי
• קוטג' אחרון 6 חדרים
• דירת פאר 6 חדרים
• שלב ב' דירות יוקרה

נמשכת מכירת שלב ג' אחרון

נפתחה ההרשמה למכירת
8 קוטג'ים

משרד ראשי: מקום בצמרת

מכירות: "אמבסדור" נדל"ן והשקעות

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות מרוהטות

דירות ברמ"ג

ביקוש דירות

דירות בשכ"ח

מכוניות

אופל

אוסטין

אלפא

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

דלתא

הונדה

מרצדס

משאיות

סובארו

סוסיתא

סוזוקי

סיאט

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

מזדה

מרקורי

לנציה

פיאט

רנו

אודי

אוטוביאנקי

מסחריות

פיז'ו

ביקוש רכב

הצעות עבודה

עוזרות ומטפלות

חבר

חוק הזדמנות
שווה בתעסוקה
תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור
לסרב לקבל אדם לע-
בודה מחמת מינו או
נטייתו המינית או
הורות אלא אם אופיו
או מהותו של התפקיד
מונעים קבלתו של בן
אחד המינים לעבודה
הנדונה.
העבריינים צפויים
לעונש על-פי החוק.

מתקבלות
הזמנות
ללוח
כל העיר
02-247118
לבעלי כרטיס
אשראי
ויזה
וישראכרט

صكذا من الاصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המשך ירושלים

כאן דרום — אזור הדרום — הלוח הארצי

דירות למכירה

4 חדרים ויותר

[illegible]

3.5 — 3 חדרים

[illegible]

תווך נבונה אשקלון
טל׳ 051-33933

* דו משפחתי ברכז אפרידר 4 חדרים $ 95,000
* וילה גדולה ברוח הנגב נאות, מתאימה לשתי משפחות.
* מרכז אפרידר 4 חדרים קומת קרקע.
* 3 חדרים ברב נורק קומה נוחה.
* 4 חדרים ברנע הר כנען קומה נוחה.
* להשכרה חנות בבית הקשתות חזית לכביש הראשי.
* להשכרה 4 חדרים בשמשון קומה שנייה פנוי מיידי $ 150

2.5 — 2 חדרים

[illegible]

שכ״ח

[illegible]

מכוניות

[illegible]

אוטוביאנקי

[illegible]

אופל

[illegible]

דייהטסו

[illegible]

סובארו

[illegible]

סוסיתא

[illegible]

סיאט

[illegible]

סימקה קרייזלר

[illegible]

פולקסוואגן

[illegible]

פורד

[illegible]

פיאט

[illegible]

פיז׳ו

[illegible]

מסחריות

[illegible]

מרקטורים

[illegible]

אופנועים

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

שידוכים

[illegible]

מכירות ושירותים

[illegible]

וידאו

[illegible]

מחשבים

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

עסקים

[illegible]

תנויות

[illegible]

בעלי־חיים

[illegible]

חברה טובה

[illegible]

יחסים

[illegible]

חוגים

[illegible]

צילום

[illegible]

שעורים פרטיים

[illegible]

עבודת־פרך

[illegible]

קורת־גג

[illegible]

פסנתרים

[illegible]

שירותים

[illegible]

שידוכים

[illegible]

תיווך

[illegible]

תיבור

[illegible]

אביב

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

עסקים

[illegible]

מגרשים

[illegible]

משרדים

[illegible]

תנויות

[illegible]

מציעים למכירה

[illegible]

מוכרים

[illegible]

המרכז הבינלאומי לתקשורת והשקעות בע״מ
דרושים:
* מקדמות מכירה
* סוכני מכירה
בעלי ניסיון + רכב
יפו 97 מרכז כלל קומה 7 חדרים 705-706
244679

שמגר אשקלון
דרושים
★ איש כח־אדם
יחסי אנוש טובים, כושר ביטוי בכתב ובע״פ
★ הנדסאי/ת תעשייה וניהול
לא מחייב נסיון קודם
★ מסיק דוודים
★ חשמלאי תעשייה
★ טכנאי/ת כימיה
רצוי עם נסיון במעבדה אנאליטית
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו באשקלון רח׳ הרצל 34 בית גיר קומה ג׳ או בטלפון 051-28989
051-22233
שמגר
חברה ארצית לשרותי כ״ח אדם

חברה ישראלית לאשפרה בע״מ
דרוש/ה
עוזר/ת
למנהל חשבונות ראשי
בעל/ת ניסיון בהפעלת מחשב
נא לפנות למנהל כח אדם
א. תעשייה יבנה 08-439021/5

למשרד עורכי־דין (4) בירושלים
1. **מזכירה** לתפקיד אחראי ועצמאי בעלת נסיון בניהול וידע בהדפסה
2. **כתבנית מוסה** למעבד תמלילים (רצוי וורדמיל)
ידיעת אנגלית יתרון
לפנות בכתב יד לת.ד. 557 ת״א 91004 (עבור ערד)

יהלה בע״מ ○ שרותי כח אדם ○
רח׳ בן יהודה 19 ירושלים
טל׳ 02-242312
דרושים:
מהנדס/ת תעשייה וניהול
מהנדס/ת מכונות
מהנדס/ת חומרים
איש מנהלה וארגון
למשרה חלקית

עירית יבנה
דרושים
1. מנהל אוניברסיטה עממית
* ברוצי משרה
* בעל השכלה אקדמאית
2. גנן מקצועי
* בעל ניסיון בעבודות גינון בהיקף עבודה גדול
פרטים נא לפנות למחלקת כח אדם
טלפון: 08-433310
ברוס יהודה
ראש העיר

לפרסום זמיר
דרוש
נציג מכירות
לאזור תל אביב וגוש דן
דרישות התפקיד:
* תושב גוש דן
* בעל רכב
* בעל ידע ונסיון בפרסום
* הבנה מלאה בתהליכי דפוס ומגמתו.
למתאים שכר + אחוזים + החזקת רכב.
העבודה באיזור ת״א וכוללת 2-3 נסיעות בשבוע לירושלים.
מתאימים בלבד יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 1343 י־ם 91013

לחברת יבוא גדולה
דרושה
מזכירה
מסודרת ורצינית, שליטה מלאה בעברית, ידע באנגלית ובאיסלקית — יתרון. ידע בהדפסה. שעות עבודה 8.00-17.00, 5 ימים בשבוע.
לפנות 052-551030 (ליוסי)

---

isradance
DANCEWEAR
דרוש/ה
מעצב/ת אופנה
* בוגר/ת שנקר או מכללת אופנה מקבילה
* נסיון של שנתיים לפחות בתחום האופנה
* עדיפות לבעלי נסיון בעיצוב בגדי ים
המתאימים יפנו לטל׳ 02-535370 לגובי
תנאים טובים, וסודיות מובטחת

למכון למדריכי חו״ל
קרית מוריה — ירושלים
דרושים
מדריכים/ו חברתיים/ות
דוברי/ות אנגלית או ספרדית
אחרי שרות צבאי
לטיפול בתלמידים בגילאי 15 — 17
דוברי אנגלית או ספרדית
תקופת העבודה
אמצע ינואר עד סוף יוני בערך
מגורים במקום חובה
המעונינים יתקשרו
לטלפון 02-717421, שלוחות 32, 31, 29

אם את/ה
אינטליגנטי/ת,
בעל נסיון במכירות
מעל גיל 25
עם מוטיבציה עצומה להצליח
רצוי בעל/ת רכב
אותך
אנו רוצים לפרוייקטים מיוחדים
בעיתון יומי גדול
03-5103141 — לפנות אל נגה

Eldan
אלדן ציוד אלקטרוני בע״מ
דרושים
הנדסאי/ טכנאי אלקטרוניקה
למתן שרות לציוד מדעי ורפואי
בעל נסיון של 3 שנים לפחות
ידיעת אנגלית טכנית.
מגורים באזור ת״א, רשיון נהיגה
רכב צמוד, השתלמויות בחו״ל,
תמריצי עידוד, 5 ימי עבודה בשבוע
לפנות בכתב בלבד בצרוף קורות חיים
לת.ד. 1270 ירושלים 91012
סודיות מובטחת

להברה גדולה דרושים
לסניף חיפה והצפון
מקדמי מכירות
לעריכת פרוייקטים מיוחדים בתחום הפרסום והמבצעים לקידום מכירות
אם חיוני:
* לאחר שירות צבאי (גילאי 23-35)
* בעל/ת הופעה נאה
* בעל/ת כושר ביטוי
* נחישות ונחרצות
* נכונות לעבודת שטח מעניינת
* יכולת עבודה גם בשעות לא שיגרתיות
* בעלי ניסיון בפרסום וקידום מכירות
* עדיפות לבעלי כלי רכב
לבעלי ניסיון ולמתאימים
מוצעים תנאי העסקה מעולים
לקביעת מועד לראיון נא להתקשר
לטל׳ 04-670022 ,04-674365

עירית קרית־גת
לבתי־הספר המקיפים בקרית־גת
דרוש/ה
פסיכולוג/ית
במשרה מלאה.
המועמד/ת יהיה/תהיה זכאי/ת לתמריצים המקובלים לערי־פיתוח
בדבר פרטים וקביעת ראיון נא להתקשר:
051-888667 ;051-882366

קריירה
שרותי כח אדם בע״מ

לסניפינו בת״א, נתניה ורחובות
★ **הנדסאי חשמל/חשמלאים מוסמכים** נסיון תעשייתי, לעבודה במשמרות, 5 ימים בשבוע.
★ **טכנאי - ראש צוות CNC** לתיכנות והפעלת CNC, לעבודה בת״א, 3 שנות נסיון לפחות.
★ **כרסמים** בעלי נסיון של 3 שנים לפחות, פרופיל צבאי גבוה.
★ **רתכי חשמל/שריון/CO_2** מוסמכים, פרופיל צבאי גבוה.
★ **מכונאים** בוגרי בי״ס מקצועי 4 שנתי, לעבודה במשמרות, 5 ימים בשבוע.
★ **מכונאי רכב: בנזין/דיזל** בוגרי בי״ס מקצועי, בעלי נסיון של שנתיים לפחות.
★ **רתכי ארגון** מוסמים לעבודת משמרות באזור לוד.
★ **מזכירות ע/א** מוסמכות +.הדפסה בשתי השפות, למשרות מלאות או אחה״צ.

לסניפינו בת״א ורחובות
★ **מנהל עבודה** בוגר קורס מנהלי־עבודה, בעל נסיון תעשייתי, לעבודה ב־2 משמרות באזור פ״ת.
★ **נהגי סמיטריילר** בעלי נסיון בהפעלת מלגזה.
★ **פקיד** לאחר שרות צבאי בעל רקע בהשבונאות + נסיון צבאי בהתקנת קווי קשר ובעבודה עם מערכות נייחות, למשרה זמנית בירושלים.

לסניפינו בת״א ונתניה
★ **חשב/ת שכר** נסיון שנה ומעלה בחשבות שכר ממוחשבת.
★ **תמלילנית** עברית/אנגלית/ספרדית / עברית/ספרדית, לעבודה בהרצליה.

לסניפנו בתל־אביב
★ **הנדסאי/טכנאי מכונות** מנוסה בתיכנון מבלטים, כלים, ותיב״ם, לעבודה בגוש דן.
★ **נהגי ג׳** מנוסים בהובלת סחורות, גיל 30+, לעבודת לילה, 5 ימים בשבוע.
★ **מפעילי מכונות ייצור** רקע טכני. גיל 30+, לעבודה ב־3 משמרות.
★ **ע/מנהח״ש** בעל/ת נסיון בעבודה על תוכנת השבשבת.
★ **תמלילניות** ע/ע״א לעבודת בוקר/אחה״צ.
★ **בוגרי/ות 12 שנות לימוד** לעבודה כסלרים בבנק, משרה מפוצלת, העבודה בת״א/בני ברק.
★ **פקידת יבוא־יצוא** מנוסה + שליטה טובה בעברית, אנגלית וצרפתית.

משרות קבועות, תנאים מצוינים, ארוחות והסעות
תל־אביב, דיזנגוף 158, טל. 03-5449848
נתניה, שמואל הנציב 17, טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185, טל. 08-465277
הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

מוסד ציבורי גדול
מחפש
סטודנט/ית
(שנה רביעית)
או
מתמחה למשפטים
נא לפנות לת.ד. 34041, מיקוד 61340
עבור משרה

עירית תל־אביב־יפו
למכבי אש ת״א
דרושים
נהגים/כבאים
הדרישות:
1. לאחר שרות צבאי
2. רשיון נהיגה מדרגה 15 טון ומעלה
3. עד גיל 28
4. פרופיל רפואי גבוה
העבודה במשמרות
המעוניינים יפנו לקצין המנהלה מ. אלקיים, במחלקה לכבאות, בית בצל 36 טל: 9462222

נעמ״ת בי״ס תיכון חקלאי בנות
דרושים
★ **מדריך חברתי** לכתה י׳
★ **רכז מוסך** (משרה מלאה)
בדבר פרטים נוספים נא לפנות
בטל 08-574933 ,08-574294

יעל
תכנה ומערכות
בית התוכנה העצמאי הגדול בישראל
דרוש/ה
מתכנן / מתכנת
VAX / VMS
נדרש:
★ נסיון בן 3-4 שנים לפחות
★ רקע בבסיסי נתונים יחסיים
★ מגורים בירושלים — חובה
נא לפנות מיידית בכתב למחלקת ״משאבי אנוש״, רח׳ בן גוריון 22 גבעת שמואל — 51905

לחברה לעורכי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע״מ
לתפקיד
דרושים יזמים — חברתיים
מנהלים
למתנ״סים
★ דלית אל כרמל (מכרז שני)
★ פרדס כץ — בני ברק

דרישות התפקיד
● השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות) ● נסיון מוכח בארגון מינהלי וכלכלי בהיקף רחב ● יעדף נסיון במינהל חינוכי ובחינוך המשלים ● נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות. ● מגורים במקום ותנאי הכרחי.
יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, שמות ממליצים ופרוט הנסיון אל עמי שגב, החברה למתנ״סים, גבעת ג׳וינט ירושלים 91034.
על הפניות, בציון המקום המבוקש, להגיע עד 15.1.88. ייענו מועמדים מתאימים בלבד.

לקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה תל־אביב
דרוש/ה
מנהל/ת
התכונות הדרושות:
1. תואר אקדמאי במוסיקה.
2. תעודת הוראה במוסיקה.
3. ניסיון במינהל ציבורי.
4. כושר ניהול משא ומתן עם גורמים ציבוריים ופרטיים.
5. ידיעה מושלמת בעברית ובאנגלית.
6. רצוי ניסיון במינהל חנוכי.
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב עד 15.1.1988 לקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה תל־אביב, רח׳ שטריקר 19, 62006, ולציין על המעטפה ״משרת מנהל״.
סודיות מובטחת

ג׳וינט JDC ישראל
לג׳וינט ישראל בירושלים
דרושים/ות
1. מזכירה כתבנית עברית/אנגלית ללשכת ההנהלה
5 ימי עבודה בשבוע, 17 — 9
דרישות התפקיד:
* שליטה בעברית ובאנגלית, כולל הדפסה מעולה בשתי השפות.
* נסיון בעבודות מזכירות.
* נסיון בעבודה על מעבד תמלילים — יתרון.
2. מזכירה כתבנית עברית/אנגלית
במשרה חלקית 4 ימי עבודה בשבוע, 6 שעות ביום
דרישות התפקיד:
* נסיון בעבודת מזכירות (עבודה במשרד עורכי דין — יתרון).
* הדפסה מעולה בשפה העברית.
* שליטה בשפה האנגלית, כולל הדפסה.
* נסיון בעבודה על מעבד תמלילים.

נא להתקשר לטל׳ 02-639501 לדבורה מיום א׳.

קרן קימת לישראל
JNF
דרושים/ת
1. עוזר/ת למבקר הפנימי 30/87
השכלה אקדמאית מתאימה בכלכלה וכיו״ב; ידיעה וניסיון בתחום הביקורת ובהנהלת חשבונות; ידיעה וניסיון בארגון ושיטות; ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעת השפה האנגלית; מקום מגורים בירושלים והעבודה כרוכה גם בנסיעות.
2. עוזר לענייני צוואות ועזבונות בחיפה 31/87
השכלה אקדמאית מתאימה בתחום המשפט או מינהל עסקים; ידיעת השפה העברית וידיעת שפות לועזיות: אנגלית, גרמנית, צרפתית ואידיש וכושר הבעה בכתב ובע״פ בשפות הנ״ל; ידיעה וניסיון באיתור מועמדים לצוואות ועזבונות־בחיים וניהול מו״מ עמם; ניסיון בעבודה ציבורית; מתאים גם לעוכד/ת ציבור או ער״ד שפרשו לגמלאות. מקום מגורים בחיפה.
רק מועמדים/ו מתאימים/ות הממלאים/ות אחד אחד מהמשרות הנ״ל מתבקשים/ות לפנות בכתב, בצירוף פירוט תולדות חיים, השכלה וניסיון לת״ד 283 ירושלים מיקוד 91002, לא יאוחר מיום 12 בינואר 1988, נא לציין על־גבי המעטפה מס׳ מכרז

למוסד ציבורי מרכזי בירושלים
דרושים/ות
1. שליח/ה ארצי/ת לארגון העבודה בבתי־הספר ובקרב הנוער בקנדה 28/87
דרישות התפקיד: השכלה אקדמאית מתאימה או מוסמך להוראה, וניסיון רב בארגון ובמינהל במוסדות חינוך; ידיעת השפה העברית והאנגלית על בוריין וכושר הבעה בכתב ובע״פ. רצויה ידיעת השפה הצרפתית; ניסיון בכתיבה ובעריכת פרסומים חינוכיים בשפה העברית והאנגלית; ידיעה יסודית בהיסטוריה, במסורת ובתרבות של עם ישראל והכרת קהילת ישראל בקנדה; כושר וניסיון בקיום בית פתוח במגע עם אנשים, מוסדות ציבור וכיו״ב.
מועד משוער של תחילת שליחות קיץ 1988.
הצעות של מועמדים/ות, אשר לא גרו בישראל שלוש שנים ברציפות לפני הודעה זו, לא תובאנה לדיון.
2. שליח/ה לארגון איסוף כספים במערב קנדה 29/87
דרישות התפקיד: השכלה אקדמאית מתאימה וניסיון רב בתחום הארגוני, בעריכת מגביות ובעבודה ציבורית; ידיעת השפה העברית והאנגלית על בוריין וכושר הבעה בכתב ובע״פ בשפות הנ״ל; ידיעה יסודית בהיסטוריה, במסורות ובתרבות של עם ישראל והכרת קהילות ישראל בקנדה. כושר וניסיון בקיום בית פתוח ומגע עם אנשים, מוסדות ציבור וכיו״ב.
מועד משוער של תחילת שליחות קיץ 1988.
הצעות של מועמדים/ות, אשר לא גרו בישראל שלוש שנים ברציפות לפני הודעה זו, לא תובאנה לדיון.
מועמדים/ות מתאימים/ות הממלאים/ות אחר דרישות אחד מן התפקידים הנ״ל מתבקשים/ות לפנות בכתב עד 12 בינואר 1988 בצירוף תולדות חיים מפורט הכולל השכלה וניסיון, לת״ד 7093 ירושלים, ולציין על גבי המעטפה את מס׳ המכרז.

IIS
מתמחה בתכנון, ייצור ושיווק של ציוד הקפי למערכות מחשבים גדולות.
החברה הישראלית לתכנון, ייצור ושווק של מסופים ובקרי תקשורת תואמי I.B.M. 3270, 36/38 S ו־DEC-VT-220.
לרגל הרחבת קו המוצרים והשווק באירופה וארה״ב.
דרושים/ות:
למחלקת הייצור
17-י: ★ **מבקרי איכות לבדיקות סופיות**
— ידע טכני בקריאת שרטוטים.
— ידע בסיסי באלקטרוניקה.
— נסיון מקצועי — שנתיים.
18-י: ★ **עובדי ״יצור״ / מכשירנים**
— בוגרי בי״ס מקצועי.
19-י: ★ **מרכיבות אלקטרוניקה**
— נסיון בחווט והרכבות כרטיסים.
— מגורים באזור יקנעם והקריות
למחלקת כספים
15-כ: ★ **אחראי שוק / מעקב**
— השכלה תיכונית, רצויה אקדמאית.
למינהלה
16-מ: ★ **פקידה למחלקת יבוא/יצוא**
— למעקב הזמנות חו״ל, טיפול ביבוא/שחרור ממכס. טיפול ביצוא/תאום ייצור והשבונות.
— השכלה תיכונית
— ידע באנגלית + הדפסה.
תנאים טובים למתאימים
נא לכתוב בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון (לציין מס׳ משרה) ל״אי.אי.אס.״ ת.ד. 1640 חיפה 31015
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד
אי.אי.אס. ת.ד. 1640 חיפה 31015

העיר צומת השרון
תל אביב גוש דן והשרון

דירות למכירה

דירות נופש

וילות ובתים

טוביה לשם
דרך קהילת סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בשיכון המגוונים – למכירה – בית, 4 חדרים, מגרש 439 $240,000

בשבטון – למכירה – וילה 1,300 דונם, בגינה, שקט. $450,000

בשבטון – להשכרה – לשני תיים, וילה, חצר מטופחת + טלפון, מיידי.

בשבטון – למכירה – וילה מפוארת, 5 דונם, 8 חדרים, מיידי.

בנתניה – למכירה – וילה, חד-קומתית + יחידות מגורים, נפרדות. $450,000

בנתניה – למכירה – וילה, 6 חדרים, מושקעת, פנוי בגמיש. $480,000

טוביה לשם
דרך קהילת סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בשיכון דן – למכירה – וילה, 8 חדרים + מרתף 60 מ"ר, מגרש 600, פנוי בגמיש. $500,000

בשיכון דן – למכירה – קוטג', 4 חדרי שינה, מרתף, טלפון, שירותים כפולים. $270,000

ברמת אביב – בבניין – למכירה – 2 חדרים (דירת קוטג') ק"א + טלפון, מיידי. $70,000

בשיכונת הגבעה – להשכרה, 4 1/2 קומות, מעלית, גג, מרפסת, 2 חניות + טלפון.

ברמת גן – תל-ברוך – למכירה – מגרש 1400, מיועד ל-4 קוטג'ים. $800,000

ברעננה – קוטג', מושקע, מגרש 371, 4 חדרי שינה, פנוי בגמיש. $230,000

בירושלים – ברחביה – למכירה 3 1/2, מרוהטת + גג, ק"ב מיידי.

קבלנים מציעים

1.5—1 חדרים

2.5—2 חדרים

3.5—3 חדרים

4 חדרים ויותר

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז

דירות גג

גוש דן

תל-אביב

איזור השרון

ראשל"צ

חולון ובת-ים

נתניה

לא מכרת לא שילמת
רק **לוח העיר**
המחיר למכירה 10 ש"ח בורר מע"מ
קבלת מודעות
20.00-8.00 מ"
03-371261

קידמה
אלפי דירות למכירה בגוש דן ללא דמי תיווך!!!

מחפש דירה?!!!
הכתב לנו בטלפון את פרטי הדירה שאתה מחפש (אזור, חדרים, תקציב...) ואנו נשלח לביתך דו"ח מחשב עדכני ומסודר של הדירות המתאימות לדרישותיך.
מחיר מבצע 30 ש"ח בלבד (בכרטיס אשראי בטלפון).
ללא דמי תיווך!!!

מוכר דירה?!!!
הכתב לנו בטלפון את פרטי דירתך ואנו נפיץ אותם בין קונים פוטנציאליים, כל זאת בחינם וללא התחייבות מצידך!!!

עובר דירה?!!!
התקשר למשרדינו וקבל לביתך חינם!!!
את "משנה מקום.." הירחון לעוברים דירה.

הצטרף לקידמה בשוק הדירות
03-5449973-4

"בני בר"
סוכנות לדיור
03-5703265

תווך גבי את רפי
סירקין 19 גבעתיים
03-722238

בגבעתיים בשכונת בורוכוב, דירות גג יוקרתיות, חדשות, מפוארות וחדישה.

בשירקין ובורוכוב – יוקרתיים 3, 4, 5, 6 + דירות גג בבניה שמור מפוארות.

בבני ברק גבול רמת-גן, דירות גג חדשה במקום מרכזי ושקט בהזדמנות.

בויסוצקי 4 מפוארת, יפהפיה, מושקעת, ק"ג + מעלית $160,000

בגבעתיים 4 כ"ב בסולידיות, עם ע"ע חזית יפהפיה ענקית.

לא מכרת לא שילמת
רק **לוח העיר**
קבלת מודעות
20.00-8.00 מ"
03-371261

טבעון 85 בנים
052-32343
052-449402
85

דירות 3 חדרים 85 מ"ר בכפר-סבא ק"ג ירושליה. $65,000

בכפר-סבא 3 חדרים כיווני בקומה 88 בבנין 9 דירות, איזור מעולה. $105,000

בכרכז כפר-סבא להשכרה משרד 3 חדרים + טלפון.

להשכרה חנות 30 מ"ר ברחוב ויצמן בכפר-סבא.

למכירה דירות יד שניה מסודרות היטב 3 חדרים קומה ל' 100 מ"ר ברחוב ירושלים כפר-סבא.

דירות בשכ"ח

קונים זהב
ויהלומים גדולים מהציבור
יהודה הלוי 143 ת"א
טל: 03-235924
ZAMLER

"לא מכרת לא שלמת"
קבלת מודעות
לוח העיר
לבעלי כרטיסי אשראי בטל:
290697
293648

هكذا من الاصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

פרסומת
ב"י

לא מכרת
לא שילמת!
קבלת מודעות
ללוח הארצי
באמצעות
כרטיסי אשראי
או באבן גבירול
66 ת"א
(ליד קולנוע גת)
טל' 03-219149
03-218713
נשמח
להישמע

מכוניות

דירות בדמ"פ

אאודי

אוסטין

אופל

חדש
בדיזנגוף
סנטר!!
קבלת מודעות
ללוח הארצי
בתנאים
מיוחדים
אטרקציה
הפקות
טל
7517388
שער/מס' 2
בקזינו הלאומי

אוטוביאנקי

אינוצ'נטי

אלפא רומאו

אמריקאיות

ג'יפים

דייהטסו

ב.מ.וו.

דלתה

הילמן

וולוו

ווקסהול

טלבוט

לנצ'יה

מוריס

מיני מיינור

מרצדס

סאאב

סובארו

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

לידיעת המפרסמים ב"לוח העיר"

מודעה באחריות / לא מכרת – לא שילמת

כללי פרסום

● "חודש פרסום" משמעו פרסום אותה מודעה 8 פעמים בתשלום בארבעה שבועות.

● המבצע חל על פרסום מודעות מילים (לא שטח) בלוח העיר בלבד ולגבי נכס או שירות. (להלן: נכס) המוצעים באזור ת"א, גוש דן והשרון בלבד.

● אם בתום חודש פרסום ועד להגשת הבקשה להחזר כספי כאמור להלן לא נמכר הנכס בדרך

כלשהיא זכאי המפרסם להחזר התשלום עבור המודעה או לפרסום חודש נוסף במקום ההחזר.

● מודעה בה הוצע יותר מפריט אחד, ונמכר אחד מהם, לא יהא המפרסם זכאי להחזר.

● בקשות להחזר כספי או לפרסום חודש נוסף יתקבלו במשרדי הלוח ישירות (לא באמצעות משרדי פרסום) רח' הנגב 4 ת"א טל' 03-371261 בימים א'-ד' בין השעות 8.00-15.00 ולא יאוחר משבועיים מתום חודש פרסום.

דחפון
שרות מודעות מלפני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

סימקה־קרייזלר

פולקסוואגן

פורד

סיטרואן

מודעה באחריות
לא מכרת
לא שילמת
רק בלוח העיר
379-379

פיאט

לא מכרת
לא שילמת
קבלת מודעות
לוח העיר
03 625015
5365759
עד חצות

רנו

פיז'ו

מזדה

סובארו

מיצובישי

מרצדס

משאיות

מסחריות

טרקטורים

אופנועים

שרותי רכב

● חשמלאי מוסמך לאחזקה אלקטרומכנית בתל־אביב והשרון

● מחלקי סחורה בעלי רשיון נהיגה מעל 15 טון תושבי השרון

● פקידת הנהלת חשבונות מנוסה, 15.00־7.00 לכפר סבא

● מנהל אחזקה/ייצור עם/בלי נסיון לאזור השרון

ש.ת.ל
שרותי כח־אדם
052-455542

הצעות עבודה

זקוק דחוף למודעה?
מודפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

מאגרי אנוש
שרותי כח אדם

מזכירות בכירות עברית אנגלית כולל ניסוח והדפסה

מעבדת תמלילים עברית אנגלית על כל סוגי המעבדים

קלדניות עברית אנגלית עם ניסיון של שנתיים

מסרים רהוטים בעלים ידע בקריאת שרטוט

מלחימים וח מחווטים ות עם ניסיון מוכח למעגלים מודפסים

מחסנאים בכירים עוזרי מחסנאים לעבודות מעניינות

מכונאים מנוסים לרכב טרקטורים מלגזות קומביינים

מכונאי אחזקה למפעלי תעשיה ומאן עם ניסיון מוכח.

נגרים ובעלי מקצוע בענף העץ מנוסים ומתחילים.

מפעילי ציוד מכני כבד שופל גרדר מנופאי.

עובדי "מאגרי אנוש" נהנים מתנאים סוציאליים מלאים כגון: ימי חופשה ימי מחלה הבראה ביטוח מנהלים של לחגים ועוד...

סניף תל־אביב: דרך השלום 20 טל: 333420-03, 331657-03, 336079-03, 337578-03

סניף רחובות: אחד העם 25 טל: 476906-08

סניף אשקלון: בנין הדר, הרצל 20 טל: 29536-051

SOS
כח אדם
אנשים טובים לעבודה טובה
תל־אביב: פינסקר 7
03-297190, 296384 טל

לקליטה בקיבוץ
מתארגנת קבוצת אקדמאים ובעלי מקצוע, רווקים ובעיקר רווקות עד גיל 30. מוזמנים להתנסות בחיי קיבוץ.
בשישי שבת בערב
057-83260
וביתר ימות השבוע
03-262521
03-435450

● חוק חוזמנות שוות בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה: אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה. אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

هكذا من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

הלוואות

מכירות ושירותים

בתי אבות

מציעים למכירה

פקסימיליה רכשת!
נייר מתאים
תמצא ב-דר-צור
ב-32 ש"ח לגליל + מע"מ
עד למשרדך וכל זאת
בהזמנת טלפון אחת.
לפרטים: 03-378625
03-376484

ריפוי והדיה

ציוד האזנה

גינון

בריאות

חקלאות

מבני תעשיה

משרדים

מגרשים

נחלה
ליד האיילון, בבנין משרדים 850 מ"ר, ניתן לחלוקה.
בצפון ובמרכז ת"א, 200-1,500 מ"ר, חלוקה, מיזוג.
בפת"ת, מבנה תעשיה 3,000 מ"ר, חצר, ניתן לחלוקה.
לתעשיה: בחולון, בת-ים, ראשל"צ 500-3,000 מ"ר.
מרכז לקניות ושיווק 1,800 מ"ר, חניה, ניתן לחלוקה.
רח' השרון 21 ת"א
03-372169 טל'

בתי מלאכה

מחסנים

אולמות

חנויות

ברשותי מבנה
קרקע בהיקף 250
מ"ר לכל שימוש
עם אפשרות
לשותפות בדבר
הצעות להתקשר
לטל 052-82445

עסקים

אנשי מכירות

אנשי מכירות
מעולים ומנוסים
למוצר יוקרתי
לאנשי עסקים
אחוזים גבוהים
03-453914

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

מקדמי מכירות

מורות וגננות

עוזרות ומטפלות

פועלים/ות

פקידים/ות

מחסנאים

נגרים

נהגים

ספרים/יות

עובדי מתכת

שרטטים וגרפיקאים

רפואת שיניים

יהלומים

דוגמניות צילום

מוכרים/ות

מזכירות

סוכנים/ות

אחיות

גזירה ותפירה

דפוס

הנהלת חשבונות

חרטים/מסגרים

חשמל/אלקטרוניקה

מכונאים/הנדסאים

לוח העיר
"לא מכרת"
"לא שלמת"
קבלת מודעות
כרטיסי אשראי
בטל: 293648
290697

ידע מחשבים ותוכנה בע"מ
YEDA COMPUTERS AND SOFTWARE LTD.

מהנדס מכירות

מהנדס מכירות בענף המחשבים מרוויח, בממוצע, 30% יותר מחבריו בענף.
התמורה הכספית אינה באה על חשבון העניין בעבודה. להיפך.
שיווק מערכות מחשבים, ובמיוחד מערכות מתקדמות כמו המקינטוש, מציב בפניו אתגרים חדשים: מקצועיים, טכנולוגיים וכמובן עסקיים.
אנחנו מחפשים אותך המסוגל להתמודד בהצלחה עם האתגר הטכנולוגי של המקינטוש ולהתאקלם במהירות.

המועמד יצטרף לצוות השיווק של מערכות המקינטוש (בחיפה) על בסיס שכר קבוע בתוספת אחוזים נאים ממכירות. בעל הכישורים המתאימים המעוניין להציג את מועמדותו יפנה בכתב יד בלבד אל:
"ידע מחשבים ותוכנה בע"מ"
שיווק מקינטוש (עבור מהנדס מכירות)
רח' יגאל אלון 110, תל־אביב 67891.
(פניות טלפוניות לא יענו) סודיות מובטחת

Apple Macintosh

לבית דפוס בחיפה
דרוש/ה
*** צלם אופסט**
*** מונטז'ר/ית**
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות לתיבת דאר 44451 חיפה מיקוד 33501

דרושים:
אנשי-מכירות נמרצים,
תנאים טובים למתאימים.
טל' 384354, 382384

לחברת אלקטרוניקה מובילה
דרוש:
סוכן מכירות
למוצרי חשמל
ומערכות סטריאו
נסיון קודם בענף חובה
ורשיון נהיגה חובה.
לטל: 725968, 04-723657
בין השעות 08.00-16.00

סוכן מכירות + רכב מסחרי
עצמאי להפצה בלעדית של מוצרי מזון איכותיים.
גיל 30-50 מגורים באזור גוש דן לפנות לרוני 03-824039

דרוש
תכניתן "C"
מנוסה
לפנות: אינסק
ת.ד. 1057 קריית טבעון

דם שרות תנאים
דרושים
רופאים
+ א.ק.ג. (גם בהריבים)
לעבודה בשעות הערב
טל' 04-251994, 04-253691

למיקרו־וור
מחשבים בע"מ
דרושים
אנשי מכירות
למתאימים
תנאים טובים
לפנות לטל:
04-388710, 383505

לנגריית גל – שדרות
דרושים
סוכני מכירות לרהיטים
בכל חלקי הארץ,
בעלי נסיון מוכח
טלפון: 051-891664
או לת.ד. 406
שדרות
סודיות מובטחת

דרושים:
כרסם
מעולה 1000 $ לחודש.
חרט
מעולה 1000 $ לחודש
חרט בעל נסיון **ומפעילי C.N.C**
לטל' 04-701729

למכירה
מכונת הדפסה רוטטיבית
KING PRESS
שנת ייצור 1979
אורך חיתוך היקפי 578 מ"מ
רוחב גליל מקסימלי 890 מ"מ
המכונה מצוידת בשתי יחידות הדפסה ובעלת כושר הדפסה מירבי של 16 עמ' בפורמט 290מ"מ × 420מ"מ (פורמט חדשות).
כמו כ' ניתן לבצע 32 עמודים בקיפול דבל פרלל או קיפול לרבע
פרטים נוספים אפשר לקבל בטל: 03-5563057.
בתאריך 24/1/88 שעה 11.00 תיערך הדפסת הדגמה בדפוס גרפופרינט תמנע 13, אזור התעשיה חולון.
הצעות יש להגיש למזכירות גרפופרינט במעטפה חתומה ולצרף המחאה בנקאית בגובה 10% מערך ההצעה.
אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגולה ביותר ו/או כל הצעה אחרת.
גרפופרינט בע"מ

שירה • מאיר • שוב־עמי • שקולניק

הבימה התיאטרון הלאומי
הארץ עיתון לאנשים חושבים

עירית תל־אביב יפו
מקיימים בשבת 2.1.88 ב־11.00
מוספשבת
בהשתתפות:
- ראל (מיל.) ח"כ מרדכי גור – פתרונות צבאיים לנעשה בשטחים.
- סגן השר רוני מילוא
- דידי מנוסי – "בדיחמין למחשב"
- שלמה בר שביט – על "ספר השבעים של הבימה"
- המתרגם אהוד מנור והשחקנים ששון גבאי, ליאת גורן ושמואל וילוז'ני על הצגת "בית ספר לנשים" של מולייר.
- שירים מתוך המופע "ערב שירי תיאטרון הבימה":
  - ששי קשת
  - לויס צ'יזיק
- רבקה רז בשירי לאדינו

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'-ד'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה – 10 ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" "הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

הארוע באדיבות
כתר בית היוצר לספר הטוב
חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

א.ק.י. שיווק ופרסום

ממלאים פיהם שבחים ל"טייסט אוף סצ'ואן"

"הספאר ריבס... טעמם המעולה... הוכיח יותר בשר כבש מעודן מאשר את טעמו המתוק של הספאר־ריבס השיגרתי"
"סופשבוע" – מעריב

"דג האמנון התפוז מתוק... היה רך ביותר, עטוף היטב במעטה בצק..." השרימפס היו מוצקים ועסיסיים כראוי, לא רכים מדי ולא מיובשים מדי ושחו היטב בשפע של ירקות ובוטנים..."
"זמנים מודרניים" – ידיעות אחרונות

"הבצקיות, כעטופים סוגים שונים, הוגשו לשולחן בסלסלות קנים ונמוחו בפה עד כי לא נודע כי באו אל קירבנו".
זאב ענר, עולם האשה

"טעמם הבקוזי של מרכיבי האוכל נשמר, והתוצאה הסופית מעודנת ביותר"
"סופשבוע" – מעריב

בקיצור "הכל היה לעילא ולעילא"
זאב ענר, עולם האשה

טייסט אוף סצ'ואן Chinese Restaurant
תל־אביב, מדמורק 10, טל: 227424, 03-225007.
TASTE OF SZE-CHUAN
כפר שמריהו – מרכז כהן, טל: 547722, 052-70448.

היתרון הייחודי לנוסעים לחו"ל.
נוסע לחו"ל שמור על מכוניתך וחסוך כסף ודאגות

CAR-INN
לראשונה בישראל, יכולים בעלי רכב הנוסעים לחו"ל להנות משרות חדשני המאפשר להם לנסוע במכוניתם ולטוס בראש שקט, בידיעה שהמכונית שמורה ומוגנת מפני נזקים.
- ★ איחסון מכוניתך במגרש מקורה ובטוח מפני פריצות וגניבות.
- ★ הסעה ממשרדינו לססוס בלימוזין אמריקאי וחזרה.
- ★ ביטוח מקיף המאפשר לך "להקפיא" את הביטוח שלך ולחסוך כסף.
- ★ אחזקה שוטפת של מכוניתך.
- ★ שרות 24 שעות ביממה – הלימוזין תמתין לך בכל שעה משעות הלילה.

CAR-INN שרות בלעדי
מקבוצת שוקים חדשים, החברה לפיתוח שווקים בע"מ
נוסע לחו"ל-צלצל 03-9330833
או פנה לסוכן הנסיעות שלך.

ניקוי ופוליש

נופש וקייט

שיפוצים

אותיות דביקות

מוצרי חשמל

צילום

רהיטים

ספרים

מערכת סטריאו

כלי נגינה

לבשה, מערכת, ענוה

כסף

חיות בית

תכשיטים

ציפוי אמבטיות

חימום והסקה

שיעור

אסטרולוגיה

מכונת כביסה

תנורי אפיה

מכונות תפירה

מכונות כתיבה

טלוויזיות

רוצים לקנות

מוני איד

סירות

וידאו

מחשב

ברזל

גננות

בגדים

הבדרות

חנים

אמנות

נחשים נחשים
למכירה:
• פיתונים
• בואה
• ברחונים
16:00 03-744136

חצי חינם

הארץ הזדמנות
שירות בתעסוקה
תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

שידוכים

דחפון
שרות מודעות טלפוני של הארץ
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

הכוח הארצי — הארץ חדשות

לדפוס תעשיה דרושים

* מונטג'ר פילם

לעבודה בסופי שבוע

להתקשר מיום א'
לטלפון 04-726895 לבקש את יוסי

יותר טוב מנפאואר

סניף חיפה

קלדניות מנוסות

בנסיון בעבודה על ציוד אלביט (קיפקט) ועל מסופי I.B.M., עדיפות לתכנת חשבשבת.

לפנות ליהודית

תנאי שכר טובים. תנאים סוציאליים בחוק

העצמאות 104. א-ה 8:00-14:00
טל: 04-530051 (גם בשבת)

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל-אביב • חיפה
באר-שבע • רחובות

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

דרוש/ה בירושלים

מדריך/ה

להכשרה מקצועית בהכשירות המדרגות התעשייתית. טלפון: 02-718925

דרוש

משקיע

(רצוי פעיל)
150.000 שקלים
בתחום המיחשוב
הצעות רציניות
לת.ד. 1930 חיפה

לחם karomme
club hotel tiberias קלאב הוטל טבריה

דרושים

- ★ טבחים מנוסים בעלי רקע מלונאי
- ★ טבח למטבח חם
- ★ קצב
- ★ מלצריות לובי
- ★ בחורות שיוכשרו כמלצריות

יתקבלו מועמדים/ות בוגרי צבא תושבי טבריה והסביבה הקרובה
לקביעת ראיון נא לפנות
למחלקת כח אדם 06-791888
בין השעות 9.00 — 16.00

למפעל תעשיתי גדול במפרץ חיפה

דרוש

אחראי למוסך

מהות התפקיד:
- ★ תיקוני מלגזות (דיזל ובנזין) וציוד כבד

הכישורים הדרושים:
- ★ תעודת הסמכה לאחריות למוסך.
- ★ נסיון בעבודות הנ"ל.

בדבר פרטים ובצרוף קורות חיים נא לפנות לת.ד. 767 חיפה.

למוסד ציבורי גדול בחיפה

דרושה

מזכירה כתבנית — מיחשוב ומעקב

דרישות התפקיד:
הדפסה עברית אנגלית ושפות אחרות
הפעלת מיקרו מחשב/מעבד תמלילים, הזנת ושליפת נתונים מהמחשב
כישורים נדרשים
נסיון בהפעלת מיקרו מחשב ועיבוד תמלילים
נסיון רב בהדפסת עברית ואנגלית
השכלה
12 שנות לימוד. לפחות והכשרה מקצועית בתחומים הנ"ל
או הבדסנית תעשייה וניהול או מחשבים

העונים לדרישות הנ"ל יפנו בכתב יד אישי בצירוף קורות חיים
ותעודות המעידות על כישוריהם לת.ד. 1776 חיפה

"לשלף יועצים לשיווק"

דרושים

עבור חברת אלקטרוניקה גדולה

אנשי/נשות מכירות!

**לניהול מו"מ עם לקוחות
מכירת ציוד אלקטרוני מתקדם
ופיתוח מודעות למוצרים חדשים**

כישורים מועדפים:
- * קציני/ות קישור בצה"ל ו/או רקע טכני באלקטרוניקה
- * ידע בסיסי בשפה האנגלית
- * יכולת מכירה וכושר שכנוע
- * הופעה ייצוגית ואמינה
- * בעלי רכב פרטי

מועמדים/ות מאיזורי באר-שבע וסביבותיה בלבד, יפנו טלפונית אל "שלף יועצים לשיווק" טל' 03-346914,
בשעות 08:00-13:00

רק מועמדים/ות מתאימים/ות ייענו
סודיות מובטחת

לפרויקט פרסומי יהודי

דרושים

אנשי מכירות

להתקשר מיום א'
לטלפונים:
03-265710. 03-264150

לאחים אילן עבו

דרוש:

מחסנאי

לניהול מלאי ת"צ, בתהליך המחרים מוסמכים
* בדרש נסיון קודם, אפשרי גם מנה"ל
לפרטים וקביעת ראיון נא להתקשר לטל: 212428 אריאל רייק

דנאל שרותי כח-אדם

דנאל מחלקת פרסים

אם ברצונך לעבור וגם להשתתף בהגדלה של ארבעה כרטיסי מנוי חצי שנתי לבריכת מכבי בחיפה — בוא למשרדנו!

לנו דרושים באופן דחוף ולעבודה ממושכת:

*** עובדי ייצור:**
יוצאי צבא, פרופיל 72 ומעלה בוגרי בי"ס מקצועי במגמות מכניקה / מכונות או בוגרי קורסים מקצועיים בצבא.

*** מכונאים לאחזקה**
בעלי נסיון באחד מהתחומים: מפעלי טכסטיל, מפעלים כימיים, הידראוליקה, פנאומטיקה לעבודה קבועה.

למתאימים שכר גבוה + בונוסים של דנאל

נא לפנות טלפונית: 04-672988, 04-664232 נורדאו 4 חיפה-

צריך לפרסם מכרז?

פרסום משולב למכרזים

4 מודעות במחיר של מודעה אחת

השיטה היעילה ביותר והזולה ביותר לפרסום מודעות מכרזים.

עד היום, כאשר פרסמת מודעת מכרז ורצית להגיע למספר הקוראים הגדול ביותר – נאלצת לפרסם בשני עתונים לפחות. אם פרסמת ביום ד', למשל, מודעה אחת בעתונים "מעריב" ו"ידיעות אחרונות" המודעה עלתה (במיקום עדיף) 181–161 ש"ח לכל אינץ'.

בשיטה החדשה, שיטת "הפרסום המשולב", כל מודעה מתפרסמת ב–4 עתונים, אתה מגיע להרבה יותר קוראים ומשלם פחות מחצי מחיר! רק 75 ש"ח לאינץ' לכל 4 המודעות!!!

שיטת ה"פרסום המשולב" מגיעה למספר הקוראים הגדול במדינה

בשיטת "הפרסום המשולב" מודעת המכרז שלך תתפרסם במדור מיוחד למכרזים ותגיע ליותר קוראים.
תוכל לבחור בין שני שילובי פרסום:

פרסום משולב

המכרז שלך יתפרסם במדור מיוחד בעתונים "העיר", "הארץ", "חדשות" ו"צומת השרון". "העיר" ו"צומת השרון" מגיעים ל–70%–80% מקוראי העתונים בגוש דן והשרון. "הארץ" מגיע לבעלי ההכנסה וההשכלה הגבוהה ו"חדשות" – לקוראים הצעירים של המדינה.

בסך הכל אתה מגיע ל–1,466,000 קוראים במחיר המפתיע של 75 ש"ח לאינץ'! פחות ממה שתשלם ב"מעריב" או ב"ידיעות אחרונות".

פרסום משולב ג'מבו

המכרז שלך יתפרסם בעתונים הארציים "הארץ" ו"חדשות" ובנוסף – בכל המקומונים של רשת "הארץ": "העיר", "צומת השרון", "ערים", "כל העיר", "הד-הקריות", "כלבו", "צפון 1", "ידיעות הגליל" ו"כאן דרום".
בסך הכל אתה מגיע ל–2,264,000 קוראים במחיר המפתיע של 140 ש"ח לאינץ'!
אתה מגיע למספר הקוראים הגדול במדינה במחיר זהה לפרסום מודעה אחת ב"ידיעות אחרונות". בדוק והשווה.
שיטת ה"פרסום המשולב" למכרזים עובדת בשבילך ביעילות רבה יותר ועולה לך פחות. לכן, מעכשיו כדאי לך יותר לפרסם את המכרזים שלך בשיטת ה"פרסום המשולב".

מכרזים דחופים

אם דחוף לך לפרסם באחד מימי השבוע, תוכל לעשות זאת ב"הארץ" וב"חדשות" ואנו נשלים את הפרסום ביום שישי עפ"י בקשתך בעיתונים המקומיים.

איך מזמינים מודעת פרסום משולב למכרזים?

פשוט מאד. צלצל לכל אחד ממשרדי הפרסום בישראל או למשרד הראשי של "לוח העיר" טל: 03-371261

פרסום משולב למכרזים - זה עובד!

למפעל בטון מובא (באזור חיפה)

דרוש

סדרן

הכישורים:
- א. נכונות לעבודה מאומצת.
- ב. יכולת לנהל צוות עובדים.
- ג. רקע טכני רצוי.
- ד. השכלה תיכונית.

לפנות בכתב לת.ד. 9226 חיפה

לחברה העוסקת בייזום, השקעה והקמת פרויקטים בתחום מבני תעשיה, תיירות ועסקים בחיפה.

דרוש

כלכלן/מקדם פרויקטים

צעיר בעל יוזמה ל:
- *קידום פרויקטים לאורך כל תהליך הייזום
- *נתוחים כלכליים ובקרה תקציבית של פרוייקטים
- *השתלבות בפעילות השוטפת של החברה בהכנת דוחות, ניתוח ועיבוד נתונים בתחומי כלכלה וכספים.
- *המועמד יהיה בעל השכלה אקדמאית באחת מהתחומים: כלכלה, מינהל עסקים

לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 4353 חיפה עבור מס' 2277 (מיקוד 31040)

קשר ישיר

לחברת נירגד סוכנות ב.מ.וו

דרושה

פקידת מכירות

נסיון + אנגלית חובה
רשיון נהיגה
הופעה נאה
טל' 713888

לעבודה עם קהל

דרושה

בחורה

ליום שלם
גד שרותי משרד
לסקוב 6 תל-אביב
לפנות מיום א'

ביה"ח האזורי לגליל המערבי — נהריה
ת.ד. 21 נהריה 22100

דרושים:

עובדים סוציאלים

בעלי השכלה אקדמאית, עם נסיון לעבודה בבית החולים

בדבר פרטים נא לפנות למנהלת השרות הסוציאלי
בשעות העבודה המקובלות
בטלפון 04-929765, 04-929791

לקיבוץ בית העמק

דרושה

אחות מוסמכת

מגורים במקום
כניסה מיידית לעבודה
פרטים בטל' 04-960483

דרושה:

אחות מוסמכת

לחצי משרה בוקר
בעלת ידע בקריאת א.ק.ג.
בוגרת קורס לסיפול נמרץ בחולי לב

להתקשר מיום א' 04-515522
תנאים טובים למתאימה.

קשר ישיר

מיקרוקים בע"מ

חברתנו עוסקת בפתוח וייצור רכיבים ומוצרים אלקטרוניים בתחום התדרים הגבוהים בקרית המדע בחיפה.

למחלקת הרכש דרוש/ה:

מזכיר(ה) יבוא/יצוא

נדרש ניסיון של 3 שנים בתפקיד דומה.
המשרה בהיקף מלא - 5 ימי עבודה בשבוע. תחילת עבודה - מיידית.

מרכיבים/ות

לעבודות מיקרואלקטרוניקה עדינות.
עדיפות לבעלי ניסיון
יענו מועמדים מתאימים בלבד.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 1797 חיפה 31016 או טלפונית 04 - 536211.

לחברת אמפא חיפה

דרושים

- **1. מחסנאי** (מפ"ס שלב 7 או 9).
- **2. טכנאי שירות חוץ**
  - ★ יוצא חו"א במגמות סכניות
  - ★ בוגר בי"ס מקצועי במגמת חשמל או מכונאות
  - על המועמדים הנ"ל להיות בעלי רשיון נהיגה של שנה לפחות.
- **3. פנסיונר בעל רקע בחשמל**

המועמדים יפנו אישית לגברת לילי רמון. שבתאי לוי 25 חיפה עד 13.00

למפעל אופנה בחיפה

דרוש/ה

אחראי/ת ייצור

בעל/ת התמצאות ב:
★ גזירה ★ הנחיה בתפירה ★ ניהול צוות של 15 תופרות
ניסיון קודם רצוי
בדבר פרטים נא להתקשר מיום א' בשעה 10.00
טל' 04-645487, 04-645550

למפעל תעשיתי בנצרת עלית

דרושים

1. עובדי יצור
2. רתכים

**לפנות לת.ד. 1237
נצרת עלית**

לחברת מוסדות חנוך ותרבות
(תכנית קד"ש)

דרוש

מנהל מרכז קהילתי מפוצל בנווה דוד

במשרה מלאה

תאור התפקיד:
- ★ יזום, תכנון ויישום פעולות חברה ותרבות לאוכלוסיה רב גילית
- ★ תאום בין הגורמים המפעילים בתחומים השונים
- ★ הפעלת ועדות צבוריות שכונתיות

דרישות התפקיד:
- ★ השכלה אקדמאית במדעי החברה, בתחומי החינוך או העבודה הקהילתית.
- ★ נסיון בארגון פעולות תרבות וחברה עם נוער ומבוגרים
- ★ ידע בתכנון מערכת פעולות והכנת תקציבים
- ★ נסיון בשתוף פעולה עם תושבים וגורמי ממסד
- ★ כושר ניהול, הדרכה והפעלת צוות עובדים
- ★ כושר הבעה בכתב ובעל פה
- ★ כושר קיום מגע טוב עם קהל

התפקיד מחייב עבודה בשעות היום והערב
הדירוג והדרגה ייקבעו על פי כשורי המועמד
על המעוניינים לשלוח בכתב יד קורות חיים
בציון השכלה ונסיון בעבודה (יש לצרף תעודות)
אל המתנ"ס: תכנית קד"ש, קריית חיפה, רח' הרב מרכוס 7
(טלפונים 04-670652, 04-670664)
לא יאוחר מיום 15.1.88

למפעיל בע"מ (טכנו שרד)

דרושים

א. נציג/ת מכירות למכונות צילום ומשרד

רצוי בעלי נסיון. רכב חובה
בסיס + אחוזים.

ב. טכנאי למכונות צילום

בעל ידע באלקטרוניקה ומכניקה עדינה
עדיפות לבעל נסיון בענף
חיפה, יפו 46 טל' 04-527551,
04-514477, 04-510097

לחברת טורקיס בע"מ

דרוש

מנהל חדרי אוכל

ניסיון: ותק 3 שנים לפחות
6 ימי עבודה בשבוע
טל: 04-796240 לדורון
בין השעות 8.00-9.00 או 14.00-16.00

ל"מיצורים"
דרושים
דיילי/ות מכירה
לרשתות השוק באזור חיפה והצפון
העבודה בשעות גמישות – תנאים טובים
נא להתקשר לסימה טל. 04-533406
הראיונות יתקיימו בחיפה

לחבי מזון מהמובילות בארץ
דרוש:
מקדם מכירות
* בוגר 12 שנות לימוד
* נסיון במכירות בענף המזון
* רשיון נהיגה
ת.ד. 5558 ק.ביאליק 27000

לנעלי כפיר
דרושים
תפרים סנדלרים
הרצל 92 בית־התעשיה חיפה 04-523634

למפעל תעשייתי בחיפה
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
הכישורים הדרושים:
* נסיון בהפעלת מערכת הנהלת חשבונות ממוחשבת
* נסיון בהכנת דו"חות כספיים ותקציביים
נא לפנות בכתב־יד בלבד לת.ד. 4627 חיפה 31044 למס' 203
סודיות מובטחת

לחברה בינלאומית
דרוש
שטח למשרדים במרכז העיר
כ־250 מ"ר, בשכ"ת, לתקופה ממושכת + 10 קווי טלפון לפחות
לפנות: החל מיום א'
לטל: 02-243285

לבינוני הר
דרושים
ספרים/ות להדרכה
תנאים טובים למתאימים
הרצל 101 רחובות 08-454535

ירדן – בי"ס לבגרות אקסטרנית
מודיע על הרשמה
* לקורסי ערב
* להכנה למבחני
# בגרות
למועד קיץ תשמ"ח
הלימודים יתקיימו פעמיים בשבוע בשעות אחה"צ והערב. החל מיום ב' 18.1.88.
מידע והרשמה:
במזכירות בי"ס ירדן, במתנ"ס ע"ש א. פולק קריית־גת, בימים א'–ה' בתאריכים 3.1.88–8.1.88 בשעות 17:00–19:00
טלפון: 874526, 051-886177
אל תדחה את עתידך / הצטרף להצלחה

אריה או נמרה
תקציבאים
ל-באומן-בר-פרס
נסיון במשרד פרסום הכרחי. לפחות שנתיים.
סודיות מובטחת
טלפון בשעות הערב: 03-5464254 יורם באומן.

לרשת מלונות שיף
דרושים
מנהלי חשבונות
סוג ג"ד
עם נסיון מעל 3 שנים
נא להתקשר למשה פריגה ת"א 282244 קו פנימי 334

תוהרים
תשלובת הדיגום המובילה בישראל
דרושה
מזכירת הנהלה
* הדפסה במעבד תמלילים אנגלית עברית
* ידיעת השפה העברית על בוריה
* יכולת ניהול משרד
לפנות: 02-521111 (לילי מיום א')

קליל תעשיות בע"מ
דרושים
★ הנדסאי/טכנאי כימיה
בעל ניסיון ניהולי בתעשייה, לתפקיד מנהל משמרת. (העבודה תהיה במשמרות)
★ הנדסאי/טכנאי ייצור
בעל ניסיון בשיפור שיטות, שכר עידוד ומדידות עבודה.
המעוניינים העונים על הדרישות, ייפנו בכתב בפירוט קורות חיים וניסיון בעבודה לגב' דורית ישראלי, ת.ד. 210 ק. מוצקין (26114)
סודיות מובטחת

דרושים/ות
★ איש מכירות
מנוסה, לשיווק ציוד בלעדי בתחום התקשורת רצוי בעל רכב.
★ מזכירה
אחראית למשרה מלאה, יכולת לנהל משרד רצוי עם נסיון במעבד תמלילים, מאיזור הקריות
★ עוזר טכני
להתקנות, בעל רשיון נהיגה
נא לשלוח קורות חיים בכתב יד
לת.ד. 46606 חיפה
תנאים טובים למתאימים

קליל תעשיות בע"מ
דרוש
סגן מנהל אדמיניסטרטיבי
למחלקת מכירות
הכישורים הדרושים:
* ניסיון באדמיניסטרציה מסחרית ובניהול משרד מכירות
* ניסיון בטיפוח ובקידום קשרים עם לקוחות
* ניסיון בהפעלת מחשב
* עדיפות לבעלי ניסיון במפעל תעשייתי.
בפירוט קורות חיים וניסיון בעבודה
נא לפנות לגב' דורית ישראלי,
ת.ד. 210 ק. מוצקין (26114)
סודיות מובטחת

עצמה
כח אדם
* מהנדס מכונות מנוסה
* מכונאי ציוד מכני כבד
* נגרים מנוסים
* רתך CO_2
* צבעי מתכת
לעבודות חוץ מידיות:
* מכונאי דיזל/בנזין
* מכונאי אחזקה
* מסגרים
טלפונים: 04-667686 ; 04-661345

ביה"ס למערכות תקשורת ותרבות
דרושים
מועמדים לקורס מרתק
הפקת כתבות טלביזיה
בהדרכת כתבי טלביזיה בכירים
– יסודות השפה הטלביזיונית
– עקרונות "כתוב" עיתונאי
– כתיבת תסריט, צילום וביצוע
– המשתתפים יפיקו כתבות טלביזיה עצמאיות
הקורס יערך באולפן הטלביזיה המשוכלל של "סילועד"
מצטיינים ישתלבו בהפקות מקצועיות
(מספר מקומות מוגבל)
למעוניינים, נא לפנות לטלפון: 512863, (04)514423

האוניברסיטה הפתוחה
דרוש
מנחה בקורס ניהול השיווק
במכללת אחוה (מועצה אזורית – באר טוביה)
הכישורים הדרושים: תואר שני (או לקראת סיומו) במנהל עסקים, התמחות בשיווק. תאור התפקיד: ניהול פגישות שבועיות בשעות הערב עם סטודנטים ובדיקת עבודות.
נא לפנות לזהווה טל. 03-422679

לודזיה רוטקס
לרגל הרחבת מחלקת העיצוב
דרוש/ה מעצב/ת אופנה
לתחום מתפתח של הלבשה התחתונה ומוצרי טכסטיל נלווים
עדיפות לבעל/ת נסיון
לפנות 03-807111
בוא תרגיש לודזיה

דפי רפיד
מדריכי הטלפון המסווגים
דרושים לנו:
1. אנשי מכירות
אם אתה מוכן לעבוד קשה ולהרוויח לפי כישוריך, אם אתה בעל יכולת מכירתית המוכן להתמודד עם אתגרים, ובעל רכב. אנו נכשיר אותך להיות מס' 1.
2. סדרית – סדר מחשב
נא לפנות מיום א' לנעמה
052-573011

לאגף השיווק של
עיתונות מקומית בע"מ
(מקבוצת "הארץ")
דרוש/ה
פקיד/ה
הכישורים הדרושים:
★ השכלה תיכונית מלאה
★ נכונות לשעות עבודה לפי הצורך
★ תבנון בניהול חשבונות. רצוי בוגר/ת הנהח"ש 2־ג
נא להתקשר טלפונית לגברת יהודית לוי 03-267111-7

הסתדרות העובדים הלאומית בארץ ישראל – קופת חולים לעובדים לאומיים
לקופת חולים הלאומית
דרושים:
* רוקח ראשי ארצי
* עוזר למנהל הסניף בירושלים
* מנהל הסניף בבאר־שבע
* סייעות שיניים בגוש דן
בדבר פרטים נא לפנות למחלקת המנגנון של משרד קופת חולים הלאומית.
רח' שפרינצק 23, תל־אביב, ת.ד. 2209.

לחברה במפרץ חיפה דרוש:
שליח + אופנוע
להתקשר לאפרת טל: 04-729874/5/6

לעיתון
העיר
דרושים/ות
נציגי מכירות
לפרויקט פרסומי
הכישורים:
★ כושר ניהול מו"מ
★ הרבה יוזמה ומרץ
★ הופעה נאה
לפרטים נא לפנות לארי או לאירים
טלפון. 267111/23

עתונות מקומית בע"מ
מקבוצת "הארץ"
בוא לקחת חלק בהצלחה
לחברת תקשורת
העוסקת בפרסום בעתונות
דרושים
נציגי מכירות בפרסום
לעבודה מיידית באזורים
תל אביב והמרכז
חיפה והצפון
ירושלים
שפלה
שרון
הכישורים הנדרשים:
יכולת ברמה גבוהה
ביצירת תקשורת בין-אישית
הופעה נאה ומטופחת
ידע בסיסי באנגלית
רכב יתרון
המועמדים יעברו השתלמויות בפרסום
ויהנו ממשכורת בסיסית ועמלות
לפרטים נוספים:
נא להתקשר ביום א' טל: 03-267111
בין השעות 9.00-16.00 לבקש את סימה

לחברת ש. שסטוביץ בע"מ
דרושים:
1) סוכן מכירות לרשתות שיווק
אזור מגורים חיפה
גיל: 25-40
עדיפות לבעלי ניסיון קודם במכירות מוצרי צריכה וברשתות שיווק.
רשיון נהיגה הכרחי.
2) סוכן מכירות לחנויות
אזור מגורים חיפה
גיל: 25-40
עדיפות לבעלי ניסיון קודם במכירות מוצרי צריכה בכלל ומוצרי הגינה וסדקית בפרט
רשיון נהיגה הכרחי
3) מקדמות מכירה לרשתות שיווק־מזון
אזור מגורים חיפה או הקריות
נסיון קודם בכירות – יתרון
נא לפנות בכתב יד בלבד לת.ד. 21331 ת"א
ולציין המשרה המבוקשת
– סודיות מובטחת –

מכון הנרייטה סאלד
המכון הארצי למחקר במדעי ההתנהגות המרכז לבחינות בגרות
דרושים/ות
1. **מומחה לבניית מבחנים**
תאור התפקיד: בניית מבחני השגים סטנדרטיים ומערכת ניתוח תוצאותיהם והעברת משוב. ניהול וריכוז מחקרים בנושאי מבחני אינטליגנציה והישגים. דרישות התפקיד: בעל תואר מוסמך (M.A.) בפסיכולוגיה או חינוך. נסיון בבנית מבחנים ובמחקר. הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד. היקף המשרה: משרה מלאה. מקום העבודה: ירושלים.
2. **מרכז ועדות מקצועיות לחיבור שאלוני בחינות הבגרות במדעי הטבע**
תאור התפקיד: ריכוז עבודת הועדות המקצועיות לחיבור שאלוני הבגרות, פיקוח פסיכומטרי על השאלונים ואחריות להפקתם הטכנית. דרישות התפקיד: השכלה אקדמית בפיזיקה, כימיה או מתמטיקה. רצוי רקע בפסיכולוגיה או בחינוך. הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד. היקף המשרה: משרה מלאה. מקום העבודה: ירושלים.
המעוניינים יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים, לגב' ציפי גרופר, מכון הנרייטה סאלד, רח' קולומביה 9, קרית מנחם, ירושלים 96583.

לצה"ל דרושים
הנדסאי/טכנאי קרור ומיזוג אויר
נתונים נדרשים:
1) בעלי תעודה להנדסאי/טכנאי מזוג אויר לעיסוק במערכות מיזוג וקרור מסחרי
2) רישיון לעיסוק בעבודות חשמל
3) רצוי בעלי נסיון
4) לאחר שרות צבאי מלא ותקין
5) גיל עד 30
לקבלת פרטים נא לפנות לטלפון: 03-616121
טבחים
נתונים נדרשים:
1) בעלי הכשרה או נסיון בעבודות מטבח
2) נכונות לעבור הכשרה במידת הצורך
3) עד גיל 30
4) לאחר שרות צבאי מלא ותקין
לקבלת פרטים נא לפנות לטלפון: 03-616121
נגדי תחזוקה
נתונים נדרשים:
1) השכלה 10 שנות לימוד לפחות
2) גיל עד 30
3) לאחר שרות צבאי מלא ותקין
4) נכונות לעבור הכשרה מקצועית במידת הצורך
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות לטלפון: 03-616121
מדריכי נהיגה
דרושים לגיוס לקבע מכל אזורי הארץ
פונים מתאימים יוכשרו לתפקיד מדריך נהיגה בצה"ל
נתונים נדרשים:
1) לאחר שירות צבאי מלא ותקין
2) בעלי רשיון נהיגה דרגה ב'
יכולל היתר לנהיגת רכב מעל 15 טון) בוותק של 3 שנים לפחות
3) בעלי נסיון מעשי בנהיגת רכב משא לפחות של 3 שנים
4) השכלה 10 שנות לימוד ומעלה
5) פרופיל 46 ומעלה
6) גיל עד 30
לקבלת פרטים ותיאום ראיון יש להתקשר לטל 03-616220 אביחי או עימי

מועצה ישראלית לתרבות
לסניפנו בחיפה
דרושים
1. רכז תיפעול
דרישות התפקיד
● מנהיגות ● כושר ארגון וניהול ● יכולת הפעלת צוותי מכירה ● גיל 24-30 ● נכונות לעבודה בשעות בלתי שגרתיות ● רשיון נהיגה
תנאים טובים למועמד המתאים
2. מקדמי/ות מכירות
אם את/ה צעיר/ה, דינמי/ת, כשרוני/ת יש לך הזדמנות לנצל זאת במקום שיגמול לך על הצלחתך בשכר בסיסי גבוה, יום עבודה מקוצר, 5 ימים בשבוע, בונוסים מפתים.
04-525636 ;04-660575

פרוסקו
SHARP
למשרדנו בירושלים דרושים
מחסנאי למחסן החלפים.
בעל נסיון בניהול
מחסן חלפים ממוחשב
לפנות 02-534121 (דורית)
קלדנית
בעלת נסיון מוכח
לפנות: 02-534121 (אשר)

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה ... בגלל מינו או מעמדו האישי או בגלל היותו הורה ... אלא אם כן אופיו או מהותו של התפקיד ... אחד הקריטריונים לעבודה ...

למשרד אדריכלים
דרושים
אדריכלים ומעצבי פנים
☎ 03-238781

מנועי בית־שאן בע"מ
דרוש
מנהל טכני
כישורים נדרשים:
1. מהנדס או טכנאי מכונות
2. בעל ניסיון מעשי במנועי רכב
3. בעל תעודת הסמכה לניהול מוסך
מקום העבודה בית־שאן
נא לפנות בכתב יד למנועי בית שאן בע"מ, ויצמן 12 גבעתיים 53390

אינדיגו גדלה - הזדמנויות חדשות נפתחות.
באינדיגו נוצרה עבורך הזדמנות ייחודית להצטרף לצוותי הפתוח של פרוייקטים חדשניים בשלבי התהוותם. אם אתה איש מקצוע מוביל בתחום התמחותך, ואתה מוכן להשקיע מאמצים בהתמודדות עם אתגרים קשים אך מרתקים, בוא אלינו להתרשם מקרוב.

מנהל מחלקת הנדסה
לניהול ופיתוח כל פעילויות התשתית: בימיל מכני מודרני, כלים ושרותי CAD מכניים ואלקטרוניים, הפעל האחזקה של מחשב מדעי מרכזי, שרטוט ותעוד הנדסי, אבטחת איכות, כתיבה טכנית וספרית, תקנים ונהלים טכניים.
יםהנדס אמיתי בעל שיעור קומה, בעל ידע בתחום המכניקה והאלקטרוניקה, בעל תודעת איכות ופתיחות לחידושים טכנולוגיים שיוכל לשמש כאוטוריטה הנדסית ראשית בחברה.

מנהל מחלקת חקר חומרים
לניהול פיתוח חומרים לטכנולוגיות הדפוס האלקטרוני, חקר כימיית פני השטח של חלקיקים ואלקטרוכימיה בנוזלים לא פולריים; חקר הזיקה וההתאימות של חומרים שונים, ופיתוח טכנולוגיות הייצור של דיו אלקטרוני.
כימאי בכיר בעל שעור קומה, בעל ידע בתחומים אלה ונסיון בניהול טכני.

מהנדס מכונות בכיר
לתכנון וניהול פיתוח של מערכות מכניות או אלקטרו-מכניות קלות ומדוייקות הנעות בסינכרון ומשולבות במערכות גדולות.
בעל נסיון בתכנון מכני מתקדם של כעשר שנים ובעל יכולת ניהולית גבוהה.

מהנדסי מכונות
לתכנון מערכות מכניות או אלקטרו-מכניות קלות ומדוייקות הנעות בסינכרון ומשולבות במערכות גדולות.
בעלי נסיון של כשלש שנים. גם מועמדים חסרי נסיון מוכשרים במיוחד יישקלו למשרות אלו.

הנדסאי מכונות
לתכנון מערכות מכניות או אלקטרו-מכניות קלות.
בעל נסיון של כחמש שנים.

מהנדס אלקטרוניקה בכיר
לתכנון וניהול פיתוח של מערכת ספרתית המעבדת כמויות נתונים גדולות במהירויות גבוהה ביותר.
בעל נסיון בתכנון ספרתי מתקדם משולב בפיתוח תכנה של כעשר שנים ובעל יכולת ניהולית גבוהה.

מהנדס אלקטרוניקה
לפיתוח חמרה ותכנה של מערכת מבוססת על מיקרו מחשבים.
בעל נסיון של כחמש שנים. רקע באלקטרוניקה אנלוגית - יתרון.

אם כמתואר הולמים את הדרישות שפורטו לעיל, והנך בעל נסיון מתאים, אנא כתוב אלינו בציון המשרה המבוקשת אינדיגו, קרית ויצמן, ת.ד. 150, נס ציונה 70451
— סודיות מוחלטת מובטחת —

מהנדס אלקטרוניקה אנלוגית
לתכנון מעגלים אנלוגיים ברמת כרטיס וברמת מערכת.
בעל נסיון של כחמש שנים. רצוי נסיון בתכנון מעגלי INTERFACE למעגלים ספרתיים ומודעות לתקני בטיחות אוניברסליים.

תוכניתן
לתכנון מערכת מיקרו מחשב בזמן אמת.
בעל נסיון של כחמש שנים בתכנון מערכות מיקרו מחשבים ובעבודה עם IN-CIRCUIT EMULATION
זיקה חזקה לחמרה - יתרון.

מהנדס/פיזיקאי אלקטרו-אופטיקה
לפיתוח מערכת אלקטרו-אופטית מתקדמת.
בעל נסיון של כ-3 שנים וידע בתחומי לייזרים, אופטיקה, אלקטרוניקה ואלקטרו-אופטיקה.

הנדסאי/טכנאי אופטו-מכני
לתמיכה בפיתוח מערכת אלקטרו-אופטית מתקדמת.
בעל נסיון בבניית מערכי ניסוי ועריכת ניסויים מעבדתיים של מערכות אופטו-מכניות.

החברה - אינדיגו מפעל עתיר מדע בקרית ויצמן, מוביל בעולם בפיתוח מערכות הדמיה אלקטרוניות משולבות בתהליכי דפוס. באינדיגו פותחה טכנולוגית ה-"ELECTROINK", המהווה פריצת דרך בתחום הדפוס האלקטרוני.

טכנולוגיית ה-"ELECTROINK" - זהו תהליך הדמיה אלקטרוני המנצל דיו "אלקטרוני". טכנולוגיה זו אומצה על ידי חברות ענק המובילות בעולם בתחומי הדפוס והצלום האלקטרוני כבסיס לדור חדש של מוצריהן.

ההתפתחות בעתיד - הטכנולוגיה שפותחה העמידה אותנו בנקודת זינוק המאפשרת לנו עתה לעבור משלב המחקר הטכנולוגי בתחום הדפוס האלקטרוני לשלב הפתוח של מוצרים - מערכות דפוס אלקטרוניות ליישומים שונים.

indigo

هكذا عن الأصل

هكذا في الأصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

למפעל תעשייתי באזור רחובות
דרוש
גימלאי
איש משטרה לשעבר לעבודות אבטחה
בדבר פרטים נוספים נא לטלפן בערב:
08-532843

דרושות
מוכרות לחנות אופנה
* נסיון בעבודה
* אפשרות לחצי יום
* הופעה נאה ומטופחת
* תנאים טובים למתאימות

פרטים בטלפונים:
02-719588, 723772

פרסום ויגולד

יותר טוב מנפאואר

אין לך מקצוע? יופי!

אנחנו מציעים לך עבודה בפרוייקט מיוחד, עם הכנסה טובה בצידה.
הטבות מיוחדות כגון:
הסעות, ארוחות, ביגוד,
5 ימי עבודה בשבוע.
זאת ההזדמנות שלך "לעשות כסף" בעבודה קשה

אם אתה בוגר 10 שנות לימוד לפחות, בבי"ס מקצועי - במגמות: מסגרות או מכניקה, יוצא צבא. פרופיל 72 לפחות. מגורים - קריות, נצרת, עפולה ומגדל העמק.
אנא פנה לג'וד
העצמאות 104, א-ה 8:00-14:00
טל: 04-530051 (גם בשבת)

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל-אביב • חיפה
באר-שבע • רחובות

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

דרושים
1) מכאי בכיר בעל נסיון בשרות למכונות צילום מסמכים
2) איש מכירות בעל נסיון בשיווק מכונות צילום מסמכים.
3) פקידה למחלקת שירות מחשבים.

לפנות בכתב יד לת.ד. 305 קרית-חיים. עבור מס' 4

חוזרים
השלמת הציוד הגדולה בישראל
דרושה
מזכירת הנהלה
* הדפסה במעבד תמלילים אנגלית עברית
* ידיעת השפה העברית על בוריה
* יכולת ניהול משרד

לפנות: 02-521111 (לילי מיום א')

המנהל השכונתי בתלפיות מזרח | האגודה לקידום מנהלות שכונתיות בירושלים

דרוש/ה
מנהל/ת במנהלת שכונת תלפיות מזרח

מהות העבודה:
ניהול צוות עובדים מקצועיים. תכנון ופיתוח שרותים חברתיים בשיתוף עם תושבים מתנדבים ונבחרים, עם מחלקות העירייה ומוסדות הממשלה. סיוע לתושבים להתארגנות לפעולה בקרב השכונה ובמגעים עם מוסדות.
כישורים דרושים:
השכלה גבוהה בתחום מנהל ציבורי או פיתוח ארגוני קהילתי, 5 שנות נסיון לפחות בניהול מערכת מורכבת. עדיפות תינתן לתושב/ת השכונה. לשלוח קורות חיים אל המנהל השכונתי בתלפ"ז רחוב שלמה בריוסף 14. טלפון: 716217 עד לתאריך 13.1.88

תנובה
נהריה
למפעלנו בנהריה דרוש
אחראי לתנועת חומרים
תפקידיו: קבלה והוצאת סחורה, תעודות משלוח, שקילה ורישום. ניהול תנועת המוצרים במחסנים ואחראי על העמסת סחורות.
— מועמדים שמגוריהם בסביבה הקרובה לנהריה, יפנו בכתב עם קורות חיים, שכר ותנאים מבוקשים, למר אריה בן נתן — אישי, ת.ד. 70 נהריה 22100
— סודיות מובטחת —

התעשיה הצבאית

לתעשייה הצבאית נצרת עלית
דרושים
עובדי ייצור
לאחר שירות צבאי מלא
בעלי פרופיל 72 ומעלה
מאזור העמקים חיפה והקריות

יש לפנות לטלפון 06-570011/4
למשרד כח-אדם

ORS שרותי כח אדם

סניף חיפה
מח' טכנית

★ **הנדסאי ייצור**
רצוי בעל נסיון בשיפור שיטות, מאיזור מגדל העמק, עפולה, נצרת - קבועה.
★ **טכנאי מיזוג אוויר**
ניסיון בתעשיה, חשמל ואחזקה - יוצא צבא.
★ **לבורנט/ית**
א) לבורנט כימי לעבודה בייצור, מאיזור קריות, עכו, נהריה, כרמיאל.
ב) לבורנט לביקורת-טיב, משמרות, מאיזור קריות, עכו, נהריה.
★ **חשמלאים מוסמכים**
בעלי ניסיון בתעשיה, מאיזור חיפה, נצרת, טבריה.
★ **מבקר טיב-מתכת**
ביקורת של CNC, קריאת שרטוט, אנגלית בסיסית, מאיזור קריות, עכו, נהריה.
★ **סוכן מכירות**
ניסיון במכירות חובה, רשיון נהיגה - קבועה.
★ **נגרים בעלי ניסיון**
יכולת עבודה עצמאית, בענף הריהוט ומבנים, שכר גבוה למתאימים - קבועה.
★ **מדפיס משי**
בעל ניסיון בהדפסות משי, למשרה קבועה.
★ **כרסמי CNC**
בעלי ניסיון למשרה קבועה. שכר ותנאים יחודיים למתאימים.
★ **פחחי זיווד אלקטרוני**
בעלי ניסיון בזיווד, שכר ותנאים יחודיים למתאימים.
★ **מרכיבות/מחווטות**
בעלות ניסיון לעבודה ממושכת במפעלים מסודרים, תנאי שכר סוציאליים יחודיים למתאימות.
★ **פועלי ייצור**
בוגרי בתי"ס מקצועיים יוצאי צבא, פרופיל מ-82 ומעלה לעבודה בהפעלת מתקנים - משרה קבועה.
★ **רצף מוזאיקה**
לריצוף מדרגות ואדני חלונות, מאזור קריות, חיפה.
★ **אחראי מחסן**
בעל נסיון כמחסנאי, עדיפות לתושבי הקריות צפונה - קבועה.
★ **שרטט טכני**
נסיון על תוכנה ממוחשבת, רצוי אוטוקד, קבועה / זמנית.

מח' משרדית

★ **מזכירה אנגלית**
נסיון ביבוא, תכתובת דו-לשונית, טלקס, מאיזור טבעון - קבועה.
★ **מזכירה**
ניסיון במפעל תעשייתי, רצוי רקע בהנה"ח הדפסה - קבועה.
★ **פקידת כ"א**
רצוי אקדמאית, נכונות לעבודה בין השעות 9.00-18.00 מאיזור הקריות - קבועה.
★ **מעבדות תמלילים עברית-אנגלית**
א) ניסיון על התוכנות: וורדמיל, וורדסטאר, אינשטיין, א-ב - קבועה/זמנית.
ב) כ"כ מאיזור נצרת.
★ **קלדנית עברית/אנגלית/נומרי**
בעלת נסיון מוכח - קבועה/זמנית.
★ **מנהל/ת חשבונות מדופלם/ת**
3-5 שנות ניסיון, אנגלית ברמה גבוהה, נסיון במחשב - קבועה.
★ **מפעיל/ת טלקס**
בעל/ת נסיון מוכח - קבועה/זמנית.

עובדינו מקבלים תנאים סוציאליים מלאים ושכר גבוה.
מתאימים יפנו:
סניף חיפה: רח' הרב הרצוג 2 חיפה טל. 04-664002, 04-663703, 04-671937
סניף הקריות: מרכז צבר חדר 29, קרית ביאליק טל: 04-709076, 04-709077

הטובים עובדים קבוע ORS

סקר SEKER **דרושים:**
מהנדסים יועצים
לעבודה באזור חיפה והצפון
★ מהנדס תעשייה וניהול
דרוש ניסיון של 1-3 שנים
★ מהנדס תעשייה וניהול
2-4 שנות נסיון, עניא בסביבה תעשייתית
לצלצל 03-482788, 03-491383, 03-494878
קורות חיים לשלוח:
סוקולוב 33, רמת השרון מיקוד 47236

---

caprice d'art
International marketing L.t.d.
לאגף השיווק של חברה יצרנית
דרושים
רכז מכירות
* בעל יכולת לניהול משא ומתן עם רשתות שיווק
* נסיון מוכח במכירות מרכזות
מנהלת משרד
* נסיון מוכח בניהול וארגון משרד
* בעלת יוזמה ויכולת עבודה עצמאית
* שעות עבודה לפי הצורך
* ידע באנגלית
מנהלי סניפים
לאיזורי תל-אביב גוש דן, חיפה והצפון
* נסיון מוכח בניהול מערכת מכירות
* נסיון בארגון וניהול כח אדם
* גיל 27—35
* רכב חובה

למתאימים תנאים מיוחדים
נא לפנות בכתב לת"ד 24051 ירושלים
או טלפונית 02-527205
סודיות מובטחת

למפעל יפו-מור באשדוד
דרוש
טכנאי/הנדסאי קירור
כשורים:
ידע במערכות פיקוד, רשיון לחשמל
פרטים נא לשלוח לת.ד. 108 אשדוד, מיקוד 77100 מח' כח-אדם, בצירוף קורות חיים

דרוש
אדריכל מתכנן ערים
למשרד אדריכלים - ירושלים
טל. 02-533271, 02-520402

למפעל מזון ביבנה
דרוש
איש אחזקה
דרישות התפקיד:
* בעל תעודת עוזר מעשי בחשמל
* רצוי ניסיון בחשמל תעשייה
* ידע בקרור - יתרון

המעוניינים נא לפנות בצרוף קורות חיים והמלצות לת.ד. 531 יבנה מיקוד 70600

ORS שרותי כח אדם

בסניפנו אשקלון אשדוד
דרושים
1. **הנדסאי/טכנאי חשמל**
* רצוי תושב אשדוד
2. **מנהל/ת חשבונות**
סוג 3 ומעלה
* לעבודה קבועה
3. **כתבנית אנגלית עברית**
* הכרחי שפת אם אנגלית
* אפשרות תושבות רחובות, ראשל"צ, אשדוד, אשקלון וקרית-גת
* לעבודה קבועה
4. **חרט כרסם**
* בעלי נסיון של 5 שנים ומעלה
* אפשרות תושבי רחובות, אשדוד, אשקלון וגדרה
* לעבודה קבועה
5. **מכונאי דיזל ורכב**
6. **מסיקי דוודים**
7. **חוטות**
* הכרחי ניסיון של שנתיים
* לעבודה קבועה
8. **עובדי/ות ייצור**
בעלי/ות ניסיון בהפעלת מכונות.

המעוניינים יפנו לסניפנו
אשדוד: בניין המשרדים מרכז א' משרד 315 (ליד המטרוקול) טל' 08-521855
אשקלון: רח' הרצל 24/13 טל' 051-22134
קבלת קהל ימי א'-ה' מ-08:00-18:00
ימי ו' וערבי חג מ-08:00-12:30

למפעל באזור תעשייה עם חושים
מפעילים למפעל כימי
★ בעלי 11 שנות לימוד לפחות עדיף מסלול מקצועי
★ בוגרי צה"ל
★ תינתן עדיפות לבעלי ניסיון כמפעילים במפעל כימי אחר
★ העבודה בעיקר במשמרות

בא לפנות בפרוט קורות חיים בכתב יד ולצרף תעודות המעידות על השכלה ועבודות במפעלים אחרים
אל: ת.ד. 33001 חיפה.עבור אפרים

דרושים
טכנאים/הנדסאים לעבודה כמפעילים במפעל כימי
★ תינתן עדיפות לבעלי ניסיון כמפעילים במפעל כימי אחר
★ העבודה בעיקר במשמרות

נא לפנות בפרוט קורות חיים בכתב יד ולצרף תעודות המעידות על השכלה ועבודות במפעלים אחרים
אל: ת.ד. 33001 חיפה.עבור אפרים

ADACOM
3270 COMMUNICATIONS
תקשורת כחול לבן
החברה המובילה בתקשורת IBM 3270.

Our company developing and producing communications products for the IBM 3270 environment, requires:

MARKETING COMMUNICATIONS COORDINATOR

Job Description
* Advertising
* Public Relations
* Company Promotion
* Product Promotion

Skills
* English Native Tongue
* Proven Background in Writing, and Experience in Printed Production
* Technical Writing — Advantage
* Knowledge of PC and Software or Desktop Publishing — Advantage

Send your resume to Sales Department,
Adacom Technologies, P.O.B. 118 Yokneam 20692

טכניון

לתושבי ירושלים והסביבה

המוכשרים להצליח

אם את ה בוטח ה בעצמך ויכול ה להוכיח שאת ה מסוגל ה להצליח ולעבור את המיון הקפדני, יש לך הזדמנות להצטרף לקורס המקצועי של מגדל
ללמוד ביטוח חיים וגם ביטוח כללי
לעמוד במבחני רישוי מתמחה של משרד האוצר, להתמחות כסוכן ת ביטוח במגדל ליהנות מהכנסה חודשית הולמת מסיום הקורס.
והעיקר - להצליח ולהגיע לעצמאות.

טלפן י לדורם: 02-231486

מגדל חברה לביטוח בע"מ
דבר אחד בטוח.

---

digital
מרכז טכנולוגי לתכנון ופיתוח בירושלים
אנו מחפשים
SYSTEM MANAGER

תאור התפקיד ניהול CLUSTER גדול של מחשבי VAX אליו מחוברים ב-LAN עשרות תחנות עבודה (GPX) ועשרות טרמינלים.

דרישות התפקיד נסיון של שנתיים לפחות בניהול מערכת VAX, VMS בסביבת פיתוח הנדסית/מדעית.
— יכולת לימוד עצמי גבוהה
— ידיעת השפה האנגלית הכרחית

מגורים בירושלים
סיוע בשכ"ד ינתן למעתיק מגוריו
— סודיות מובטחת —
הגשת מועמדות בכתב בלבד בצרוף קורות חיים והמלצות לת"ד 10100, ירושלים 93469

פרסום שי פה

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

מילא
מרכז ייעוץ למשאבי אנוש
עבור אחד מלקוחותינו
מפעל ייצור גדול
אנו מחפשים
מנהל תפעול
כישורים נדרשים:
* מהנדס תעשיה וניהול.
* נסיון מוכח בניהול, ייזום ופיתוח פרוייקטים.
* נסיון תעשייתי קודם במפעל מזון - יתרון.
* כושר ניהול מעולה.
* תושב הגליל המערבי או חיפה - הכרחי!

קניין ראשי
אחראי לרכישת חומרי גלם ואביזרים טכניים בשוק הממשלתי והפרטי
כישורים נדרשים:
* חוש מסחרי מפותח.
* כושר אדמיניסטרטיבי.
* נסיון קודם בתחום הקניינות.
* תושב הגליל המערבי או חיפה - הכרחי!

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד ל"מילא" הירקון 46, חיפה, בצירוף קורות חיים.
נא לציין על גבי המעטפה את שם המשרה.
סודיות תישמר בקפידה
מודעה זו מיועדת לגברים ונשים כאחד

גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופיתוח ארגוני

רשות הדואר
ללשכת דובר דרושים
מועמדים/מועמדות
לתפקיד עוזר הדובר לנושאי שיווק ופרסום
בעלי תואר אקדמאי וניסיון מתבקשים/ות לפנות בצרוף קורות חיים אל:
דובר רשות הדואר יפו 23 ירושלים 91999

/ר/ש/ת/ז/ה/ב/
שרותי מידע ותקשורת
אם יש לכם
★ מוטיבציה גבוהה
★ יכולת עבודה עם אנשים
★ נסיון בעבודה עם מחשבים אישיים
★ ידיעת השפה האנגלית
★ רכב פרטי

אתם מתאימים
למחלקת סיוע ללקוחות של "רשת זהב" באזור ירושלים
תנאים מצוינים למתאימים
נא לפנות בכתב אל:
מנהלת מחלקת סיוע בשיווק
ר ש ת ז ה ב
מקבוצת עודך - דפי זהב
רח' קהילת סלוניקי 7, תל-אביב
ת.ד. 24049, מיקוד 61240

חשב
למפעל תעשייתי מתפתח בגודל בינוני במפרץ חיפה
הכישורים הדרושים:
★ נסיון קודם בתעשייה
★ ידע בתפעול וניצול מלא של מערכת מחשבים
★ כושר ארגוני
★ כושר ונסיון דיווח פיננסי
★ ידיעה באנגלית

תנאי השכר יותאמו לכישורי המועמד.
נא לפנות בכתב עם פרטים מלאים אל:
ד' ת.ד. 1212 חיפה 31014

למפעל אוקינוס
דרושה
פקידה
עם ידע בהנה"ח
עד גיל 30 ומעלה
ידיעה בהדפסה יתרון
לפרטים נוספים נא לפנות
טל: 02/718710 סולי

למושך באשדוד
דרושים
מכונאים
בעלי ניסיון לפגו וסיטרואן
תנאים טובים למתאימים
טל' 08-524558 אבי

לשכת ההוצאה לפועל אשדוד
מכירה פומבית
ביום 5.1.88 שעה 15:15 תתקיים מכירה פומבית של טרקטור מסוג מסי פרגסון שנת יצור 1985
ביום 6.1.88 שעה 15:15 תתקיים מכירה פומבית של מכשיר קשר לרכב
ביום 10.1.88 שעה 15:15 תתקיים מכירה פומבית של 33 מכונות תפירה תעשיתיות
אפשר לראות את המעוקלות במוסך ס.ה.ר, אזור התעשייה הצפוני אשדוד.
המכירה ב-5.1.88 ו-10.1.88 תתבצע במוסך ס.ה.ר. המכירה ב-6.1.88 תתקיים בבית המשפט השלום באשדוד.
בפרטים אפשר להתקשר לעו"ד בלק. טל 08-531336, 08-534889
המוציא לפועל
לשכת ההוצאה לפועל אשדוד

מתבקשות דירות מרוהטות להשכרה באשדוד בנות 4-3-2 חדרים לתקופה ממושכת.
נא לפנות לגדי/חנה
08-561001-2-3

למשמר האזרחי בירושלים
יש מה להציע
אם את/ה בעל/ת עבר פיקודי בצבא, פרופיל רפואי תקין, רשיון נהיגה, נכונות לתרום בנושא בטחון וקהילה בשעות הערב והלילה
פנה לטלפון 02-240470

דרוש/ה
עובד/ת סוציאלי/ת
לפנימיה דתית לבנות ב-1/2 משרה
המעוניינים יתקשרו
051-885373, 051-889882

לחברה לשווק מזון
דרושה
מקדמת מכירות בבירה
בעלת רכב. לעבודה באיזור גוש דן
נסיון בשווק רצוי. התחלת עבודה מיידית
לקביעת ראיון נא לטלפן 03-9225425 – גילה
(חוץ מיום ששי)

לחברה בינלאומית
עתירת ידע
דרושים:

1. סמנכ"ל לשיווק
דרישות:
א. נסיון מוכח בשיווק בענף המחשבים הבינלאומי.
ב. נסיון רב ביזום עסקי O.E.M ובנית רשת שיווק
התפקיד כרוך בנסיעות דחופות לחו"ל

2. סמנכ"ל למחקר ופיתוח
דרישות:
א. נסיון רב בתחום המיקרופרוססורים/בקרים
ב. בעל כושר מוכח בהנהגת צוותות פיתוח בתחומי חומרה ותוכנה
ג. בעל יכולת הוויית כיווני הפיתוח הטכנולוגי של החברה

תנאים מעולים עם אפשרות להנות מפירות ההצלחה של החברה למועמדים המתאימים.
– נא לפנות בכתב לת.ד. 6609 תל־אביב 61066 –

לחברת ז'נט קוסמטיקס
דרושות
נשות מכירה מעולות
בואו והצטרפו לצוות האקסקלוסיבי של יועצות יופי
★ השקעה קטנה – רווח ושיווק רב לטיפוס בטבריה
דרושה
מנהלת סניף
★ עצמאות ★ בעלת רכב – חובה ★ נסיון בשיטות שיווק ישיר.
נא לפנות לטלפון ... בין השעות ...

אלנר מערכות כח אדם בע"מ
לעבודת בירושלים דרוש:
מנתח מערכות
בעל ידע ב־DBASE לעבודה ב־DBASE
טלפון: ...

יותר טוב מנפאואר
לסניף ירושלים ...
טל: 02-233436
דרושים
למחלקה המשרדית
★ **מזכירות עברית**
בעלות נסיון + הדפסה, לעבודה לתקופה ארוכה.
★ **מזכירה עברית־אנגלית**
שפת־אם אנגלית + הדפסה + נסיון בנושאי מחשבים. לעבודות אירגון וניהול.
★ **מזכירות אנגלית + הדפסה**
★ **כתבניות עברית מקצועיות ומנוסות**
★ **מעבדות תמלילים**
עברית, אנגלית ועברית־אנגלית
★ **קלדניות מסוף אלפא נומרי**
רצוי ידע בהנדחש. למתאימות קורס חינם בתוכנת החשבשבת.
★ **מנהלי חשבונות סוג 3**
בעלי נסיון בתעשיה
למתאימות קורס עיבוד תמלילים – חינם
למחלקה הטכנית
★ **חרט/כרסם C.N.C. או קונבנציונאלי**
נסיון 3 שנים לפחות. אפשרות לתקופה ארוכה או קצרה.
★ **עובדי ייצור**
בוגרי בית־ספר מקצועי במכניקה, לתקופה ארוכה, לעבודת משמרות.
★ **מבקרי טיב בנושא המתכת**
בעלי נסיון בתעשיה, לתקופה ארוכה.
★ **שרטט בנין**
נסיון בעבודה, לאיזור ירושלים.
★ **מכונאי/טכנאי מכונות תבירה**
בעלי נסיון בתעשית.
★ **עובדות ייצר**
לעבודה במפעל, לתקופה ארוכה.
– תנאים טובים למתאימים –
פנו למנפאואר בהקדם – זה משתלם!
מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
המשרות במודעה זו מוצעות לנשים ולגברים.

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

לסניף "תנובה" נתניה
דרוש
מקדם מכירות ושיווק
הכישורים הדרושים:
- השכלה תיכונית מלאה
- נסיון מוכח של 3 שנים לפחות בקידום מכירות ושיווק
- בעל רשיון נהיגה לרכב פרטי, רצוי בעל רשיון למשאית
- בעל יכולת לקיים יחסי אנוש תקינים
- תושב העיר נתניה וסביבתה הקרובה

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת המנגנון של "תנובה" מחוז ת"א ת.ד. 282 מיקוד 61002 ולציין בכתב קורות חיים הנסיון מעשי בעבודה ולצרף המלצות.
– סודיות מובטחת –

לעיתון הארץ דרושים
לעבודה בשעות הבוקר המוקדמות
1. סוכנים
לחלוקת עיתונים באזורים:
ערד, גוש דן, השרון, נצרת והמשולש
2. מחלקי עיתונים
בעלי קטנוע, באזורים: ת"א ובת־ים
להתקשר לטלפון: 5121336

לחברה גדולה בענף צבעים וחומרי בנין
דרוש
סוכן מכירות
רציני, חרוץ, גיל 35־30, עם נסיון במכירות כסוכן מענף כלשהו. עבודה עם אתגר, סיפוק ובאווירה טובה, תנאים טובים לאדם המתאים
לפנות בכתב יד, לפרט נסיון קודם ומספר טלפון לקביעת ראיון לת.ד. 1157 ת"א 610/10
סודיות מובטחת

לרציניים בלבד
מרעננה, כפר סבא והוד השרון
אם את/ה מעל גיל 24 בעל/ת השכלה תיכונית והופעה נאה
קריירה מבטיחה מצפה לך בתחום הביטוח
התקשר/י לתאום פגישה
טלפון: 052-28173

לגוסד צבורי בירושלים
דרוש/ה עובד/ת
בעל/ת השכלה אקדמית בכלכלה או בחשבונאות
ידיעת השפה האנגלית הכרחית
יועדפו בעלי ידע במחשבים
בתחום תכנות והפעלה
פרטים: טלפון 02-558358

מכון דור
מיון · אבחון · פסיכולוגי
עבור לקוחנו
חברה בינלאומית
דרוש
מנהל אולם תצוגה
דרישות התפקיד:
★ אנגלית ברמת שפת־אם
★ גיל 35־28
★ יכולת ניהול צוות ומכירות (רצוי נסיון קודם)
★ נכונות ליום עבודה ארוך
לקביעת ראיון לפנות למכון דור
טלפון: 03-293116
מכון דור – רוזנבאום 4 ת"א

דרוש
אדריכל ו/או הנדסאי אדריכלות
★ בעל נסיון
לפנות למהנדס בימים א'־ה', 03-238948, 03-239152

ל"שלף יועצים לשיווק"
דרושים
עבור חברת אלקטרוניקה גדולה
אנשי/נשות מכירות!
לניהול מו"מ עם לקוחות
מכירת ציוד אלקטרוני מתקדם
ופיתוח מודעות למוצרים חדשים
כישורים מועדפים:
- קציני/ות קשר בצה"ל ו/או רקע טכני באלקטרוניקה
- ידע בסיסי בשפה האנגלית
- יכולת מכירה וכושר שכנוע
- הופעה ייצוגית ואמינה
- בעלי רכב פרטי

מועמדים/ות מאיזורי תל־אביב והמרכז בלבד, יפנו טלפונית אל "שלף יועצים לשיווק" טל' 03-346914 בשעות 08:00־13:00
רק מועמדים/ות מתאימים/ות ייענו
סודיות מובטחת

מזכירה לחוגי סיור
נסיון בעבודות מזכירות. יכולת עבודה עם קהל בתנאי עומס וניהול משרד באופן עצמאי. ידע בהדפסה. משרה מלאה.
התחלה מיידית. מקום העבודה ירושלים.
המשרה כרוכה בעבודה גם בשעות ארה"צ.
מועמדות מתאימות יפנו למשרד חוגי סיור רח' הלני המלכה 13 ירושלים בימים א' 15.00־16.00 ב', ג'. 10.00־13.00 למילוי שאלון מועמדות
החברה להגנת הטבע

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ
לתושבי הקריות! יקנעם! עפולה! נצרת!
לעבודה אחראית בתנאים טובים
דרושים:
1. בוגרי בתי ספר מקצועיים
2. בוגרי 10 שנות לימוד, בעלי רקע טכני
3. מסגרים

★ 5 ימים בשבוע
★ ארוחות חמות ועוד

פנה עוד היום למשרדנו
חיפה, רח' הרצל 22,
טל. 04-670825 ,670841
הכח שלנו הוא כח אדם-קריירה.

פי־נר ישוב קהילתי
אגודה שיתופית בע"מ
דרוש/ה
גזבר
המשרה חלקית
★ בעל נסיון מוכח בניהול כספים
★ נסיון במו"מ עם בנקים וספקים
★ ידע ונסיון בהכנת דוחות כספיים והשבונאיים
★ ידע ונסיון בבקרה כספית
★ רצוי נסיון קודם בעבודה בישוב קהילתי
נא לפנות בכתב יד ועד פרוט נסיון קודם לת.ד. 1009 ק. מתבקין 26102

מכון דור
מיון · אבחון · פסיכולוגי
מחפש/ת עבודה?
האם מצאת?
תן לנו לעזור לך.
ללא תשלום, להגיע לעבודה המתאימה לך
...
מה התחום המקצועי המתאים לך?
...
לפנות מכון דור יהודה הלוי 108 ת"א
טל: 03-290510, 03-295445

לאגודת "ניצן" סניף השרון – כפר סבא, רעננה והוד השרון
דרושה
רכזת
לחצי משרה
דינמית, בעלת יוזמה עם יכולת ניהול אדמיניסטרטיבית ויחסי אנוש מעולים
לפרטים נא לפנות לניצן השרון ת.ד. 209 רעננה מיקוד 43102

לבית אילזי שפירא רעננה
דרושים לעבודה עם ילדים מפגרים
1. מטפלים/ות
בוקר ואחה"צ
2. מדריכים מקצועיים
בהתעמלות, מלאכת יד ומוזיקה.
לפנות לרחל – מדיות – לקודק
טלפון: 052-913187, 052-914151

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

דרושים — מחלקה משרדית
★ אקדמאיות.
★ לשעות 19.00 — 14.00 מזכירה מעבדת תמלילים עברית ושליטה מוחלטת באנגלית
★ לעבודות מזדמנות לפי שעות מזכירות מעבדות תמלילים בכל השפות, מתאים גם לסטודנטים/יות
★ למשרת עובדת רווחה אקדמאית עם נסיון + עבודות מזכירות

מחלקת מלונאות.
★ קופאי קבלה רצוי בוגרי קורס קבלה, שליטה מלאה בעברית ובאנגלית, לתקופה ממושכת ובמשמרות
★ חדרניות למלון ללא משמרות

ירושלים
בן יהודה 7,
טל: 02-242801
טל: 02-222177
דונאל
החברה לשרותי כח אדם בע"מ

דרושים — מחלקה טכנית
★ מהנדס אזרחי לפחות 5 שנות נסיון בפיקוח על עבודות תשתית
★ אנשי זיווד במיקרו־אלקטרוניקה
★ לבורנטים במעבדה לתהליכי מיקרו־אלקטרוניקה
★ מסגרים רתכים למנוסים שכר טוב
★ כרסמים חרטים מנוסים
★ מבקרי טיב מנוסים
★ מכוני מכונות מדויקות בוגרי בי"ס מכניקה עדינה
★ מרכיבים מכניים בשכר טוב

ירושלים
בן יהודה 7,
טל: 02-242801
טל: 02-222177
דונאל
החברה לשרותי כח אדם בע"מ

יעד
יעד תעסוקתי-ניהול-מיחשוב בע"מ
ללקוחתינו בירושלים
דרושים/ות:
איש ביטוח
מקצוען בתחום הניהולי
מנהל חשבונות
צעיר ונמרץ
מגורים בצפון ירושלים
מנהלי עבודה מעולים
לחברת בניה גדולה
מהנדסים, אקדמאים טכנאים
הרשמו ליעד לקידום הקריירה ולקבלת הצעות עבודה מלהיבות!
הכוונה מקצועית? קריירה שניה? הפתרון-ביעד!
נא לפנות בין השעות 16.30 – 8.30 לשיבא או טלפונית 24 שעות
רח' המיסדים 22, ת"ד 23672,
ירושלים 91235, טל' 02-520022
פרסום ש.טה

אנחנו דואגים לעבודה ולמנוחה

לחברה גדולה בתל־אביב
דרוש/ה
מנתח/ת מערכות תוכניתן/ית
בעל נסיון במערכות פיננסיות
רצוי ידע ב־Munps
לפנות בכתב יד לת.ד. 24177
ת"א מיקוד 61241
סודיות מובטחת

לחלוקת עיתונים בעתלית
בשעות הבוקר המוקדמות
דרוש מחלק תושב המקום בעל רכב/קטנוע
להתקשר 04-661166

למפעל בינלאומי גדול המוקם בצפון הארץ
דרושים/ות
1. חשב / מנהל כספים
כישורים:
★ נסיון 5 שנים בנהול מערכות כספים (בתעשיה־יתרון).
★ בוגר כלכלה או חשבונאות.
★ כושר בצוע מעולה ויכולת להפעיל צוות עובדים.
★ ידע ונסיון במערכת חשבונאות ממוחשבת.
★ בעל נסיון במסחר בינלאומי.

2. מנהל ייצור
כישורים:
★ נסיון 5 שנים בענף הקונפקציה.
★ מהנדס ייצור או בוגר שנקר.
★ יכולת להפעיל ולפקח על צוות עובדים גדול.

3. מנהל תפ"י
כישורים:
★ 5 שנים נסיון בנהול תפ"י (בענף הקונפקציה — יתרון).
★ נסיון בעבודה עם מערכות ממוחשבות.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 6926 חיפה ולציין משרה נדרשת על גב המעטפה
מודעה זאת מתייחסת לנשים וגברים כאחד
סודיות מלאה תשמר בקפידה

לרשות שמורות הטבע
דרושה
מזכירה
בהיקף של 1/2 משרה
דרישות: ידע בשרטוט והדפסה
המעוניינות יפנו למשרדי רשות שמורות הטבע למילוי שאלונים עד לתאריך 1.1.88, רח' ירמיהו 78 ירושלים. רח' הלני המלכה 13 ירושלים.

הגורם האנושי
ניתוב כח אדם מקצועי
לאחד מלקוחותינו בירושלים דרוש
מנהל נגרייה
- ידע ונסיון בהפעלת מכונות נגרות, ומכונות לעיבוד עץ בתעשיה
- יכולת תכנון, הבנת שרטוטים ודייקנות בעבודה
- יכולת ניהול צוות עובדים
- בוגר בי"ס מקצועי ובעל נסיון רב בתחום הנגרות

למתאים יינתנו תנאים טובים
לפנות בצירוף קורות חיים, נסיון קודם, פירוט השכלה והמלצות, ל"גורם האנושי" ת"ד 7223 ירושלים 91071

לחברת פרסום
דרושים/ות
סוכנים/ות
עם או בלי רכב
למתאימים תנאים טובים
טלפון 02-523668

מוסד ויצמן לפרסומים,
ת"ד 801 ירושלים 91007
למערכת "מדע",
עתון מדעי לכל
דרושה
מזכיר/ת מערכת
למשרה עצמאית ואחראית
נדרשים:
★ שליטה מלאה בעברית
★ שליטה טובה באנגלית
★ הדפסה בעברית (חובה) ובאנגלית (רצויה)
★ השכלה תיכונית לפחות, עדיפות להשכלה גבוהה
★ נסיון בניהול משרד
★ רצויים ידע ונסיון בעבודות הקשורות בהוצאה לאור

לפנות בכתב־יד לת"ד 801 ירושלים, 91007

לחברה לשיווק לעבודה במכירות
דרושה
בחורה נמרצת ונאה
רשיון נהיגה הכרחי. רצוי רכב
02-233942, 02-225616
פרסום ש.טה

החריצות והדינמיות שלך!
הניסיון שלנו!!!
בוא יחד איתנו לשירה על התפקיד
מקדם/ת מכירות
בחברתנו העוסקת בפרויקטים פרסומיים יחודיים וקבועים. כל ארציים.
עליך להיות בעל/ת רכב ובעל/ת יכולת ניהול מו"מ.
למתאימים רמשיר בחברה
צלצל לאלינו יהבע ? 03-378006

עירית ירושלים
המחלקה לנוער, ספורט וחברה
האגף לקידום נוער וצעירים
דרושים
עובדים טיפוליים לנוער וצעירים
דרישות המשרה:
תואר ראשון במדעי ההתנהגות, עבודה סוציאלית או חינוך, נסיון בעבודה עם נוער וצעירים, בעלי כושר ארגון, רכוז והפעלת תוכניות, כושר הבעה בע"פ ובכתב, ידיעת השפה העברית על בורייה, נכונות לעבוד בשעות בלתי שיגרתיות.
בדבר פרטים נא לפנות ליחיאל מדעי טל' 228933 246490

נציגי מכירות
בואו נעשה עסק
אם אתם גרים באזורים של:
* פתח־תקוה * חולון בת ים *
* רמת גן * גבעתיים * בני ברק

ובעלי
כושר שכנוע, רכב, הופעה נאה,
הרבה מרץ, נכונות לעבוד קשה
להרוויח הרבה
אז
עשינו עסק
אתם אמינה וחברה
פרטים נוספים בטל' 03-267111 לימור.
העיר
רח' קארו יוסף 19 ת"א

העתק מן האצל

הלוח הארצי — הארץ חדשות

זמיר

דרושים/ות

עובדי ייצור

לעבודה ממושכת במפעלים בטחוניים
יוצאי צבא פרופיל 72 ומעלה.
בוגרי בי"ס מקצועי במגמות
מכניקה/מכונות או בוגרי קורסים
מקצועיים בצבא.
5 ימי עבודה ארוחות והסעות מרוב
חלקי הארץ.

אנא פנה לסניף הקרוב אליך.
לקבלת פרטים לעבודה באיזורך

חיפה: רח' החלוץ 3 טל. 04-670373
ק. ביאליק: צומת צבר טל. 04-709284
תל־אביב: רח' בן־יהודה 26 טל. 03-284494
רחובות: רח' הרצל 202 טל. 08-473832
אשדוד: רח' רוגוזין 22 טל. 08-535455
באר־שבע: רח' ההסתדרות 73 טל. 057-73118

שרותי כח אדם בע"מ

לנגריה גדולה בירושלים
דרושים

1. מנהל עבודה
מעולה לנגרות רהיטים

2. מנהל עבודה
מעולה לנגרות בנין

3. נגרי בנין
עם נסיון לעבודה על מכונות ושולחנות עבודה

טלפון: 02-715645

לחברת יבוא גדולה בתל־אביב
דרושים:

★ מנהל שווק
בוגר מינהל עסקים עם נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בשווק. רצוי בענף הקוסמטיקה. לקביעת יעדים, מדיניות, ופקוח על השווק בכפיפות למנכ"ל.

★ מנהל מכירות
להפעלת אנשי מכירות, דיילות, ונקודות מכירה ברחבי הארץ. רק בעלי נסיון רצוי בענף קוסמטיקה.

♦ תנאים מעולים למתאימים ♦

נא לשלוח קורות חיים בכתב יד, תעודות, המלצות ופירוט נסיון מעשי.
לת.ד. 26467 תל־אביב מיקוד 61263

למרכז רפואי שערי צדק
דרושים

• קניין
לביצוע הזמנות וקניות בארץ ובחו"ל
ידע בסיסי בהנהלת חשבונות, נסיון בניהול משא־ומתן.
ידיעת השפה העברית והאנגלית על בוריין.
לפרטים טל' 02-555126

• מזכירה בכירה
עם ידע בהדפסה עברית ואנגלית
טל' 02-555429

• רוקח מוסמך
עם נסיון 02-555502

• אחות מוסמכת
בעלת כישורים ארגוניים במחלקה הסיעודית
02-555198

דור־כימיקלים בע"מ
קבוצת דנקנר

דרוש

מפעיל

להפעלת מתקני הייצור
לעבודה במשמרות

הכשורים הדרושים:
★ בוגר 12 שנות לימוד במגמה מקצועית.
★ מגורים באזור חיפה או הקריות — הכרחי.

המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לפי הכתובת הר"מ.

— סודיות מובטחת —

מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד

ת.ד. 10036 חיפה. מיקוד 26110

לסניף חיפה
בענף ההנעלה
דרושים

★ מנהל/ת סניף

★ מוכרים/ות
בעלי נסיון

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 4496 חיפה 31044 בציון ה/2 ע"ג המעטפה.
ניתן למסור מכתבים אישית לרחוב הרצל 5 חיפה בציון ה/2 ע"ג המעטפה.

המרכז לטכנולוגיה חינוכית
מיסודה של קרן רוטשילד

דרושה

מזכירה

לסגן המרכז
לטכנולוגיה חינוכית בכרמיאל

הכישורים הדרושים:
★ יכולת ניהול וארגון משרד.
★ נסיון בהדפסה באמצעות מעבד תמלילים.
★ נכונות לעבודה אחה"צ בהתאם לצורך.
★ שליטה בשפה האנגלית.
★ נסיון בעבודה בעזרת מחשב — יתרון.

העבודה היא בהיקף 2/3 משרה עם אפשרות הגדלה היקף משרה.
בדבר פרטים נא לפנות בכתב ליעקוב סזן, המרכז לטכנולוגיה חינוכית, רחוב קלאוזנר 16 רמת אביב ת"א 61394

תקציבאי בכיר

לניהול משרד פרסום

אנחנו מחפשים את התקציבאי הטוב ביותר בעיר לניהול משרד פרסום בתל־אביב
רק בעלי נסיון רב עם קבלות, וחוג לקוחות נרחב.
פניות בכתב יד לת.ד. 26467 תל־אביב מיקוד 61263

דרושים

שכירים שיוכשרו לתפקידי מכירות בכירים

בחברת ביטוח בירושלים

ההכנסה כוללת משכורת, אחוזים, אחזקת רכב.

הכישורים הדרושים:
• גיל 26 עד 30
• נכונות לעבוד שעות רבות

נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 29182 ת"א, מיקוד 61291, עבור "תפקידי מכירות בכירים".

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה:
מזכירה כתבנית בעברית

הכישורים הדרושים:
השכלת תיכונית מלאה. ידיעת השפה העברית על בורייה, כולל הדפסה. נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות משרד מגוונות. רצוי רקע בהנהלת חשבונות. יכולת לקיים קשר נאות עם קהל.
הערה: המשרה הינה בהיקף 60%, עם אפשרות להגדלה ל־100%.
מספר המשרה: מח/53

מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 10.1.88, אל: אגף כח אדם, קריית הטכניון, חיפה 32000.

Maquette מקט
Leather Fashions

למפעלנו בעכו
דרושה

מזכירה אחראית

כשורים:
★ כשר ארגון ויכולת להפעיל אנשים.
★ עמידה בתנאי לחץ.
★ נסיון ביצוא ויבוא — יתרון.
★ נסיון מוכח 5 שנים בעבודת מזכירות הכרחי.
★ תנאים טובים למתאימים.

טלפון 04-919321. או בכתב לת.ד. 2226 עכו

— סודיות מלאה מובטחת —

לתפקידי ניהול

בחברת ביטוח בירושלים

דרושים

אקדמאים שיוכשרו לתפקידים

מובטחים תנאים טובים הכוללים משכורת, רכב צמוד ואחוזים בתום תקופת ההכשרה לתפקיד.

הדרישות לתפקיד:
• גיל 26-30
• נכונות לעבוד שעות רבות

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 29182, ת"א 61291, עבור "תפקידי ניהול".

לבי"ס תיכון מקצועי בתל־אביב
דרוש/ה

מורה
במקצוע: אנגלית
(ימים א,ג,ד,ה)
כולל הכנה לבגרות
03-621987
בין 08.00–13.00

דרושה
מזכירה כתבנית
מנוסה
למשרד עורכי־דין "אביזי"
טלפון: 03-283310, 03-286873

דרוש
מכונאי
בעל נסיון על רכב דיזל + הסמכה
08-552033
08-559667

פי.סי.בי. בע"מ ייצור מעגלים מודפסים

למפעלנו המעסיק 200 עובדים ומייצר מעגלים מודפסים לתעשיית האלקטרוניקה המתוחכמת
דרושות

נשים רציניות

למשרה מלאה

בעלות רקע בהרכבה/הלחמה שתוכשרנה לתפקיד של
מבקרות איכות במפעל

רק פניות מאזורי נצרת, עפולה ומגדל העמק תענינה.
— נא לפנות טלפונית —

המודעה מתייחסת לגברים ונשים כאחד
ת.ד. 631 מגדל העמק מיקוד 10556
טלפון 06-541051 מח' כח־אדם.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי ההוראה
המכללה
אורנים
בית הספר לחינוך של התנועה הקיבוצית

ד ר ו ש / ה

חשב/ת

מנהל/ת חשבונות ראשי/ת

לניהול המערך החשבונאי והכספי של המוסד

הכשורים:
1. מנהל חשבונות מדופלם, רצוי בוגר הפקולטה לראיית חשבון.
2. בעל ידע ונסיון של 5 שנים לפחות בניהול מערכת חשבונאות ממוקמת ובהפעלת מערכות תשלומים ותקבולים בהיקף רחב.
3. ידע והתמצאות בחוקי מסוי.
4. נסיון בניהול צוות עובדים מקצועי.
5. יכולת ניהול משא ומתן עם מוסדות וארגונים.

נא לפנות בכתב אל מח' כ"א, אורנים,
דאר קרית טבעון 36910

לעיתון יומי
דרושים

נציגי מכירות

הכישורים:
* כושר ניהול משא ומתן
* הרבה יוזמה ומרץ
* הופעה נאה

המתאימים יוכשרו ע"י החברה בקורס מיוחד לאמנות המכירה שייערך ע"י פיתוח והקמת מערכי שיווק
משכורת בסיסית, עמלות ותנאים הולמים למתאימים
ראיון מיון יתקיים ביום שני 4.1.88
בשעה 17.00 במלון דיפלומט
אולם קונסול רח' הירקון תל־אביב.
טלפון לפרטים: 03-336702,
שלוחות: 264, 253.

טלרד

תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ

דרושים/ות

מנהל/ת חשבונות

דרישות התפקיד:
★ הנהח"ש סוג 3 ★ נסיון של 5 שנים בתעשיה.
נא לפנות לרחל דמרי טל. 08-238671/2

סגן מנהל "ייצור"

לניהול ריצפת הייצור בקו מעגלים אלקטרוניים המונה כ־200 איש.

דרישות התפקיד: ★ מהנדס תעו"נ / אלקטרוניקה ★ נסיון מוכח בניהול בייצור בתחום האלקטרוניקה.
נא לפנות ליפה טל. 08-238570/1

תכנתים

להשתלבות בצוות פיתוח תוכנה במערכות תקשורת חדשניות מרובות מחשבים. המועמדים המתאימים יהיו בוגרי מדעי המחשב, בעלי שנת נסיון אחת לפחות במערכת זמן־אמת.
(המשרה פתוחה גם לבוגרים מצטיינים)
נא לפנות למרסל טל. 08-238556

ניתן גם לפנות בכתב יד תוך פרוט המשרה המבוקשת לרנה שלום, מנהלת מחלקת גיוס ותעסוקה.
טלרד — ת.ד. 50 לוד, 71100.

סודיות מובטחת

טלרד — קו אל העתיד.

אנשי שיווק נמרצים

• יוצאי/ות צבא עד 28
• דינמיות
• חריצות
• נכונות לעבודה קשה
• בשעות בלתי שיגרתיות
• שכר בסיסי גבוה • בונוסים • קידום

מסע לארה"ב בתום 6 חודשי העסקה

ת"א 03-812193 ירושלים 02-244279 ב"ש 057-72039
ת"א 03-514904 ירושלים 02-246044 ב"ש 057-74051

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הנכנות רופאים במקרים דחופים מ"ס בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' 8.00-20.00
ביום ו' 8.00-15.00
כלפונים: 03-433500
"ביקור" — שרות רפואי לבית כל הארץ
שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19—24
טל' 03-7549111 "ביקור" קוד מגורי 222
שלה — שרות רפואי לבית (חינם)
בימי חול בשעות 24—19, בימי שישי 24—14, בשבת 24—08 טל' 04-380541 קוד מגורי 1666
עזרה — שרות רפואי בית
ירושלים: 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים
מוקד יום 02-669551, 660585
מוקד לילה שבת וחג 226191 מגורי
מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל אביב, מוקד יום 218820, 218898
מוקד לילה 651011 מגורי 3752 ול'
השאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום
כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.
מרכז מידע לקרובנות אונס
(24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-660111
קשב לבית —
עזרת מיכיים לרשאות, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
איכותית 1500 7549111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעה ביממה)
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל־אביב 03-5461111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב 03-223958
מרכז מידע למגבלי לחץ
מבטם "מטבלים"
11.00-15.00 א' דה
16.00-18.00 ב' דה
רח' כספי 13 תל־אביב
ארגון לשירות אונס * חברה סוציודית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה טל' 03-5461727/8

הועד למלחמה באיידס — הסברה וסיוע לחולים בידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 03-290101, 03-203121. קו פתוח בכל יום ב' 19.30-23.00. ת.ד. 20633 תל־אביב
תורנות מרוקות בטלפון — רופאון ת"א — 611001, 24563, 241239952 שעות ביממה) רופאון ירושלים 226335 רופאון חיפה 645334

תורנות בתי חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים, פנימית)
איכילוב — (כירורגיה)
ירושלים
הדסה ע"כ — (כירורגית, אורטופדית, נשים, עיניים, א.א.ג.)
שערי צדק — (פנימית)
ביקור חולים — (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
בריאות המלך ג'ורג' 28 283731
מעיין חיים שד' ים 98 יפו 814939
ירושלים
רמה אשכול מרכז 15 מ' מסחרי 810552
חיפה
מגן דוד בעליה 15 663205
הולון
גני בת ים-הנביאים 3 5515671
בת ים
גני בת ים הנביאים 3 5515671
רמת־גן
רק"י רש"י 13 7514483
נתניה
קופ"ח כללית ברודצקי 31 611123
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות
הדגן מסמת מוריע"ן 715136
חדרה
קופ"ח כללית רוטשילד 335884
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
תל־אביב: ימים ב' ג' ד' — 16.00-19.00.
יום ו' שעות 8.50—11.00
רמב"ם 9, טל' 5101511/2
חיפה: ימים א', ד' — 16.00-19.00
רח' הספורט 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

הנכנות רופאים במקרים דחופים: מ"ס בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
גדרה 925335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 805133
לוד־רמלה 08-221022

מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית בימים א'-ה' 8.00-20.00
בימי ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433300
שרות — שרות רפואי בית 24 שעות ביממה כולל רופאי שיניים
מוקד יום 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מגורי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649
פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.
מרכז מידע לקרובנות אונס — 24 שעות ביממה
תל־אביב טל' 234819
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-660111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה)
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה: 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)
ירושלים
ביקור חולים — (נשים)
הדס — (פנימית)
הדסה ע"כ — (כירורגית, אורטופדית, א.א.ג., עיניים)
ביקור חולים — (נשים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
פולר בזל 44 5462878
הילדסהיימר גאולה בגרינר 27 624888
מוצא"ש — סולה, הילדסהיימר
ירושלים
מרפאת רוממה הכ"ג 28 5231919
מוצא"ש — מגור עסק רשונים 11 632780
חיפה
מגור הנביאים 97 524113
חולון
מגור הכרכה רייך 29 בת ים
בת ים
מגור הכרכה רייך 28 583368
רמת גן
הרסה כצנלסון 151 722271
נתניה
מקסים סלומון 2 617836
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות
הדגן מסמת מוריע"ן 715136
חדרה
קופ"ח כללית רוטשילד 335884

מרכזי מידע — אגד
02-304304 03-432777 04-549121

הסנה
מוגש כשירות לציבור על ידי
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.09	5.25
תל אביב	4.27	5.22
חיפה	4.16	5.25

דרושה
אישה אחראית
מסורה
לאחזקת־בית ובישול
המתאימה תקבל דירה ושכר גבוה
03-226328

מכון דור
מיון אבחון פסיכולוגי

למלון דור
דרושה

מאבטחת פסיכומטבית

★ גיל עד 30
★ יתרון למי שמילאה תפקיד זה בצבא
העבודה בצוות צעיר, באווירה נעימה
לפנות בכתב מכון דור רזנבאום 4 ת"א מיקוד 64079 ולציין ע"ג המעטפה לידי עברת

מכון דור · רוזנבאום 4 ת"א

למלון חמישה כוכבים
דרושים

□ **שף מטבח**
□ **טבחים**
□ **קופאים/ות**
למוד קבלה
□ **מלצרים/ות**

על המעוניינים לפנות לטלפון 03-294422 למוד כח אדם

לחברה צעירה ודינמית דרוש לפרוייקט מחקר ופיתוח בתחום הביוטכנולוגיה

בקטריולוג קליני

בעל נסיון של 5 שנים לפחות בעבודה במעבדות קליניות הבעל יכולת עצמאית להוביל ולבצע "מחקר".
נא לטלפן 03-457853 (גם בשבת)

מכון דור
מיון אבחון פסיכולוגי

עבור לקוחנו חברה ידועה בענף הטכסטיל
דרוש

כלכלן צעיר

שנה־שנתיים נסיון, רצוי בתעשייה, לבניית מערך בקרה, תמחיר ודיווח בחברה.
לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים למכון דור, רוזנבאום 4 תל־אביב, 64079 ולציין ע"ג המעטפה: עבור כלכלן

מכון דור · רוזנבאום 4 ת"א

סימק

גיתם מערכות תדמית בע"מ

דרוש/ה

תקציבאי/ת

יפנו אך ורק מועמדים מהשורה הראשונה, בעלי נסיון עשיר ומגוון במשרד פרסום (4 שנים לפחות), הכולל טיפול בלקוחות גדולים, ובעלי השכלה גבוהה בתחום השיווק. לקביעת ראיון נא לפנות לת.ד. 33263, ת"א, אל יהודית להב.

— סודיות מובטחת —

לרשות שמורות הטבע
דרוש/ה

מנהל/ת שמורת הבניאס

דרישות:
★ רקע בטבע וידיעת הארץ
★ נסיון קודם בניהול צוות עובדים ועבודה עם קהל
★ בריאות תקינה
★ רשיון נהיגה

העבודה בשעות לא מקובלות

מגורים באזור קרית שמונה

המעוניינים יפנו למשרדי רשות שמורות הטבע למילוי שאלונים עד ל־8.1.88

ירושלים: רח' ירמיהו 73
צפת: בית הסוכנות

ניתן לפנות בכתב בצירוף קורות חיים הכוללים: פרטים אישיים, נסיון קודם, השכלה ושרות צבאי לכתובתנו בירושלים

לאולפן לבגרות דרושים

מורים

להכנת כיתות לבחינות בגרות בשעות הערב במקצועות: מתמטיקה, פיזיקה, אנגלית, תנ"ך, ספרות עברית, לשון, ביולוגיה, כימיה והסטוריה.
רק מורים בעלי תעודת הוראה ונסיון בהכנת כיתות לבגרות מתבקשים לפנות:

תל־אביב: 03-5460618; ירושלים: 02-222340
חיפה: 04-641040; באר־שבע: 057-71690

— תנאים טובים למתאימים —

לכתב העת "מסע אחר"
דרושות

1. **מזכירה** בחצי משרה עם ידע בהדפסה
2. **שותף למנהל עסקי־שיווק** ב־2/3 משרה
3. **רוכשות מודעות/מקדמות מכירות.** נסיון הכרחי.

להתקשר מיום א' לטלפון 03-281983 או לכתוב לת.ד. 20493 ת"א 61204

קופת חולים מאוחדת

לסניפנו ברחובות דרושים

רופאי שיניים בעלי נסיון

תנאים טובים מובטחים למתאימים
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל סניף רחובות רחוב בילו"ן 23, רחובות 08-457993
סודיות מובטחת

כדאי לעבור לקופת חולים מאוחדת

מכון דור
מיון אבחון פסיכולוגי

עבור לקוחנו
חברה ידועה בענף הטכסטיל
דרושות

פקידות צעירות

2-3 שנות נסיון, ידע בהדפסה — הכרחי. (רצוי במעבד תמלילים), עדיפות מגורים באיזור הרצליה והשרון.
לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים למכון דור, רוזנבאום 4 תל־אביב, מיקוד 64079 ולציין ע"ג המעטפה: עבור פקידה

למוסד פיננסי גדול באזור תל־אביב
דרוש:

עורך־דין

הכישורים הדרושים:
* התמחות במשפט מסחרי.
* כושר ניסוח מסמכים משפטיים.
* עד 3 שנות נסיון.

המעוניינים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 23032 תל־אביב 61230 עבור "מס' 610"

לאלקו
התקנות ושרותים
למשרדים בהרצליה
דרושה

טלפנית

לחצי משרה

בדבר פרטים וקביעת ראיון
נא לטלפן 052-558825 לשרה

החיים המתוקים בים המלח

לטפל באורחים, לארגן שירה בציבור, לנגן, לשיר, להרקיד, בקיצור — לעשות שמח.
אוהי המישרה המוצעת לך במלון חדש על שפת ים המלח. זהו התפקיד שעושה את החיים מתוקים בים המלח.
מי שמתאים ויודע לפטפט בעברית, אנגלית ובגרמנית מוזמן לפנות לטלפון: 03-5463531

מלון הוד,
על שפת ים המלח